

SCB
Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Födda i Sverige – ändå olika?

Betydelsen av föräldrarnas födelseland

Födda i Sverige – ändå olika?

Betydelsen av föräldrarnas födelseland

Statistiska centralbyrån
2010

Demographic reports 2010:2

Born in Sweden – but still different?

The significance of parents' country of birth

Statistics Sweden
2010

Tidigare publicering – se omslagets insida
Previous publication – listed at the inside of the cover

Producent
Producer SCB, prognosinstitutet
Statistics Sweden, Forecasting Institute
Box 24300, SE-104 51 Stockholm
+46 8 506 940 00
demografi@scb.se

Förfrågningar
Inquiries Lotta Persson +46 8 506 942 11
lotta.persson@scb.se
Christian Skarman + 46 8 506 942 83
christian.skarman@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet. Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:

Källa: SCB, *Födda i Sverige – ändå olika? Betydelsen av föräldrarnas födelseland.*

It may be used freely and quoted. When quoting, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, *Born in Sweden – but still different? The significance of parents' country of birth.*

Omslag: Ateljén, SCB
Cover

Foto: Jan-Aage Haaland, SCB
Photo

ISSN 1654-1510 (online)
ISSN 0283-8788 (print)
ISBN 978-91-618-1526-5 (print)
URN:NBN:SE:SCB-2010-BE51BR1002_pdf (pdf)

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2010.5

Förord

Sett ur ett längre perspektiv har Sverige gått från att vara ett utvandringsland till att bli ett invandringsland. Som en följd av invandringen har gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar ökat. År 2008 uppgick andelen inrikes födda med en utrikes född förälder till 7 procent av befolkningen och andelen med två utrikes födda föräldrar uppgick till 4 procent.

Syftet med denna rapport är att studera om det demografiska beteendet är annorlunda för dem födda i Sverige som har utrikes födda föräldrar. Skiljer sig familjebildningen, barnafödandet, migrationen och dödligheten för denna grupp jämfört med inrikes födda vars båda föräldrar är födda i Sverige. Då demografiska förlopp ofta påverkas av individers utbildning och status på arbetsmarknaden redovisas dessutom skillnader och likheter inom dessa områden.

Till denna rapport har ett stort antal personer bidragit. Pauli Perälä och Lotta Persson har skrivit det inledande kapitlet om Befolkningsutvecklingen. Karin E Lundström har skrivit kapitlet om Utbildning och Thomas Sandberg kapitlet om Arbetsmarknad. Lena Lundkvist har utarbetat kapitlet om Familjebildning och Lotta Persson kapitlet om Barnafödande. Kapitlen om inrikes och utrikes flyttningar har författats av Christian Skarman. Alexandra Håkansson har tillsammans med Therese Karlsson och Michael Franzén utarbetat kapitlet om dödlighet. Lena Lundkvist har ställt samman det grundläggande datamaterialet. Lotta Persson har hållit samman arbetet med rapporten.

Statistiska centralbyrån i maj 2010

Stina Andersson

Karin Lundström

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov

Innehåll

A separate text in English is provided at the end of the publication, on page 243.

Förord	3
Sammanfattning	11
Befolkningen efter bakgrund.....	11
Utbildning	11
Arbetsmarknad.....	12
Familjebildning.....	12
Barnafödande.....	13
Utrikes flyttningar.....	13
Inrikes flyttningar	14
Dödlighet.....	15
1. Inledning.....	17
2. Befolkningen efter bakgrund	19
Invandringens utveckling	19
Sveriges befolkning efter bakgrund	20
Inrikes födda med en eller två föräldrar födda utomlands	21
Befolkningen i olika åldrar	24
3. Utbildning.....	33
Grundskolan.....	33
Meritvärde.....	33
Behörighet till gymnasiet.....	35
Kommunala eller fristående grundskolor	37
Föräldrarnas utbildningsnivå.....	37
Gymnasieskolan.....	39
De flesta går i gymnasiet.....	40
Val av program i gymnasieskolan	42
Behörighet till högre studier.....	44
Betygspoäng.....	47
Studieresultat efter föräldrarnas utbildning	48
Sysselsättning vid 20 års ålder	50
Utbildningsnivå vid 30 års ålder.....	54
Utbildningens inriktning	57
Föräldrarnas utbildningsnivå.....	58

4. Arbetsmarknad	61
Förvärvsfrekvens.....	61
Förvärvsfrekvens för dem med två utrikes födda föräldrar	62
Förvärvsfrekvens beroende på åldersgrupp.....	64
Förvärvsfrekvens beroende på utbildning.....	66
Yrke	68
Yrke för de med båda föräldrarna födda utomlands	69
Kopplingen utbildning – yrke.....	72
5. Familjebildning	75
Familjebildandet från 1970	75
Familjebildandet 2004–2008	80
Familjebildandet för personer med olika bakgrund	84
Med vem bildar man familj	89
6. Barnafödande	95
Tidigare studier	95
Inrikes födda – men olika fruktsamhet	97
Förändrad sammansättning i grupperna	97
Föräldrarnas födelseland har betydelse	98
Avslutande kommentarer	113
7. Utrikes flyttningar	115
Utvandring från Sverige.....	115
Risken att utvandra är olika	116
Orsaker till utvandring	122
Återinvandring till Sverige.....	131
Risken att återinvandra är olika.....	133
Konjunktur har betydelse.....	135
Avslutande kommentarer	136
8. Inrikes flyttningar.....	139
Storstad eller landsbygd?	139
Boendet som 17-åring.....	142
Boendet vid 35 års ålder	143
Betydelsen av föräldrarnas födelseland	145
Betydelsen av socioekonomisk bakgrund.....	147
Omflyttning mellan områdestyper	149
Omflyttning mellan områdestyper i riket.....	150
Omflyttningar mellan områdestyper i storstadsregionerna.....	154
Avslutande kommentarer	163
9. Dödlighet.....	167
Dödlighet efter bakgrund	167
Standardiserade dödstal	170

Fakta om statistiken	175
Detta omfattar statistiken.....	175
Indelning i ländergrupper	176
Så görs statistiken	176
Utbildning	176
Arbetsmarknad.....	177
Familjebildning.....	178
Barnafödande.....	179
Utrikes flyttningar.....	185
Inrikes flyttningar	188
Dödlighet.....	190
Statistikens tillförlitlighet	194
Referenser	195
Bilaga 1	199
Länder i de olika ländergrupperna	199
Bilaga 2	203
Kommuner i de olika regionfamiljerna.....	203
Bilaga 3	205
Indelning av Stockholm i olika områdestyper.....	205
Indelning av Göteborg i olika områdestyper.....	206
Indelning av Malmö i olika områdestyper.....	207
Tabellbilaga	209
Befolkningen efter bakgrund.....	209
Utbildning	217
Arbetsmarknad.....	221
Familjebildning	229
Barnafödande.....	233
Inrikes flyttningar	239
In English	243
Summary.....	243
Population by background	243
Education	243
Labour market	244
Family-forming process	245
Childbearing	245
International migration	246
Domestic migration	246
Mortality.....	247
List of tables	248
List of terms.....	251

Tabellförteckning

Tabell T2.1 De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 0–6 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratal.....	209
Tabell T2.2 De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 0–6 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal	210
Tabell T2.3 De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 7–15 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratal.....	211
Tabell T2.4 De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 7–15 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal	212
Tabell T2.5 De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 16–19 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratal.....	213
Tabell T2.6 De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 16–19 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal.....	214
Tabell T2.7 De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 20–44 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratal.....	215
Tabell T2.8 De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 20–44 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal.....	216
Tabell T3.1 Fördelningen av inskrivna på olika program bland elever i årskurs ett på gymnasieskolan. Kvinnor födda 1984–1988 efter bakgrund.....	217
Tabell T3.2 Fördelningen av inskrivna på olika program bland elever i årskurs ett på gymnasieskolan. Män födda 1984–1988 efter bakgrund.....	218

Tabell T3.3 Fördelningen av avgångna från olika program. Kvinnor födda 1984–1988 efter bakgrund	219
Tabell T3.4 Fördelningen av avgångna från olika program. Män födda 1984–1988 efter bakgrund	220
Tabell T4.1 Antal förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande kvinnor efter föräldrarnas födelselandgrupp 2008	221
Tabell T4.2 Antal förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande män efter föräldrarnas födelselandgrupp 2008	221
Tabell T4.3 Antal förvärvsarbetande efter ålder och bakgrund 2008.....	222
Tabell T4.4 Andel förvärvsarbetande kvinnor 20–64 år efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent	222
Tabell T4.5 Andel förvärvsarbetande män 20–64 år 2008 efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent	222
Tabell T4.6 Antal kvinnor 20–64 år i olika yrkesgrupper efter bakgrund 2008	223
Tabell T4.7 Antal män 20–64 år i olika yrkesgrupper efter bakgrund 2008	223
Tabell T4.8 Antal i olika yrkesgrupper 2008. Kvinnor 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp	224
Tabell T4.9 Antal i olika yrkesgrupper 2008. Män 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp	224
Tabell T4.10 Andel kvinnor i olika yrkesgrupper efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent	225
Tabell T4.11 Andel män i olika yrkesgrupper efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent	226
Tabell T4.12 Andel i yrkesgrupp efter utbildning och ålder 2008. Procent	227
Tabell T5.1 Antal familjebildningar i form av giftermål respektive barnafödande för de födda i Sverige efter bakgrund 1970–2008.....	229
Tabell T5.2 Antal barnlösa och ogifta i dec 2003 efter kön och bakgrund 15–49 år.....	230
Tabell T5.3 Antal som var ogifta och barnlösa i dec 2003 och bildat familj 2004–2008 ålder 15–49 år.....	230

Tabell T5.4 Antal ogifta och barnlösa kvinnor i dec 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land	231
Tabell T5.5 Antal ogifta och barnlösa män i dec 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land	231
Tabell T5.6 Antal kvinnor som bildat familj 2004–2008 och var barnlösa och ogifta 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land.....	232
Tabell T5.7 Antal män som bildat familj 2004–2008 och var barnlösa och ogifta 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land.....	232
Tabell T6.1 Relativa risker att föda ett första barn för barnlösa kvinnor 16–45 år 1998–2008.....	233
Tabell T6.2 Relativa risker att få ett första barn för barnlösa män 16–50 år 1998–2008.....	234
Tabell T6.3 Relativa risker att föda ett andra barn för kvinnor 16–45 år med ett barn 1998–2008	235
Tabell T6.4 Relativa risker att få ett andra barn för män 16–50 år med ett barn 1998–2008	236
Tabell T6.7 Relativa risker att föda ett tredje barn för kvinnor 16–45 år med två barn 1998–2008	237
Tabell T6.8 Relativa risker att få ett tredje barn för män 16–50 år med två barn 1998–2008	238
Tabell T8.1 Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 17 och 25 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder	239
Tabell T8.2 Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 25 och 35 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder	240
Tabell T8.3 Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 17 och 25 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder.....	241
Tabell T8.4 Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 25 och 35 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder.....	242

Sammanfattning

Syftet med denna rapport är att studera om det demografiska beteendet är annorlunda för dem födda i Sverige som har utrikes födda föräldrar. Skiljer sig familjebildningen, barnafödandet, migrationen och dödligheten för denna grupp jämfört med inrikes födda vars båda föräldrarna är födda i Sverige? Även skillnader inom områdena utbildning och arbetsmarknad beskrivs.

Befolkningen efter bakgrund

Sverige har gått från att vara ett utvandringsland till att vara ett invandringsland. Invandring har sedan efterkrigstiden gett ett betydande tillskott till Sveriges befolkning. Som en följd av invandringen har även gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar ökat. År 1970 utgjorde gruppen med en utrikes född förälder 3 procent och gruppen med två utrikes födda föräldrar utgjorde 1 procent av Sveriges befolkning. Motsvarande andelar år 2008 var 7 respektive 4 procent.

Grupperna av inrikes födda med en eller två utrikes födda föräldrar har ändrat sammansättning under årens lopp. Det gäller särskilt gruppen med två utrikes födda föräldrar. Tidigare var föräldrar från Norden klart vanligast. På senare tid är det allt vanligare att personer i den här gruppen har föräldrar födda i ett land utanför Europa eller länder i Europa utanför EU. Bland barn födda i Sverige i åldern 0–6 år som har två utrikes födda föräldrar är det enskilt vanligaste födelselandet för föräldern Irak och därefter länder som ingår i det forna Jugoslavien.

Utbildning

Elever som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands har något lägre betyg i grundskolan och är i något lägre utsträckning behöriga till gymnasieskolan jämfört med elever vars båda föräldrar är födda i Sverige. Bland elever med två utrikes födda föräldrar är det de vars båda föräldrar är födda i ett land utanför Europa med hög utvecklingsnivå som har lägst betyg. Även andelen som fullföljer sina gymnasiestudier är lägre bland elever som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands jämfört med elever med två inrikes födda föräldrar. Bland elever med två utrikes födda föräldrar är det bland de vars båda föräldrar

födda i ett land utanför Europa med hög utvecklingsnivå som andelen avgångna från gymnasiet är lägst.

Andelen eftergymnasialt utbildade bland 30-åringar har ökat under den senaste 10-årsperioden, ökningen har dock varit minst bland män födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Det är även i denna grupp som andelen eftergymnasialt utbildade bland dagens 30-åringar är lägst. Högst andel eftergymnasialt utbildade återfinns bland kvinnor med två föräldrar födda i Sverige. Det är tydligt att föräldrarnas utbildningsnivå är en viktig faktor som påverkar elevernas studieresultat på alla nivåer i skolsystemet. Troligen kan en stor del av skillnaderna mellan olika grupper förklaras av föräldrarnas utbildningsnivå.

Arbetsmarknad

Under perioden 1997 till 2008 ökade andelen förvärvsarbetande för såväl dem med en eller båda föräldrarna födda utomlands som för dem med båda föräldrarna födda i Sverige. För inrikes födda med minst en förälder född utomlands har dock förvärvsfrekvensen konsekvent legat någon eller några procentenheter lägre än för dem med båda föräldrarna födda i Sverige. För de med båda föräldrarna födda utomlands ligger förvärvsfrekvensen ytterligare ett par procentenheter lägre.

Yrkesfördelningen bland förvärvsarbetande följer i stort sett samma mönster som de grupper som är födda i Sverige. En viss skillnad observeras emellertid. De med en eller båda föräldrarna födda i Sverige återfinns oftare i ledande befattning eller i yrken som kräver eftergymnasial utbildning jämfört med dem som har båda föräldrarna födda utomlands.

Det är även vanligare att personer med en eller båda föräldrarna födda utomlands är överutbildade för sina yrkesuppgifter i jämförelse med dem med båda föräldrarna födda i Sverige, även här är skillnaderna små.

Familjebildning

I denna rapport kan familjebildandet ske antingen genom giftermål eller genom att få sitt första gemensamma barn. Under de studerade åren 2004–2008 är det fler som bildar familj genom barnafödande än genom giftermål.

Personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar bildar familj i yngre åldrar än övriga grupper födda i Sverige, men när

man ser till vilket år sammanboendet börjar så är det ingen skillnad i åldersfördelning mellan de olika grupperna.

Personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar bildar familj i mindre utsträckning än övriga grupper födda i Sverige men i samma utsträckning som personer födda utomlands. De som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands är ingen homogen grupp och detta resultat gäller inte för alla utländska bakgrunder.

Det är vanligare att personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar bildar familj med någon annan med utrikes födda föräldrar eller med någon som är född utomlands än det är för personer med minst en förälder född i Sverige. Särskilt de som är födda i Sverige med föräldrar födda i Europa utanför EU bildar i stor utsträckning familj med någon med samma bakgrund som de själva.

Barnafödande

Personer som själva är födda i Sverige, och har föräldrar födda utomlands föder färre barn. Inte bara färre barn än utlandsfödda utan också färre barn än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Skillnaderna i fruktsamhet mellan de svenskfödda vars båda föräldrar är födda antingen i eller utanför Sverige har ökat under 2000-talet. En trolig förklaring till de ökande skillnaderna är en förändrad sammansättning av gruppen inrikes födda med koppling till ett annat land. Fruktsamheten skiljer sig nämligen åt för kvinnor och män med olika bakgrund. Som exempel kan nämnas kvinnor och män vars föräldrar är födda i något av EU-länderna. De har påtagligt lägre fruktsamhet än kvinnor födda i Sverige med svenskfödda föräldrar. Även kvinnor och män vars föräldrar är födda i länder utanför Europa med medelhög utvecklingsnivå har lägre fruktsamhet. Lägre utbildningsnivå och sämre anknytning till arbetsmarknaden brukar innebära lägre fruktsamhet. Men trots att hänsyn tas till socioekonomiska olikheter kvarstår skillnader. Det är således troligt att även andra faktorer ligger bakom dessa skillnader.

Utrikes flyttningar

Sverigefödda med en eller två föräldrar födda utomlands har större benägenhet att utvandra än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Allra störst benägenhet att utvandra har dock utrikes födda. Denna skillnad blir ännu större om hänsyn tas till socioekonomisk bakgrund. Det är relativt vanligt att de som har någon utrikesfödd förälder söker sig till sina föräldrars födelseländer. Bland de som

utvandrade i vuxen ålder flyttade knappt var tredje till någon av föräldrarnas födelseländer. Allra vanligast att flytta till föräldrarnas födelseländer är det för dem vars föräldrar är födda i andra nordiska länder, EU-länder eller utomeuropeiska länder med hög utvecklingsnivå. Minst vanligt att söka sig till föräldrarnas födelseländer är det för dem som har föräldrar med ursprung i utomeuropeiska länder med låg utvecklingsnivå.

Benägenheten att flytta tillbaka till Sverige bland dem som utvandrat varierar för de tre inrikes födda grupperna. Av de som utvandrade år 2005 hade 44 procent av de med två Sverigefödda föräldrar kommit tillbaka till Sverige efter tre år. Motsvarande andelar för de med en utrikes född förälder var 39 procent och för dem med två utrikes födda föräldrar 27 procent.

Inrikes flyttningar

Vid 17 års ålder är boende i storstadsregioner vanligare bland inrikes födda med utrikes födda föräldrar än det är bland dem med inrikes födda föräldrar. Vid 35 års ålder är det fler i alla grupper som flyttat in till storstadsregioner än som flyttat därifrån. De inrikes födda med en förälder född i utlandet flyttar i större utsträckning till storstadsregioner än de vars båda föräldrar är inrikesfödda. Personer med högutbildade föräldrar har en högre benägenhet att flytta till storstäderna och tar man hänsyn till skillnader i föräldrars utbildningsnivå visar det sig att benägenheten att flytta till storstadsregioner också är större bland de med två utrikesfödda föräldrar än de med föräldrar födda i Sverige. Detsamma gäller för de som själva är födda utomlands, speciellt om de bodde i små regioner vid 17 års ålder.

När boende i storstadsregionerna jämförs vid 17 års ålder så bor personer födda i Sverige vars ena eller båda föräldrar är födda i Sverige oftare i småhusområden som karaktäriseras av hög inkomstnivå. Bland 17-åringar vars båda föräldrar är utrikes födda är boende i flerbostadshusområden med låg inkomstnivå det vanligaste. Detsamma gäller utrikes födda och i ännu större utsträckning. Att göra boendekarriär i storstadsregionerna, mätt genom flytt antingen till flerbostadshusområden eller småhusområden med hög inkomstnivå, är minst vanligt bland utrikes födda. Detta gäller även när hänsyn tas till skillnader i utbildningsnivå. Störst benägenhet att flytta till höginkomstområden har inrikes födda med en utrikes född förälder. De flyttar oftare till sådana områden än inrikes födda med inrikes födda föräldrar. De

inrikes födda med två utrikes födda föräldrar gör också i vissa fall boendekarriär i större utsträckning. De har exempelvis större benägenhet än inrikes födda med inrikes födda föräldrar att flytta från småhusområden med låg inkomstnivå till småhusområden med hög inkomstnivå. Däremot har de en något mindre benägenhet att flytta till områden med hög inkomstnivå när de vid 17 års ålder bodde i flerbostadshusområden med låg inkomstnivå.

Dödlighet

Dödligheten skiljer sig åt mellan olika grupper i befolkningen. Resultaten tyder på att grupperna med en respektive två utrikes födda föräldrar har en högre dödlighet än gruppen med två inrikes födda föräldrar. Detta gäller åtminstone bland kvinnor 20–29 år och bland män i åldersgrupperna 20–29 år och 30–39 år. Även bland barn tycks det finnas vissa skillnader. Inrikes födda pojkar och flickor vars båda föräldrar är utrikes födda uppvisar en överdödlighet i åldern 0–9 år .

Andra faktorer än bakgrund kan dock vara orsak till överdödligheten i dessa grupper. En mer sannolik faktor är den varierande utbildningsnivån i de olika grupperna. Utbildningsnivån kopplad till dödlighet har inte undersökts i denna studie, men ett flertal studier har visat att dödligheten är högre för lågutbildade än för högutbildade. Studier har även visat att dödligheten är högre bland ogifta personer och att skillnader även finns mellan olika kommuner. Någon hänsyn till civilstånd eller i vilken kommun personen bor har dock inte heller tagits.

1. Inledning

Sett i ett längre perspektiv har Sverige gått från att vara ett utvandringsland till att bli ett invandringsland. Som en följd av invandringen har gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar ökat. År 2008 uppgick andelen inrikes födda med en utrikes född förälder till 7 procent av befolkningen och andelen med två utrikes födda föräldrar uppgick till 4 procent.

Syftet med denna rapport är att studera om det demografiska beteendet är annorlunda för dem födda i Sverige som har utrikes födda föräldrar. Skiljer sig familjebildningen, barnafödandet, migrationen och dödligheten för denna grupp jämfört med inrikes födda som har båda föräldrarna födda i Sverige. Då demografiska förlopp ofta påverkas av individers utbildning och status på arbetsmarknaden redovisas dessutom skillnader och likheter inom dessa områden.

Personer födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar är en växande grupp i Sverige. En kartläggning av deras demografiska beteende ger bättre kunskap om hur befolkningen kan komma att utvecklas i framtiden.

Statistiska centralbyrån redovisar varje år en framskrivning av Sveriges befolkning med antaganden om utvecklingen av barnafödandet, dödligheten och migrationen. SCB:s framskrivning av befolkningen görs för olika födelselandgrupper, där födda i Sverige naturligtvis är en grupp. Om de med utrikes födda föräldrar har ett demografiskt beteende som skiljer sig från övriga födda i Sverige och samtidigt är en växande grupp så behöver detta tas hänsyn till i framtida framskrivningar. Ett syfte med studien är att öka förståelsen för den växande gruppen inrikes födda med en eller två utrikes födda föräldrar och ta reda på hur denna grupp bör beaktas i framtida befolkningsprognoser.

Förutom att gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar växer så ändras också sammansättningen inom grupperna. De vanligaste födelseländerna för föräldrarna växlar. Tidigare har det varit vanligast att föräldrarna har varit födda i Norden, men med tiden blir det allt vanligare att ha föräldrar födda i andra delar av världen. Föreliggande studie har även till syfte att öka förståelsen för demografiska olikheter som beror på föräldrarnas bakgrund.

Inrikes födda med utrikes födda föräldrar är en heterogen grupp. Föräldrarna kommer från ett stort antal länder. I många av analyserna delas de därför in i grupper utifrån föräldrarnas födelseländer. De som har föräldrar födda i Europa delas in i tre grupper: Norden (utom Sverige), EU (utom Norden) samt övriga Europa. De som har föräldrar födda utanför Europa delas in i tre grupper efter ländernas utvecklingsnivå som mäts genom Human Development Index (HDI). Läs mer om ländergrupperna i *Fakta om statistiken*.

Rapporten inleds med att beskriva utvecklingen av befolkningen efter bakgrund. I följande två kapitel ges sedan en översiktlig beskrivning av studieresultat, utbildningsnivå, förvärvsfrekvens och yrkesinriktning hos personer med olika bakgrund. I nästföljande två kapitel studeras familjebildningen och barnafödandet och om det skiljer för personer med olika bakgrunder. Därefter kommer det två kapitel om flyttningar. I det ena belyses flyttningarna över landsgränsen, det vill säga utvandringen från Sverige och återinvandringen för de inrikes födda som en gång emigrerat. I det andra belyses det inrikes flyttmönstret hos personer med olika bakgrund. I det avslutande kapitlet jämförs dödligheten bland de olika grupperna.

2. Befolkningen efter bakgrund

Som en bakgrund till den övriga rapporten presenteras i detta kapitel invandringens utveckling samt ges en bild av utvecklingen av den inrikes och utrikes födda befolkningen. Den inrikes födda befolkningen delas in efter föräldrarnas födelseland.

Invandringens utveckling

Sett i ett längre perspektiv har Sverige gått från att vara ett utvandringsland till att bli ett invandringsland. Under andra halvan av 1800-talet och de första årtiondena av 1900-talet pågick en betydande utvandring till Nordamerika. Invandringen till Sverige före andra världskriget var liten och bestod i huvudsak av återvändande svenskamerikaner. Efter krigsslutet var tillväxten hög i den svenska industrin och det uppstod brist på arbetskraft. Detta gav upphov till en period av omfattande arbetskraftsinvandring fram till en bit in på 1970-talet. Till en början räckte invandringen från de övriga nordiska länderna för att minska arbetskraftsbristen, men år 1947 började Sverige rekrytera arbetskraft från Italien, Ungern och Österrike. På 1950-talet rekryterades arbetskraft från Västtyskland, Nederländerna, senare också från Italien, Österrike, Belgien och Grekland. Under senare delen av 1960-talet dominerades den utomnordiska arbetskraftsinvandringen av personer från Jugoslavien. Åren 1969–1970 rådde högkonjunktur i Sverige och under dessa år nådde den nordiska invandringen rekordnivå. Under perioden 1945–1970 mer än femdubblades antalet utrikes födda i Sverige, från 100 000 år 1945, till 538 000 år 1970 (SCB 2004). På 1970-talet var den svenska arbetsmarknaden inte längre attraktiv och som resultat avstannade invandringen från de nordiska länderna och Europa.

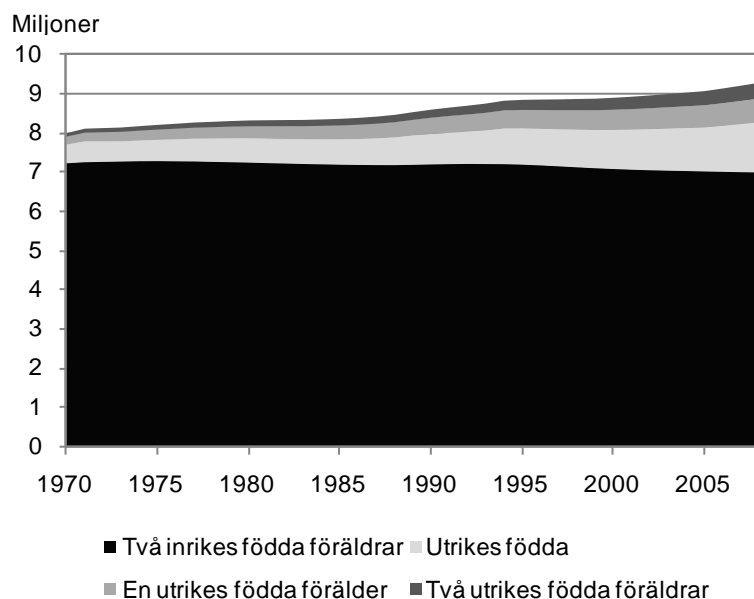
Perioden 1970–1985 kan ses som en övergångsfas från arbetskraftsinvandring till flykting- och anhöriginvandring. Människor från oroliga länder i Asien och Sydamerika började invandra till Sverige. Invandringen var omfattande från länder som Iran, Chile, Libanon, Polen och Turkiet. Jugoslaviens sammanbrott och de svåra konflikter som uppstod i samband med det medförde att ett stort antal människor flydde till Sverige under 1990-talets början. Kriget i Irak har lett till att ett relativt stort antal asylsökande och anhöriga har fått uppehållstillstånd de senaste åren.

Sveriges befolkning efter bakgrund

Migrationen ger ett betydande tillskott till Sveriges befolkning. År 2009 var andelen av den svenska befolkningen som var födda i annat land 14 procent eller drygt 1,3 miljoner. Den andelen har fördubblats sedan början av 1970-talet och antas år 2060 uppgå till 18 procent (SCB 2010).

Sett ur ett internationellt perspektiv är andelen utrikes födda i Sverige hög. Övriga nordiska länder har en betydligt lägre andel. År 2008 uppgick den utrikes födda befolkningen till 9 procent i Norge, 8 procent på Island, 7 procent i Danmark och 2 procent i Finland. Få industriländer i väst har högre andel utrikes födda än Sverige. Många välkända invandringsländer som Frankrike, Nederländerna och Storbritannien har lägre andel utrikes födda. I USA är andelen utrikes födda ungefär som den svenska¹.

Diagram 2.1
Sveriges befolkning efter bakgrund 1970–2008
Population in Sweden by background 1970–2008

¹ År 2008 var 13 procent av USA:s befolkning utrikes född enligt US Census Bureau.

Som en följd av invandringen har gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar ökat. Under perioden 1970–2008 har antalet med en utrikes född förälder ökat från 219 000 till 605 000 personer. Samtidigt har antalet med två utrikes födda föräldrar ökat från 86 000 till 397 000 personer. År 2008 uppgick andelen inrikes födda med en utrikes född förälder till 7 procent av Sveriges befolkning och andelen med två utrikes födda föräldrar uppgick till 4 procent. Som jämförelse var motsvarande andelar i Norge 4 procent respektive 2 procent enligt Norges statistiska centralbyrå. Sveriges befolkning efter bakgrund 1970–2008 visas i diagram 2.1 och i tabell 2.1.

Tabell 2.1**Sveriges befolkning efter bakgrund 1970–2008. Procentuell fördelning och antal i tusental**

Population in Sweden by background 1970–2008. Percentage distribution and number in thousands.

Födelse- land	Bakgrund	År				
		1970	1980	1990	2000	2008
Sverige	Två föräldrar födda i Sverige	90	87	84	80	75
	En förälder född utomlands	3	4	5	6	7
	Två föräldrar födda utomlands	1	2	2	3	4
	Utomlands	6	8	9	11	14
Totalt, andel		100	100	100	100	100
Totalt, antal		7 996,1	8 313,7	8 582,8	8 880,1	9 256,4

Inrikes födda med en eller två föräldrar födda utomlands

Den utrikes födda befolkningen ändrar sammansättning när det gäller födelseland genom åren. Finland har visserligen länge varit det vanligaste födelselandet när det gäller utrikes födda men personer födda i andra länder ökar snabbt. Det gäller exempelvis födda i något av länderna Irak, forna Jugoslavien och Polen.

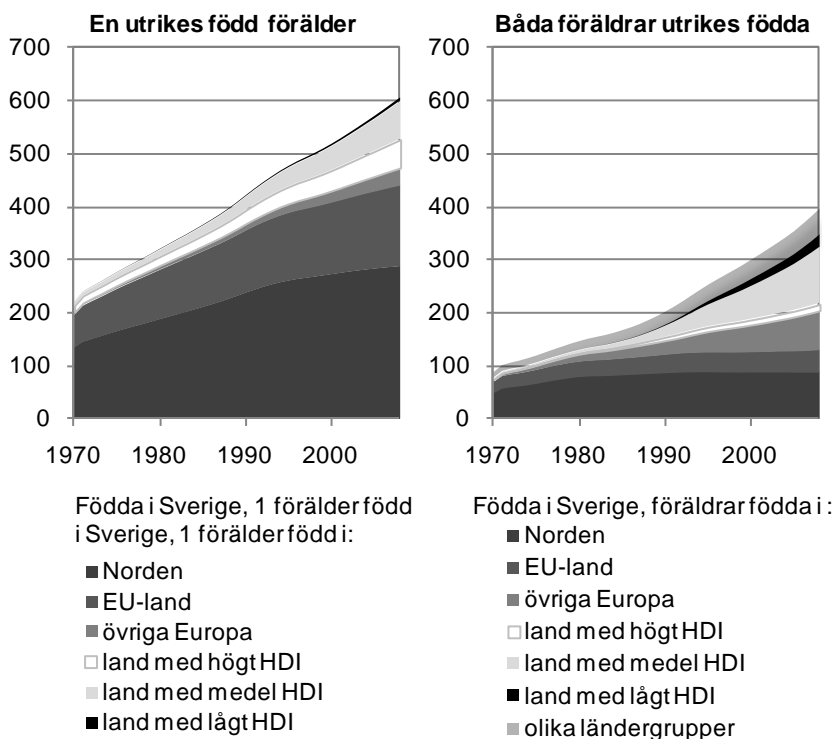
På motsvarande sätt ändras sammansättningen av de inrikes födda grupperna med en respektive två utrikes födda föräldrar. I diagram 2.2 delas de in i sju olika ländergrupper beroende på var föräldrarna är födda. De som har föräldrar födda i Europa delas in i tre grupper:

Norden (utom Sverige), EU (utom Norden) samt övriga Europa. De som har föräldrar födda utanför Europa delas in i tre grupper efter ländernas utvecklingsnivå som mäts genom Human Development Index (HDI). Det är ett index som görs årligen av FN där hänsyn tas till landets bruttonationalprodukt (BNP), befolkningens livslängd samt utbildningsnivå. Den sista gruppen är *olika ländergrupper* och består av inrikes födda personer vars båda föräldrar är utrikes födda och är födda i olika ländergrupper. De flesta har föräldrar från samma födelselandgrupp. Det gäller mellan 87 och 89 procent åren 1970–2008.

Diagram 2.2

Inrikes födda med en utrikes födda förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp 1970–2008. Hundratal.

Native born with one foreign born parent and with two foreign born parents by the parents birth region 1970–2008. Numbers in hundreds.

Bland de inrikes födda med en utrikes född förälder är det vanligast att den utrikes födda föräldern är född i Norden. Det gäller samtliga år. Näst vanligast är det att den utrikes födda föräldern är född i ett EU-land. År 2008 hade omkring tre av fyra någon av dessa båda bakgrunder. I tabell 2.2 visas vilka enskilda födelseländer som är de allra vanligaste. På första plats kommer Finland och sedan kommer Norge, Tyskland, Danmark och USA. Detta gäller samtliga år även om dominansen blir mindre med tiden.

Tabell 2.2

De fem vanligaste födelseländerna för en utrikes född förälder 1970, 1980, 1990, 2000, 2008. Förälder till inrikes födda med en utrikes född förälder. Andel och hundratals.

The five most common countries of birth for a foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.

Förälderns vanligaste födelseland	År				
	1970	1980	1990	2000	2008
Finland	32	33	34	32	29
Norge	18	15	13	12	10
Tyskland	12	11	10	9	8
Danmark	12	10	9	8	7
USA	5	4	4	3	3
Övriga länder	22	27	31	36	42
Totalt, andel	100	100	100	100	100
Totalt, antal	2 188,5	3 191,9	4 203,6	5 176,8	6 052,2

För de inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är utvecklingen delvis en annan. Gruppen domineras inte på samma sätt av föräldrar födda i Norden, särskilt inte de senaste åren. Med åren blir det allt vanligare att personer i den här gruppen har föräldrar födda i ett land med medel utvecklingsnivå eller i övriga Europa. År 2008 hade nästan hälften föräldrar med bakgrund från någon av dessa båda ländergrupper. Endast drygt var femte hade föräldrar födda i Norden även om det enskilt vanligaste födelselandet fortfarande är Finland, se tabell 2.3.

Tabell 2.3**De fem vanligaste länderna för två utrikes födda föräldrar 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Andel och hundratal**

The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1970	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1980	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	53	Finland	54	Finland	43
Danmark	8	Jugoslavien	9	Jugoslavien	9
Tyskland	8	Danmark	6	Turkiet	8
Norge	5	Tyskland	4	Danmark	4
Estland	5	Grekland	4	Polen	3
Övriga länder	21	Övriga länder	23	Övriga länder	33
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	858,8	Totalt, antal	1 450,9	Totalt, antal	2 010,5

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2000	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	29	Finland	22
Jugoslavien	10	Jugoslavien	10
Turkiet	8	Irak	9
Irak	4	Turkiet	8
Iran	4	Iran	6
Övriga länder	45	Övriga länder	46
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	2 998,0	Totalt, antal	3 974,4

Befolkningen i olika åldrar

I följande avsnitt presenteras utvecklingen för olika åldersgrupper av inrikes födda personer med en respektive två utrikes födda föräldrar. Som jämförelse presenteras utvecklingen av den inrikes födda befolkningen vars båda föräldrar är inrikes födda. Uppgift om vanligaste födelseländer för föräldrarna åren 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008 för olika åldersgrupper finns i tabellerna T2.1–T2.8 i Tabellbilagan.

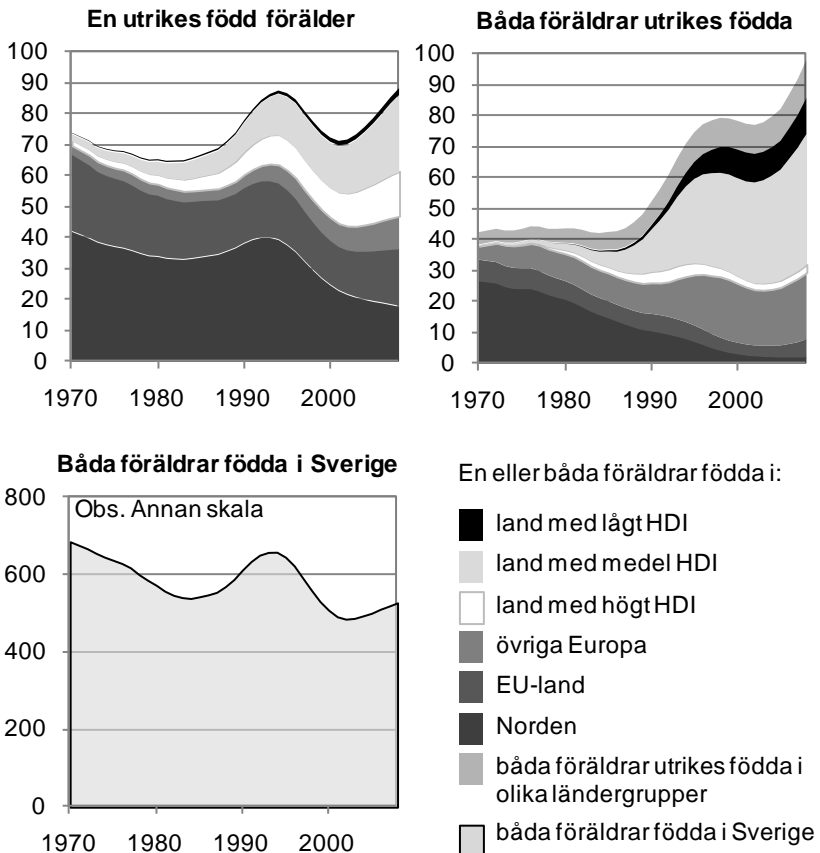
Barn i åldrarna 0–6 år

Den inrikes födda gruppen 0–6-åringar med båda föräldrar födda i Sverige har minskat över tid. Däremot har de inrikes födda med en eller båda föräldrar födda utomlands ökat. Det gäller särskilt gruppen med båda föräldrar födda utomlands och främst från 1990 och framåt. I den gruppen har det främst skett en ökning av dem vars båda föräldrar är födda i ett land med medel utvecklingsnivå. År 2008 var det enskilt vanligaste födelselandet för de utrikes födda föräldrarna Irak och därefter länder som ingick i det forna Jugoslavien.

Diagram 2.3

Inrikes födda 0–6 år med en utrikes född förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp samt med båda föräldrarna födda i Sverige 1970–2008. Tusental

Native born 0–6 years with one foreign born parent and with two foreign born parents, by the parents birth country group, and with two native born parents 1970–2008. Numbers in thousands

För uppgifter om vanligaste födelseländer se tabell T2.1 och T2.2 i Tabellbilagan

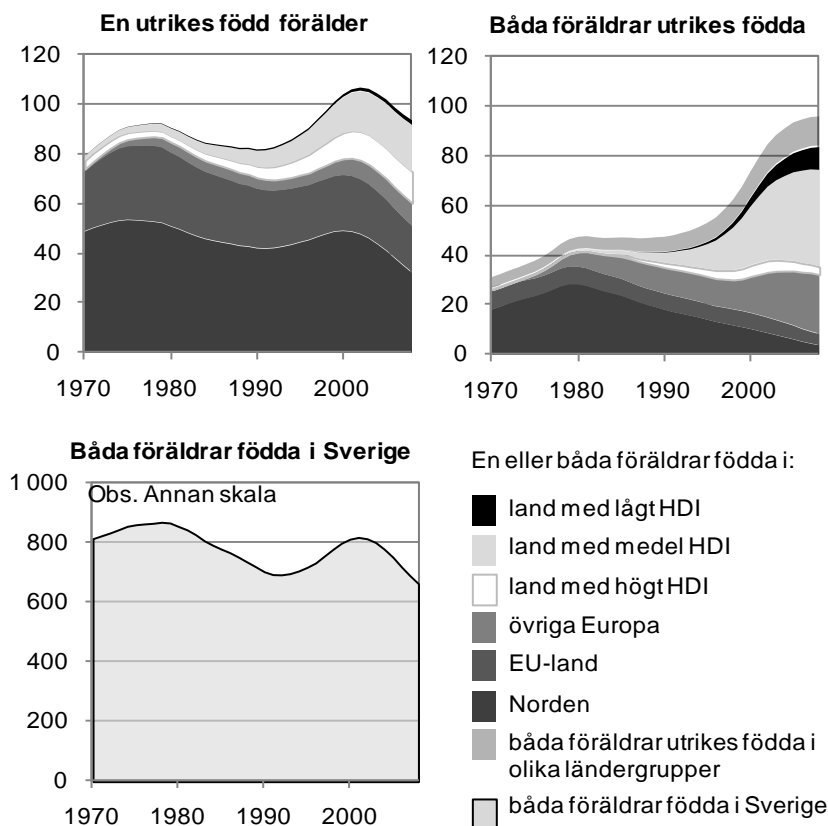
Barn i åldrarna 7–15 år

Utvecklingen för de något äldre barnen, 7–15 år, liknar utvecklingen bland 0–6-åringarna. Den inrikes födda gruppen med båda föräldrar födda i Sverige har minskat över tid samtidigt som framför allt inrikes födda med två utlandsfödda föräldrar har ökat. År 2008 utgjorde inrikes födda med två utlandsfödda föräldrar 10 procent av befolkningen i åldersgruppen. 1970 var motsvarande andel 3 procent. År 2008 var det enskilt vanligaste födelselandet för de utrikes födda föräldrarna Jugoslavien och därefter Irak.

Diagram 2.4

Inrikes födda 7–15 år med en utrikes född förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelsebandsgrupp samt med båda föräldrarna födda i Sverige 1970–2008. Tusental

Native born 7–15 years with one foreign born parent and with two foreign born parents by the parents birth country group, and with two native born parents 1970–2008. Numbers in thousands

För uppgifter om vanligaste födelseländer se tabell T2.3 och T2.4 i Tabellbilagan

Inrikes födda med en utrikes född förälder har inte ökat i samma utsträckning som dem vars båda föräldrar är födda utomlands. Att ha en förälder född i Finland är det vanligaste under hela perioden 1970–2008 för denna grupp. År 2008 gällde det 21 procent av alla inrikes födda med en utrikes född förälder.

I kapitel *Utbildning* studeras betyg i årskurs nio för elever med olika bakgrunder. Därför beskrivs här sammansättningen av niondeklassarna särskilt. Inskrivna vårterminen år 9 har studerats åren 2004–2008. Bland de nästan 610 000 studerade eleverna var 76 procent inrikes födda med inrikes födda föräldrar, 10 procent var inrikes födda med en utrikes född förälder och 7 procent var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Att själv vara utrikes född var det 7 procent av niondeklassarna som var. Tabell 2.4 visar föräldrarnas födelselandgrupper bland barn vars båda föräldrar var utrikes födda. Det vanligaste är att båda föräldrarna är födda utanför Europa i ett medelutvecklat land. Vanligaste länderna bland dessa var Iran, Libanon, Syrien och Irak. Näst vanligast var att föräldrarna var födda i ett land i övriga Europa, varav de vanligaste födelseländerna var Turkiet eller något land i före detta Jugoslavien. Bland ungdomarna med nordiskt ursprung hade nästan alla föräldrar födda i Finland. Bland de med ursprung i ett EU-land var många av föräldrarna födda i Polen, av de med ursprung i ett land med högt HDI var runt 80 procent av föräldrarna födda i Chile. Bland de med ursprung i ett land med lågt HDI var Eritrea och Somalia vanliga födelseländer. Cirka 6 500 av ungdomarna hade föräldrar som var födda i olika födelselandgrupper.

Tabell 2.4

Föräldrarnas födelselandgrupp bland inskrivna vårterminen år 9 i grundskolan 2004–2008. Inrikes födda med utrikes födda föräldrar. Antal

Parents birth region among students registered in grade 9 in compulsory school 2004–2008. Native born with foreign born parents. Number.

Föräldrarnas födelselandgrupp	Antal
Norden	4 878
EU-land	3 301
Övriga Europa	7 658
Högt HDI	2 578
Medel HDI	13 725
Lågt HDI	1 702
Olika grupper	6 493
Antal	40 335

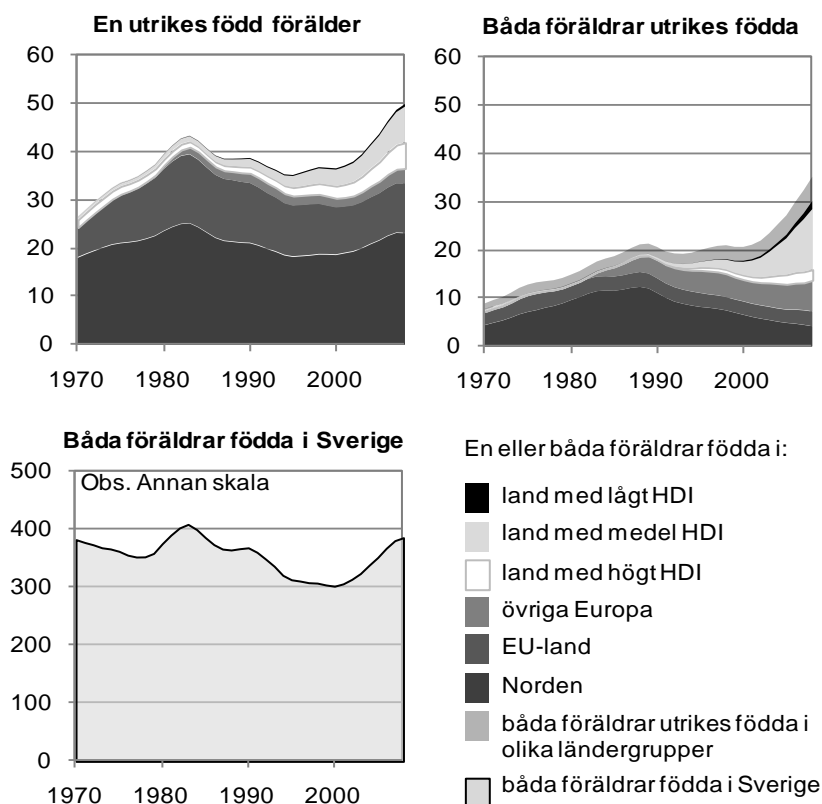
Ungdomar i åldern 16–19 år

I samtliga inrikes födda grupper har antalet 16–19-åringar ökat på 2000-talet. Detta beror på att de stora födelsekullarna födda kring 1990 har uppnått dessa åldrar. Liksom för de yngre åldersgrupperna är det inrikes födda med utrikes födda föräldrar som ökar snabbast. År 2008 utgjorde inrikes födda med två utlandsfödda föräldrar 7 procent av befolkningen i åldersgruppen. Inrikes födda med en utrikes född förälder utgjorde 10 procent. Det enskilt vanligaste födelselandet för de utrikes födda föräldrarna var Turkiet. När det gäller dem med enbart en utrikes född förälder var det Finland som föräldern oftast var född i.

Diagram 2.5

Inrikes födda 16–19 år med en utrikes född förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp samt med båda föräldrarna födda i Sverige 1970–2008. Tusental

Native born 16–19 years with one foreign born parent and with two foreign born parents by the parents birth country group, and with two native born parents 1970–2008. Numbers in thousands

För uppgifter om vanligaste födelseländer se tabell T2.5 och T2.6 i Tabellbilagan

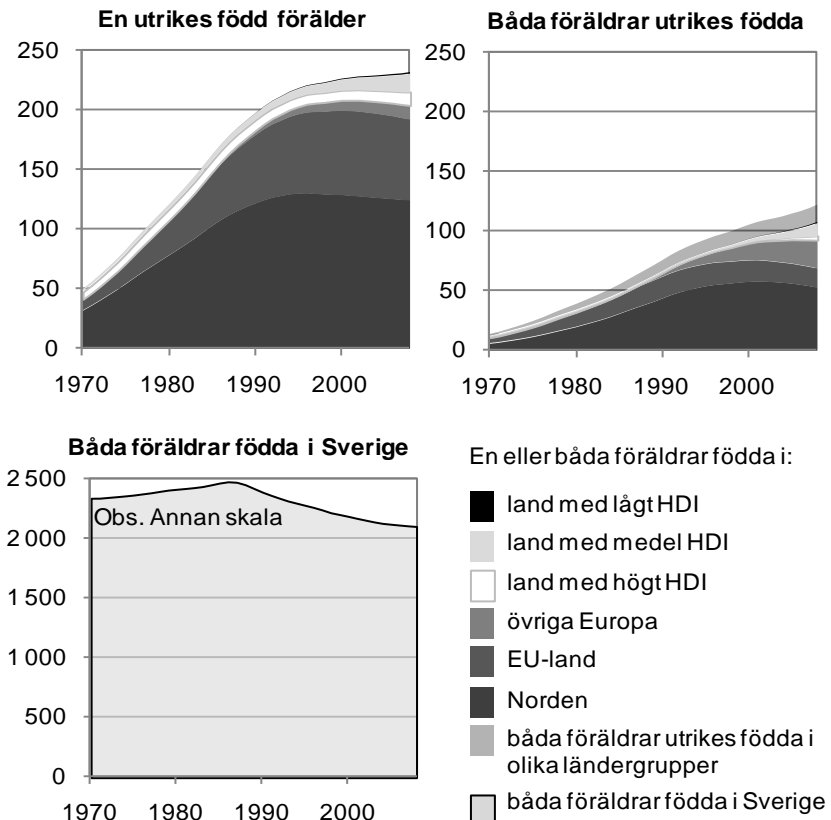
Personer i åldersgruppen 20–44 år

Medan antalet inrikes födda med inrikes födda föräldrar har minskat sedan 1990 så har antalet inrikes födda med en respektive två utrikes födda föräldrar ökat under samma tid. År 2008 utgjordes åldersgruppen till 69 procent av inrikes födda med inrikes födda föräldrar, 8 procent var inrikes födda med en utrikes född förälder, 4 procent var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar och 19 procent var utrikes födda. Det enskilt vanligaste födelselandet för de utrikes födda föräldrarna var Finland. Det gällde både för inrikes födda med en och med två utrikes födda föräldrar. Finlands dominans har dock minskat med tiden.

Diagram 2.6

Inrikes födda 20–44 år med en utrikes födda förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp samt med båda föräldrarna födda i Sverige 1970–2008. Tusental

Native born 20–44 years with one foreign born parent and with two foreign born parents by the parents birth region and with two native born parents 1970–2008. Numbers in thousands

För uppgifter om vanligaste födelseländer se tabell T2.7 och T2.8 i Tabellbilagan

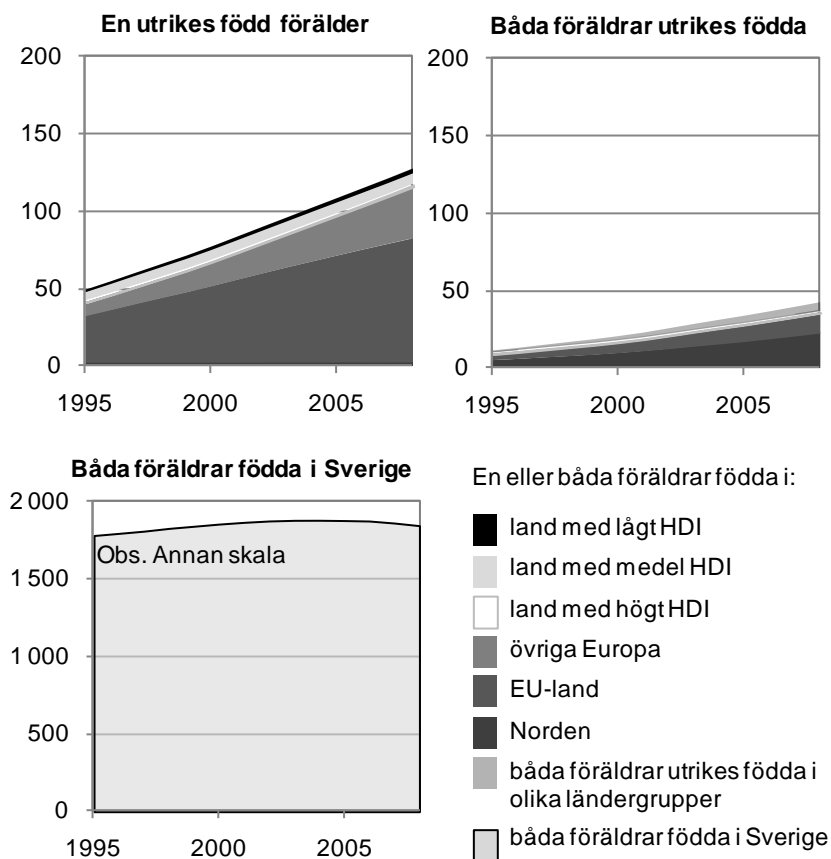
Personer i åldersgruppen 45–64 år

När det gäller personer i åldersgruppen 45–64 har vi valt att endast visa utvecklingen från 1995 och framåt för att ge en så riktig bild som möjligt. Det beror på att vi endast har uppgift om biologiska föräldrar för dem som är födda 1932 och senare. För inrikes födda där uppgift om biologiska föräldrar saknas antas att de har föräldrar födda i Sverige.

Diagram 2.7

Inrikes födda 45–64 år med en utrikes född förälder samt med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp samt med båda föräldrarna födda i Sverige 1995–2008. Tusental

Native born 45–64 years with one foreign born parent and with two foreign born parents by the parents birth country group, and with two native born parents 1995–2008. Numbers in thousands

År 2008 utgjordes åldersgruppen till 77 procent av inrikes födda med inrikes födda föräldrar, 5 procent var inrikes födda med en utrikes född förälder, 2 procent var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar och 16 procent var utrikes födda.

De allra flesta inrikes födda med någon koppling till annat land och som är i åldersgruppen 45–64 år har en förälder eller båda föräldrar födda i antingen i ett nordiskt land eller i ett EU-land. De allra vanligaste födelseländerna var Finland, Norge, Danmark och Tyskland, se tabell 2.5.

Tabell 2.5

De fem vanligaste länderna för den utrikes födda föräldern/föräldrarna 2008. Föräldrar till inrikes födda 45–64 år med en respektive två utrikes födda föräldrar. Andel och hundratal

The five most common countries of birth for the foreign born parent/parents 2008. Parents to native born 45–64 years with one or two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

En utrikes född förälder		Två utrikes födda föräldrar	
Förälderns vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
Finland	31	Finland	30
Norge	20	Danmark	7
Danmark	11	Tyskland	7
Tyskland	5	Estland	6
USA	4	Norge	4
Övriga länder	29	Övriga länder	46
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	1 257,3	Totalt, antal	422,4

Personer i åldersgruppen 65 år och äldre

Av samma anledning som för åldersgruppen 45–64 år visas endast sammansättningen av befolkningen 65 år och äldre för 2008. I Sverige fanns det året drygt 1 645 000 personer i åldrarna 65 år och äldre. Bland dessa var 87 procent inrikes födda med inrikes födda föräldrar, 1 procent var inrikes födda med en utrikes född förälder och 11 procent var själva utrikes födda. En väldigt liten andel, omkring 0,2 procent, var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar. Detta gäller givet antagandet att Sverige är föräldrarnas födelseland för de vars uppgift om förälder saknas.

De allra flesta inrikes födda med någon koppling till annat land och som är i den äldsta åldersgruppen har en förälder eller båda föräldrar födda i ett nordiskt land. Det gällde mer än hälften.

Finland och Norge var de två vanligaste födelseländerna för föräldern/föräldrarna (se tabell 2.6).

Tabell 2.6

De fem vanligaste länderna för den utrikes födda föräldern/föräldrarna 2008. Föräldrar till inrikes födda 65 år och äldre med en respektive två utrikes födda föräldrar. Andel och hundratal

The five most common countries of birth for the foreign born parent/parents 2008. Parents to native born 65 years and older with one or two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

En utrikes född förälder		Två utrikes födda föräldrar	
Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
Norge	26	Finland	23
Finland	23	Norge	22
USA	16	Tyskland	12
Tyskland	11	USA	10
Danmark	11	Danmark	8
Övriga länder	13	Övriga länder	25
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	154,7	Totalt, antal	34,3 ²

² Det totala antalet korrigerades 2010-11-12 från 3,4 till 34,3.

3. Utbildning

I detta avsnitt ges först en översiktlig beskrivning av studieresultat i grund- och gymnasieskolan bland barn och ungdomar med olika bakgrund. Sedan beskrivs utbildningsnivån bland dagens 30-åringar i olika grupper. Avsnittet tjänar som ett underlag till de demografiskt inriktade kapitlen i rapporten. Exempelvis är utbildningsnivå en faktor som ofta påverkar demografiska skeenden.

Grundskolan

I följande avsnitt om grundskolan beskrivs situationen bland niondeklassare vårterminerna åren 2004–2008. Sammantaget bestod gruppen av cirka 610 000 elever. Drygt tre av fyra var födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar. Cirka tio procent hade en utrikes född förälder, nästan sju procent hade två utrikes födda föräldrar. Drygt sju procent var själva födda utomlands. Mer om befolkningen efter bakgrund i grundskoleåldrarna i avsnitt *Barn i åldrarna 7–15 år* i kapitel *Befolkningen efter bakgrund*.

Meritvärde

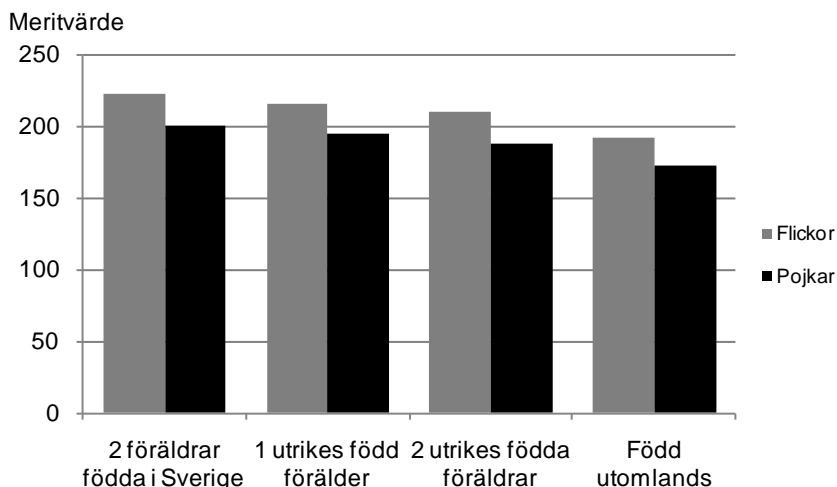
Inför valet till gymnasieskolan beräknas elevernas meritvärde³. Meritvärdet består av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevernas slutbetyg. Meritvärdet beräknas för elever som fått betyg i minst ett ämne. Maximalt kan en elev få 320 poäng. Har man godkänt i alla ämnen får man 160 poäng.

Elever som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands har något lägre betyg än elever vars båda föräldrar är födda i Sverige. Flickor har genomgående högre betyg än pojkar och skillnaderna mellan könen är större än mellan elever med olika bakgrund. Högst meritvärde har flickor med två inrikes födda föräldrar och lägst meritvärde har pojkar födda utomlands.

³ Betyget godkänt=10, Väl godkänt=15 och Mycket väl godkänt=20.

Diagram 3.1**Genomsnittligt meritvärde bland elever⁴ som var inskrivna i grundskolan vårterminen i nionde klass åren 2004–2008, efter bakgrund. Flickor och pojkar⁵**

Average merit points among students registered in compulsory school spring term the years 2004–2008, by background. Girls and boys

I diagram 3.2 redovisas det genomsnittliga meritvärdet för de, drygt 40 000 elever som hade två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelseland. Högst betyg har elever vars föräldrar är födda i ett EU-land eller i ett land med medel HDI. Föräldrarna till dessa elever är främst födda i Polen, Irak, Iran, Libanon och Syrien. Lägst betyg har elever vars föräldrar är födda i ett nordiskt land eller i ett land med högt HDI. De dominerande födelseländerna bland föräldrarna till dessa elever är Finland respektive Chile.

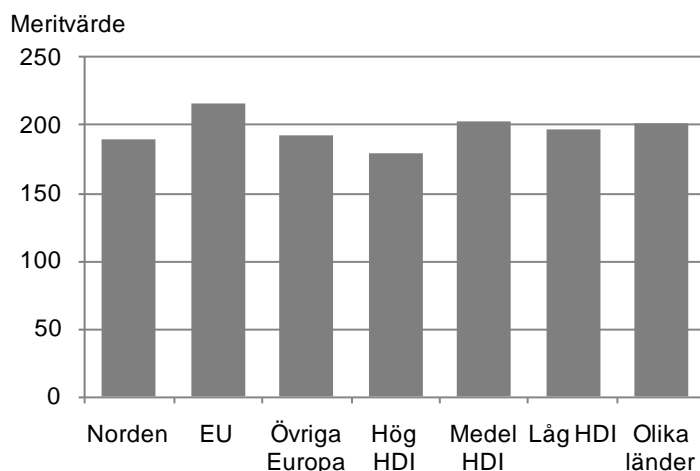
⁴ Elever i specialskolan ingår, men inte elever i särskolan.

⁵ Diagrammet korrigerades 2010-11-12 genom att enbart elever som fått betyg i minst ett ämne inkluderas i beräkningen.

Diagram 3.2

Genomsnittligt meritvärde bland elever med två utrikes födda föräldrar som var inskrivna i grundskolan vårterminen i nionde klass åren 2004–2008, efter föräldrarnas födelselandgrupp⁶.

Average merit points among students with two foreign born parents registered in compulsory school spring term the years 2004–2008, by their parents birth country group.

Behörighet till gymnasiet

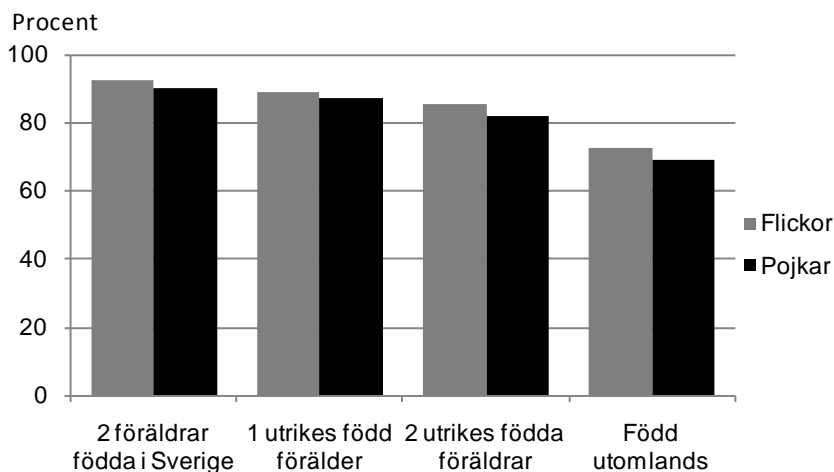
För att vara behörig att söka till de nationella och specialutformade programmen på gymnasiet krävs lägst betyget Godkänt i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik. De elever som saknar behörighet skall ha möjlighet att gå på det individuella programmet.

Elever med minst en utrikes född förälder är i något lägre utsträckning än elever med två inrikes födda föräldrar behöriga till gymnasiet. I enlighet med de resultat som presenterades för betygen är flickorna i större utsträckning än pojkarna behöriga att söka till gymnasiet och det är bland utrikes födda pojkar som andelen behöriga är lägst.

⁶ Diagrammet korrigerades 2010-11-12 genom att enbart elever som fått betyg i minst ett ämne inkluderas i beräkningen.

Diagram 3.3**Andel elever behöriga till gymnasiet bland de inskrivna i grundskolan vårterminen i nionde klass åren 2004–2008, efter bakgrund.**

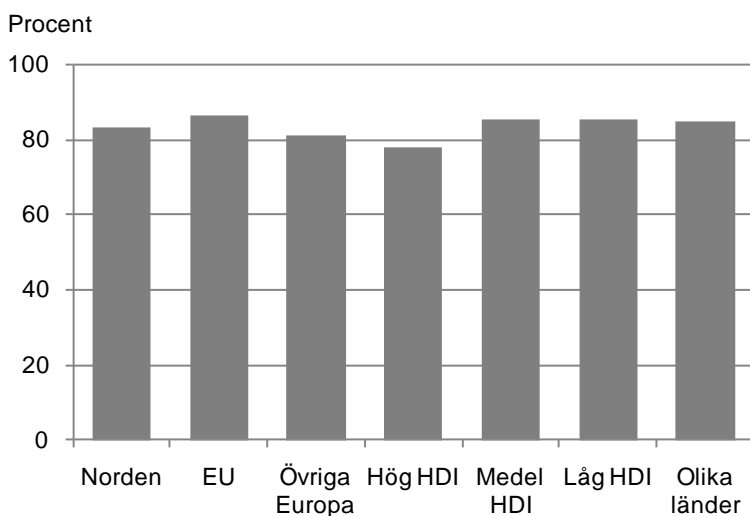
Share eligible to attend upper secondary school among students registered in compulsory school spring term the years 2004–2008, by background.

När man studerar andelen behöriga till gymnasiet i gruppen med två föräldrar födda utomlands är det bara i gruppen vars föräldrar är födda i ett land med högt HDI som andelen behöriga inte når 80 procent. Skillnaderna mellan andelen behöriga elever i de övriga grupperna är relativt små, men liksom när det gäller betygen är det bland elever vars föräldrar är födda i ett EU-land som andelen behöriga elever är som störst.

Diagram 3.4**Andel elever behöriga till gymnasiet bland de inskrivna i grundskolan vårterminen i nionde klass åren 2004–2008 med två utrikes födda föräldrar, efter föräldrarnas födelselandgrupp**

Share eligible to attend upper secondary school among students registered in compulsory school spring term the years 2004–2008 with two foreign born parents, by their parents birth country group

Kommunala eller fristående grundskolor

Grundskoleutbildning kan anordnas på kommunala skolor eller fristående skolor. Fristående skolor kan ha en allmän inriktning, konfessionell inriktning, det kan vara Waldorfskolor, internationella skolor eller riksinternatskolor.

Lägst andel elever vid fristående skolor är det i gruppen med två föräldrar födda i Sverige och bland de utrikes födda eleverna. Det är bland elever med minst en förälder född utomlands som andelen i fristående skolor är störst. Absolut störst är denna andel bland elever med två utrikes födda föräldrar. Flickor går i större utsträckning än pojkar i fristående grundskola.

Föräldrarnas utbildningsnivå

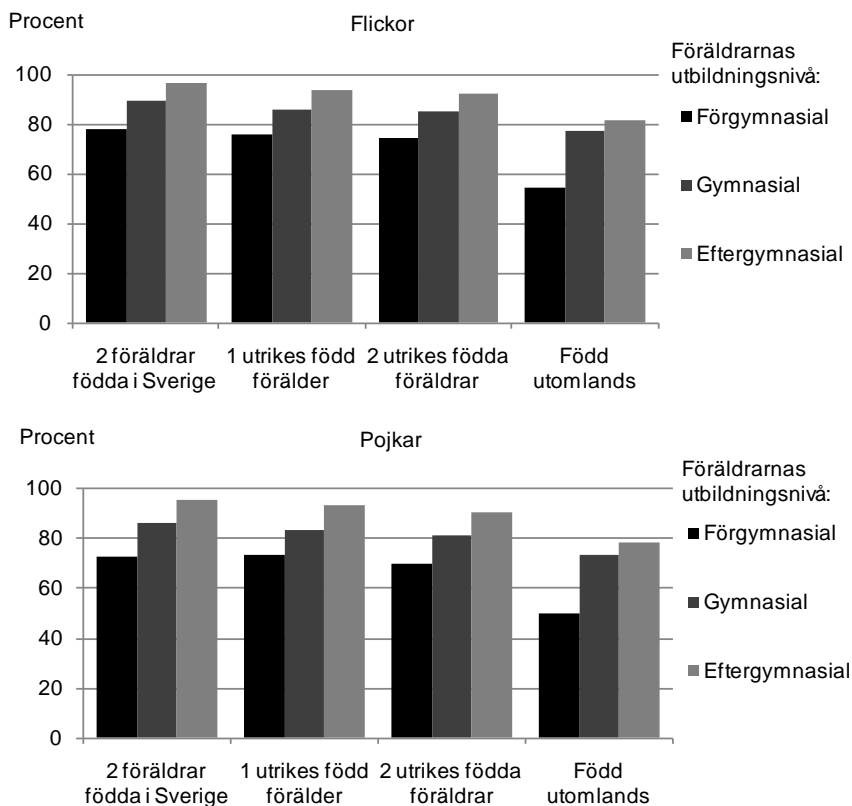
Det är känt att barn till högutbildade föräldrar i regel presterar bättre i skolen än barn till lågutbildade föräldrar (exempelvis Skolverket 2009). Generellt har den inrikes födda befolkningen högre utbildningsnivå än den utrikes födda befolkningen, främst på

grund av en större andel med enbart förgymnasial utbildning bland utrikes födda (SCB 2009).

Diagram 3.5

Andel behöriga till gymnasiet bland elever som var inskrivna i grundskolan vårterminen i nionde klass åren 2004–2008, efter bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå⁷

Share eligible to attend upper secondary school among students registered in compulsory school spring term the years 2004–2008, by background and parents level of education.

⁷ Här används utbildningsnivå för den förälder med högst utbildning.

I diagram 3.5 redovisas andelen behöriga till gymnasiet efter föräldrarnas utbildningsnivå. De största skillnaderna i andelen behöriga till gymnasiet finns mellan elever med hög- respektive lågutbildade föräldrar. Skillnader mellan hur elever med olika bakgrund presterar i skolan tycks vara mindre än mellan elever med hög- och lågutbildade föräldrar. Andelen behöriga bland elever med två inrikes födda föräldrar med den lägsta utbildningsnivån ligger i nära nivå med motsvarande grupp elever med två utrikes födda föräldrar. Bland de elever som har högutbildade föräldrar är skillnaderna i andelen behöriga små, med undantag av de elever som själva är födda utomlands. Mönstren vad det gäller skillnader och likheter mellan elever med olika bakgrund finns hos både flickor och pojkar. Som visats tidigare presterar flickorna genomgående bättre i skolan än motsvarande grupp pojkar.

Gymnasieskolan

Alla elever som påbörjar gymnasiet fullföljer inte sina studier. Dessutom finns det ungdomar som inte går gymnasiet över huvudet taget. Ett sätt att ta reda på om deltagandet i gymnasieskolan skiljer sig åt mellan olika grupper är att studera ungdomar från det år man fyller 15 fram till året man fyller 20 år. Den grupp som studeras i detta avsnitt är ungdomar födda 1984–1988 och som följaktligen fyllde 20 åren 2004–2008. På så vis kan vi studera hur stor andel som påbörjar gymnasiet och hur stor andel som fullföljer sina studier. Det är också möjligt att studera vilka program eleverna börjar på och vilka program de avslutar. Vid 20 års ålder följer vi även upp grupperna med avseende på hur stor andel som är sysselsatta och hur stor andel som gått vidare till högre studier.

Sammantaget består gruppen av närmare 550 000 15-åringar födda åren 1984–1988 och som sedan följs fram till det år de fyller 20. Drygt tre av fyra elever i gruppen var inrikes födda med två inrikes födda föräldrar. Drygt nio procent hade en utrikes född förälder och närmare 6 procent två utrikes födda föräldrar. De som själva var födda utomlands utgjorde drygt 9 procent av gruppen. Antalet i hela gruppen minskade med drygt en procent från 15 till 20 års ålder. Detta beror troligen främst på utvandring. Andelsmässigt var det en större minskning av grupperna med två utrikes födda föräldrar och bland de som själva var födda utomlands.

Tabell 3.1**Föräldrarnas födelseland bland personer födda 1984–1988 med två utrikes födda föräldrar. Antal***Parents birth country among persons born 1984–1988 with two foreign born parents. Numbers*

Föräldrarnas födelseland	Antal
Olika grupper	5 038
Norden	6 414
EU	3 229
Övriga Europa	6 543
Högt HDI	1 853
Medel HDI	7 036
Lågt HDI	658
Totalt	30 771

Cirka 30 000 av 15-åringarna hade två utrikes födda föräldrar (se tabell 3.1). Vanligaste är att båda föräldrarna är födda i ett land med medel HDI. Vanliga födelseländer bland föräldrarna var Iran, Libanon och Syrien. Näst vanligast var att föräldrarna var födda i ett land i övriga Europa (Turkiet och före detta Jugoslavien dominerar) eller i ett annat nordiskt land (Finland dominerar). Bland de med ursprung i EU-länder var många av föräldrarna födda i Polen. Av de med ursprung i ett land med högt HDI var runt åtta av tio av föräldrar födda i olika födelselandgrupper. Cirka 5 000 hade föräldrar som var födda i länder med olika HDI. Gruppen med två föräldrar födda i ett land med lågt HDI är liten och består av drygt 600 personer. Vanligast var att föräldrarna var födda i Somalia, Eritrea eller Etiopien.

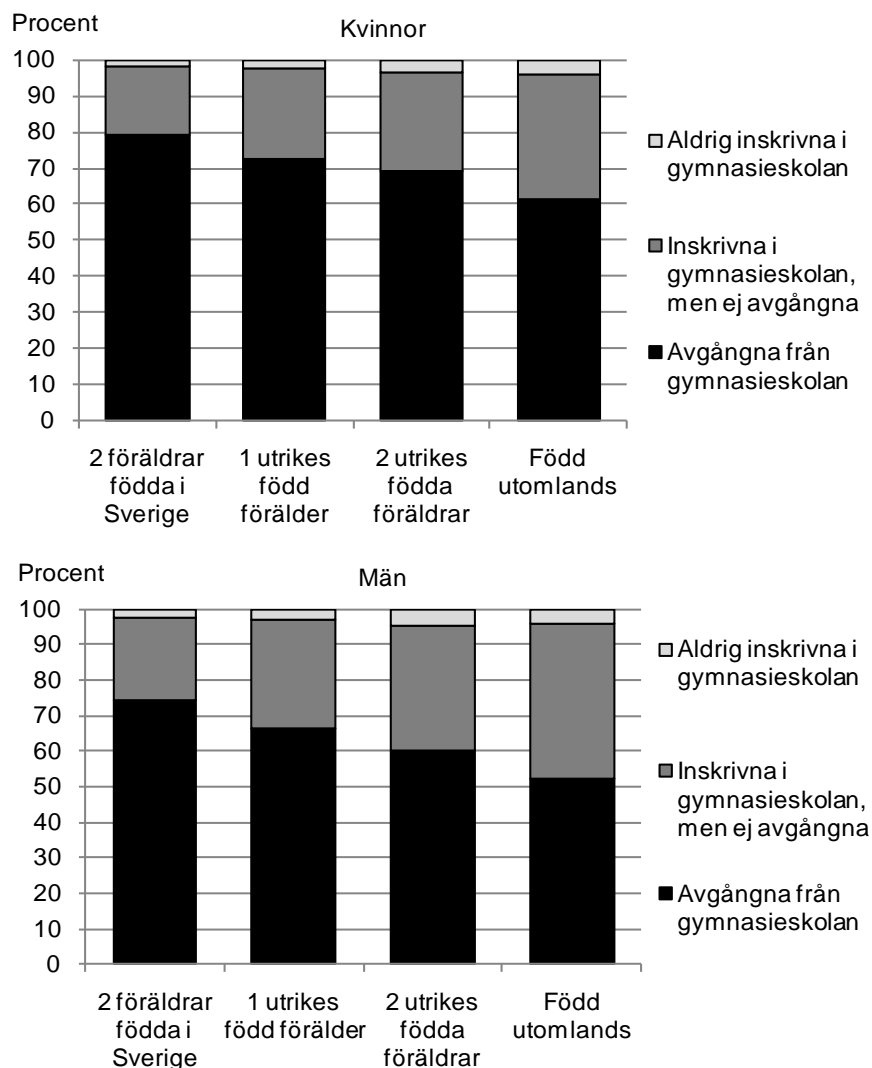
De flesta går i gymnasiet

I diagram 3.6 beskrivs hur stor andel av alla 20-åringar åren 2004–2008 som gått ut gymnasiet, som varit inskrivna i gymnasiet men inte gått ut samt andelen som aldrig varit inskrivna i gymnasiet.

Diagram 3.6

Andelen av alla 20-åringar åren 2004–2008 som gått ut⁸ gymnasieskolan, som varit inskrivna men aldrig gått ut samt aldrig inskrivna, efter bakgrund.

Share of 20 year olds, the years 2004–2008, that completed upper secondary school, that have been registered but did not complete and share never registered in upper secondary school, by background.

⁸ Att en person gått ut gymnasieskolan innebär att denne erhållit slutbetyg.

Nästan alla ungdomar har varit inskrivna i gymnasieskolan. Hur stor andel som fullföljer gymnasieskolan skiljer sig dock mellan olika grupper när ungdomarna delas upp efter bakgrund. Andelen som fullföljer sina gymnasiestudier är lägre bland de med en eller två föräldrar födda utomlands samt bland de ungdomar som själva är födda utomlands jämfört med elever med två föräldrar födda i Sverige. Skillnaden i andelen ungdomar som går ut gymnasiet är runt tio procentenheter om man jämför de ungdomar som har två inrikes födda föräldrar med de med två utrikes födda föräldrar men som själva är födda i Sverige.

Liksom i grundskolan är det skillnader mellan kvinnor och män. Kvinnor går ut gymnasiet i större utsträckning än män. Absolut störst är denna andel bland inrikes födda kvinnor med två inrikes födda föräldrar där närmare 80 procent gått ut gymnasiet. Lägst andel ungdomar avgångna ur gymnasiet finns bland män födda utomlands där lite mer än 50 procent gått ut gymnasiet. Störst skillnader mellan kvinnor och män är det bland de utrikes födda ungdomarna och bland ungdomar vars båda föräldrar är födda utomlands. I dessa grupper är andelen som gått ut gymnasiet nio procentenheter högre bland kvinnorna än bland männen.

Ser man till gruppen som har två utrikes födda föräldrar är det bland de som har två föräldrar födda i ett EU-land som andelen avgångna från gymnasiet är störst. Men det är även i denna grupp som andelen som aldrig gått i gymnasiet är störst, drygt sex procent. Lägst andel avgångna från gymnasiet finns bland de med två föräldrar födda i ett land med högt HDI. Även när man ser till gruppen med en utrikes född förälder är det bland de med en förälder född i ett EU-land som andelen behöriga till gymnasiet är som störst.

Val av program i gymnasieskolan

Det är möjligt att studera vilket program eleverna går på varje år i oktober. I tabell 3.2 redovisas samtliga elever födda de aktuella åren efter vilken typ av program de var inskrivna på höstterminen i årskurs ett.

I samtliga grupper är det vanligast att man går ett studieförberedande program och absolut vanligast är detta bland elever med två utrikes födda föräldrar. Bland elever med minst en utrikes född förälder är det vanligare än bland de med två inrikes födda föräldrar att gå på det individuella programmet. Det är också i förhållande till elever med två inrikes födda föräldrar en lägre andel elever som

går yrkesförberedande program bland de med minst en utrikes född förälder.

Tabell 3.2

Fördelningen på gymnasieprogram bland elever i årskurs⁹ ett på gymnasieskolan, ungdomar födda 1984–1988 efter bakgrund.

Distribution of programs among pupils registered in grade one in upper secondary school by background, youths born 1984–1988. Women and men

Program i årskurs 1	Kvinnor			
	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande	54	54	56	51
Yrkesförberedande	30	25	21	21
Individuellt program	7	9	12	20
Fristående skola	9	12	11	8
Totalt	100	100	100	100
Antal	197 384	23 986	14 111	23 176

Program i årskurs 1	Män			
	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande	46	47	48	43
Yrkesförberedande	35	30	24	23
Individuellt program	9	11	15	24
Fristående skola	10	13	13	9
Totalt	100	100	100	100
Antal	206 950	25 105	14 893	24 795

I tabell T3.1 och T3.2 i Tabellbilagan särredovisas varje program, dessutom redogörs för vilka program som är studie- respektive yrkesförberedande.

I tabell 3.2 beskrevs hur stor andel av 16-åringarna som var inskrivna i respektive program när de började gymnasiet. Det betyder inte att det är samma program man avslutar. Andelen som avslutar olika typer av program beskrivs i tabell 3.3 nedan. Det blir nu tydligt att andelen som går ut från det individuella programmet är försvinnande liten. Detta har huvudsakligen två förklaringar. Dels beror det på att man på det individuella programmet förbereds

⁹ Vissa elever går om årskurser. Tabellen består av eleverna vid deras första inskrivning i årskurs ett.

för studier på ett nationellt program. Men det beror också på att elever på det individuella programmet i större utsträckning inte fullföljer gymnasieskolan (Integrationsverket, 2005). Liksom när det gäller valet av program i årskurs ett är andelen som avslutat gymnasieskolan på ett studieförberedande program störst bland elever med två utrikes födda föräldrar, speciellt bland kvinnorna.

Tabell 3.3

Fördelningen på gymnasieprogram bland avgångselever födda 1984–1988 efter bakgrund. Kvinnor och män

Distribution of programs among pupils that completed upper secondary school by background, youths born 1984–1988. Women and men

Avslutat program	Kvinnor			
	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande	58	60	63	62
Yrkesförberedande	32	27	24	28
Individuellt program	0	0	1	1
Fristående skola	10	13	12	9
Totalt	100	100	100	100
Antal	158 646	17 702	10 034	14 622

Avslutat program	Män			
	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande	50	52	55	56
Yrkesförberedande	39	33	29	31
Individuellt program	1	1	1	2
Fristående skola	10	14	16	12
Totalt	100	100	100	100
Antal	157 415	17 127	9 318	13 352

I tabell T3.3 och T3.4 i Tabellbilagan särredovisas varje enskilt program

Behörighet till högre studier

För att en elev skall ha grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier krävs ett slutbetyg från ett nationellt eller specialutformat program eller från en fristående utbildning. Dessutom krävas att eleven har lägst betyget godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för fullständigt program, vilket innebär 2 250 poäng.

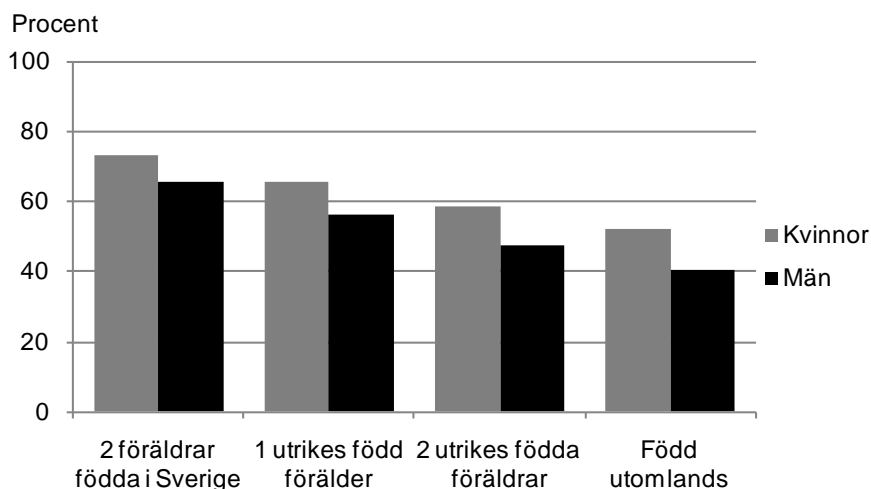
Man kan beräkna andelen behöriga till högre studier på två sätt. Antingen beräknas andelen behöriga bland samtliga 20-åringar eller så beräknar man andelen behöriga bland de som avslutat sina gymnasiestudier. I det första alternativet tas hänsyn till de som aldrig går ut gymnasiet.

Det har tidigare konstaterats att andelen som avbryter sina gymnasiestudier är högre bland elever som har utrikes födda föräldrar, eller som själva är födda utomlands. Detta återspeglas när andelen behöriga att söka till högskolan av samtliga 20-åringar delas upp efter bakgrund, diagram 3.7.

Diagram 3.7

Andel med högskolebehörighet av samtliga 20-åringar åren 2004–2008, efter bakgrund

Share of all 20 year olds the years 2004-2008 eligible to attend higher education, by background

Bland ungdomar med två utrikes födda föräldrar är runt hälften av alla 20-åringar i gruppen behöriga att söka till högskolan. Bland ungdomar med två inrikes födda föräldrar är motsvarande andel närmare 70 procent. Genomgående är andelen behöriga 20-åringar högre bland kvinnor än bland män.

De skillnader vi tidigare observerat när det gäller andelen avgångna från gymnasieskolan bland de med två utrikes födda föräldrar återspeglas även i andelen med högskolebehörighet i samma grupp. Lägst andel behöriga att söka till högskolan finns

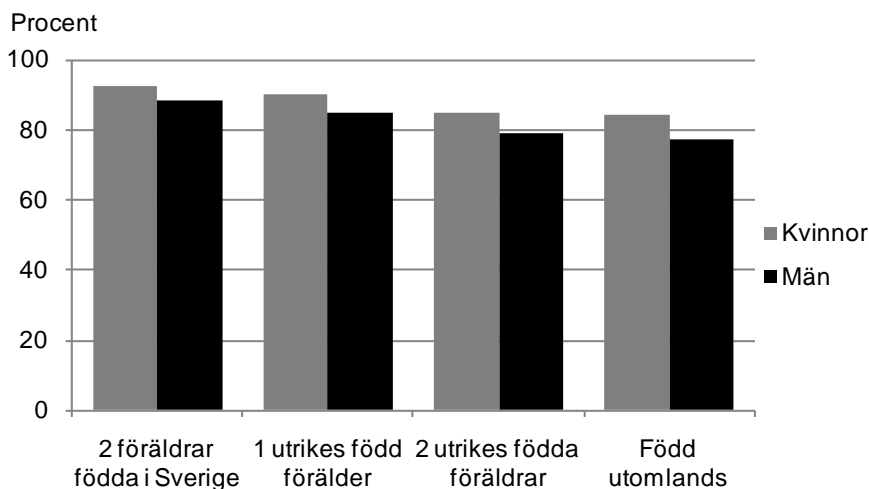
bland de med två föräldrar födda i ett land med högt HDI. Högst andel behöriga återfinns bland de med båda föräldrarna födda i ett EU-land.

I diagram 3.8 beskrivs andelen behöriga att söka till högskolan av de 20-åringar som avslutat sina gymnasiestudier. De skillnader vi ser i diagrammet beror med andra ord inte på att en större andel i en viss grupp går i gymnasiet utan istället på hur de som går i gymnasiet presterar.

Diagram 3.8

Andelen 20-åringar med högskolebehörighet åren 2004–2008, bland avgångna från gymnasieskolan, efter bakgrund

Share of 20-year olds the years 2004–2008 whom completed upper secondary school and are eligible to attend higher education, by background

Bland elever med två inrikes födda föräldrar är runt 90 procent av avgångseleverna behöriga att söka till högskolan. Bland elever med två utrikes födda föräldrar är motsvarande andel runt 80 procent. Det är värt att notera att elever som själva är födda utomlands presterar på ungefär samma nivå som de inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Om vi fokuserar på gruppen med två utrikes födda föräldrar är det återigen bland de med två föräldrar födda i ett EU-land som andelen behöriga till högskolan är störst, 87 procent bland avgångseleverna. Lägst är andelen bland de med föräldrar födda i länder

med lågt eller högt HDI. I dessa grupper är andelen behöriga runt 75 procent.

Betygspoäng

När gymnasiet avslutas beräknas elevernas genomsnittliga betygs-poäng^{10 11}, maxvärdet är 20 poäng.

I diagram 3.9 redovisas den genomsnittliga betygs-poängen bland de elever som avslutat gymnasiet. Betygs-poängen skiljer sig något åt mellan elever med olika bakgrund. Elever med två utrikes födda föräldrar presterar något sämre än elever med två inrikes födda föräldrar. Liksom vi tidigare konstaterat finns också skillnader i betygs-poängen mellan kvinnor och män. Vårt att notera är att kvinnor med två utrikes födda föräldrar har en genomsnittlig betygs-poäng i nivå med män med två inrikes födda föräldrar.

Det är inga större skillnader mellan ungdomar med två utrikes födda föräldrar när gruppen delas upp efter föräldrarnas födelse-land. Ungdomar vars föräldrar är födda i ett EU-land har med en betygs-poäng på lite över 14. Något bättre betyg än de övriga grupperna som ligger kring 13.

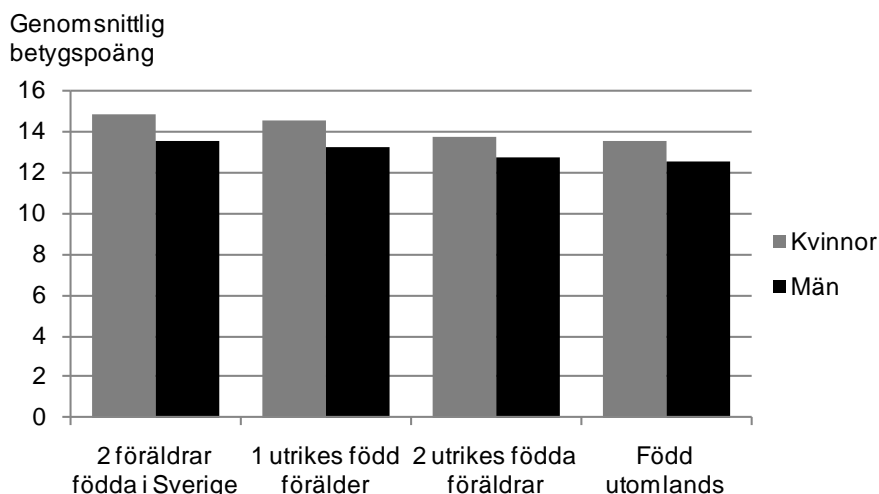
Sammantaget kan man konstatera att det finns skillnader i hur elever med olika bakgrund presterar i gymnasiet. De största skillna-derna mellan grupperna ser dock ut att finnas när man tar hänsyn till samtliga 20-åringar, inte bara de som är avgångna från gymna-siet. Skillnaderna i andelen behöriga till gymnasiet mellan elever med olika bakgrund bland de som är avgångna från gymnasie-skolan är små om man jämför med hela gruppen 20-åringar där det finns betydande skillnader.

¹⁰ Kursernas poäng multipliceras med en vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt divideras med poängsumman för eleven.

¹¹ Elever som går Waldorf och International Baccalaureate (IB) får inte slutbetyg. Elever på Waldorf får ett intyg över utbildningen, och elever på IB får ett diplom från International Baccalaureate Office.

Diagram 3.9

Genomsnittlig betygspoäng bland 20 åringar åren 2004–2008 avgångna från gymnasieskolan, efter bakgrund. Kvinnor och män
Average grades among 20 year olds the years 2004–2008 that have completed upper secondary school, by background. Women and men

Studieresultat efter föräldrarnas utbildning

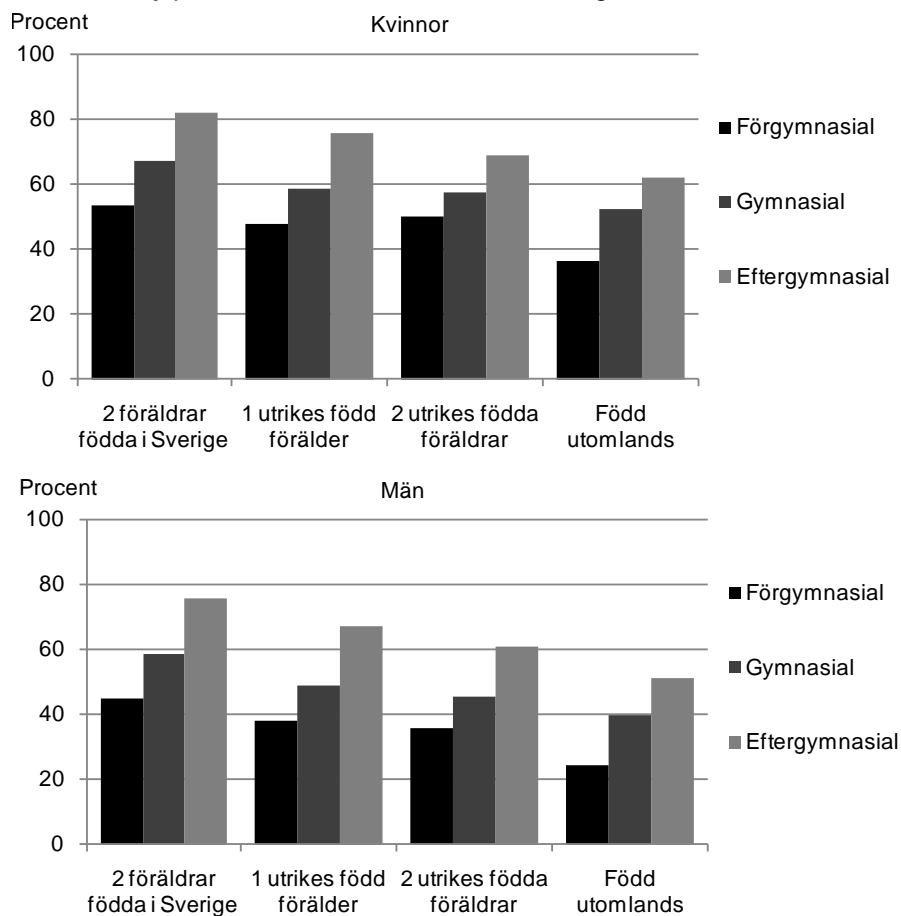
På motsvarande sätt som i grundskolan är det tydligt att föräldrarnas utbildningsnivå även påverkar prestationerna i gymnasieskolan.

I diagram 3.10 beskrivs andelen av samtliga 20-åringar som är behöriga till högre studier efter föräldrarnas utbildningsnivå. Återigen blir det tydligt att föräldrarnas utbildning är en viktig faktor och att en del av de skillnaderna mellan elever med olika bakgrund som tidigare visats troligen kan förklaras av skillnader i föräldrarnas utbildningsnivå. Exempelvis är skillnaderna i andelen behöriga bland elever med föräldrar med högst en förgymnasial utbildning mycket små när elever med olika bakgrund jämförs. Bland elever med eftergymnasialt utbildade föräldrar finns dock betydande skillnader kvar även när andelen behöriga delas upp efter föräldrarnas utbildningsnivå. Skillnaderna i andelen behöriga är mer än tio procentenheter när man jämför 20-åringar med två inrikes födda föräldrar med de med två föräldrar födda utomlands.

Diagram 3.10

Andelen med högskolebehörighet av samtliga 20-åringar efter bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå¹² åren 2004–2008

Share of all 20 year olds the years 2004–2008 eligible to attend higher education, by parents level of education and background.

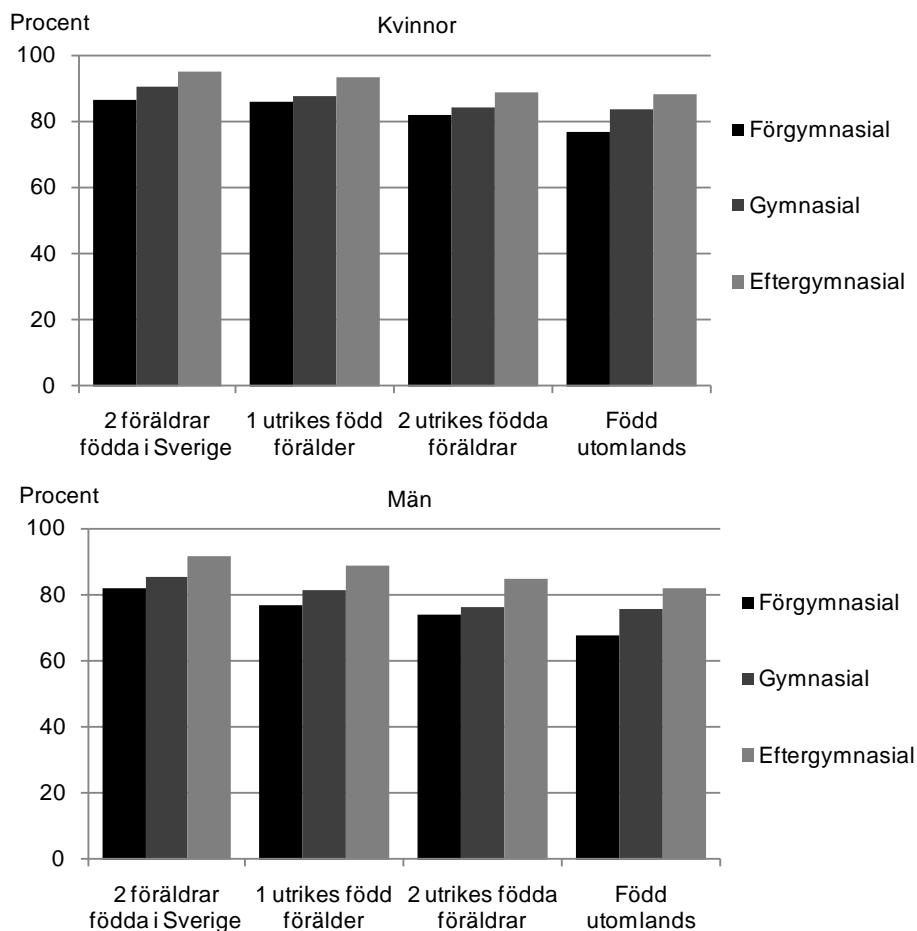

I diagram 3.11 beskrivs andelen behöriga elever bland 20-åringar som gått ut gymnasiet. Skillnaderna avseende föräldrarnas utbildningsnivå är nu betydligt mindre. Bland männen är skillnaderna något större än bland kvinnorna, både när det gäller föräldrarnas utbildningsnivå och bakgrund.

¹² Här används utbildning för den förälder med högst utbildningsnivå.

Diagram 3.11**Andelen 20-åringar med högskolebehörighet åren 2004–2008 bland avgångna från gymnasieskolan efter bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå**

Share of 20 year olds the years 2004–2008 that completed upper secondary school eligible to attend higher education, by parents level of education and background

Sysselsättning vid 20 års ålder

Det år man fyller 20 har många, men inte alla, gått ut gymnasiet. Vissa har fortsatt vidare till högre studier, eller kompletterar sina betyg på Komvux och andra arbetar. I detta avsnitt redovisas situationen under höstterminen för vår grupp det år de fyllde 20 år.

I tabell 3.4 beskrivs hur stor andel i de olika grupperna som var inskrivna i studier under höstterminen det år de fyllde 20.

Bland elever med två utrikes födda föräldrar eller som själva är födda utomlands, och speciellt bland kvinnor, är en större andel inskrivna i studier i 20-årsåldern. Bland kvinnorna i dessa grupper var mer än hälften av 20-åringarna studenter.

Tabell 3.4
Andel studerande¹³ höstterminen bland 20-åringar åren 2004–2008 efter bakgrund

Share among 20 year olds registered in studies the years 2004–2008 by background

Födelseland	Kvinnor	Antal	Män	Antal
Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	39	200 221	30	211 931
1 utrikes född förälder	41	24 407	33	25 822
2 utrikes födda föräldrar	51	14 583	40	15 527
Född utomlands	56	23 700	45	25 689

I tabell 3.5 fördelas studenterna på vilken typ av utbildning de är inskrivna på. Det blir nu tydligt att somliga av de som studerar går i gymnasiet och att denna andel genomgående är högre bland männen än bland kvinnorna. Absolut vanligast är detta bland de utrikes födda männen där en av fyra av de 20-åringar som studerar går i gymnasiet.

Det är känt att andelen sökande till högre studier är större bland kvinnor än bland män och för närvarande är 50 procent fler kvinnor än män registrerade vid svenska högskolor och universitet (SCB 2009). Skillnaderna mellan kvinnor med olika bakgrund är inte speciellt stora. Bland inrikes födda kvinnor, oavsett bakgrund är det runt hälften av de 20-åringar som studerar som går på högskola eller universitet. Vi noterade tidigare att drygt hälften av de 20-åriga kvinnorna med två utrikes födda föräldrar studerade. Detta innebär att en fjärdedel av hela gruppen är inskrivna på högre studier vid 20 års ålder. Detta gäller i nästan lika hög utsträckning bland de utrikes födda kvinnorna. Bland de inrikes födda kvinnorna med en eller två

¹³ Andelen som studerar förändras inte då de som erhållit ersättning för värnplikt under året utesluts.

inrikes födda föräldrar är andelen inskrivna i högre studier en femtedel bland de 20-åriga kvinnorna.

Skillnaderna i fördelningen på olika studieformer är något större bland män med olika bakgrund än bland kvinnor med olika bakgrund. Bland män med minst en utrikes född förälder är det en något större andel av studenterna som går i Komvux och en lägre andel inskrivna i högre studier jämfört med män med två inrikes födda föräldrar.

Tabell 3.5

Andelen som studerar vid 20-års ålder åren 2004–2008 efter vilken utbildning de är inskrivna på och bakgrund

Share registered in studies at 20 years old the years 2004–2008, by type of studies and background

Födelseland	Kvinnor				Totalt	Antal
	Gymnasiet	Komvux	Högskolan	Övriga studieformer		
Sverige						
2 föräldrar födda i Sverige	5	23	52	20	100	78 721
1 utrikes född förälder	6	24	48	21	100	10 087
2 utrikes födda föräldrar	6	24	51	19	100	7 381
Född utomlands	14	27	43	16	100	13 281

Födelseland	Män				Totalt	Antal
	Gymnasiet	Komvux	Högskolan	Övriga studieformer		
Sverige						
2 föräldrar födda i Sverige	8	18	50	23	100	62 795
1 utrikes född förälder	10	21	45	24	100	8 458
2 utrikes födda föräldrar	10	24	46	20	100	6 178
Född utomlands	21	26	34	19	100	11 589

Tabell 3.6

Andelen sysselsatta¹⁴ vid 20 års ålder åren 2004–2008 bland de som ej studerar bland avgångna/ej avgångna från gymnasiet, efter bakgrund

Share of employed at age 20 among those who are not enrolled in studies the years 2004–2008 by completed/not completed upper secondary school and background. Women and men

Födelseland	Sysselsatta kvinnor			
	Andel avgångna	Antal avgångna	Andel ej avgångna	Antal ej avgångna
Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	78	93 997	49	27 503
1 utrikes född förälder	72	10 044	45	4 276
2 utrikes födda föräldrar	66	4 357	40	2 845
Född utomlands	62	5 798	31	4 621

Födelseland	Sysselsatta män ¹⁵			
	Andel avgångna	Antal avgångna	Andel ej avgångna	Antal ej avgångna
Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	74	108 536	51	40 600
1 utrikes född förälder	68	11 078	45	6 286
2 utrikes födda föräldrar	60	4 972	39	4 377
Född utomlands	59	6 770	35	7 330

I tabell 3.6 redovisas andelen sysselsatta bland de som inte studerar efter om de är avgångna från gymnasiet eller ej. I gruppen som gått ut gymnasiet och har två inrikes födda föräldrar är det närmare 80 procent av kvinnorna och 75 procent av männen som är sysselsatta. Denna andel är lägre i de grupper som har minst en utrikes född förälder eller själva är födda utomlands. Bland motsvarande grupp

¹⁴ Som sysselsatt räknas alla som bedöms ha utfört i genomsnitt en timmes arbete i veckan under november månad.

¹⁵ Generellt brukar andelen sysselsatta vara högre bland män än bland kvinnor. När man utesluter de män som fått ut ersättning för värnplikt under det år de fyllde 20 ökar andelen sysselsatta, speciellt bland de män som gått ut gymnasiet. Andelen sysselsatta är nu högre eller i nivå med motsvarande grupp kvinnor. Skillnaderna mellan män med olika bakgrund förändras dock inte.

20-åringar med två utrikes födda föräldrar är 66 procent av kvinnorna och 60 procent av männen sysselsatta.

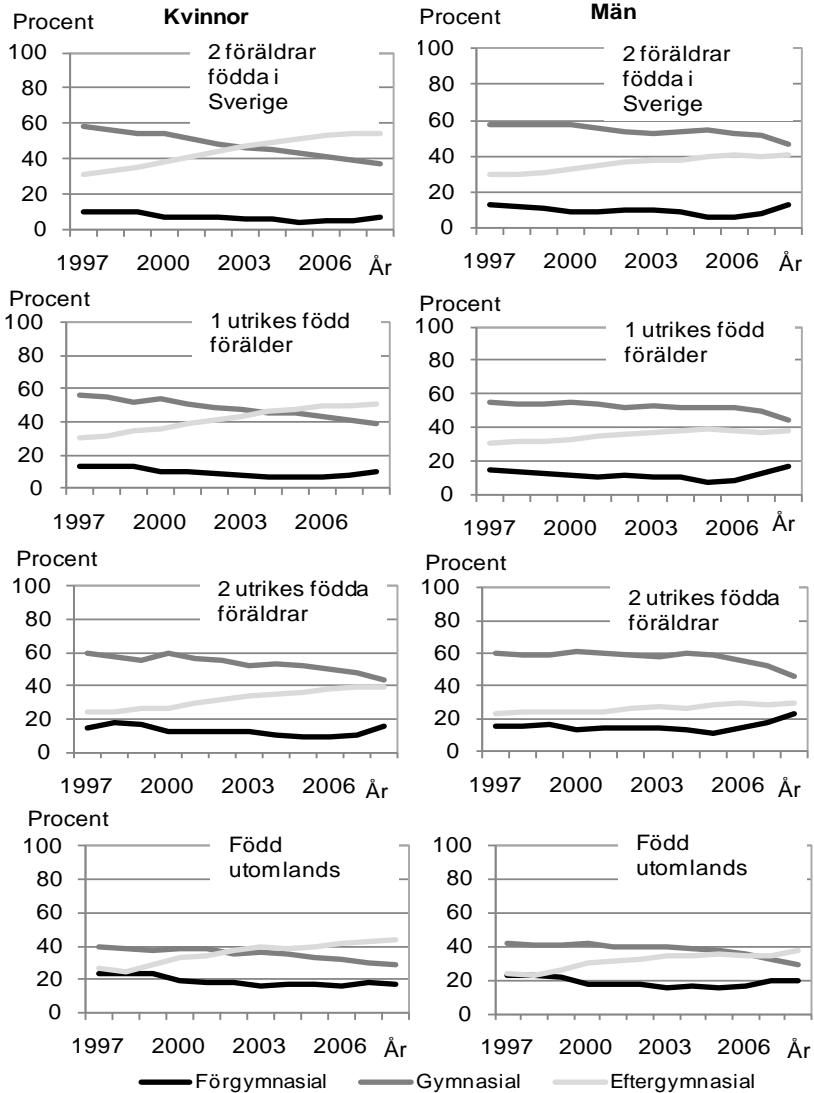
Bland de som inte gått ut gymnasiet är andelen sysselsatta låg. Vi finner motsvarande skillnader mellan grupperna som bland de som gått ut gymnasiet. Bland inrikes födda ungdomar med två inrikes födda föräldrar som inte gått ut gymnasiet är runt hälften av 20-åringarna sysselsatta. Bland de inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är denna andel runt 40 procent.

Utbildningsnivå vid 30 års ålder

Vi har nu studerat hur väl olika grupper presterar i grund- respektive gymnasieskolan. Vi går nu över till att studera vilken utbildningsnivå dagens 30-åringar har. En ålder då de flesta avslutat sina studier och etablerat sig på arbetsmarknaden. I diagram 3.12 beskrivs utbildningsnivån bland 30-åringar åren 1997–2008, efter bakgrund.

Antalet 30-åringar är 120 000–130 000 varje år under den studerade perioden. Andelen som är födda i Sverige med en förälder född utomlands utgör varje år runt 8 procent av gruppen och de med två föräldrar födda utomlands utgör runt 4 procent. Eftersom invandringen till Sverige varit rekordstor den senare delen av 2000-talet ökar andelen utrikes födda personer i gruppen, från 13 procent 1997 till 22 procent 2008.

Bland de med två föräldrar födda i ett annat nordiskt land är föräldrarna nästan uteslutande födda i Finland. De vanligaste födelseländerna bland föräldrarna som är födda i Europa är Tyskland, Jugoslavien och Grekland. Under slutet av perioden ökar även antalet föräldrar födda i Turkiet. Det är få av 30-åringarna med två utrikes födda föräldrar som har ursprung i ett icke europeiskt land. Drygt 550 personer, under hela perioden, hade ursprung i ett land med högt HDI. Främst är föräldrarna födda i Chile. Cirka 1 300 personer hade ursprung i ett land med medel HDI. De vanligaste födelseländerna är Marocko, Libanon och Syrien. Gruppen med två föräldrar från ett land med lågt HDI är för få till antal och redovisas därför inte.

Diagram 3.12**Högsta utbildningsnivå¹⁶ bland 30-åringar åren 1997–2008, efter bakgrund***Educational attainment at age 30 the years 1997–2008, by background*

¹⁶ Utbildningsregistret för år 2000 genomgick ett antal kvalitetshöjande förbättringar och utbildningsnivån i riket höjdes. Jämförelser med åren före och efter 2000 bör göras med försiktighet.

I samtliga grupper har andelen högskoleutbildade bland 30-åringarna ökat under den redovisade perioden. Genomgående är andelen eftergymnasialt utbildade högre bland kvinnor än bland män i respektive grupp. I samtliga grupper av kvinnor ligger andelen eftergymnasialt utbildade bland 30-åringarna på 40 procent eller högre. Under hela perioden är det bland inrikes födda kvinnor med två inrikes födda föräldrar som andelen eftergymnasialt utbildade är störst. Lägst är andelen eftergymnasialt utbildade bland män med två utrikes födda föräldrar. År 1997 var denna andel ungefär lika stor som i motsvarande grupp kvinnor, men jämfört med övriga grupper är ökningen över tiden liten.

I samtliga grupper av män, och i viss mån bland kvinnor med två utrikes födda föräldrar, sker en ökning av andelen med enbart förgymnasial utbildning år 2007. En förklaring till detta kan vara att programgymnasiet infördes i början av 1990-talet, med den stora förändringen att alla skulle läsa vissa teoretiska kärnämnen. Det har visat sig att speciellt de elever som går på yrkesförberedande program har haft svårt att nå målen i kärnämnen (Skolverket 2000). Det är de elever som började gymnasieskolan i början av 1990-talet som fyller 30 under slutet av den redovisade perioden. En förklaring till den ökande andelen med enbart förgymnasial utbildning skulle således kunna vara att de elever som inte klarat målen i gymnasieskolan inte heller tagit ikapp detta senare i livet.

I gruppen med två utrikes födda föräldrar varierar utbildningsnivån när man delar resultaten efter var föräldrarna är födda, detta beskrivs i tabell 3.7. Bland 30-åringarna med två föräldrar födda i ett annat nordiskt land, den till antalet största gruppen, är utbildningsnivån lägst. Det vill säga här är andelen enbart förgymnasialt utbildade högst och andelen eftergymnasialt utbildade lägst. Den till antalet näst största gruppen är de med föräldrar födda i ett land i övriga Europa. De har också en låg utbildningsnivå jämfört med övriga grupper. Högst utbildningsnivå har grupperna med föräldrar födda i länder med högt eller medel HDI.

Tabell 3.7**Högsta utbildningsnivå bland 30-åringar med två utrikes födda föräldrar åren 1997–2008, efter föräldrarnas bakgrund. Andel***Educational attainment at age 30 the years 1997–2008 among persons with two foreign born parents by parents background. Percent*

Föräldrarnas bakgrund	För-gymnasial	Gymnasial	Efter-gymnasial	Uppgift saknas	Totalt	Antal
Norden	15	60	24	1	100	28 487
EU	12	46	40	2	100	7 817
Övriga						
Europa	14	58	28	1	100	10 879
Hög HDI	11	38	48	3	100	556
Medel HDI	12	44	43	1	100	1 302
Låg HDI
Olika grupper	13	50	36	1	100	7 645

Utbildningens inriktning

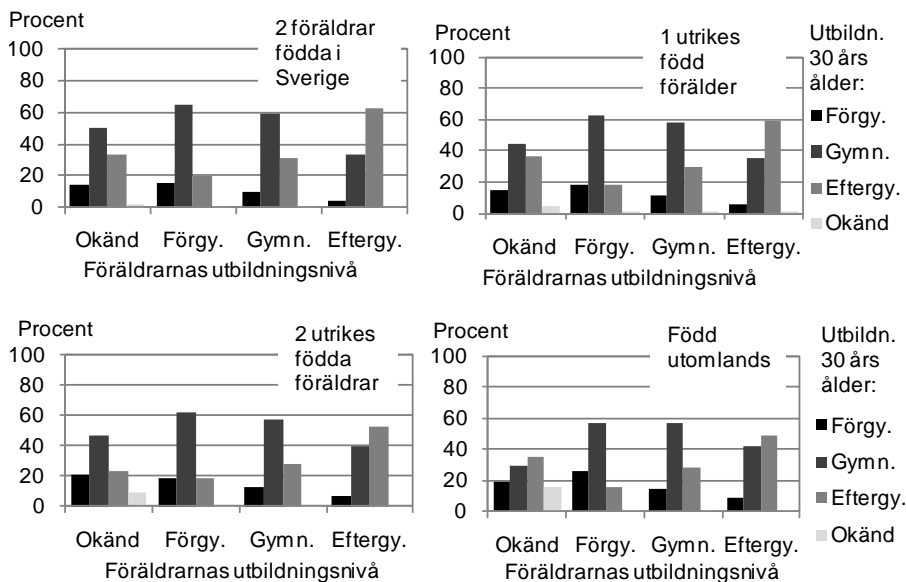
I tabell 3.8 beskrivs utbildningens inriktning bland eftergymnasialt utbildade personer efter bakgrund. Bland 30-åringar med två inrikes födda föräldrar har 16 procent pedagogisk inriktning på sin utbildning eller en lärarutbildning. Bland de med två föräldrar födda utomlands är motsvarande andel 13 procent. Delar man upp resultaten på kön finner man att bland eftergymnasialt utbildade män med två utrikes födda föräldrar är andelen med denna typ av utbildning fem procent. Bland inrikes födda kvinnor med två inrikes födda föräldrar är motsvarande andel 24 procent. Det motsatta gäller om man studerar andelen i de olika grupperna som läst samhällsvetenskap, juridik, handel eller administration. Bland inrikes födda 30-åringar med två utrikes födda föräldrar är denna andel två procentenheter högre än bland inrikes födda med två inrikes födda föräldrar. Skillnaden är något större bland kvinnor än bland män.

Tabell 3.8**Utbildningens inriktning bland eftergymnasialt utbildade 30-åringar åren 1997–2008, efter bakgrund. Andel***Educational orientation among 30 year olds with higher education the years 1997–2008, by background. Percent*

Inriktning	2 inrikes födda föräldrar	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Utrikes född
Allmän utbildning	0	0	0	0
Pedagogik, lärarutbildning	16	13	13	9
Humaniora, konst	8	11	10	11
Samhällsvetenskap, juridik, handel, administration	24	26	26	23
Naturvetenskap, matematik och data	8	9	9	12
Teknik och tillverkning	24	22	25	18
Lant- och skogsbruk samt djursjukvård	1	1	0	1
Hälso- och sjukvård samt social omsorg	15	14	14	14
Tjänster	3	3	2	2
Okänd	0	0	0	10
Totalt	100	100	100	100
Antal	410 388	41 494	16 491	78 875

Föräldrarnas utbildningsnivå

I diagram 3.13 beskrivs utbildningsnivån för 30-åringarna efter föräldrarnas utbildningsnivå. Man kan återigen se det tydliga sambandet mellan den egna utbildningsnivån och föräldrarnas utbildningsnivå. Högst andel eftergymnasialt utbildade finns bland de vars föräldrar också är eftergymnasialt utbildade. Detta gäller oavsett om föräldrarna är födda i Sverige eller ej. Andelen eftergymnasialt utbildade bland de med eftergymnasialt utbildade föräldrar är dock något lägre bland de vars båda föräldrar är födda utomlands eller som själva är födda utomlands. Bland de som själva är födda utomlands saknas uppgift om föräldrarnas utbildning för närmare 70 procent, vilket gör det vanskligt att tolka resultaten.

Diagram 3.13**Högsta utbildningsnivå bland 30-åringar åren 1997–2008, efter bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå¹⁷***Educational attainment at age 30 the years 1997–2008, by background and parents level of education*

¹⁷ Här används utbildningsnivån för den förälder med högst utbildning. I gruppen saknas ingår personer där båda föräldrarna saknar uppgift om utbildning.

4. Arbetsmarknad

I denna del beskrivs situationen på arbetsmarknaden i termer av förvärvsarbetande eller inte samt inom vilka yrken man är verksam. Populationen som studeras är genomgående i åldern 20–64 år om inget annat anges. Analysen bygger på uppgifter från år 2008.

Förvärvsfrekvens

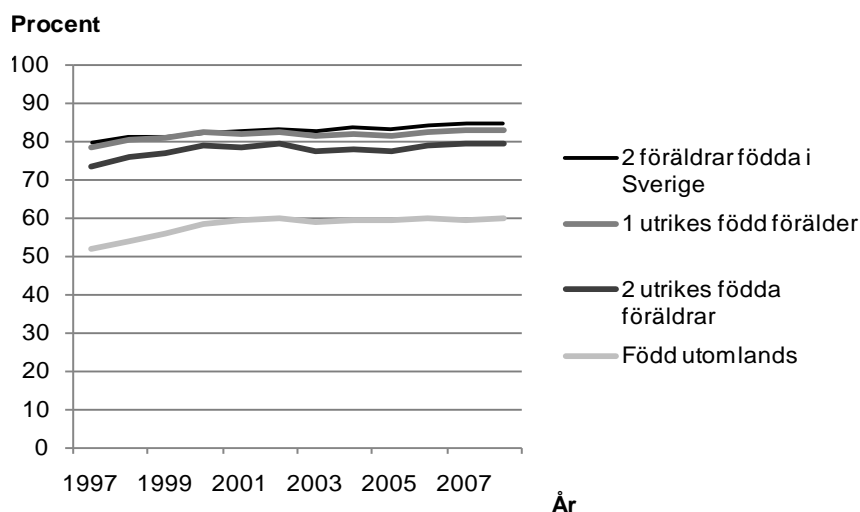
Under perioden 1997 till 2008 har förvärvsfrekvensen för de inrikes födda med minst en förälder född utomlands konsekvent legat någon eller några procentenheter lägre än för de med båda föräldrarna födda i Sverige. För dem med båda föräldrarna födda utomlands ligger förvärvsfrekvensen under hela perioden ytterligare ett par procentenheter lägre.

Generellt så ökar förvärvsfrekvensen för samtliga grupper under hela perioden. För de födda utomlands ligger förvärvsfrekvensen betydligt lägre.

Diagram 4.1

Förvärvsfrekvens i åldern 20–64 efter bakgrund för perioden 1997–2008.

Share of gainfully employed 1997–2008 by background. Persons aged 20–64.

Studerar man förvärvsfrekvensen för år 2008 så var förvärvsfrekvensen högst för män med två inrikes födda föräldrar, 86 procent av dessa var förvärvsarbetande. Lägst förvärvsfrekvens observerades bland kvinnor födda utomlands, 57 procent bland dessa var förvärvsarbetande. Vissa mindre skillnader kan observeras mellan de olika grupperna födda i Sverige, medan det framförallt är gruppen utrikes födda som skiljer sig mot övriga grupper. Generellt ligger männens förvärvsfrekvens något högre än kvinnornas, detta är något som observeras för samtliga grupper. Skillnaden är som lägst bland dem med en eller två föräldrar född utomlands. I dessa grupper är förvärvsfrekvensen bland kvinnorna nästan lika hög som för männen.

Tabell 4.1**Förvärvsarbetande 2008 i åldern 20–64 efter bakgrund***Gainfully employed aged 20–64 by background 2008*

Födelseland	Förvärvsfrekvens		Antal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	83	86	1 730 278	1 895 843
1 utrikes född förälder	82	83	150 305	167 555
2 utrikes födda föräldrar	79	80	67 150	75 767
Utomlands	57	62	412 697	420 270
Totalt	78	82	2 360 430	2 559 435

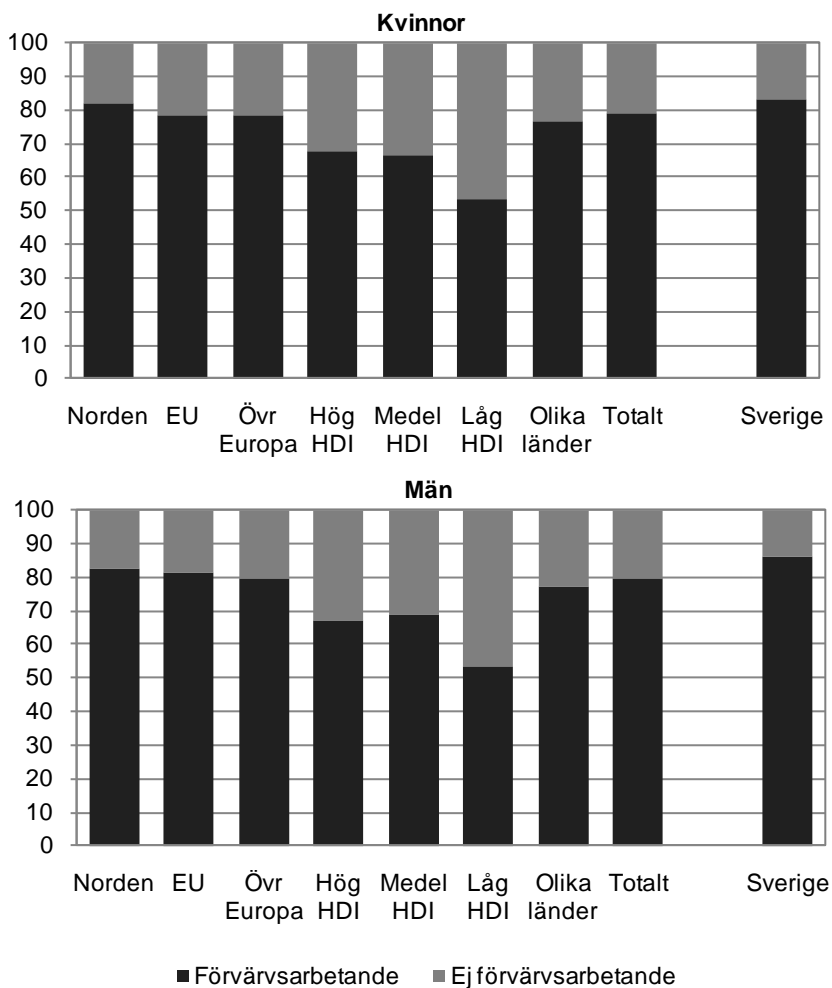
Förvärvsfrekvens för dem med två utrikes födda föräldrar

Bland de nästan 143 000 individerna i åldern 20–64 år som var födda i Sverige och där båda föräldrarna var födda utomlands hade nästan hälften föräldrar som båda var födda i Norden. Studerar man förvärvsfrekvensen beroende på var föräldrarna är födda finner man stora skillnader (se diagram 4.2).

För de individer som hade föräldrar som kom från Norden ligger förvärvsfrekvensen betydligt närmare förvärvsfrekvensen för dem med båda föräldrarna födda i Sverige än vad förvärvsfrekvensen gör för de med föräldrarna födda utanför Europa.

Diagram 4.2**Förvärvsfrekvens för Sverigefödda i åldern 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelsegrupp**

Share of gainfully employed aged 20–64 born in Sweden with foreign born parents by parents birth group

För uppgift om antal se tabell T4.1 och T4.2 i Tabellbilagan.

Förvärvsfrekvensen bland de med båda föräldrarna från länder utanför Europa var 2008 15 till 20 procentenheter lägre än för dem med båda föräldrarna födda i Sverige. Det bör noteras att förvärvsfrekvensen var högre för kvinnorna än för männen bland dem vars

föräldrar var födda i land med medel HDI, 68 procent av kvinnorna var förvärvsarbetande mot 67 procent av männen.

De med båda föräldrarna födda i ett EU-land eller i övriga Europa har även de relativt hög förvärvsfrekvens, runt 80 procent av de i åldern 20–64 år är förvärvsarbetande. Men fortfarande är förvärvsfrekvensen lägre än för dem vars båda föräldrar är födda i Sverige.

De vars föräldrar kommer från olika födelsegrupper återfinns i kategorin "Olika länder".

Förvärvsfrekvens beroende på åldersgrupp

För att tydligare kunna studera hur förvärvsfrekvensen skiljer sig mellan de olika grupperna har en indelning gjorts i tre olika åldersgrupper. Den yngsta gruppen består av de individer som 2008 var 20–34 år, den mellersta av individer i åldersspannet 35–49 år och den äldsta åldersgruppen vilken innehåller dem mellan 50–64 år. Totalt sett så var förvärvsfrekvensen högst i den mellersta åldersgruppen, detta gäller för såväl kvinnor som män. Det kan vidare noteras att förvärvsfrekvensen faller rätt rejält mellan den mellersta och den äldsta åldersgruppen.

En intressant skillnad kan noteras mellan våra grupper. För gruppen med två svenskfödda föräldrar är förvärvsfrekvensen betydligt lägre för den äldsta åldersgruppen, jämfört med de två yngre. För grupperna med en respektive båda föräldrar född utomlands är mönstret ett annat. Förvärvsfrekvensen för dem med en utrikes född förälder ligger på samma nivå för den yngsta och äldsta åldersgruppen. För dem med två föräldrar födda utomlands ligger förvärvsfrekvensen högre för den äldsta gruppen jämfört med den yngsta, vilket även observeras för de utrikes födda. Förvärvsfrekvensen mellan de med två svenskfödda föräldrar och de med minst en förälder född utomlands skiljer sig alltså framförallt åt för den yngsta åldersgruppen, medan den är relativt lika för den äldsta åldersgruppen. Dessa mönster noteras oberoende av kön (se tabell 4.2).

Dessa resultat skulle kunna tolkas som att åtminstone yngre individer med minst en förälder född utomlands har det något svårare än de med två föräldrar födda i Sverige att etablera sig på arbetsmarknaden. Då förvärvsfrekvensen för den äldsta åldersgruppen inte skiljer sig speciellt mycket mellan grupperna (med undantag för utrikes födda), kan man göra tolkningen att individernas preferens för att lämna arbetsmarknaden inte skiljer sig åt mellan de olika grupperna.

Tabell 4.2**Andel förvärvsarbetande 2008 fördelat efter åldersgrupper och bakgrund. Procent***Share of gainfully employed 2008 by age groups and background. Percent*

Födelseland	Förvärvsfrekvens					
	20–34 år		35–49 år		50–64 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige						
2 föräldrar födda i Sverige	85	87	89	92	77	81
1 utrikes född förälder	79	80	87	88	78	80
2 utrikes födda förälder	74	75	84	85	78	80
Utomlands	49	58	65	69	55	59
Totalt	77	80	84	87	73	77

För uppgift om antal per åldersgrupp se tabell T4.3 i Tabellbilagan

Beroende på vilken åldersgrupp man studerar finns det kompositionella skillnader inom grupperna med en respektive båda föräldrar födda utomlands. Detta skulle kunna vara en förklaring till att skillnaderna i förvärvsfrekvens mellan de olika Sverigefödda grupperna är större i den yngsta åldersgruppen jämfört med den äldsta. Ser vi till de vars båda föräldrar är födda utomlands så har de i åldersspannet 20–34 år i större utsträckning föräldrar som är födda i länder utanför Europa, runt 15 procent. För de äldre ålderskategorierna är det endast några få procent som har föräldrar som kommer ifrån länder utanför Europa. Dessutom är det betydligt fler, runt en fjärdedel, i den yngre åldersgruppen som har föräldrar som kommer från Europa (exklusive EU). I den äldsta åldersgruppen är det betydligt vanligare att föräldrarna kommer från EU-land (exklusive Norden), se tabell 4.3.

Tabell 4.3**Andel av respektive åldersgrupp fördelat på föräldrarnas födelseregion för de med två utrikes födda föräldrar år 2008. Procent***Share of different age groups by parents birth region 2008 for those with both parents foreign born. Per cent*

Föräldrarnas födelseland	Ålder			Totalt
	20–34 år	35–49 år	50–64 år	
Norden	35	58	36	44
EU	12	16	29	17
Övriga Europa	24	10	0	14
Hög HDI	4	0	0	2
Medel HDI	10	1	3	5
Låg HDI	1	0	0	0
Olika länder	14	15	32	18
Totalt	100	100	100	100
Totalt antal	59 407	57 903	25 607	142 917

Förvärvsfrekvens beroende på utbildning

En förklaring till att den observerade förvärvsfrekvensen för personer med minst en förälder född utomlands ligger lägre än för dem med båda föräldrarna födda i Sverige skulle kunna vara att utbildningsnivån bland de med minst en förälder född utomlands är något lägre (se kapitel Utbildning). Skulle denna hypotes gälla skulle alltså förvärvsfrekvensen vara lika hög bland de eftergymnasialt utbildade oavsett var föräldrarna är födda. Med en grov indelning där utbildningsnivån delas i tre olika nivåer – förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial, finner vi att skillnaden i förvärvsfrekvens till viss del består mellan de olika grupperna. Totalt sett så ligger förvärvsfrekvensen högre för dem med eftergymnasial utbildning jämfört med dem med lägre utbildningsnivå. Det är även bland de med eftergymnasial utbildning som skillnaderna i förvärvsfrekvens mellan de olika grupperna är som minst. För de med förgymnasial och gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå ökar sedan skillnaderna i förvärvsfrekvens mellan de med båda föräldrarna födda i Sverige och de med minst en förälder född utomlands, skillnaderna är som störst för de med endast förgymnasial utbildning. Notera i tabell 4.4 den stora skillnaden mot de utrikes födda.

Tabell 4.4**Andel förvärvsarbetande 20–64 år 2008 efter utbildningsnivå och bakgrund. Procent***Share of gainfully employed aged 20–64 2008 by educational level and background. Per cent*

Utb. Nivå	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands	Totalt	Totalt antal förvärvs- arbetande
Förgymn.	70	66	61	47	64	500 918
Gymn.	85	83	81	67	82	2 008 217
Eftergymn.	92	91	89	69	88	1 417 393
Totalt	85	83	80	63	81	3 926 528

Studerars kvinnor och män separat (se tabell T4.4 och T4.5 i Tabellbilagan) får man till viss del ett annat resultat. Dels ligger den totala förvärvsfrekvensen, som visats tidigare, något lägre för kvinnorna jämfört med männen. Dessutom är skillnaderna mellan de olika grupperna inte lika stora för kvinnorna som för männen. För de kvinnor som har gymnasial utbildning ligger förvärvsfrekvensen relativt lika oberoende om föräldrarna är födda i Sverige eller inte, utan det är för männen som denna skillnad kan observeras. Även för de med endast förgymnasial utbildning är skillnaden i förvärvsfrekvens inte lika stora för kvinnorna som för männen.

Studerar man hur stor andel bland dem vars båda föräldrar är födda utomlands som var förvärvsarbetande 2008 fördelat på personernas högsta utbildningsnivå finner man att det finns vissa skillnader inom gruppen. Förvärvsfrekvensen ligger som högst för de vars båda föräldrar är födda i Norden, detta oavsett utbildningsnivå. Förvärvsfrekvenserna påminner starkt om varandra för personer som är födda i EU eller i övriga Europa, de når dock inte riktigt upp till nivåerna för de med föräldrarna födda i Norden. För de med föräldrarna från land utanför Europa ligger förvärvsfrekvensen ytterligare något lägre, vilket gäller oavsett utbildningsnivå, se tabell 4.5.

Tabell 4.5**Andel förvärvsarbetande i åldern 20–64 år 2008 fördelat på utbildningsnivå för de med båda föräldrarna födda utomlands.****Procent**

Share of gainfully employed aged 20–64 2008 by educational level for those with both parents foreign born. Per cent

Föräldrarnas födelseland	Utbildningsnivå			Totalt
	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial	
Norden	63	84	92	82
EU	60	80	89	80
Övriga Europa	62	81	89	79
Hög HDI	49	71	83	67
Medel HDI	52	69	82	68
Låg HDI	Redovisas ej pga. för få observationer			
Olika länder	58	78	87	77
Totalt	61	81	89	79
Sverige	70	85	92	85
Totalt antal förvärvsarbetande (exkl. Sverige)	13 472	63 380	36 270	107 946

Yrke

Yrkesfördelningen bland de förvärvsarbetande följer i stort sett samma mönster för de Sverigefödda. Däremot finns det en skillnad när man jämför de som är födda i Sverige med de som är födda utomlands.

Dels finns en viss skillnad i andelen som är i ledande befattning (yrkesgrupp 1), en något större andel av dem med en eller båda föräldrarna födda i Sverige är i ledande befattning jämfört med dem som har båda föräldrarna födda utomlands eller själva är född utomlands. Detta mönster går även igen för de yrkesgrupper (2 och 3) som kräver eftergymnasial utbildning i någon form. Detta är att vänta då andelen eftergymnasialt utbildade är lägre i dessa grupper, se tabell 4.6.

Om de med antingen en eller båda föräldrarna födda utomlands kan man generellt säga att de med få avvikelser följer det totala yrkesmönster som finns på arbetsmarknaden.

Tabell 4.6**Andel 20–64 år i olika yrkesgrupper efter bakgrund och kön 2008.****Procent***Share of various occupations in ages 20–54 by background and sex 2008.**Per cent*

Yrkesgrupp ¹⁸	Föräldrar födda i Sverige		1 utrikes född förälder		2 utrikes födda föräldrar		Född utomlands		Totalt	
	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män	Kv.	Män
Ledningsarbete	5	9	4	8	4	7	3	5	4	9
Teoretisk specialist	20	17	20	18	17	15	16	14	19	17
Kortare högskolutb.	22	18	21	19	21	18	15	11	21	18
Kontor/kundservice	13	5	13	6	14	7	9	6	13	5
Service/omsorg/sälj	30	8	30	10	32	11	35	13	31	9
Jord- & skogsbruk	1	3	1	1	0	1	0	1	1	2
Hantverk	1	19	1	17	1	18	1	15	1	18
Maskin- & process	3	17	3	16	5	18	6	22	4	17
Utan utb.krav	5	4	5	5	6	6	15	12	7	5
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

För antalsuppgifter om kvinnor och män se tabell T4.6 och T4.7 i Tabellbilagan

Trots att det finns skillnader mellan kvinnor och män så är de observerade skillnaderna lika oberoende av föräldrarnas bakgrund. Det kan alltså inte sägas att det finns någon specifik könsskillnad för en viss grupp. Det är vanligare att männen i samtliga grupper arbetar i ledande befattningsyrken medan det är vanligare att kvinnorna innehar yrken som kräver eftergymnasial kompetens. Detta ligger i linje med att kvinnorna i större utsträckning än männen har en eftergymnasial utbildning och förväntas även fortsättningsvis ha det (SCB, 2010, Tema Utbildning). En betydligt större andel av männen arbetar inom hantverksarbeten eller process- och maskinoperatörsarbeten medan kvinnorna i sin tur arbetar inom service och omsorg.

Yrke för de med båda föräldrarna födda utomlands

Bryter man ned gruppen med två utrikes födda föräldrar på föräldrarnas födelseregion upptäcker man att de med föräldrarna födda i EU har en yrkesprofil som skiljer sig markant från övriga, dels inom den "egna" gruppen, det vill säga dem med båda föräldrarna födda utomlands, såväl som mot de övriga grupperna. Över hälften av de

¹⁸ För en beskrivning av respektive yrkesgrupp se http://www.scb.se/Pages/List___259304.aspx

som var förvärvsarbetande 2008 i åldern 20–64 år och vars båda föräldrar var födda i EU (exklusive Norden) var antingen yrkesaktiva i arbeten som kräver eftergymnasial kompetens eller i ledande befattningsyrken, vilket kan jämföras med de som har båda föräldrarna födda i Sverige där 45 procent innehar motsvarande yrken. Detta gäller för såväl kvinnor som män. Männerna är dock i lite större utsträckning än kvinnorna representerade i ledande befattning medan kvinnorna jämfört med männen återfinns i yrken som kräver eftergymnasial kompetens.

Motsatsen var de som hade föräldrar som kom från land med antingen högt eller lågt HDI, där endast drygt en fjärdedel var aktiva i något av dessa yrken. Dock ska man komma ihåg att de med föräldrar från länder med antingen högt eller lågt HDI inte är särskilt många, totalt runt 1 700.

Bland dem vars föräldrar antingen var födda i Norden, övriga Europa (exklusive EU) eller i land med medel HDI var cirka en av tre aktiva inom yrken som kräver eftergymnasial kompetens eller i ledande befattningsyrken. För dessa grupper var andelen kvinnor i dessa yrken något högre än andelen män. Detta beror på att skillnaden mellan andelen kvinnor och män som är i ledande befattning inte är så stor inom dessa grupper samtidigt som skillnaden är större mellan andelen kvinnor och män som arbetar inom yrken som kräver eftergymnasial kompetens jämfört med gruppen med båda föräldrarna födda i EU (exklusive Norden).

Tabell 4.7**Andel i yrkesgrupp bland kvinnor 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelsegrupp 2008. Procent***Share of various occupations for women aged 20–64 with two foreign born parents by parents birth country group 2008. Per cent*

Yrkesgrupp	Inrikes födda med utrikes födda föräldrar								Inrikes födda med föräldrar födda i Sverige
	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI	Låg HDI	Olika länder	Totalt (exkl. Sverige)	
Led.arbete	4	5	3	1	2	0	4	4	5
Teoret. spec.	15	24	13	13	16	11	19	17	20
Kort hög.utb.	20	23	19	13	19	16	22	21	22
Kontor/kund.	14	16	16	15	14	17	14	14	13
Serv./omsorg	33	24	36	48	41	44	31	32	30
Jord- & skog	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Hantverk	1	1	1	0	1	0	1	1	1
Maskin- & pro	6	3	5	3	2	1	3	5	3
Utan utb.krav	7	5	6	8	6	11	5	6	5
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

För uppgifter om antal se tabell T4.8 i Tabellbilagan

Tabell 4.8**Andel i yrkesgrupp bland män 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelsegrupp 2008. Procent***Share of various occupations for men aged 20–64 with two foreign born parents by parents birth country group 2008. Per cent*

Yrkesgrupp	Inrikes födda med utrikes födda föräldrar								Inrikes födda med föräldrar födda i Sverige
	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI	Låg HDI	Olika länder	Totalt (exkl. Sverige)	
Led.arbete	6	11	5	3	4	0	8	7	9
Teoret. spec.	12	23	11	13	14	10	19	15	17
Kort hög.utb.	16	21	16	13	15	13	20	18	18
Kontor/kund.	6	5	9	10	11	14	7	7	5
Serv./omsorg	8	9	18	28	25	34	11	11	8
Jord- & skog	1	1	0	0	0	1	1	1	3
Hantverk	24	12	11	10	9	5	15	18	19
Maskin- & pro	22	12	21	11	13	14	15	18	17
Utan utb.krav	6	5	9	13	9	9	6	6	4
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

För uppgifter om antal se tabell T4.9 i Tabellbilagan

Kopplingen utbildning – yrke

I takt med att befolkningens utbildningsnivå har ökat, och förväntas att fortsätta öka (SCB, 2010, Tema Utbildning), har fenomenet över- respektive underutbildning diskuterats allt flitigare, (se bl.a. SACO, 2008.) Med överutbildning menas att individen har utbildning utöver vad som kan krävas för det yrke som individen har och vice versa för underutbildning.

Det finns många sätt att mäta över- respektive underutbildning, (för en genomgång se TCO, 2009). I denna rapport mäts över- respektive underutbildning på ett tämligen enkelt sätt. Individernas högsta utbildningsnivå delas in i tre grupper; förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial. Samtidigt grupperas yrken i nio yrkeskategorier. Individer med en eftergymnasial utbildning som inte är yrkesverk-samma inom yrkeskategorierna 1 (ledande befattning), 2 (Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens) eller 3 (Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsvarande kunskaper) anses vara underutbildade. Således tas ingen hänsyn till om inriktningen är korrekt, dvs. en person med högskoleutbildning inom juridik som arbetar som grundskollärare anses vara sig vara under- eller över- utbildad. Observera att inga individer som arbetar inom ledande befattning anses här vara vare sig varken under- eller överutbildade.

Av dem med eftergymnasial utbildning var de flesta av de som är födda i Sverige oavsett föräldrarnas bakgrund anställda år 2008 inom yrken som kan sägas vara i nivå med utbildningen. Dock kan en viss skillnad observeras mellan de med båda föräldrarna födda i Sverige jämfört med de med en eller båda föräldrarna födda utomlands, se tabell 4.9. För de med båda föräldrarna födda i Sverige var 82 procent av dem med eftergymnasial utbildning anställda inom yrke som kräver minst eftergymnasial kompetens. Medan andelen var 80 procent för de med en förälder född utomlands och för dem med båda föräldrarna födda utomlands hade 76 procent yrke som kan sägas vara i nivå med den eftergymnasiala utbildningen. Större skillnad observeras för de som är födda utomlands, 63 procent av de med eftergymnasial utbildning är anställda inom yrke som är i nivå med utbildningen.

Mönstret skiljer sig inte åt särskilt mycket för kvinnor och män för de olika grupperna, se tabell T4.10 och T4.11 i Tabellbilagan. Den största skillnaden observeras för utrikes födda där 65 procent av de eftergymnasialt utbildade kvinnorna har arbete som kan sägas vara i nivå med utbildningen, jämfört med 60 procent av männen. Detta

kan säkerligen förklaras i skillnader i utbildningsmönster mellan kvinnor och män.

Tabell 4.9**Andel i olika yrkesgrupper efter utbildningsnivå och bakgrund 2008.****Procent**

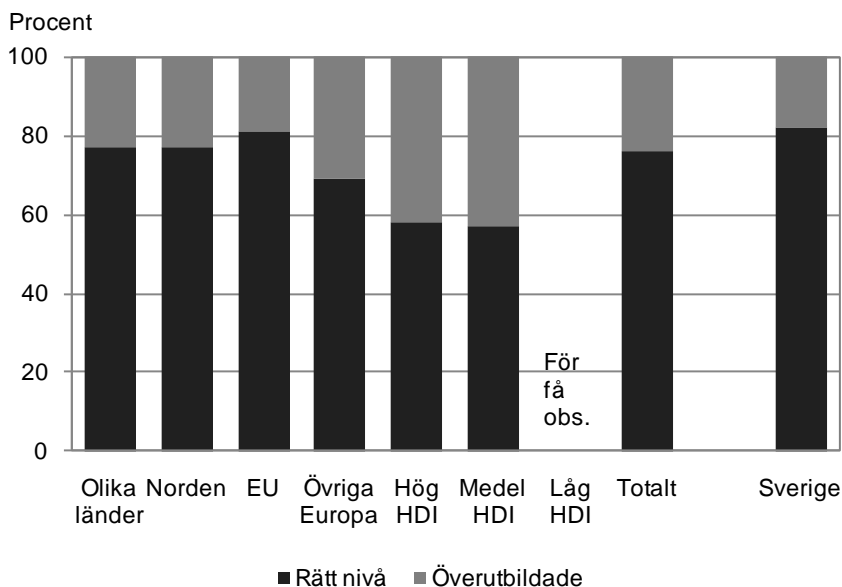
Share in various occupations by education and background 2008. Per cent

Bakgrund	Utb. nivå	Ledande befattning	Yrken som kräver eftergymnasial kompetens	Övriga yrken	Totalt
2 föräldrar födda i Sverige	Totalt	7	39	55	3 128 531
	Förgymn.	5	11	83	354 521
	Gymn.	5	19	75	1 584 229
	Eftergymn.	10	73	18	1 189 781
1 förälder född utomlands	Totalt	6	39	55	270 658
	Förgymn.	5	13	83	27 325
	Gymn.	4	20	76	137 771
	Eftergymn.	9	71	20	105 562
2 föräldrar födda utomlands	Totalt	5	35	60	116 753
	Förgymn.	4	10	86	12 755
	Gymn.	4	18	79	63 528
	Eftergymn.	8	68	24	40 470
Född utomlands	Totalt	4	29	69	475 215
	Förgymn.	2	5	93	78 706
	Gymn.	3	12	86	209 662
	Eftergymn.	5	58	36	186 847
Totalt		6	37	57	3 991 157

Den observerade skillnaden mellan de vars båda föräldrar är födda utomlands och de vars båda föräldrar är födda i Sverige kan till viss del förklaras av att skillnaderna inom gruppen med båda föräldrarna födda utomlands är stor. Detta illustreras av diagram 4.3. Andelen individer med yrke som "matchar" utbildningsnivån (för eftergymnasialt utbildade) är betydligt lägre bland de med föräldrar som är födda i Europa (exklusive EU) eller i länder utanför Europa än de med föräldrar från Norden och framförallt EU. Detta mönster har vi sett tidigare, exempelvis när det gäller skillnader i förvärvsfrekvens i gruppen som helhet, se diagram 4.1.

Diagram 4.3**Andelen eftergymnasialt överutbildade för de med båda föräldrarna födda utomlands efter föräldrarnas födelsegrupp**

Share of those post-secondary educated that are overeducated among persons born in Sweden with both parents foreign born by parents birth country group

Sammanfattningsvis kan man säga att andelen överutbildade, som vi har valt att definiera den i denna rapport, verkar vara något högre framförallt bland de med båda föräldrarna födda utomlands, men även till viss del för de med en förälder född utomlands om man jämför med dem vars båda föräldrar är födda i Sverige.

Det är vanskligt att med det underlag vi har här att säga att de individer som inte har eftergymnasial utbildning men arbetar i yrke inom yrkesgrupp 2 (Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens) eller 3 (Arbete som kräver kortare högskoleutbildning eller motsvarande kunskaper) är underutbildade (se vidare i kapitlet "Fakta om statistiken"). Inte desto mindre kan vi konstatera att skillnaderna i andelen bland de förgymnasialt och gymnasialt utbildade som 2008 var anställda inom yrke som kräver eftergymnasial kompetens, är små bland individer som är födda i Sverige. Däremot avviker de utomlands födda negativt. I tabell T4.12 i Tabellbilagan visar vi också att "underutbildning" är betydligt vanligare i den äldsta åldersgruppen (de mellan 50–64 år) jämfört med de yngre grupperna. Detta gäller oavsett grupptillhörighet.

5. Familjebildning

Det här avsnittet handlar om när och med vem man bildar familj. Inrikes födda med en och två utrikes födda föräldrar jämförs med andra. Som mått på att bilda familj används att man antingen gift sig för första gången eller fått sitt första barn. Avsnittet inleds med en beskrivning av familjebildandet de senaste fyrtio åren och sedan fokuseras på de som bildat familj de senaste fem åren, 2003–2008.

I Sverige är man folkbokförd på en fastighet och inte på en lägenhet. Det innebär att det i SCB:s register inte framgår om två personer som är skrivna på samma fastighet bor i samma eller i olika lägenheter, ett sambopar kan således inte identifieras om de inte har gemensamma barn. Därför används att få ett gemensamt barn eller att gifta sig som mått på familjebildningen. Liksom i övriga kapitlen redovisas resultaten för de födda i Sverige uppdelade på om de har två föräldrar födda i Sverige, en utrikes född förälder eller två utrikes födda föräldrar och för de födda utomlands.

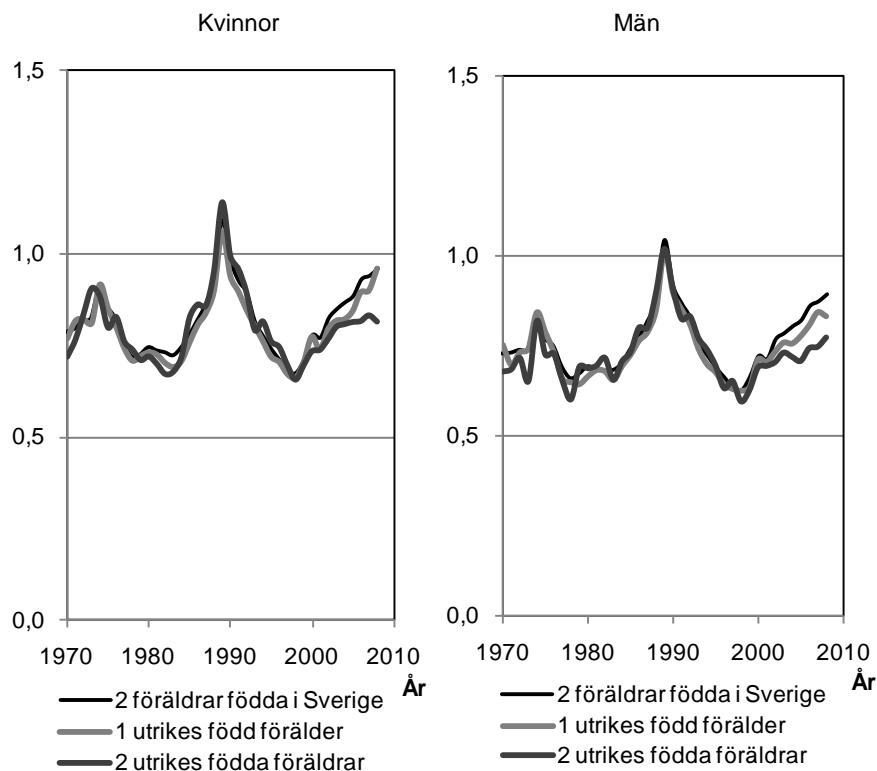
Familjebildandet från 1970

Ett sätt att mäta familjebildandet över tid är att skapa ett "summerat familjebildningstal" som beräknas och tolkas på samma sätt som det summerade fruktsamhetstalet. I varje ålder divideras antalet som bildat familj med befolkningen i samma ålder. Ett värde på 1 kan tolkas som att alla kvinnor och män någon gång skulle bilda familj om benägenheten i olika åldrar att bilda familj förblev densamma som under det år för vilket man gör beräkningen. Ett värde på 0,5 anger att hälften någon gång skulle bilda familj. I *fakta om statistiken* beskrivs dessa beräkningar närmare.

I diagram 5.1 visas detta "summerade familjebildningstal" för åren 1970 till 2008. År 1990 ändrades reglerna för änkepension¹⁹ vilket medförde en "giftermålsboom" 1989 som tydligt syns i diagrammet. Under åren runt 1990 var det också en "babyboom". Detta ger diagrammet ett originellt utseende.

¹⁹ Änkepensionen togs bort 1990. Efter detta år kan endast nyblivna änkor som var gifta vid utgången av 1989 få denna förmån.

Diagram 5.1
”Summerat familjebildningstal” 1970–2008
 ”Total family formation rate” 1970–2008

Familjebildningstalet är inte beräknat för de utrikes födda. Här redovisas bara den familjebildning som skett i Sverige och resultatet skulle bli missvisande eftersom många som invandrar till Sverige redan har bildat familj. Under åren 1970–2000 är det ingen skillnad på familjebildandet för de födda i Sverige oavsett var deras föräldrar är födda. Efter år 2000 ökar skillnaderna mellan de olika grupperna födda i Sverige och det är framförallt de som har två föräldrar födda utomlands som har ett lägre familjebildande än de övriga födda i Sverige. Under tiden har också fördelningen av föräldrarnas födelse-land för de med två utrikes födda föräldrar förändrats. 1970 hade 30 procent av de i ålder 15–49 år med två föräldrar födda utomlands föräldrar födda i Finland och det näst vanligaste födelselandet för föräldrarna var Estland. 1980 hade hälften föräldrar födda i Finland och Danmark var det näst vanligaste födelselandet för föräldrarna. År 1990, 2000 och 2008 har hälften föräldrar födda i Finland och

något av länderna i det forna Jugoslavien är det näst vanligaste födelselandet för föräldrarna. För de med en förälder född utomlands och en förälder född i Sverige har alla år ungefär hälften en förälder född i ett annat nordiskt land.

Det ”summerade familjebildningsstalet” kan delas upp i de som bildat familj genom giftermål och de som bildat familj genom barnafödande. År 1970 var det 69 procent som bildade familj genom giftermål (dvs. giftermålet kom före barnafödandet). Före 1990 var det en något lägre andel av de födda i Sverige med minst en utrikes född förälder som bildade familj genom giftermål än av de födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige. 1990 förändrades mönstret och för de födda i Sverige med en eller två föräldrar födda i Sverige har andelen som bildat familj genom giftermål legat runt 37 procent men för de födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands har andelen som bildat familj genom giftermål ökat från 38 procent 1990 till 50 procent 2008.

Tabell 5.1
Andel där familjebildning skett genom giftermål efter bakgrund 1970–2008

Share of family formation by marriage by background 1970–2008

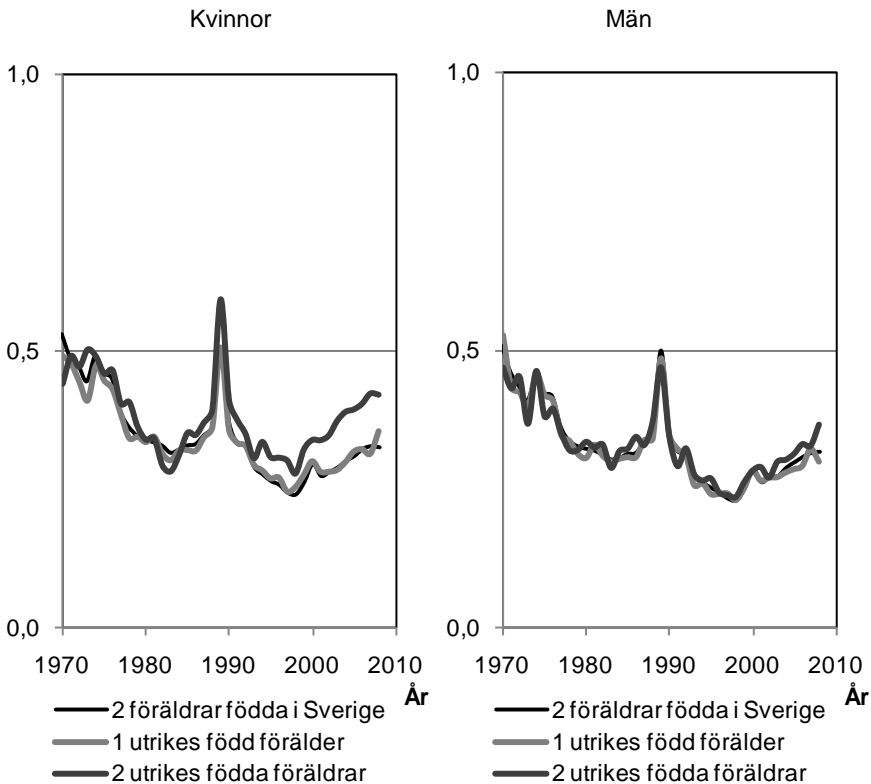
Födelseland	1970	1980	1990	2000	2008
Sverige					
2 föräldrar födda i Sverige	69	47	38	40	36
1 utrikes född förälder	62	44	38	40	37
2 utrikes födda föräldrar	60	44	38	44	50
Totalt	69	47	38	40	37

Diagram 5.2 visar de ”summerade familjebildningstalen” i form av giftermål. Förutom toppen 1989 så kan man skönja en topp vid millenniumskiftet. Det finns också en mindre topp 1974, samma år som en ändring i lagen gjorde det lättare för ett gift par att ta ut skilsmässa. Det kan tyckas motsägelsefullt att det leder till ett ökat antal giftermål. En teori är att detta medförde att äktenskapsmarknaden fick ett tillskott av nyskilda personer (Andersson 1995). Det är intressant att denna topp kan ses i detta diagram med förstagångs-äktenskap, en förklaring kan vara att den ena partnern är frånskild medan den andra gifter sig för första gången och då är med i denna statistik. Under 2000-talet är det en ökning av giftermålen. Ökningen kan till viss del förklaras av förändringar såsom ett ökat barna-

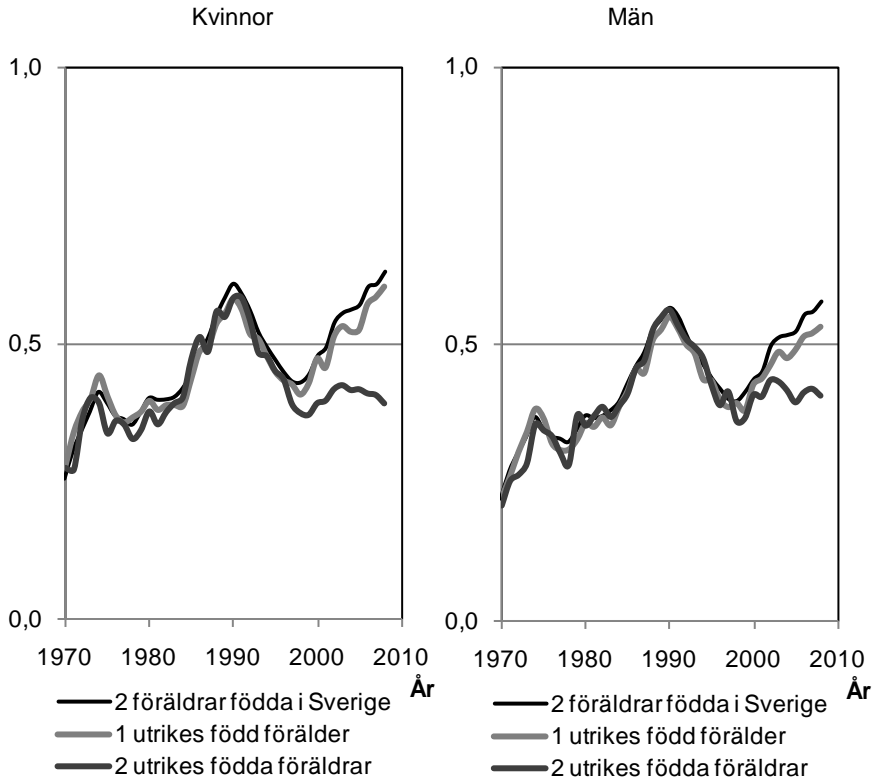
födande och en förbättrad ekonomisk situation. Men ökningen kan också förklaras av att det blivit populärt att ingå äktenskap i Sverige (Ohlsson 2009).

Sedan 1990 ingår kvinnor födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar äktenskap i högre utsträckning än kvinnor födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. För män födda i Sverige är det ingen skillnad i familjebildandet i form av giftermål oavsett var föräldrarna är födda.

Diagram 5.2
”Summerat familjebildningstal” i form av giftermål 1970–2008
”Total family formation rate” by first marriage 1970–2008

I diagram 5.3 visas familjebildandet i form av barnafödande, här är det förstabarnsfruktsamheten för de ogifta, dvs. inte samma mått som den vanliga förstabarnsfruktsamheten som beräknas oberoende av föräldrarnas civilstånd. I dessa diagram syns tydligt att skillnaderna mellan de olika grupperna födda i Sverige har ökat under 2000-talet.

Diagram 5.3**”Summerat familjebildningstal” i form av barnafödande 1970–2008***”Total family formation rate” by first birth 1970–2008*

Slutsatsen är att de födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har bildat familj de senaste åren i lägre utsträckning än andra födda i Sverige. För män är det ingen skillnad i familjebildande som sker i form av giftermål, där är utvecklingen över tiden likartad oavsett var föräldrarna är födda. Det är ökade skillnader i barnafödandet som gjort att skillnaderna i familjebildandet ökat bland männen under 2000-talet. För kvinnor födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är mönstret något annorlunda. De har minskat familjebildandet i form av barnafödande och samtidigt ökat familjebildandet i form av giftermål. En förklaring till att detta bara sker för kvinnor kan vara att de i större utsträckning än männen gifter sig med en person född utomlands.

Familjebildandet 2004–2008

Under åren 2004–2008 fick 183 000 par sitt första barn eller gifte sig (för första gången). I detta och följande avsnitt analyseras dessa närmare. Som tidigare nämns kan man bilda familj på två sätt, antingen genom att gifta sig eller genom att få sitt första gemensamma barn.

Tabell 5.2

Antal som bildat familj efter typ av familjebildande, ursprung och kön 2004–2008

Number that formed a family by type of family formation, origin and sex 2004–2008

Födelseland	Bakgrund	Kvinnor		Män	
		Fått barn	Giftermål	Fått barn	Giftermål
Född i Sverige					
	2 föräldrar födda i Sverige	95 678	40 468	95 262	42 464
	1 utrikes född förälder	9 458	4 294	9 295	4 347
	2 utrikes födda föräldrar	3 603	2 756	3 859	2 457
Född utomlands		6 918	10 159	7 241	8 409
Summa		115 657	57 677	115 657	57 677

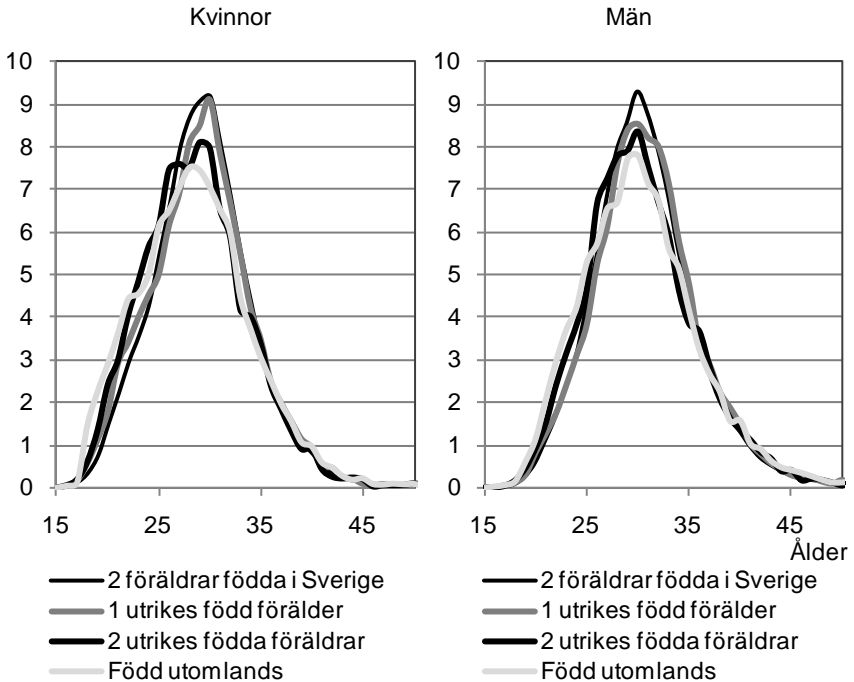
Under dessa fem år är det fler som bildat familj genom att få sitt första barn än vad det är som bildat familj genom giftermål, i en tredjedel av paren har familjebildandet skett genom giftermål. För de utrikes födda är det vanligast att familjebildandet sker i form av giftermål, framförallt när den andra partnern också är född utomlands eller född i Sverige med två utrikes födda föräldrar. För kvinnor och män födda i Sverige är det vanligast att familjebildandet sker i form av barnafödande. För de födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar är det mer vanligt att familjebildandet sker i form av giftermål än vad det är för de födda i Sverige med minst en Sverige-född förälder, men mindre vanligt än vad det är för utrikes födda. Detta gäller särskilt kvinnor. Detta beteende skiljer sig inte åt för de som har en förälder född i Sverige och den andra föräldern född utomlands, oavsett var den föräldern är född. Personer födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands och minst en av föräldrarna födda i Norden, vilka är nästan hälften av gruppen med två utrikesfödda föräldrar, har ett beteende som är mycket likt det som Sverigefödda med två föräldrar födda i Sverige har. Bland de som har två utrikes födda föräldrar varav minst en av dem är född i ett land i Europa utanför EU eller i ett land med medel eller låg HDI är

det vanligare att bilda familj genom giftermål än genom barnafödande.

Diagram 5.4

Åldersfördelning för de som bildat familj 2004–2008. Standardiserat för ålder.

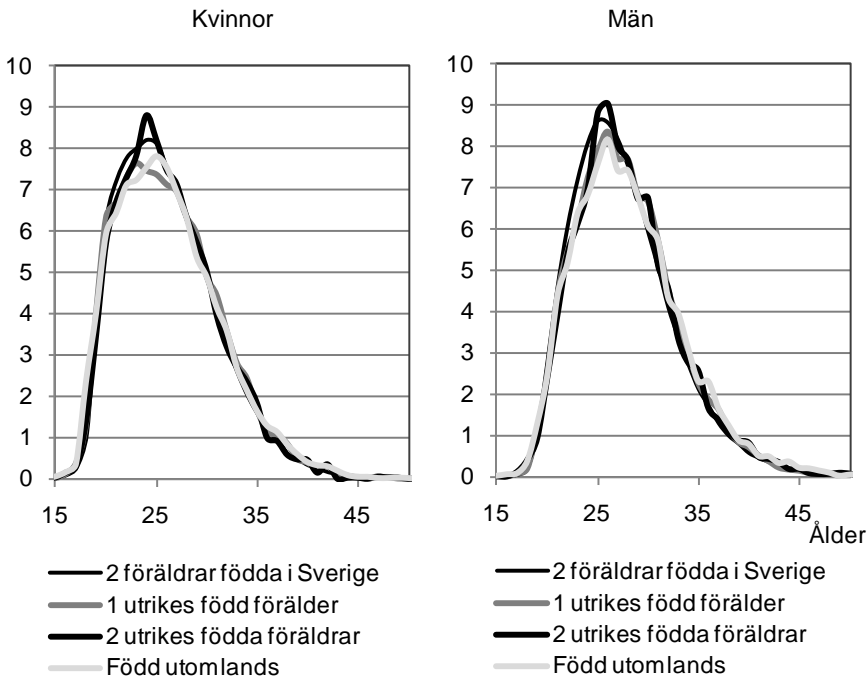
Age distribution for those that formed a family in 2004–2008. Standardized for age

I diagrammet 5.4 visas åldersfördelningen för kvinnor och män det år man bildat familj. Man kan se att de utrikes födda männen och Sverigefödda män med två utrikesfödda föräldrar är något yngre när de bildar familj än männen i de övriga grupperna. För kvinnorna syns det ännu tydligare att familjebildandet sker i yngre åldrar för de som är födda utomlands eller födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar jämfört med de som är födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige. Det är inte stora skillnader varken i medelålder eller vanligaste åldern för familjebildande i de jämförda grupperna. De som är födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar är i genomsnitt ett år yngre vid familjebildandet än de som är födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar.

Vi kan som tidigare nämnts inte återfinna personer som är samboende utan att vara gifta eller ha gemensamma barn i SCB:s register. Vi kan dock följa de personer som bildat familj bakåt för att se hur länge paret har varit folkbokförda på samma fastighet och se hur länge de bott tillsammans innan de bildat familj (enligt vår definition).

Diagram 5.5
Åldersfördelning vid ihopflyttningen 2004–2008, åldersstandardiserat
Age distribution at time for cohabiting 2004–2008, standardized for age

I diagram 5.5 är det inte året för familjebildandet utan det år man flyttade ihop som visas. Det är då inte någon skillnad på åldersfördelningen oavsett om man är född i Sverige med svensk eller utländsk bakgrund eller född utomlands.

Tabell 5.3**Antal år kvinnor bott tillsammans med partnern före familjebildandet, Antal och procent. Kvinnor som bildat familj 2004–2008.***Number of years women lived together before family formation. Number and percent. Woman who formed a family 2004–2008.*

Födelse- land		Antal år							Summa	Antal kvinnor
		0	1	2	3	4	5–9	10+		
Sverige	2 föräldrar födda i Sverige	14	18	17	14	11	23	3	100	136 143
	1 utrikes född förälder	17	21	17	13	10	20	2	100	13 752
	2 utrikes födda föräldrar	28	20	16	11	7	16	2	100	6 359
Utlandet		29	23	15	11	7	13	2	100	17 077
Totalt		16	19	17	13	10	22	3	100	173 334

Tabell 5.4**Antal år män bott tillsammans med partnern före familjebildandet, Antal och procent. Män som bildat familj 2004–2008.***Number of years men lived together before family formation. Number and percent. Men who formed a family 2004–2008.*

Födelse- land		Antal år							Summa	Antal män
		0	1	2	3	4	5–9	10+		
Sverige	2 föräldrar födda i Sverige	14	18	17	14	11	23	3	100	137 726
	1 utrikes född förälder	17	20	16	13	10	21	3	100	13 642
	2 utrikes födda föräldrar	26	21	15	11	8	17	2	100	6 316
Utlandet		31	23	15	10	7	12	2	100	15 650
Totalt		16	19	17	13	10	22	3	100	173 334

I tabell 5.3 och 5.4 visas hur länge man bott på samma fastighet innan man bildade familj. Det är ingen skillnad mellan kvinnor och män. Av kvinnor födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar så flyttade 14 procent ihop samma år de bildade familj, 18 procent flyttade ihop året innan de bildade familj och en nästan lika stor andel, 18 procent, flyttade ihop två år innan de bildade familj. Mer än en femtedel, 23 procent, hade delat hushåll i fem–nio år före familjebildandet. För kvinnor med en utrikes född förälder är det en högre andel som flyttade ihop samma år som de bildade familj än för de med två Sverigefödda föräldrar. För de med två utrikes födda föräldrar är det en ännu högre andel som flyttade ihop samma år

som de bildade familj. För de kvinnor som har två utrikesfödda föräldrar har drygt en fjärdedel bildat familj samma år de flyttar ihop, en lite lägre andel än för de utrikes födda. Det framgår av tabellerna 5.3 och 5.4 att de födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar har ett beteende som liknar det som de födda utomlands har. Delar man upp materialet efter föräldrarnas födelselandgrupper ser man att det är personer som har föräldrar födda i ett land utanför Norden och EU som bor kortast tid tillsammans före familjebildandet.

Familjebildandet för personer med olika bakgrund

I det föregående avsnittet visas åldersfördelningen för de som faktiskt bildat familj under åren 2004–2008. I detta avsnitt beräknas benägenheten att bilda familj och om den skiljer sig för de födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och andra födda i Sverige och utomlands.

Tabell 5.5

Antal ogifta och barnlösa 2003 och antal och andel som bildat familj 2004–2008 i åldern 15–49 år

Number unmarried and childless 2003 and number and share that have formed a family 2004–2008 age 15–49

Födelseland	Bakgrund	Antal ogifta och barnlösa 2003	Antal som bildat familj 2004–2008	Andel som bildat familj 2004–2008
Sverige	2 föräldrar födda i Sverige	1 423 020	272 654	19
	1 utrikes född förälder	164 534	27 259	17
	2 utrikes födda föräldrar	86 893	12 611	15
Utomlands		203 200	26 680	13
Summa		1 877 647	339 204	18

Av tabell 5.5 framgår att andelen som bildar familj är högre för de som är födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige än för de övriga grupperna, något som överensstämmer med det tidigare beräknade "summerade familjebildningstalet". För att kontrollera om det är en signifikant skillnad mellan de födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och de övriga olika grupperna har vi gjort en så kallad livsförloppsanalys.

De barnlösa och ogifta som är bosatta i Sverige 2003 har följts fram tills de gift sig/fått barn eller till år 2008. De födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar fungerar som referens och det är den relativa risken att bilda familj som beräknas. En beskrivning av datamaterialet som ligger till grund för analyserna finns i kapitel *Fakta om statistiken* och antalet observationer i varje grupp redovisas i *tabellbilagan*.

Analysen görs för män och kvinnor separat och i två steg (se tabell 5.5). I första modellen kontrolleras för ålder. I flera studier har visats att utbildningsnivån påverkar barnafödande och i den andra modellen kontrolleras också för den högsta avslutade utbildningsnivån.

Det är ingen skillnad på benägenheten att bilda familj mellan kvinnor födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar och kvinnor födda utomlands. Denna likhet kvarstår när man också kontrollerar för utbildningsnivå.

För män är benägenheten att bilda familj lägre för de födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar än för övriga födda i Sverige eller de födda utomlands. Dessa skillnader kvarstår då vi kontrollerar för utbildningsnivå.

Tabell 5.5**Relativa risker att bilda familj i två olika modeller 2004***Relative risks of forming a family in two different models*

Bakgrund	Kvinnor modell nr		Män modell nr	
	1	2	1	2
Född i Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	1,26*	1,20*	1,26*	1,21*
1 utrikes född förälder	1,09*	1,06*	1,11*	1,08*
2 utrikes födda föräldrar (<i>ref</i>)	1	1	1	1
Född utomlands	1,01	0,98	0,91*	0,89*
Ålder				
<=24	0,17*	0,25*	0,14*	0,17*
25–27 (<i>ref</i>)	1	1	1	1
28–31	1,72*	1,66*	1,94*	1,89*
32–39	1,32*	1,33*	1,78*	1,77*
40–	0,18*	0,19*	0,35*	0,40*
Utbildning				
Grundskola		0,49*		0,62*
Gymnasium(<i>ref</i>)		1		1
Kort högskola		0,87*		1,01
Lång högskola		1,31		1,32

*Signifikant på 1%-nivån

De som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda utomlands är ingen homogen grupp. Livsförloppsanalysen har därför gjorts separat efter föräldrarnas födelseland eller de utrikes föddas födelseland.

I tabellerna 5.6 och 5.7 är det på första raden personer födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige, på andra raden personer födda i Sverige med en förälder född utomlands och den föräldern födelseland är i första kolumnen Norden, i andra EU osv. I tredje raden är det de födda i Sverige med två föräldrar födda i utomlands och båda föräldrarna är födda i Norden, EU osv. I fjärde raden är de födda utomlands och deras födelseland är Norden, EU osv. Gruppen med föräldrar födda i länder med låg HDI är för få för att analysera.

För kvinnor födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige är det ingen signifikant skillnad på familjebildandet jämfört med de som är födda i Sverige med en eller två föräldrar födda i *Norden*. Det är ingen signifikant skillnad på familjebildandet för män födda i

Sverige vare sig de har en eller två förälder födda i Norden. Både kvinnor och män födda i Sverige med två föräldrar födda i Norden bildar familj i högre utsträckning än personer födda i Norden.

Tabell 5.6**Relativa risker för kvinnor att bilda familj efter bakgrund***Relative risks of forming a family for women by background*

	Föräldrarnas/eget födelseland				
	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI
Bakgrund					
Födda i Sverige					
två föräldrar födda i Sverige	1,00	1,53*	1,08	1,53*	1,60*
Födda i Sverige					
en förälder född utomlands	0,98	1,24	0,86	1,11	1,16
två föräldrar födda utomlands	1	1	1	1	1
Födda utomlands	0,84*	1,05	1,03	1,18	1,39*
Ålder					
<=24	0,24*	0,24*	0,24*	0,24*	0,24*
25–27	1	1	1	1	1
28–31	1,68*	1,70*	1,67*	1,69*	1,68*
32–39	1,33*	1,36*	1,33*	1,35*	1,34*
40–	0,18*	0,19*	0,18*	0,19*	0,19*
Utbildningsnivå					
Grundskola	0,46*	0,46*	0,45*	0,45*	0,47*
Gymnasium	1	1	1	1	1
Kort högskola	0,85*	0,85*	0,85*	0,85*	0,85*
Lång högskola	1,29*	1,30*	1,29*	1,29*	1,29*

*Signifikant på 1%-nivån

I tabell T5.4 och T5.6 i Tabellbilagan finns uppgifter om antalet observationer i grupperna.

Det är ingen signifikant skillnad i familjebildandet varken för kvinnor eller män födda i Sverige med två föräldrar födda i ett EU-land eller för personer som själva är födda i ett EU-land. De som är födda i Sverige och har två föräldrar födda i Sverige eller en förälder född i Sverige och en i ett EU-land bildar familj i högre utsträckning än de födda i Sverige med tvåföräldrar födda i ett EU-land.

För personer med en bakgrund i ett land i *Europa utanför EU* är det inga signifikanta skillnader alls i familjebildandet vare sig en, två eller ingen förälder är född i Sverige.

Tabell 5.7**Relativa risker för män att bilda familj efter bakgrund***Relative risks of forming a family for men by background*

Bakgrund	Föräldrarnas/eget födelseland				
	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI
Födda i Sverige					
Två föräldrar födda i Sverige	1,19*	1,38*	1,01	1,33*	1,48*
en förälder född utomlands	1,07	1,22*	0,90	1,03	1,06
två föräldrar födda utomlands	1	1	1	1	1
Födda utomlands	0,82*	1,00	1,06	0,98	1,01
Ålder					
<=24	0,16*	0,16*	0,16*	0,16*	0,16*
25–27	1	1	1	1	1
28–31	1,92*	1,94*	1,92*	1,93*	1,93*
32–39	1,78*	1,83*	1,79*	1,81*	1,80*
40–	0,39*	0,41*	0,39*	0,40*	0,40*
Utbildningsnivå					
Grundskola	0,59*	0,59*	0,59*	0,58*	0,59*
Gymnasium	1	1	1	1	1
Kort högskola	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Lång högskola	1,30*	1,30*	1,29*	1,29*	1,29*

*Signifikant på 1%-nivån

I tabell T5.5 och T5.6 i Tabellbilagan finns uppgifter om antalet observationer i grupperna.

Personer som är födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige bildar familj i högre utsträckning än personer som har två föräldrar födda i ett land med *högt HDI*. Det är ingen skillnad på familjebildandet mellan de som har två föräldrar eller en förälder födda i ett land med medel HDI och de som själva är födda i ett land med högt HDI.

Kvinnor med två föräldrar födda i ett land med *medel HDI* bildar familj i samma utsträckning som kvinnor med en förälder född i ett land med medel HDI och en förälder född i Sverige. Familjebildningen för dessa är signifikant lägre än för personer födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige och för de födda i ett land med medel HDI. För män är det ingen signifikant skillnad mellan de med två föräldrar födda i ett land med medel HDI, de med en förälder född i ett land med medel HDI eller de som själva är födda i ett land

med medel HDI. En förklaring till att kvinnor födda i ett land med medel HDI bildar familj i större utsträckning än kvinnor födda i Sverige med två föräldrar födda i ett land med medel HDI och att denna skillnad inte finns för männen, kan vara att många kvinnor från ett land med medel HDI invandrar just för att gifta sig och många med en man född i Sverige (SCB 2008:3).

Med vem bildar man familj

Under åren 2004–2008 har 173 000 par bildat familj i Sverige. De flesta, 115 000, är par där båda parterna är födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige. För 6 500 par så är båda parterna födda utomlands och i 16 000 par så är den ena partnern född i Sverige med två föräldrar födda i Sverige och den andra partnern född utomlands. Det är således 36 500 par där minst ena partnern är född i Sverige och har minst en förälder född utomlands.

Hur kombinationen av paren ser ut avseende bakgrund varierar. Av de som är födda i Sverige med två Sverigefödda föräldrar så bildar över 80 procent familj med en person med samma bakgrund. Av de som har en förälder född utomlands och en förälder född i Sverige är det en något lägre andel som bildar familj med en partner med två föräldrar födda i Sverige, 78 procent, för både kvinnor och män. För de som är födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands är det en ännu lägre andel som bildar familj med en person med två Sverigefödda föräldrar, 55 för män respektive 60 procent för kvinnor. Det är framförallt personer med föräldrar födda i de nordiska länderna eller i Europa som har en partner med två svenskfödda föräldrar. Personer vars föräldrar är födda i Syrien, Libanon eller Turkiet bildar i minst utsträckning familj med en person som har två svenskfödda föräldrar.

Av de födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige så bildar 5 procent av kvinnorna och 6 procent av männen familj med en person född utomlands. Av de som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är det en större andel som bildar familj med en partner som är född utomlands, 14 procent av männen respektive 19 procent av kvinnorna. Från vilka länder deras partners kommer skiljer sig också åt. Kvinnorna med två föräldrar födda i Sverige bildar ofta familj med en man född i Storbritannien eller Finland medan männen ofta bildar familj med en kvinna född i Thailand eller Finland. För de som är födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar är den utrikes födda partners vanligaste födelseland något av de länder som tidigare ingick i Jugoslavien.

Diagram 5.6
Fördelning av kvinnans bakgrund efter mannens bakgrund. Familjer som bildats 2004–2008

Distribution of the woman's background by the man's background. Families formed 2004–2008

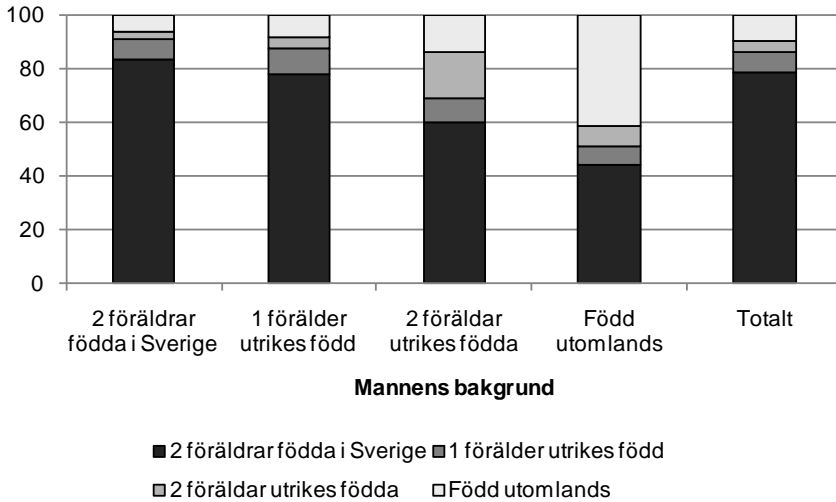
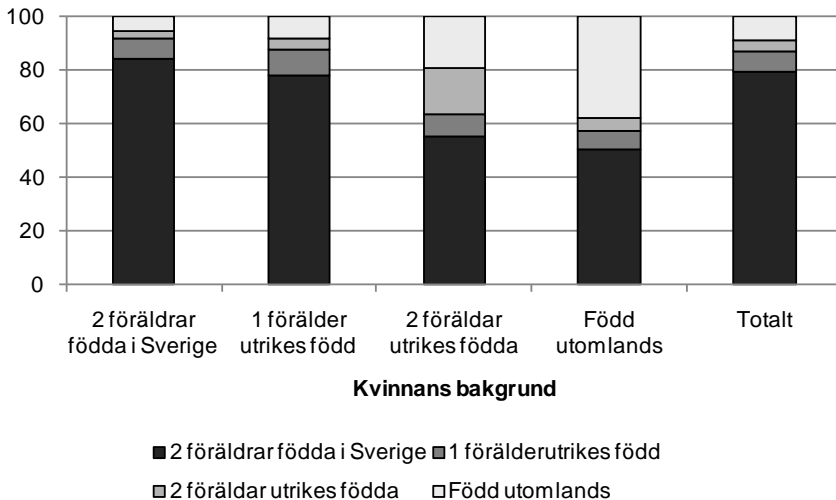

Diagram 5.7
Fördelning av mannens bakgrund efter kvinnans bakgrund. Familjer som bildats 2004–2008

Distribution of the man's background by the women's background. Families formed 2004–2008

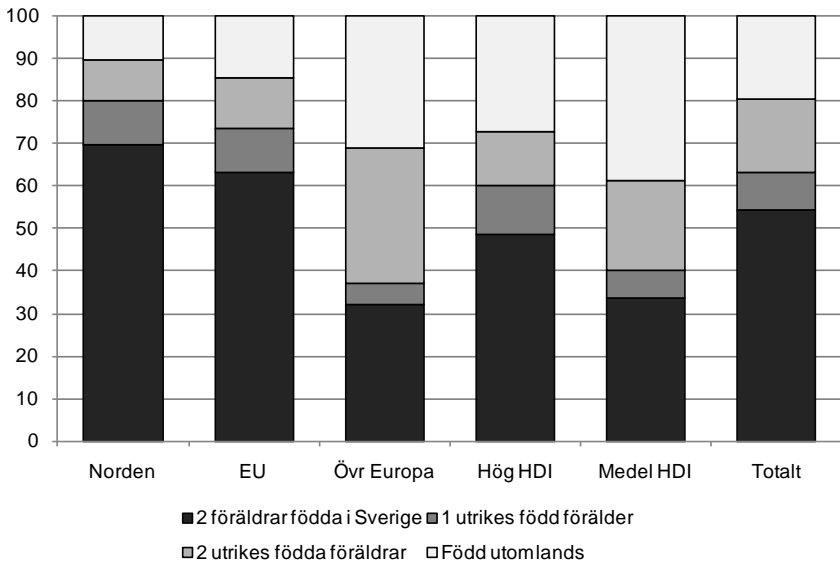
Det var 6 400 kvinnor och 6 300 män födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands som bildade familj under åren 2004 till 2008. Föräldrarna är inte alltid födda i samma länd, även om det är vanligast.

I diagram 5.8 och 5.9 visas att beroende på föräldrarnas födelse-land så är det skillnad i vilka man bildar familj med.

Diagram 5.8

Fördelning av mannens bakgrund efter kvinnans föräldrars födelse-landgrupp då kvinnan är född i Sverige med två utrikesfödda föräldrar. Familjer som bildats år 2004–2008.

Distribution of the man's background after the woman's parents group of country of births when the woman is born in Sweden with two foreign born parents. Families that was formed 2004–2008

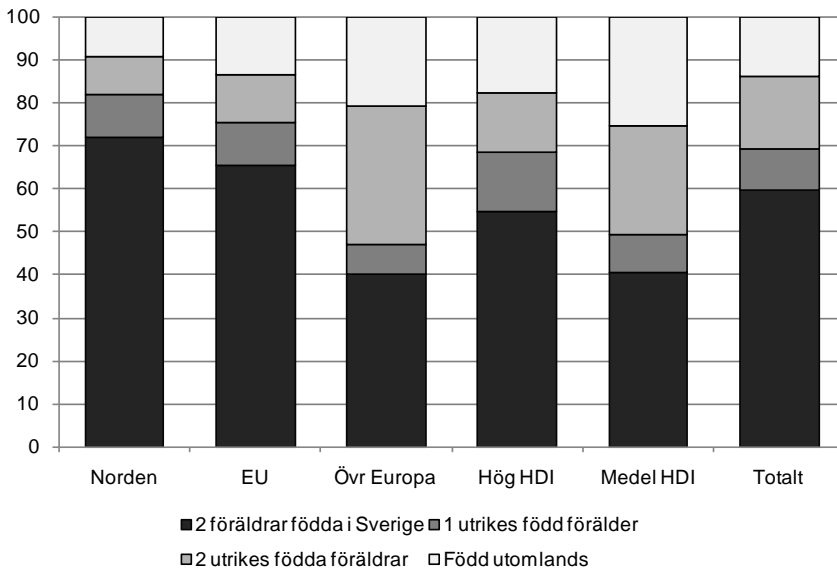

För kvinnor med två föräldrar födda utomlands och minst en av föräldrarna är född i ett nordiskt land har drygt två tredjedelar bildat familj med en inrikes född person med inrikes födda föräldrar. Detta kan jämföras med kvinnor med minst en förälder född i övriga Europa eller i ett land med medel HDI, här har omkring en tredjedel bildat familj med en inrikes född person vars föräldrar är inrikes födda. För kvinnor födda i övriga Europa är det få som bildat familj med en person född i Sverige med en utrikes född förälder. Det är lika många av dessa kvinnor som bildat familj med en inrikes född person vars föräldrar är inrikes födda, med en person med två utrikesfödda föräldrar eller med en person född

utomlands – en tredjedel vardera. Av kvinnor med föräldrar födda i ett land med medel HDI bildar 39 procent familj med en man född utomlands, motsvarande andel för män födda i ett land med medel HDI är 25 procent.

Diagram 5.9
Fördelning av kvinnans ursprung efter mannens föräldrars födelselandgrupp då mannen född i Sverige med två utrikesfödda föräldrar. Familjer som bildats år 2004–2008.

Distribution of the woman's origin after the man's parents group of country of births when the man is born in Sweden with two parents foreign born. Families that was formed 2004–2008

Att en person född i Sverige med minst en förälder född utomlands bildar familj med en annan person som har minst en förälder född utomlands betyder inte att deras föräldrar är från samma födelseland. I diagram 5.10 visas hur stor andel av de födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands som bildar familj med någon som på något sätt har anknytning till någon av föräldrarnas födelseland²⁰. En femtedel av männen med föräldrar födda i Norden bildar familj med någon som har anknytning²¹ till deras föräldrars födelseland. Det är en större andel än av kvinnorna med föräldrar födda i

²⁰ Här räknas alla länder i forna Jugoslavien som samma land

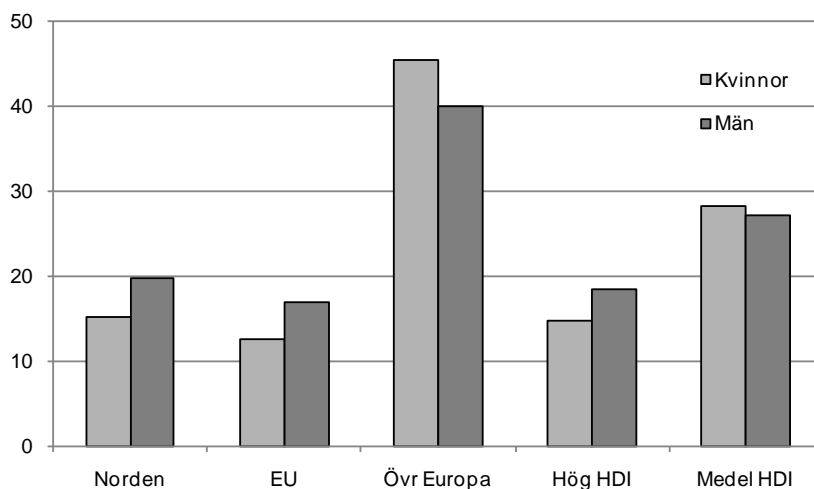
²¹ Med anknytning menas här att den andra partnern antingen är född i samma land eller har minst en förälder född i samma land som den första partnerns föräldrar.

Norden som i 15 procent av fallen bildar familj med någon med anknytning till deras föräldrars födelseland. Det är vanligare för män med föräldrar födda i Norden, EU och i länder med högt HDI att bilda familj med någon med anknytning till föräldrarnas födelseland än vad det är för kvinnor. Det motsatta gäller för personer med föräldrar födda i Europa utanför EU och i länder med medel HDI, där det är vanligare att kvinnor bildar familj med någon med anknytning till deras föräldrars födelseland. För kvinnor med föräldrar födda i ett land i Europa utanför EU är det 45 procent som bildar familj med någon med anknytning till föräldrarnas födelseland.

Diagram 5.10

Andel födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar som bildar familj med någon med anknytning till föräldrarnas födelseland.

Share of those born in Sweden with two foreign born parents that formed a family with someone linked to the parents country of birth

6. Barnafödande

I detta kapitel undersöks barnafödandemönstret bland kvinnor och män efter bakgrund. Den barnafödande befolkningen delas in i olika grupper beroende på var de själva är födda och var deras föräldrar är födda. För att studera fruktsamhetsutvecklingen i de olika grupperna jämförs dels det summerade fruktsamhetstalet, dels görs fördjupade studier genom livsförloppsanalyser där benägenheten att få det första, andra och tredje barnet studeras.

Tidigare studier

SCB har i tidigare studier (SCB 2008:2) jämfört barnafödandet för svenskfödda och olika grupper utrikes födda. Resultaten visade att kvinnor födda i Norden, EU-länder och länder utanför Europa med hög utvecklingsnivå har ett fruktsamhetsmönster som i stort liknar Sverigeföddas. När det gäller kvinnor födda i övriga Europa visade resultaten att de på senare tid har närmat sig barnafödandemönstret som Sverigefödda kvinnor har. Även kvinnor födda i medelutvecklade länder utanför Europa tycks närma sig Sverigeföddas barnafödandemönster. Trots det så är skillnaderna när det gäller barnafödande fortfarande stora. Kvinnor födda utanför Europa i länder med låg utvecklingsnivå har också en högre fruktsamhetsnivå än svenskfödda. Denna grupp visar inga tydliga tendenser på att närma sig det fruktsamhetsmönster som inrikes födda kvinnor har.

Andra studier som har gjorts om utrikes föddas barnafödande visar att socioekonomiska karaktäristika påverkar svenskfödda och utrikes födda på ett likartat sätt (Andersson & Scott 2005, Andersson & Scott 2007 och SCB 2008:1). Ett undantag tycks gälla för socialbidragstagare. För inrikes födda med socialbidrag var benägenheten att få ett första barn densamma som för sysselsatta. För utrikesfödda socialbidragstagare var däremot benägenheten att få ett första barn mindre jämfört med sysselsatta (Andersson & Scott 2005).

Det finns mindre forskning kring barnafödandet bland dem som är inrikes födda men som har koppling till något annat land. Det vill säga en eller båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige. Detta beror på att invandring till Sverige är ett förhållandevis nytt fenomen och det är inte förrän helt nyligen som det finns tillräckligt många i barnafödande åldrar som har någon förälder född utomlands och därmed möjliggör studier av deras barnafödandemönster.

Scott & Stanfors (2009) har dock studerat hur socioekonomiska egenskaper påverkar förstabarnsfödandet för barn till utrikes födda. Sambandet mellan första barnets födelse och arbetsmarknadsanknytning gäller även för denna grupp. Till skillnad från de utrikes födda uppvisar denna grupp samma samband när det gäller socialbidrag och förstabarnsfödande som den inrikes födda gruppen med inrikes födda föräldrar.

I en del andra länder har fruktsamheten hos dem med utrikes födda föräldrar studerats. Bélanger & Gilbert (2002) visar med data från Kanadas befolkningsräkning 2001 att det fanns skillnader i fruktsamhet mellan kvinnor födda i Kanada med kanadafödda föräldrar och kvinnor med föräldrar födda utanför Kanada. Fruktsamheten mättes som sannolikheten att bo med barn i åldern 0–4 år. Jämfört med kanadafödda med kanadafödda föräldrar hade kanadafödda med utrikesfödda föräldrar en lägre risk att bo med ett yngre barn. De med en förälder född utomlands hade 7 procent lägre risk och de med båda föräldrar födda utomlands hade 17 procent lägre risk. När kontroller gjordes för civilstånd, inkomst och utbildning försvann skillnaderna.

Även i Australien har studier om fruktsamheten hos invandrarnas barn studerats. Liksom i Kanada hade kvinnor födda i Australien med utrikes födda föräldrar en lägre fruktsamhet än kvinnor i Australien generellt. Det visar Khoo & Mc Donald (2003) med data från 1996 års befolkningsräkning. Detta gällde för alla studerade länderbakgrunder utom för dem vars föräldrar var födda i Libanon eller Nederländerna. Allra lägst fruktsamhet hade australienfödda kvinnor med föräldrar födda i Grekland eller Kina.

Resultat från studier i USA ger en annan bild. Blau m.fl (2008) visar att kvinnor födda i USA med utrikes födda föräldrar har en högre fruktsamhet än inrikes födda kvinnor med inrikes födda föräldrar. Detta kan bero på att många av dessa har bakgrund från Mexico eller Latinamerika. En grupp USA-födda som har hög fruktsamhet.

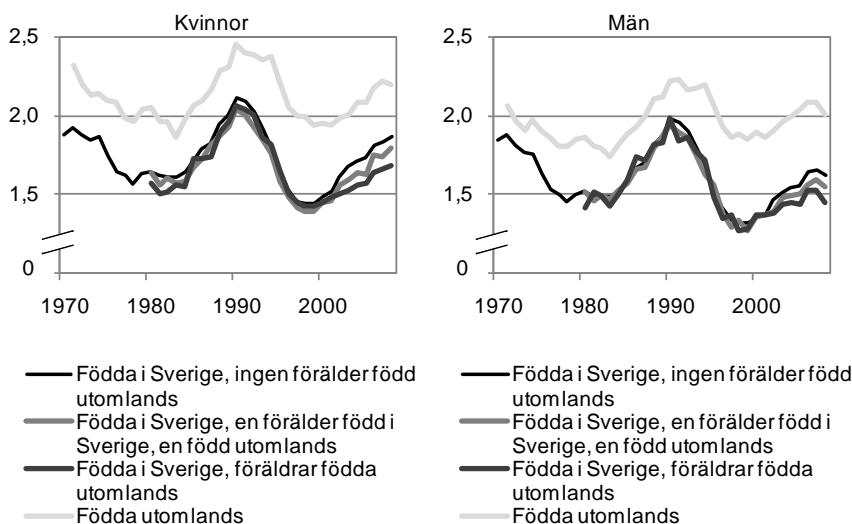
Inrikes födda – men olika fruktsamhet

När det gäller Sverige så visar data från 1970–2008 att det summerade fruktsamhetstalet är lägst för den inrikes födda gruppen med två utrikes födda föräldrar (se diagram 6.1). De har lägre fruktsamhetstal än de inrikes födda med inrikes födda föräldrar och skillnaderna har ökat under 2000-talet. Inte helt oväntat har utrikes födda den högsta fruktsamheten. Den inrikes födda gruppen med en utrikes född förälder har också en lägre nivå på fruktsamhetstalet än de inrikes födda utan någon utrikes anknytning. Detta gäller åtminstone de allra senaste åren.

Diagram 6.1

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

Förändrad sammansättning i grupperna

2000-talets utveckling mot allt större skillnader i fruktsamhetstal för de olika inrikes födda grupperna beror troligtvis på en förändring i sammansättning i grupperna (se kapitel *Befolkningen efter bakgrund*). 1980 utgjordes exempelvis hälften av den inrikes födda gruppen med föräldrarna födda utomlands av personer med föräldrar födda i Norden och en tredjedel av personer med föräldrar födda i EU-länder. Väldigt få hade föräldrar födda i övriga Europa eller i länder utanför Europa med hög eller medel utvecklingsnivå. År 2000 hade

fortfarande över hälften i den här gruppen föräldrar födda i Norden. Den andelen har sedan dess minskat. Andelen med föräldrar födda i ett EU-land har också minskat sedan 1980-talet samtidigt som en ökande andel har föräldrar födda i övriga Europa. De sista åren är det en allt större andel som har föräldrar födda i ett land utanför Europa med medel utvecklingsnivå. År 2008 gällde det omkring var tionde inrikes född med två utrikes födda föräldrar.

Föräldrarnas födelseland har betydelse

Förändringen i sammansättningen av grupperna motiverar att studier görs för olika födelselandgrupper. Sådana studier bör kunna ge svar på om den senaste tidens utveckling mot en allt lägre fruktsamhet för den inrikes födda gruppen med utländsk bakgrund beror på förändringar i sammansättningen av gruppen. De inrikes födda delas in i ländergrupper beroende på föräldrarnas födelseländer. Samma födelselandgrupper används som i SCB:s befolkningsframskrivning²². När det gäller den inrikes födda gruppen med båda föräldrar födda utomlands delas de in i grupper beroende på båda föräldrarnas födelseland. Anledningen till detta är att de allra flesta faktiskt har föräldrar födda i samma födelselandgrupp. Som beskrivs i kapitel *Befolkningen efter bakgrund* så gäller det mellan 87 och 89 procent av de med båda föräldrar födda utomlands. De som inte har föräldrar födda i samma födelselandgrupp hamnar i gruppen *blandad bakgrund*. Som jämförelse ingår även de utrikes födda i studien. Dessa delas in i samma ländergrupper.

Jämförelserna av fruktsamheten i de olika grupperna görs dels genom att studera utvecklingen av det summerade fruktsamhetstalet för respektive grupp dels genom att studera benägenheten att få första, andra respektive tredje barnet i de olika grupperna. Inrikes födda med inrikes födda föräldrar fungerar som referens och det är hela tiden med denna grupp som jämförelserna görs. De paritets-specifika jämförelserna görs med så kallade livsförloppsanalyser²³ där hänsyn tas till kvinnornas respektive männens ålder och det är den relativa risken att få barn jämfört med referensgruppen som beskrivs för respektive grupp. Kvinnor och män studeras var för sig i de olika analyserna. En beskrivning av datamaterialet som ligger

²² Mycket få i barnafödande åldrar har föräldrar födda i länder med låg utvecklingsnivå därför utesluts de ur studien.

²³ Mer om *Livsförloppsanalyser* finns i avsnitt *Så görs statistiken (Barnafödande)* i kapitel *Fakta om statistiken*.

till grund för livsförloppsanalyserna finns i avsnitt *Så görs statistiken (Barnafödande)* i kapitel *Fakta om statistiken*.

Bakgrund från Norden utom Sverige

Finland utmärker sig som det allra vanligaste ursprungslandet för dem som har bakgrund från ett nordiskt land oavsett om det gäller det egna födelselandet eller föräldrarnas. Som diagram 6.2 visar är det summerade fruktsamhetstalet något högre för kvinnor födda i Norden jämfört med inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Män födda i Norden tycks däremot inte ha denna tendens. Tendensen tycks snarare vara omvänd. Jämförelser av de tre inrikes födda grupperna visar inte på några stora skillnader. Möjligen har inrikes födda män med nordenfödda föräldrar ett något lägre fruktsamhetstal de senaste åren.

Diagram 6.2

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

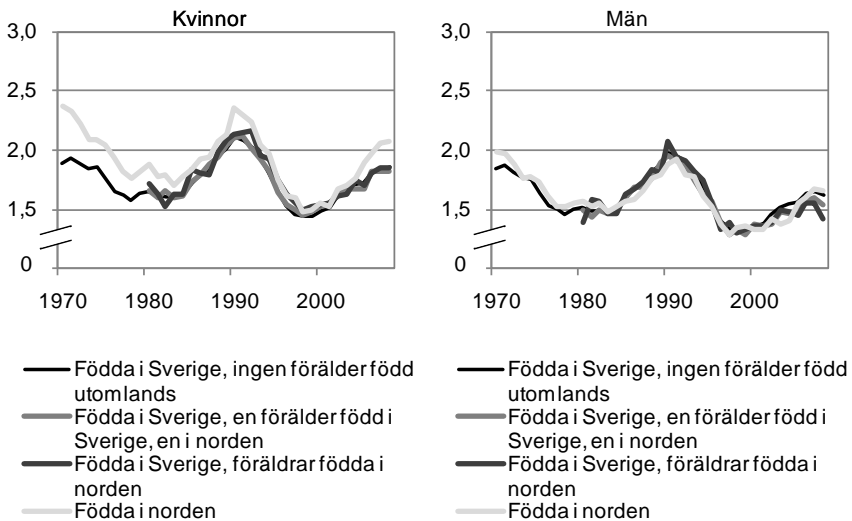
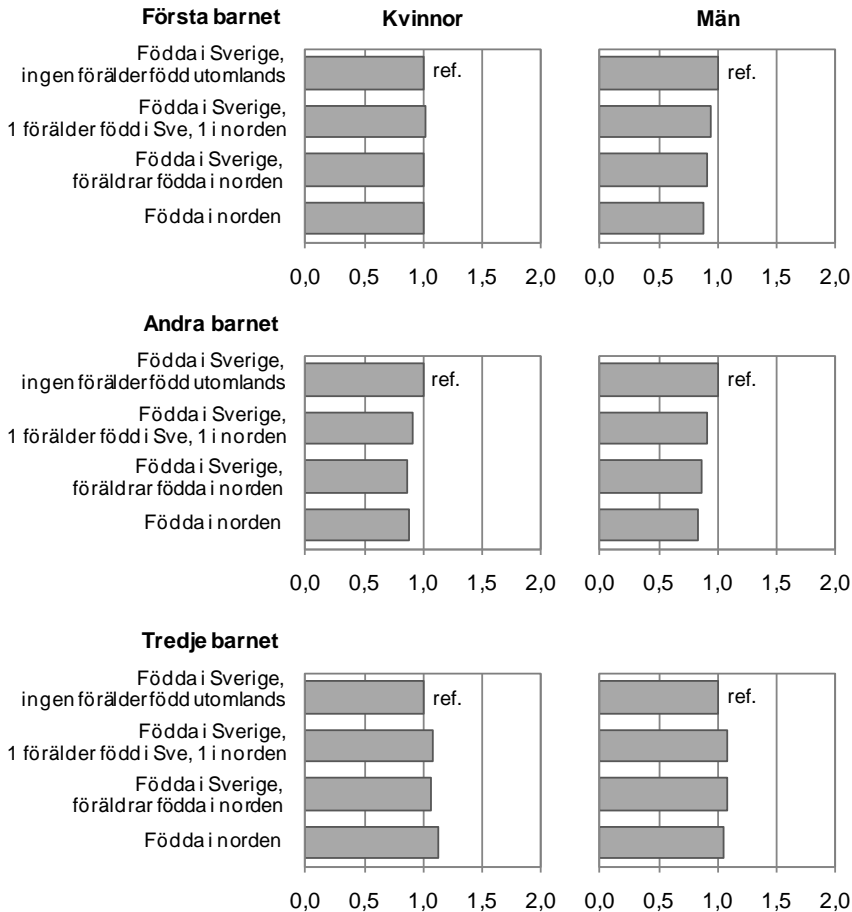

Diagram 6.3**Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.**

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

De relativa riskerna att få det första, andra respektive tredje barnet som presenteras i diagram 6.3 visar inte heller några stora skillnader jämfört med den inrikes födda gruppen med inrikes födda föräldrar. Män födda i Norden har en något mindre benägenhet att få ett första barn jämfört med inrikes födda män med inrikes födda föräldrar. Detsamma gäller män med någon nordenfödd förälder. Riskerna att

få det andra barnet är mindre både för födda i Norden och för inrikes födda med nordenfödda föräldrar. Vid övergången från andra till tredje barnet gäller det omvända. Nordenfödda och kvinnor och män med nordenfödda föräldrar har en högre risk att få ett tredje barn jämfört med inrikes födda med inrikes födda föräldrar.

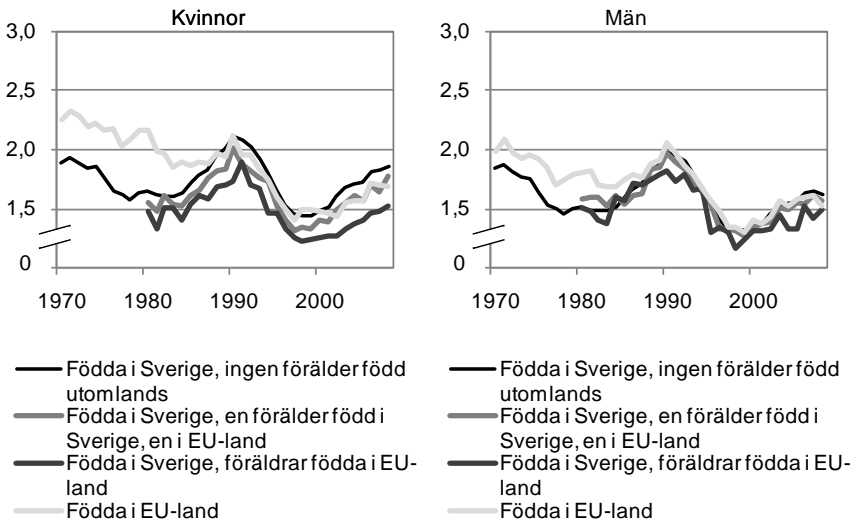
Bakgrund från EU-land

Som diagram 6.4 visar är det summerade fruktsamhetstalet lägre för kvinnor födda i EU-länder jämfört med inrikes födda kvinnor med inrikes födda föräldrar. Detta gäller inte i samma utsträckning för motsvarande grupp män. Påtagligt lägre fruktsamhetstal har kvinnor med båda föräldrarna födda i ett EU-land. Detta gäller även män, men inte i lika stor utsträckning.

Diagram 6.4

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

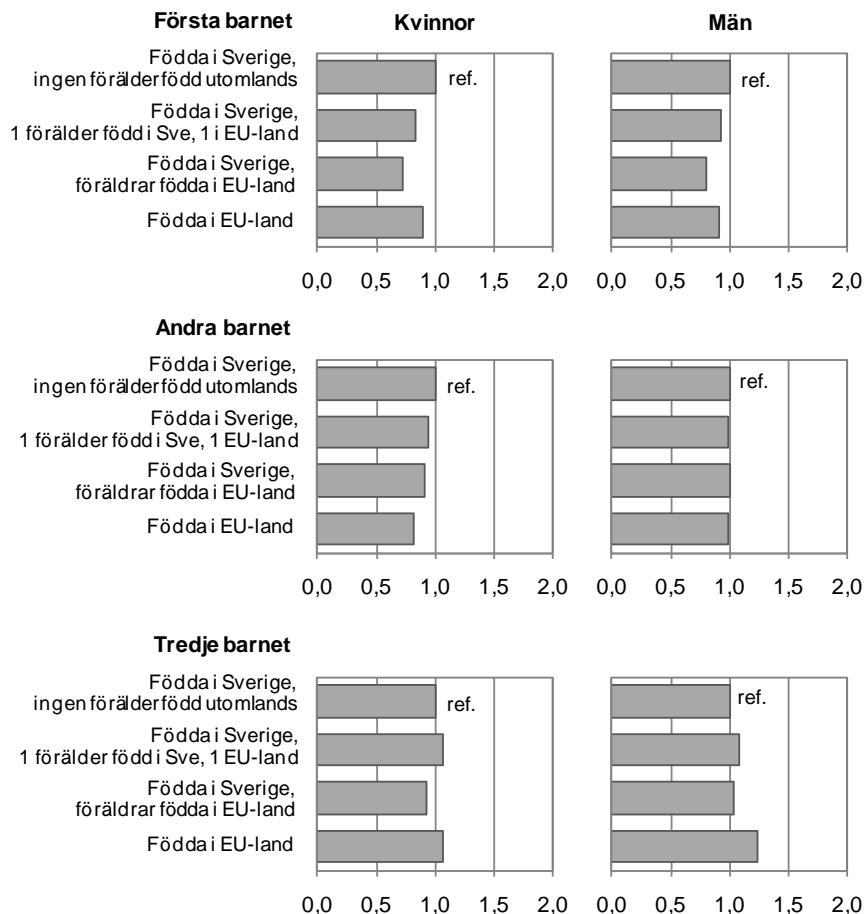
Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

Det låga fruktsamhetstalet för den inrikes födda gruppen med båda föräldrar födda i ett EU-land tycks framför allt vara ett resultat av en mindre benägenhet att få ett första barn (se diagram 6.5). Inrikes födda kvinnor med föräldrar födda i ett EU-land har 28 procent lägre risk att få ett första barn jämfört med inrikes födda kvinnor med inrikes födda föräldrar. De har också en mindre risk att få det andra och det tredje barnet. Det tycks däremot inte motsvarande grupp män ha.

Diagram 6.5**Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.**

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

Det är svårt att säga vad de lägre riskerna beror på. Som tidigare nämnts försvann skillnaderna i Kanada mellan de inrikes födda med inrikes födda föräldrar och de inrikes födda med utlandsfödda föräldrar när kontroller gjordes för civilstånd, inkomst och utbildning. Skillnaderna i fruktsamhet kunde alltså förklaras av skillnader mellan grupperna på dessa områden. Även i Sverige finns socio-

ekonomiska skillnader mellan inrikes födda med olika bakgrund. Även om skillnaderna är mindre än för en del andra grupper så har ändå inrikes födda kvinnor och män med föräldrar födda i EU-länder en något lägre utbildningsnivå och en något sämre arbetsmarknadsanknytning än inrikes födda kvinnor och män med inrikes födda föräldrar. Läs mer om skillnaderna i kapitel *Utbildning* och *Arbetsmarknad*. För att se hur mycket dessa skillnader förklarar olikheterna i barnafödande läggs uppgifter om utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning in i livsförloppsanalyserna. Resultaten redovisas i tabell T6.1 – T6.8 i tabellbilagan som modell B (kontrollerat för utbildningsnivå) och modell C (kontrollerat för utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning). Som redan nämnts hade inrikes födda kvinnor med föräldrar födda i ett EU-land 28 procent lägre risk att få ett första barn jämfört med inrikes födda kvinnor med inrikes födda föräldrar. Efter att ha kontrollerat för utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning (modell C) kvarstår fortfarande skillnader. Risken att få ett första barn är 22 procent lägre jämfört med inrikes föddas med inrikes födda föräldrar.

Att inrikes födda kvinnor och män med föräldrar födda i ett EU-land har lägre risk att framför allt få ett första barn beror alltså inte enbart på skillnader i utbildning och arbetsmarknad. Det är möjligt att skillnaderna skulle minska ytterligare om kontroller skulle göras för fler socioekonomiska variabler. Det är dock troligt att även andra faktorer ligger bakom skillnaderna. En faktor skulle kunna vara föräldrarnas egen fruktsamhetsnivå. Som diagram 6.4 och 6.5 visar har de utrikes födda med bakgrund från ett EU-land en relativt låg fruktsamhetsnivå. Det summerade fruktsamhetstalet har varit lägre än fruktsamhetstalet för inrikes födda med inrikes födda föräldrar åtminstone sedan slutet av 1980-talet. Studier har visat att det finns ett samband mellan föräldrars och barns fruktsamhet. Booth och Kee (2006) har med data från Storbritannien visat att det finns sådana samband. Detsamma visar data från Danmark (Knudsen och Murphy, 2002).

Bakgrund från övriga Europa

När det gäller grupperna med bakgrund från övriga Europa är det bakgrund från forna Jugoslavien eller Turkiet som dominerar stort oavsett om det gäller det egna födelselandet eller föräldrarnas. Som diagram 6.6 visar är det summerade fruktsamhetstalet högre för kvinnor och män födda i övriga Europa jämfört med inrikes födda. För inrikes födda med bakgrund från övriga Europa så är fruktsamhetskurvorna ojämna. Det beror på att det är relativt få som ingår i respektive grupp. Kurvorna för inrikes födda män med en eller båda föräldrar födda utomlands visar inga stora skillnader jämfört med inrikes födda män med inrikes födda föräldrar. Kurvorna för de inrikes födda männen med en respektive två föräldrar födda i övriga Europa, rör sig runt kurvan för de inrikes födda männen med inrikes födda föräldrar. Inte heller de relativa riskerna att få det första, andra respektive tredje barnet skiljer sig nämnvärt för inrikes födda män med utrikes födda föräldrar jämfört med inrikes födda med inrikes födda föräldrar (se diagram 6.7).

Diagram 6.6

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

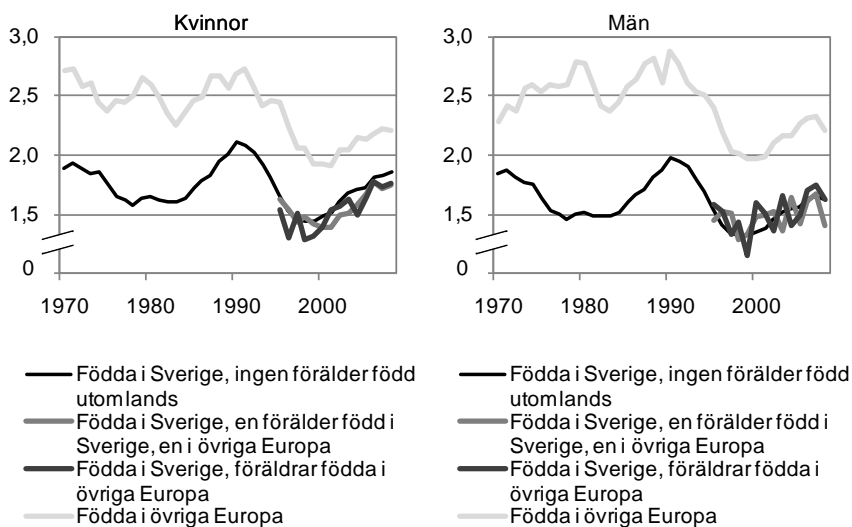
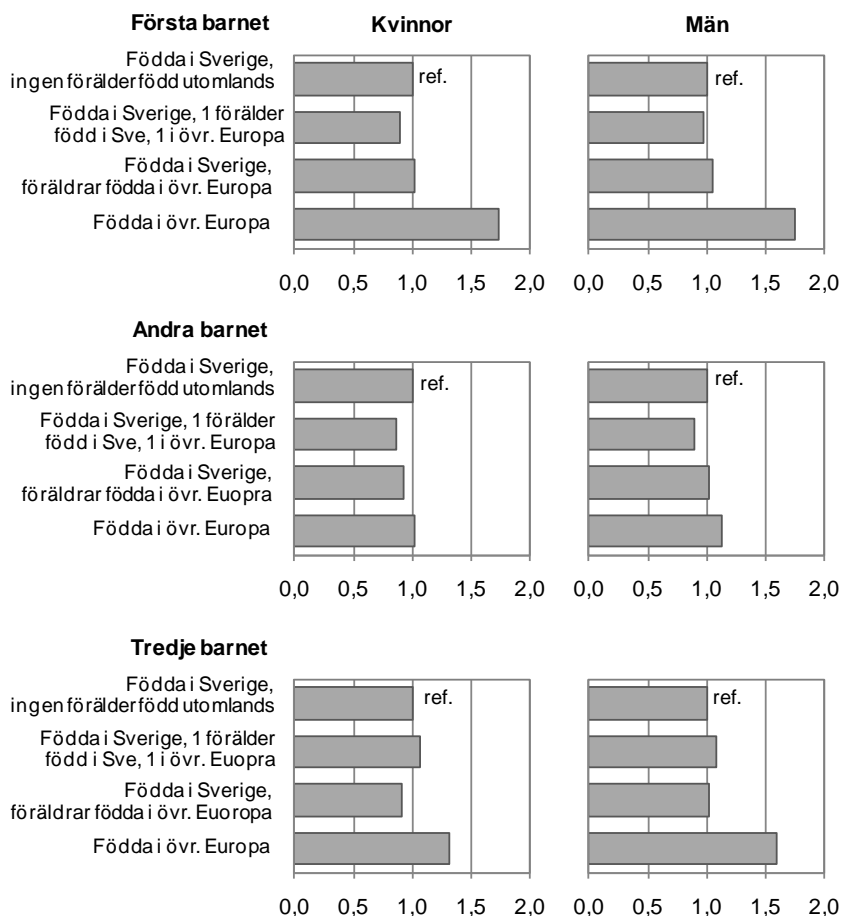

Diagram 6.7**Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.**

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

För de inrikes födda kvinnorna tycks skillnaderna vara något större än bland männen. Särskilt de inrikes födda kvinnorna med en förälder född i övriga Europa utmärker sig. De tycks ha en något lägre fruktsamhet åtminstone på 2000-talet. Som diagram 6.7 visar har de en mindre benägenhet att få det första och andra barnet jämfört med inrikes födda kvinnor med två Sverigefödda föräldrar. En stor del av skillnaderna kvarstår även efter att kontroller gjorts för utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus.

Kvinnor och män födda i övriga Europa har betydligt högre benägenhet att få det första barnet jämfört med Sverigefödda med Sverigefödda föräldrar. Detta förklaras till stor del av att nyss invandrade har en särskilt stor benägenhet att få barn och de bidrar till att "dra upp" förstabarnsfruktsamheten för gruppen som helhet (SCB, 2008).

Bakgrund från länder utanför Europa med hög utvecklingsnivå

Kvinnor som är födda i länder utanför Europa med hög utvecklingsnivå har de senaste åren haft fruktsamhetstal i nivå med inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Män födda i länder med så kallat högt HDI har även de senaste åren haft högre fruktsamhetstal än inrikes födda män med inrikes födda föräldrar. För inrikes födda kvinnor och män med utländsk bakgrund så går det endast att göra beräkningar för dem med en förälder född utomlands. Deras fruktsamhetstal tycks vara något lägre jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Åtminstone gäller detta kvinnor med en förälder född i ett land med högt HDI. Att vara inrikes född med båda föräldrar födda i länder med hög utvecklingsnivå är ovanligt i Sverige och antalet i barnafödande åldrar är så få att beräkningar av det summerade fruktsamhetstalet är högst osäkra.

Diagram 6.8

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

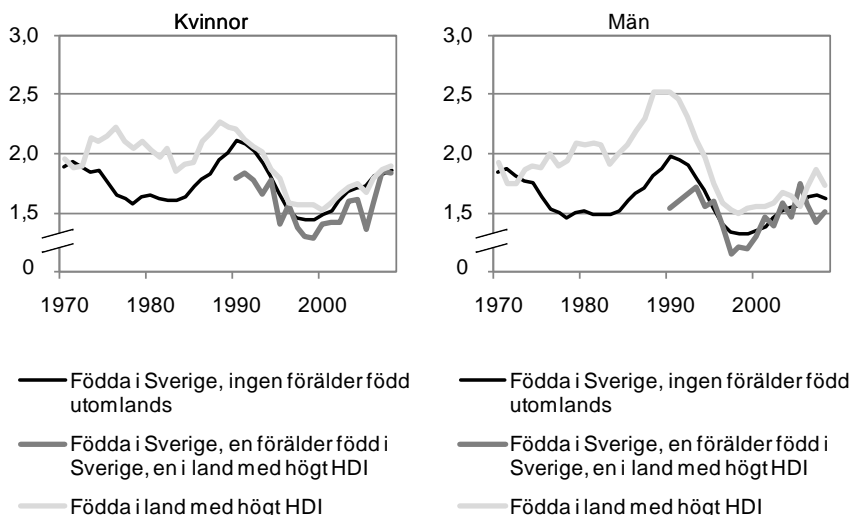
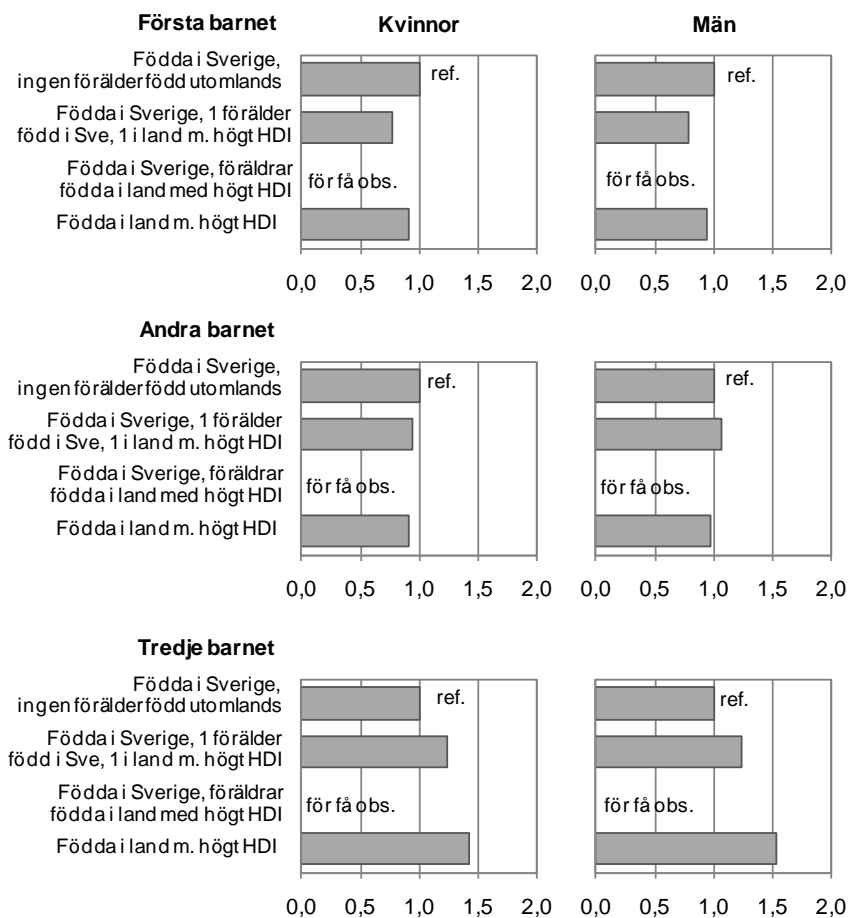

Diagram 6.9**Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.**

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

Anledningen till att fruktsamhetstalet är lägre för inrikes födda kvinnor och män med en förälder född i land med högt HDI är sannolikt att benägenheten att få ett första barn är lägre jämfört med inrikes födda kvinnor och män med utrikes födda föräldrar. Benägenheten att få ett första barn skiljer med drygt 20 procent. Efter kontroller för utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus så är

benägenheten fortfarande omkring 15 procent lägre jämfört med referensgruppen. Riskerna att få ett andra barn skiljer inte särskilt mycket. Däremot har de en ökad benägenhet att få ett tredje barn. Detta gäller även för tvåbarnsmammor och pappor som själva är födda i ett land med hög utvecklingsnivå.

Bakgrund från länder utanför Europa med medel HDI

Som diagram 6.10 visar har kvinnor och män födda i länder utanför Europa med medel utvecklingsnivå högre fruktsamhet än inrikes födda kvinnor och män. När det gäller dem med en förälder född i ett medelutvecklat land är gruppen så stor att beräkningar av det summerade fruktsamhetstalet går att göra från 1990 och framåt. Enligt dessa beräkningar är fruktsamhetstalen i den här gruppen något lägre än fruktsamhetstalen för kvinnor och män med båda föräldrarna födda i Sverige. För inrikes födda vars båda föräldrar är födda i ett land med medel HDI kan beräkningar av fruktsamhetstalet endast göras för de allra senaste åren då antalet personer är tillräckligt stort. Detta är en väldigt heterogen grupp där föräldrarna har ursprung från ett stort antal länder. Några av de vanligare är Iran, Libanon och Syrien. Beräkningar av fruktsamhetstalet tyder på att de som har båda föräldrar födda i medelutvecklat land har en ännu lägre fruktsamhet än dem vars ena förälder är det.

Diagram 6.10

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

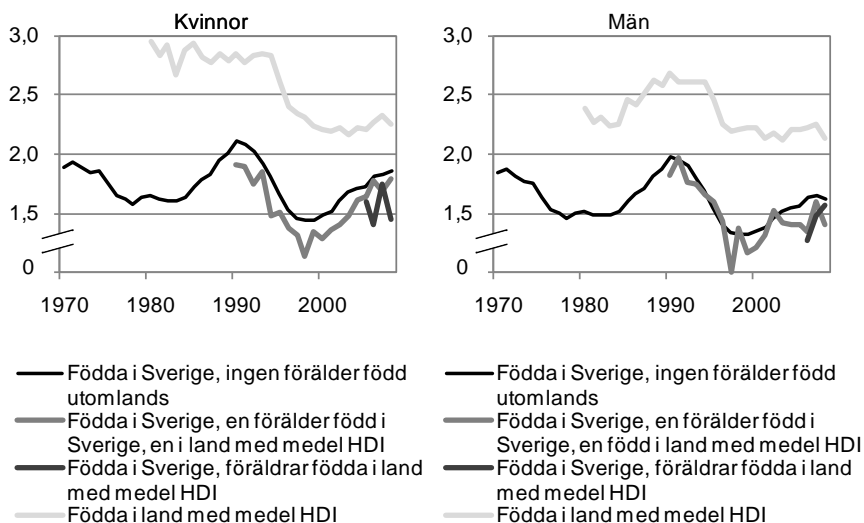
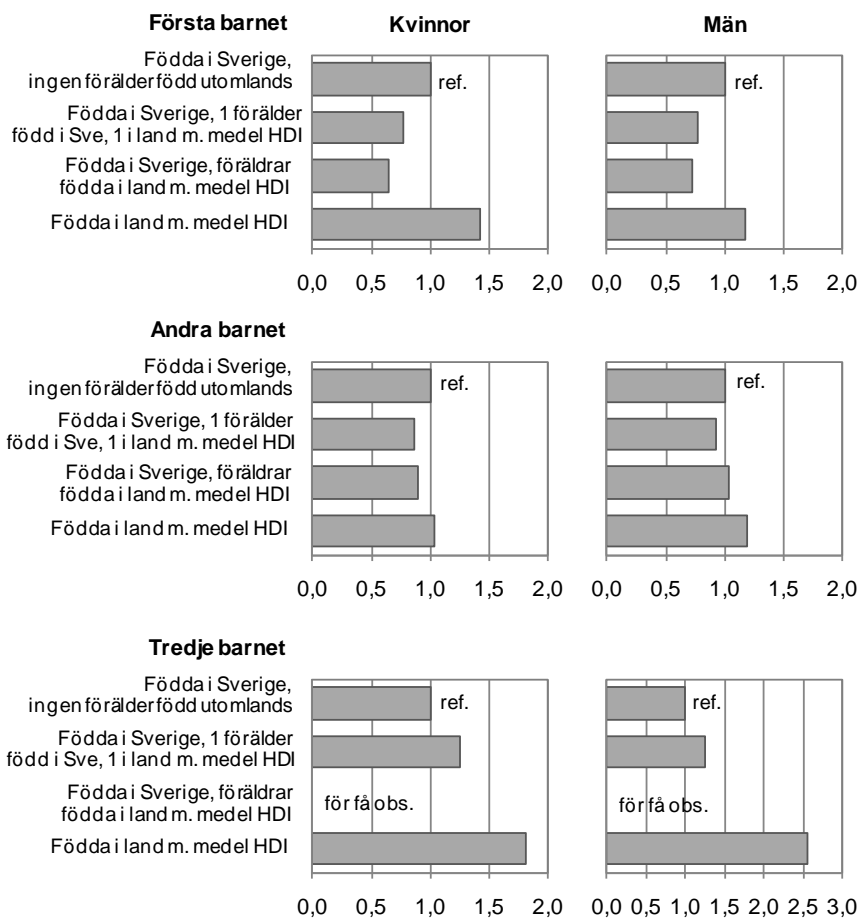

Diagram 6.11
Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

Diagram 6.11 visar att kvinnor och män med båda föräldrar födda i ett land med medel HDI har en klart mindre benägenhet att få det första barnet. Jämfört med inrikes födda kvinnor med inrikes födda föräldrar har inrikes födda kvinnor med två föräldrar födda i länder med medel utvecklingsnivå 35 procent lägre benägenhet. Efter att ha kontrollerat för utbildningsnivå och arbetsmarknadsanknytning är

riskan fortfarande lägre, 25 procent. Även kvinnor och män med en förälder född i ett land med medel HDI har mindre benägenhet att få ett första barn. Däremot skiljer sig inte andrabarnsriskerna särskilt mycket och när det gäller tredje barnet har gruppen med en förälder född i land med medel HDI en högre risk jämfört med referensgruppen.

Det är svårt att säga vad det beror på att kvinnor och män vars föräldrar är födda i land med medel HDI har en mindre benägenhet att få det första barnet. Deras föräldrar, alltså kvinnor och män som själva är födda i medelutvecklade länder, har haft höga fruktsamhetstal, så det torde inte bero på föräldrarnas egna fruktsamhetsnivå. En förklaring skulle istället kunna vara att kvinnor och män med föräldrar födda i dessa länder kan ha ett parbildningsbeteende som avviker. De bildar i stor utsträckning familj med någon annan som liksom de själva har koppling till ett annat land än Sverige²⁴. Bland dem som bildade familj 2004–2008 så bildade drygt 60 procent familj med någon som antingen själv var född utomlands eller som hade minst en förälder som var det. Som jämförelse var det bara 22 procent av de inrikes födda med inrikes födda föräldrar och omkring 30 procent bland de inrikes födda med bakgrund från Norden som bildade familj med någon med koppling till ett annat land än Sverige.

Att inrikes födda kvinnor och män med föräldrar födda i utom-europeiska länder med medel utvecklingsnivå i större utsträckning bildar familj med någon med koppling till ett annat land kan ha olika förklaringar. Det kan bero på att många med den bakgrunden bor i områden med hög koncentration av personer med utländsk bakgrund och har därför en större chans att träffa någon med sådan bakgrund. Det kan även vara ett tecken på att det är viktigt att partnern har en liknande bakgrund som de själva. Studier av inrikes födda kvinnor med föräldrar med turkisk bakgrund visar att en relativt stor andel inte trodde att föräldrarna skulle acceptera giftermål med en "svensk" (Bernhardt m.fl., 2005). I en undersökning av Ungdomsstyrelsen framgår att cirka 5 procent av unga kvinnor och 2 procent av unga män i Sverige mellan 16 och 25 år upplever att de är oroliga för att de inte har möjlighet att välja vem de ska gifta sig med (Ungdomsstyrelsen, 2008). Dessa resultat kan indikera att sådana normer och attityder finns i vissa grupper. Om sådana attity-

²⁴ Se kapitel *Familjebildning*

der dessutom försvårar familjebildning och därmed också benägenheten att få ett första barn är svårt att säga men det skulle i så fall kunna vara en förklaring.

Blandad bakgrund

De som inte har föräldrar födda i samma landgrupp hamnar i gruppen blandad bakgrund. Det gäller omkring 15 procent av kvinnorna med två föräldrar födda utomlands. Som diagram 6.12 visar är de summerade fruktsamhetstalen för denna grupp lägre och det beror på lägre risker att få det första barnet såväl som det andra barnet (se diagram 6.13). Dessa lägre risker kan endast marginellt förklaras av utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus.

Diagram 6.12

Summerade fruktsamhetstal för kvinnor och män efter bakgrund 1970–2008

Total Fertility Rate for women and men by background 1970–2008

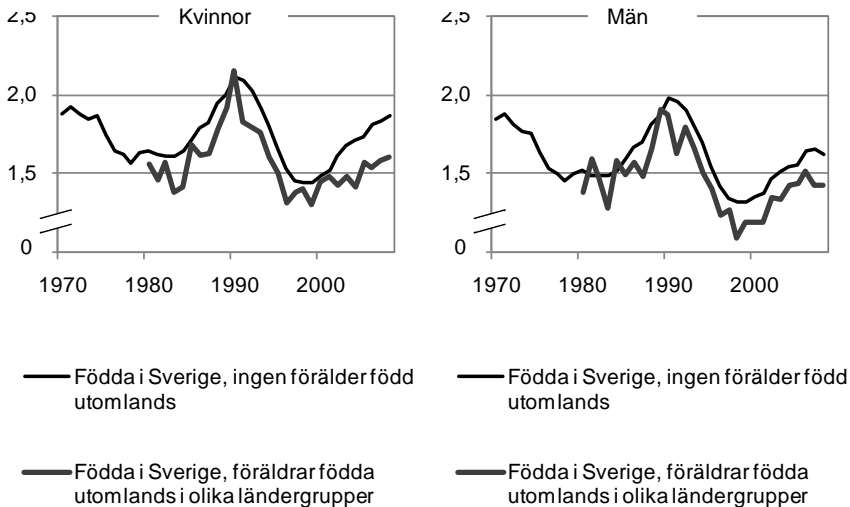
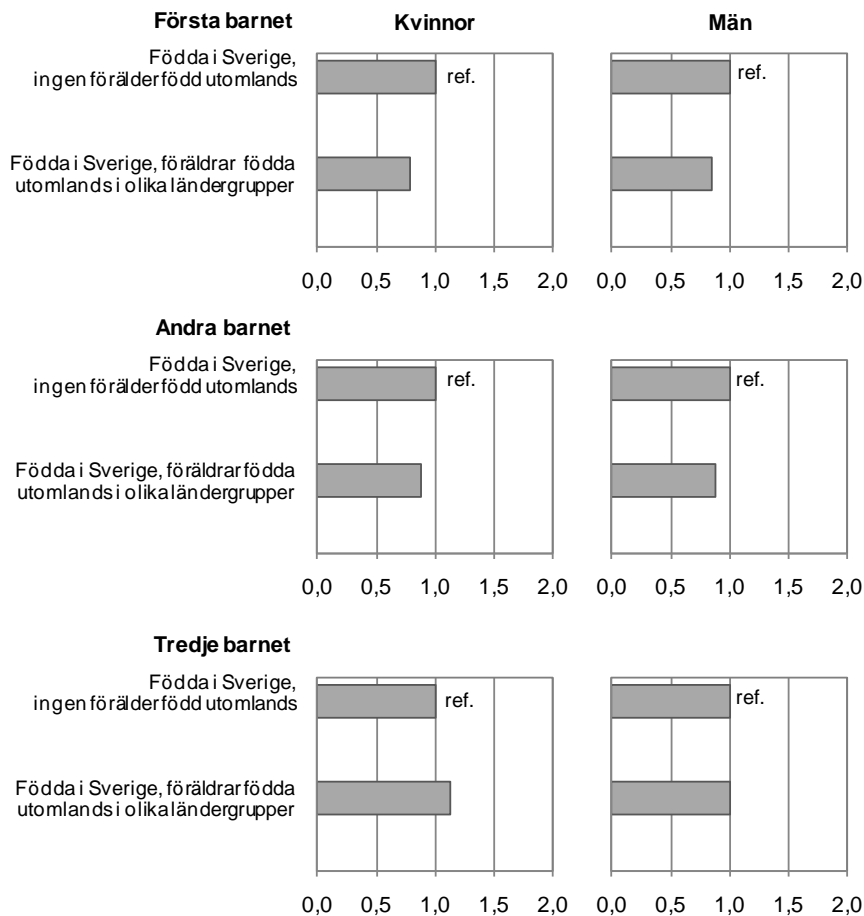

Diagram 6.13**Relativa risker för barnafödande efter barnets ordningsnummer och bakgrund 1998–2008. Standardiserat för kvinnans respektive mannens ålder.**

Relative risks of childbearing by birth order and background 1998–2008. Standardized for women's and men's age.

De relativa riskerna redovisas även i tabell T6.1–T6.8 (modell A) i Tabellbilagan

Avslutande kommentarer

Barnafödandet är högre bland vissa grupper utrikes födda. Det gäller exempelvis för kvinnor och män födda i Europa utanför EU och för födda utanför Europa i länder med medel eller låg utvecklingsnivå. Detta har visats i tidigare studier (SCB 2008) och skillnaderna bekräftas i denna studie. Det finns mindre forskning kring barnafödandet bland dem som är inrikes födda och som har utländsk bakgrund. Det vill säga en eller båda föräldrarna är födda i ett annat land än Sverige. I denna studie visas att det finns skillnader i barnafödande för inrikes födda med olika bakgrund. Exempelvis har inrikes födda kvinnor och män med föräldrar födda i EU-land en lägre fruktsamhet än dem som är inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Detta gäller även efter att ha kontrollerat för skillnader i utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus. En möjlig förklaring skulle kunna vara en relativt låg fruktsamhetsnivå hos föräldrarna. I framtida studier skulle det vara intressant att lägga in föräldrarnas fruktsamhetsnivå som en förklarande variabel.

En annan grupp som har lägre fruktsamhet är inrikes födda med föräldrar födda i land utanför Europa med medel utvecklingsnivå. Att de har en lägre fruktsamhet torde inte kunna förklaras av låg fruktsamhet hos föräldrarna. Förmodligen finns andra förklaringar och det skulle behövas mer ingående studier för att urskilja orsakerna till en mindre benägenhet att skaffa barn.

De senaste åren har hela gruppen inrikes födda med utrikes födda föräldrar haft en lägre fruktsamhet än inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Hur utvecklingen kommer att vara i framtiden är osäkert. Gruppen är heterogen och förändras mycket över tid. I kapitel *Befolkningen efter bakgrund* beskrivs sammansättningen av befolkningen i olika åldrar. Den inrikes födda befolkningen med utrikes födda föräldrar som idag är i barnafödande åldrar skiljer sig från den som kommer att finnas om 20–30 år. Idag är det vanligast att de i denna grupp har föräldrar som är födda i Norden. Bland framtidens inrikes födda med utrikes födda föräldrar kommer det vanligaste vara att ha föräldrar som är födda utanför Europa i medelutvecklade länder. De som föder barn om 20–30 år är de som idag själva är barn. Sammansättningen av befolkningen efter ålder finns i kapitel *Befolkningen efter bakgrund*.

7. Utrikes flyttningar

Detta avsnitt handlar om utvandring och återinvandring av personer födda i Sverige. Befolkningsprognosen för riket är uppdelad efter födelseländer. Personer födda i Sverige är den största gruppen men då invandringen är större än utvandringen kan det antas att andelen av de Sverigefödda som har utrikesfödda föräldrar ökar framöver. Detta gör att det är intressant att veta om de med utrikesfödda föräldrar har ett annat migrationsmönster än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Först studeras utvandringen och därefter återinvandringen för de olika grupperna.

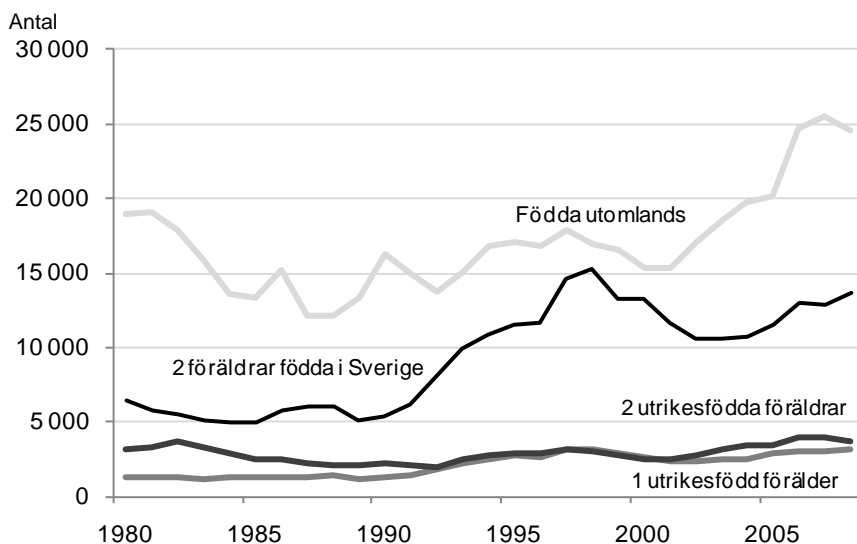
Utvandring från Sverige

Antalet utvandrare har varierat genom åren. Efter en period med hög invandring är utvandringen av utrikesfödda hög. Utvandringen för Sverigefödda kan inte kopplas till invandringen på samma sätt. Av de Sverigefödda är antalet utvandrade störst för de med två Sverigefödda föräldrar, men det avspeglar endast att det är den största gruppen.

Diagram 7.1

Utvandring efter bakgrund 1980–2008.

Emigration by background 1980–2008.

År

Risken att utvandra är olika

Ser man till utvandringsrisker har Sverigefödda med två föräldrar födda i Sverige en lägre risk att utvandra än de med en eller två föräldrar födda utomlands. Utvandringsriskerna för de Sverigefödda har varierat över åren. Både utrikesfödda och deras barn hade högre utvandringsrisker i början av 1980-talet, diagram 7.2. Denna tid kom invandrarbarnens föräldrar främst från övriga Norden och bestod till största del av arbetskraftsinvandring. Arbetskraftsinvandrare återutvandrar i större utsträckning än t.ex. anhöriginvandrare eller personer som fått asyl (SCB, 2008:4). De höga utvandringsriskerna för Sverigefödda barn med två utrikesfödda föräldrar kan förklaras av att dessa barn följer med sina utrikesfödda föräldrar när de lämnar Sverige. Under 2000-talet har anhöriginvandring och asyl varit vanligare skäl för bosättning i Sverige och utvandringsriskerna har minskat för de yngre åldersgrupperna då de utrikesfödda föräldrarna stannar i större utsträckning, diagram 7.3.

Diagram 7.2

Utvandringsrisker efter bakgrund 1980–1984. Heldragen linje för män och streckad för kvinnor.

Emigration risks by background 1980–1984. Solid line for men and dotted line for women.

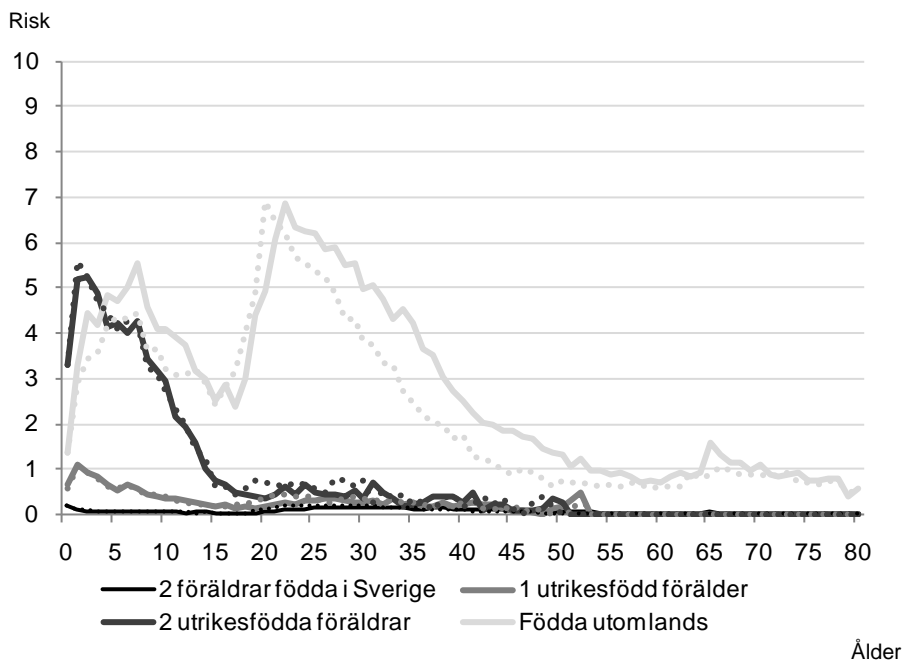
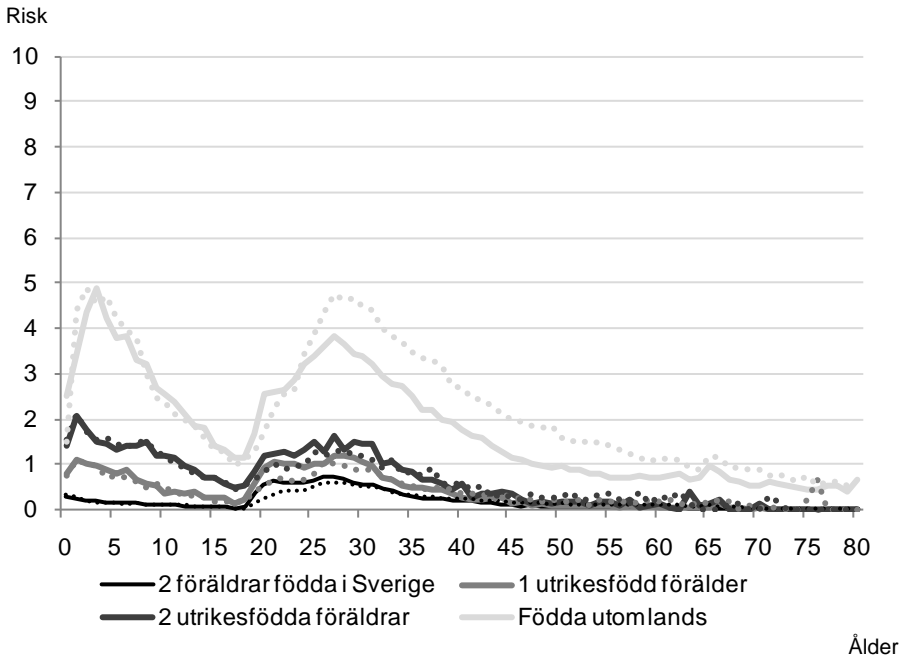

Diagram 7.3**Utvandringsrisker efter bakgrund 2004–2008. Heldragen linje för män och streckad för kvinnor.**

Emigration risks by background 2004–2008. Solid line for men and dotted line for women.

För alla Sverigefödda ökar utvandringsriskerna för åldersgruppen 20–40 år. Det tyder på en allmänt ökad rörlighet för Sverigefödda. Störst är utvandringsriskerna för de Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands och lägst är den för dem vars båda föräldrar är födda i Sverige.

Utvandringen från Sverige har ökat

För att ge en överblick över utvandringsriskernas utveckling över tiden, har de åldersspecifika riskerna summerats för varje kalenderår och bildar så kallade summerade utvandringstal. Man kan se dessa som ett indextal över utvecklingen över tid.

För de utrikesfödda är utvandringen mycket högre än för de Sverigefödda. Utrikesfödda män har en högre benägenhet att utvandra och det kan till stor del förklaras av att det är en större andel män som kommer till Sverige som arbetskraftsinvandrare. Som tidigare nämnts är detta en grupp som oftare är mer rörlig och stannar kortare tid i Sverige.

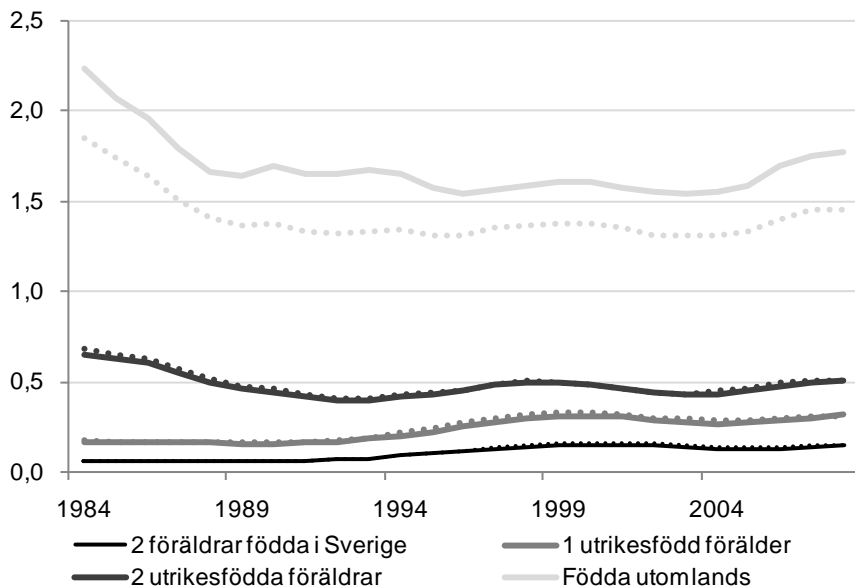
I diagram 7.4 framgår det att utvandringstalen för de Sverigefödda med båda föräldrarna födda utomlands till viss del följer de utrikesföddas utvandringsrisker. Detta förklaras av de tidigare nämnda barnen som följer med sina utrikesfödda föräldrar när de utvandrar.

Diagram 7.4

Summerade utvandringsrisker efter bakgrund 1984–2008. 5-åriga medelvärden. Heldragen linje för män och streckad för kvinnor.

Total emigration risks by background 1980–2008. Averages over five years. Solid line for men and dotted line for women.

Summerade risker

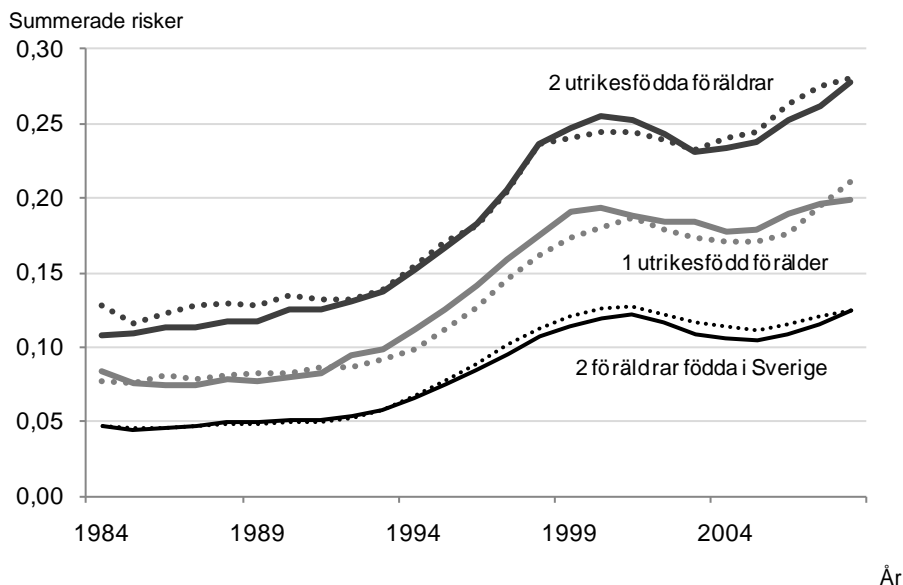

År

Summerar man utvandringsriskerna enbart för de personer som är 20 år eller äldre (diagram 7.5) ser man en tydligare ökande trend fram till år 2000 där en viss minskning syns som sammanfaller med nedgången inom framförallt IT-branschen i början av 2000-talet. När konjunkturen åter vände uppåt ökade utvandringsriskerna igen. Utvandringsriskerna för personer 20 år och äldre visas i diagram 7.5.

Diagram 7.5**Summerade utvandringsrisker för inrikes födda 20 år och äldre efter bakgrund 1984–2008. 5-åriga medelvärden. Heldragen linje för män och streckad för kvinnor.**

Total emigration risks for native born persons 20 years and older by background 1980–2008. Averages over five years. Solid line for men and dotted line for women.

I diagrammet har utrikes födda exkluderats och jämfört med diagram 7.4 (där de summerade utvandringsriskerna uppmättes för hela befolkningen) är skalan ändrat och skillnaderna mellan de olika inrikes födda grupperna visas tydligare.

För de senaste femton åren finns ett signifikant samband mellan konjunktur mätt i antalet sysselsatta och de summerade utvandringsriskerna. Sambandet är svagast för Sverigefödda män vars båda föräldrar är födda i Sverige ($R^2=54$)²⁵, något starkare för de med båda föräldrar födda i utlandet ($R^2=69$) och starkast för de med en förälder född i utlandet ($R^2=75$). Även om sambandet mellan konjunktur och utvandringsrisker är signifikant så förklarar inte konjunkturen lika stor del av hur kvinnornas summerade

²⁵ Sambandet mellan de summerade utvandringsriskerna (beroende variabel) och konjunktur, mätt i antalet sysselsatta, (förklarande variabel) har granskats genom regressionsanalys. Förklaringsgraden som betecknas R^2 (korrelationskoefficienten) anger vilken andel av den beroende variabelns värde som kan förklaras med den förklarande variabeln. Ett R^2 -värde på 100 anger att den beroende variabeln fullständigt förklaras med den förklarade variabeln.

utvandringsrisker varierar. Liksom för männen är sambandet svagast för kvinnor vars båda föräldrar är Sverigefödda ($R^2=42$), men sedan är sambandet starkast för de kvinnor vars båda föräldrar är födda i utlandet ($R^2=65$) och betydligt svagare ($R^2=50$) för de kvinnor med en förälder född i utlandet än för männen i samma grupp. Det något svagare sambandet mellan kvinnors utvandringsrisker och konjunktur kan till viss del förklaras av att kvinnor i större utsträckning flyttar utomlands för studera.

Betydelsen av utbildningsnivå för utvandringen

Detta avsnitt fokuserar särskilt på de personer som är födda 1969–1973 och deras utvandring. De som är födda 1969–1973 fyller 35 år under perioden 2004–2008, vilket är den senast observerbara femårsperioden i datamaterialet. Här studeras enbart personer i 18–35 års ålder, för att inte för stor tyngdpunkt ska läggas på de som utvandrar tillsammans med sina föräldrar.

I tabell 7.1 (modell A) framgår det att Sverigefödda med en förälder född utomlands har 44 procents större benägenhet att ha utvandrat någon gång mellan 18–35 års ålder, jämfört med de Sverigefödda vars båda föräldrar är födda i Sverige. För Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands är benägenheten att ha utvandrat 31 procent större än för de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Utrikesfödda personer har nära fem gånger så hög benägenhet att utvandra jämfört med Sverigefödda med två föräldrar födda i Sverige.

I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå²⁶. Föräldrarnas utbildningsnivå spelar roll för utvandringen, där de med högutbildade föräldrar har en större sannolikhet att utvandra. Föräldrar födda i Sverige har högre utbildningsnivå än utrikes födda föräldrar. Detta förklarar varför skillnaderna mellan grupperna ökar när föräldrars utbildningsnivå inkluderas. Speciellt markant blir ökningen för dem vars båda föräldrar är födda utomlands som har 52 procent större benägenhet att utvandra efter att man har tagit hänsyn till om föräldrarna är högutbildade, jämfört med 31 procent i Modell A. För gruppen utrikesfödda är

²⁶ Det är inte möjligt att ta hänsyn till personens egna högsta uppnådda utbildningsnivå vid 35 års ålder eftersom det saknas fullständiga uppgifter om högst uppnådda utbildningsnivå för de som utvandrat och inte återvänt. Däremot finns det ett ganska starkt samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och den egna utbildningsnivån, se kapitel *Utbildning*.

uppgifterna om föräldrars utbildningsnivå ganska bristfälliga och därför bör resultaten för denna grupp tolkas med viss försiktighet.

Tabell 7.1

Benägenheten att utvandra i åldrarna 18–35 år för personer födda 1969–1973. Odds kvoter

Probability to emigrate in ages 18–35 years for persons born 1969–1973. Odds ratios

Modell	Odds kvot
A	
2 föräldrar födda i Sverige	1
1 utrikesfödd förälder	1,44*
2 utrikesfödda föräldrar	1,31*
Utrikesfödda	4,82*
B	
2 föräldrar födda i Sverige	1
1 utrikesfödd förälder	1,45*
2 utrikesfödda föräldrar	1,52*
Utrikesfödda	5,85*
Ingen förälder högutbildad	1
Endast modern högutbildad	1,65*
Endast fadern högutbildad	1,65*
Båda föräldrarna högutbildade	2,39*

Med högutbildad avses eftergymnasial utbildning som är 2 år eller längre.

*signifikanta, d.v.s. den angivna skillnaden är med minst 95 procents säkerhet en verklig skillnad som inte beror på slumpen.

Resultaten tyder alltså på att det finns en ökad benägenhet att utvandra bland de födda i Sverige vars föräldrar är födda utomlands, en skillnad som blir än mer markant när hänsyn tas hänsyn till socioekonomisk bakgrund i form av föräldrarnas utbildningsnivå. Det är möjligt att resultaten skulle förändras om kontroller skulle göras för ytterligare socioekonomiska faktorer, t.ex. skillnader i arbetsmarknad. Det är dock inte otänkbart att egenskapen i sig, att ha en eller två föräldrar födda utomlands, gör att benägenheten att flytta utomlands i vuxen ålder ökar.

Orsaker till utvandring

Genom att titta på utvandringsland kan man bilda sig en viss uppfattning om de som utvandrat t ex sökt sig till sina föräldrars födelseländer eller om det är länder dit man vanligen flyttar för att arbeta eller studera²⁷.

Vanligaste land att utvandra till

Norge är det vanligaste landet att flytta till enligt de uppgifter som finns tillgängliga. Att de nordiska länderna framträder som vanliga inflyttningsländer för emigranterna kan delvis bero på att statistiken över flyttningar mellan de nordiska länderna är något bättre än annan internationell migrationsstatistik (Nowok m.fl. 2009). Det beror på att det finns ett nordiskt avtal där både avsändar- och mottagarland stämmer av flyttningen med varandra. Det kan därmed vara befogat att anta att få inflyttade till nordiska länder döljs i gruppen "okänd".

Nära var tredje Sverigefödd vars båda föräldrar är födda i Sverige och som utvandrade år 2004–2008 flyttade till Norge, Storbritannien och Nordirland eller USA, se tabell 7.2. Ungefär var femte flyttade till något nordiskt land.

Detsamma gäller för de Sverigefödda vars ena förälder är född utomlands, där också Norge, Storbritannien och Nordirland och USA var de vanligaste länderna att flytta till under perioden 2004–2008, se tabell 7.3. Vad som är utmärkande för denna grupp jämfört med de med Sverigefödda föräldrar är att en högre andel av emigranterna har flyttat till Finland.

För de Sverigefödda vars båda föräldrar är födda i utlandet var Finland det vanligaste landet att utvandra till näst efter Storbritannien och Nordirland (se tabell 7.4). USA kommer här på femte plats. Även om Norge är det tredje vanligaste landet för denna grupp att flytta till, är andelen som söker sig dit bara hälften så stor som för de två andra grupperna Sverigefödda. Totalt är det även för denna

²⁷ I registren finns inte alltid uppgifter om vilket land man emigrerar till. Jämför man föräldrarnas födelseländer för de utvandrare som har uppgift om destinationsland och de där denna uppgift saknas, är det inga större skillnader förutom för de som har två föräldrar födda utomlands. Bland dessa är personer som har föräldrar födda i länder med medel HDI något överrepresenterade bland dem som har okänt destinationsland. Generellt verkar det alltså inte som om gruppen "okänd" döljer personer med en viss bakgrund som söker sig till föräldrarnas födelseländer och man kan i stort anta att de vanligaste destinationsländerna är de som framgår i tabell 7.1-7.4.

grupp Sverigefödda ungefär var femte emigrant som söker sig till något annat nordiskt land. De Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands skiljer sig något från de övriga Sverigefödda grupperna med avseende på att de oftare söker sig till länder utanför Europa, t ex till Somalia och Libanon. Dessa flyttar vanligen med sina föräldrar. Tar man bort Sverigefödda personer under 18 år är utflyttningen till dessa länder avsevärt mindre.

Jämför man de tre Sverigefödda grupperna med utrikesfödda personers utvandring från Sverige, ser man att en ännu högre andel av de utrikes födda flyttar till ett annat nordiskt land, hela 28 procent.

Tabell 7.1

Vanligaste utvandringsländerna 2004–2008 för Sverigefödda vars båda föräldrar är födda i Sverige

Most common emigration countries 2004–2008 for Swedish born with parents born in Sweden

Utvandringsland	Antal	Procent
Norge	7 772	13
Storbritannien och Nordirland	5 284	9
USA	5 227	9
Danmark	2 800	5
Spanien	2 042	3
Tyskland	1 567	3
Frankrike	1 508	3
Schweiz	1 236	2
Australien	1 179	2
Kina	1 072	2
Okänt	18 874	32
Övriga länder	10 777	18
Totalt	59 338	100

Tabell 7.2**Vanligaste utvandringsländerna 2004–2008 för Sverigefödda med en förälder född utomlands***Most common emigration countries 2004–2008 for Swedish born with one foreign born parent*

Utvandringsland	Antal	Procent
Norge	1 659	12
USA	1 350	10
Storbritannien och Nordirland	1 123	8
Finland	649	5
Danmark	599	4
Spanien	470	3
Australien	399	3
Frankrike	337	2
Tyskland	332	2
Schweiz	226	2
Okänt	3 899	28
Övriga länder	2 803	20
Totalt	13 846	100

Tabell 7.3**Vanligaste utvandringsländerna 2004–2008 för Sverigefödda med båda föräldrarna födda utomlands***Most common emigration countries 2004–2008 for Swedish born with two foreign born parents*

Utvandringsland	Antal	Procent
Storbritannien och Nordirland	2 383	13
Finland	1 564	9
Norge	909	5
Danmark	855	5
USA	830	5
Tyskland	495	3
Grekland	462	3
Somalia	324	2
Spanien	295	2
Libanon	288	2
Okänt	4 877	28
Övriga länder	4 388	25
Totalt	17 670	100

Tabell 7.4**Vanligaste utvandringsländerna 2004–2008 för utrikesfödda**
Most common emigration countries 2004–2008 for foreign born

Utvandringsland	Antal	Procent
Danmark	10 491	9
Finland	10 437	9
Norge	9 481	8
Storbritannien och Nordirland	6 712	6
USA	5 563	5
Tyskland	4 409	4
Spanien	2 145	2
Frankrike	2 037	2
Polen	1 932	2
Kina	1 739	2
Okänt	28 629	25
Övriga länder	28 758	26
Totalt	112 333	100

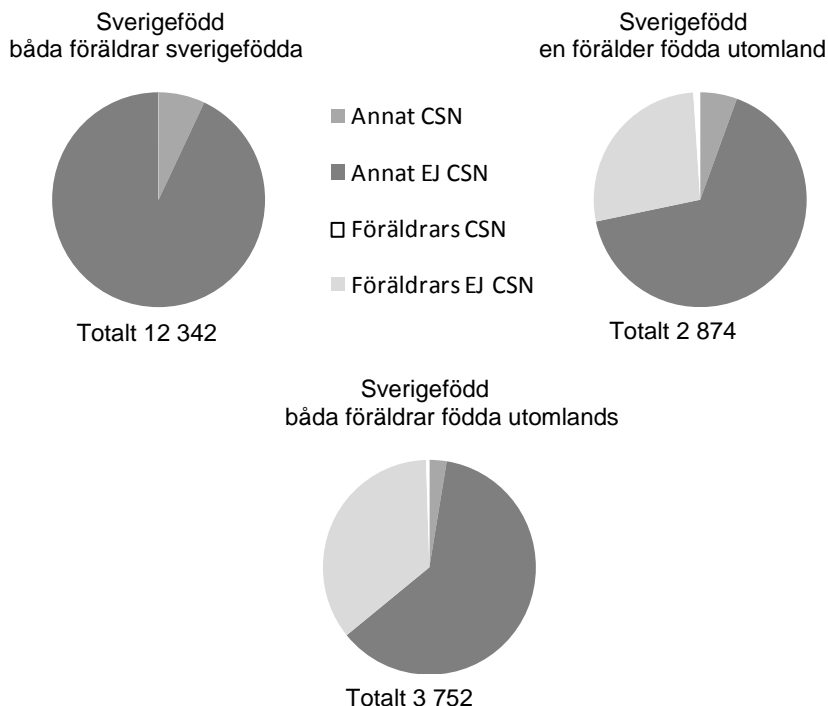
Till föräldrars födelseland, studieland eller annat land?

Det är inte alla som får studiemedel för att studera utomlands som folkbokför sig utomlands och därmed blir registrerade som utvandrare. Av de närmare 12 000 som fick studiemedel för utlandsstudier år 2007 var endast omkring 30 procent folkbokförda i utlandet det året. En av orsakerna till detta är att man enligt Skatteverkets bestämmelser ska ha för avsikt att stanna i utlandet över ett år för att folkbokföra sig utomlands. De som studerar utomlands över sommaren eller en termin kommer därmed inte att registreras som utvandrare. Samma gäller personer som vistas utomlands kortare tid för att arbeta.

Det är ungefär dubbelt så vanligt att Sverigefödda kvinnor utvandrar för att studera, som att män gör det. Detta förhållande ser likadant ut i alla tre grupperna och gäller både för de som verkligen folkbokför sig utomlands och de som inte gör det, d.v.s. de som enbart studerar en kortare tid eller av någon annan anledning väljer att inte folkbokföra sig i utlandet.

Diagram 7.6**Utvandrat till föräldrars födelseland eller annat land samt om studiemedel från CSN mottagits eller inte. Sverigefödda som utvandrat år 2007**

Emigrated to parents country of birth or other country and if financial aid from CSN was received. Swedish born who emigrated in 2007

Det är relativt vanligt att de som har någon utrikesfödd förälder söker sig till sina föräldrars födelseland. Vanligast är det för personer vars båda föräldrar är födda utomlands där 37 procent flyttade till ett land där någon av föräldrarna är födda. Detta gäller när samtliga åldrar inkluderas och visas i diagram 7.6. Ser man bara till personer som är 18 år eller äldre, diagram 7.7, är utvandring till föräldrarnas födelseländer inte lika vanligt. Men ändå är det 31 procent av de utvandrade Sverigefödda, vars båda föräldrar är födda utomlands, som flyttar till någon av sina föräldrars födelseländer.

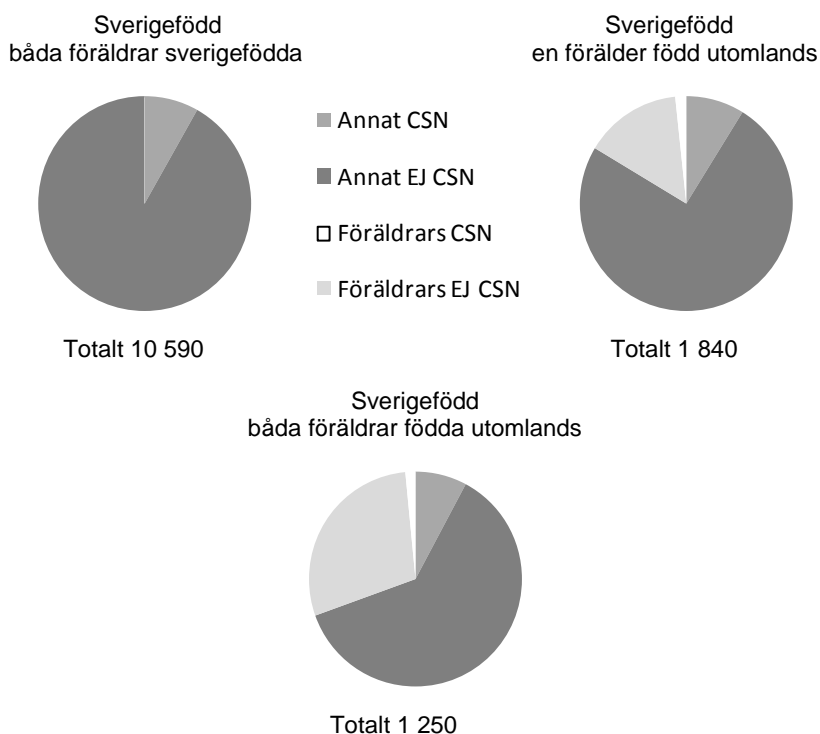
Det är ungefär lika vanligt bland män och kvinnor att man flyttar till någon av föräldrarnas födelseländer. Detta gäller både de som är under 18 och de som är 18 år eller äldre.

I diagram 7.6 ingår personer som är för unga för att få CSN. Speciellt de Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands har många unga utvandrare och därmed blir andelen som har CSN mindre än för personer födda i Sverige. I diagram 7.8 framgår det däremot att bland de som är 18 år och äldre är andelen som utvandrar för att studera ungefär lika stor för alla grupperna.

Diagram 7.7

Utvandrat till föräldrars födelseland eller annat land samt om studiemedel från CSN mottagits eller inte. Sverigefödda 18 år och äldre som utvandrat år 2007

Emigrated to parents country of birth or other country and if financial aid from CSN was received. Swedish born who emigrated in 2007

Föräldrars födelseländers olika dragningskraft

Det är vanligast att flytta till föräldrarnas födelseländer bland de Sverigefödda som har föräldrar födda i andra nordiska länder, diagram 7.8 och 7.9. Återigen måste det påpekas att detta delvis kan bero på att detta är den grupp med lägst bortfall i databaserna med avseende på destinationsland. Trots detta bortfall tyder uppgifterna

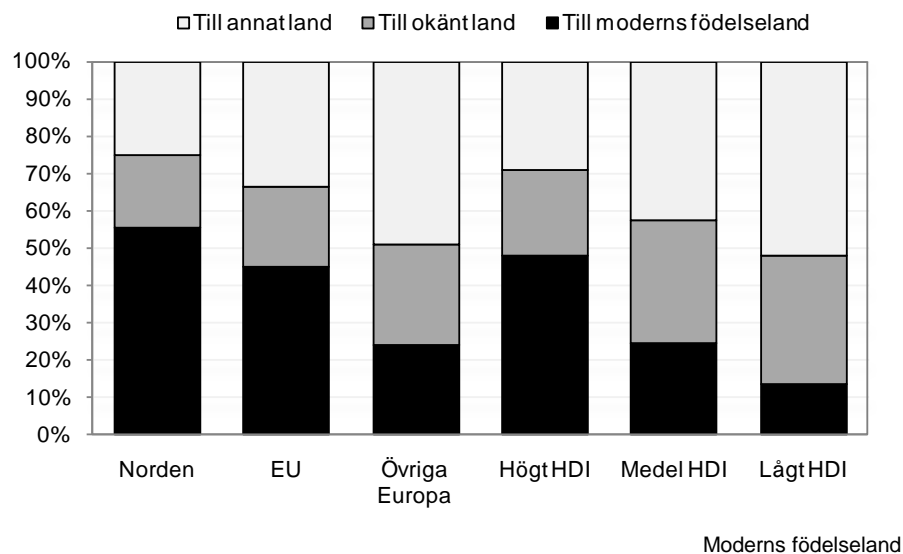
i diagram 7.8 och 7.9 på att det är vanligare att flytta till föräldrarnas födelse land om föräldrarna kommer från något välbärgat land, antingen nordiskt, EU-land eller utomeuropeiskt land med hög utvecklingsnivå.

Diagram 7.8

Utvandrat till moderns födelse land, till annat land eller till okänt land. Sverigefödda med minst en utrikes född förälder som utvandrade 2004–2008

Emigrated to mothers country of birth, to other country or to unknown country. Swedish born with at least one foreign born parent who emigrated 2004–2008

Procent

Det är ungefär lika vanligt att söka sig till faderns som moderns födelse land, så inget tyder på att den ena föräldern skulle ha större inflytande när det gäller val av land att emigrera till.

Mot bakgrund av att relativt få söker sig till länder med lågt HDI även bland dem vars föräldrar är födda i dessa länder, verkar det främst vara möjligheterna till karriär, utbildning etc. som är avgörande för val av destinationsland. Vanligaste utvandringsländerna Norge, Storbritannien, USA och Danmark är alla länder med högre lönenivå än den i Sverige²⁸. Det geografiska avståndet

²⁸ Det visar statistik från Eurostat där inkomst från industri- och servicesektorn jämförs årligen 1997-2008.

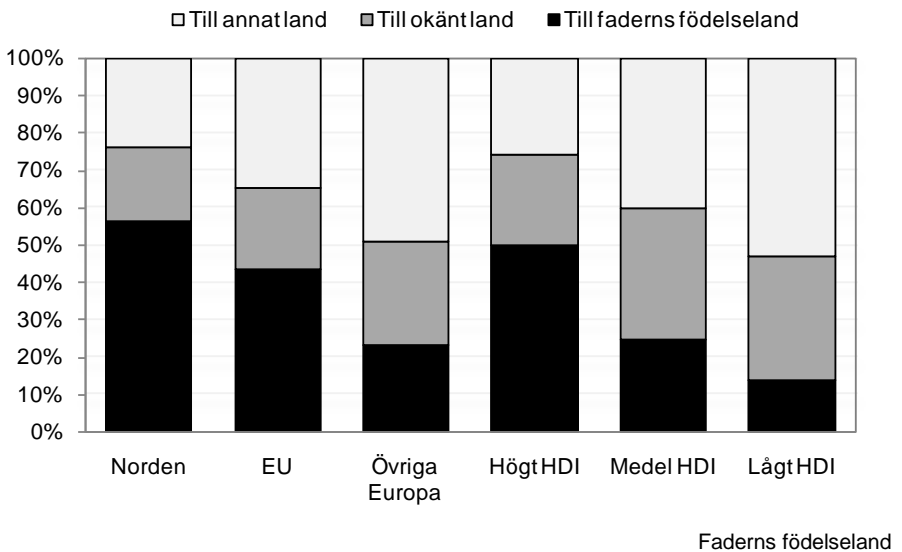
verkar inte heller ha så stor betydelse då t.ex. USA är ett ganska vanligt land att utvandra till. Förutom inkomstnivån kan även språket vara något som bidrar till att fler söker sig till dessa länder. De flesta Sverigefödda talar relativt god engelska (Skolverket, 2004) och kan även göra sig förstådda i Norge och Danmark.

Diagram 7.9

Utvandrat till faderns födelseland, till annat land eller till okänt land. Sverigefödda med minst en utrikes född förälder som utvandrade 2004–2008

Emigrated to fathers country of birth, to other country or to unknown country. Swedish born with at least on foreign born parent who emigrated 2004–2008

Procent

För de Sverigefödda med utrikesfödda föräldrar var även Finland ett av de vanligaste utvandringsländerna under de senaste fem åren. En bidragande orsak är att det är en stor andel av dessa personer som har föräldrar födda i Finland och därmed är språket en mindre barriär för denna grupp. Finland har länge haft en lägre lönenivå än Sverige men de senaste åren har lönerna i Finland kommit upp i Sveriges nivå enligt uppgifter från Eurostat. Det bör även nämnas att skattetrycket är något lägre i Finland²⁹.

²⁹ Det visar statistik från Eurostat (Tax wedge on labour cost 1997-2008).

Åldersstrukturen olika för olika utvandringsländer

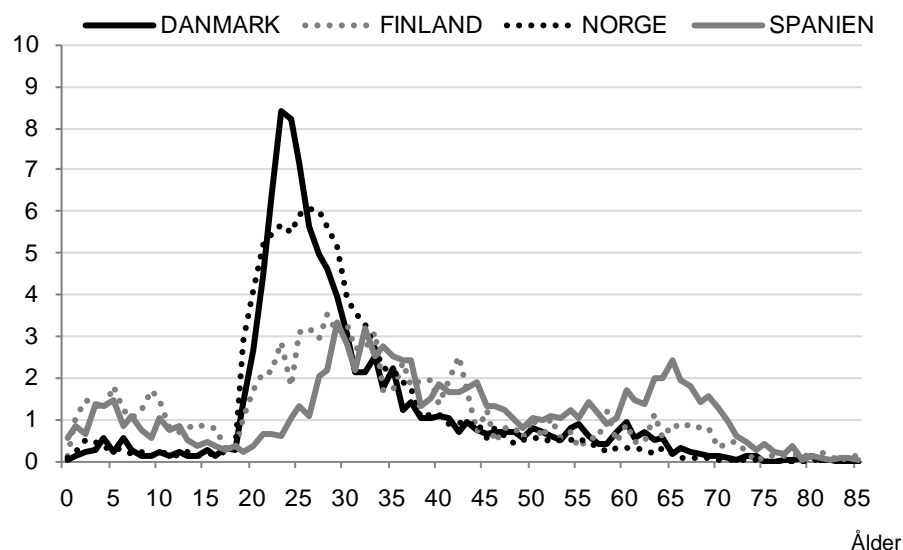
Åldersstrukturen skiljer sig ganska markant åt om man ser till vilket land utvandarna flyttar till. De Sverigefödda, med två Sverigefödda föräldrar, som utvandrar till Danmark och Norge är starkt koncentrerade till åldrarna 20–35 år, medan de som utvandrar till Spanien och Finland är något äldre och har förhållandevis många i de övre åldrarna kring 65-års ålder. Spanien är med i diagram 7.19 för att denna koncentration i de högre åldrarna är extra markant för de som flyttar dit. De som flyttar till Storbritannien, Tyskland och USA är starkt koncentrerade till åldrarna 25–40 år, vilket ligger i linje med det tidigare resonemanget att många utvandrar till dessa höglöneländer för att arbeta.

Diagram 7.10

Åldersstruktur för utvandrare till Danmark, Finland, Norge och Spanien 2004–2008. Sverigefödda med föräldrar födda i Sverige.

Age structure for emigrants to Denmark, Finland, Norway and Spain 2004–2008. Swedish born with parents born in Sweden.

Procent

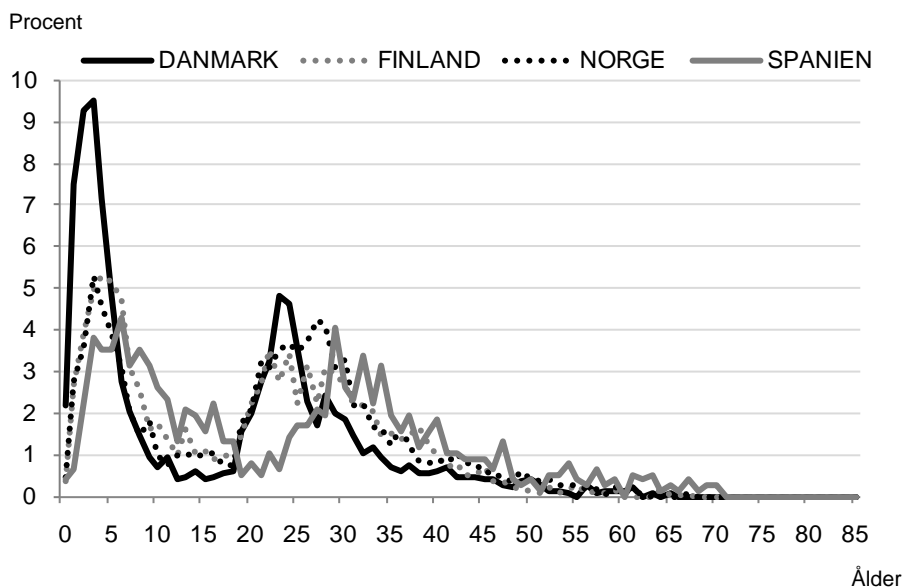
Bland Sverigefödda, med någon förälder född i utlandet, är det vanligt att flytta till föräldrarnas hemland när man når skolåldern. Extra tydligt är detta mönster för personer vars föräldrar är födda i Danmark. Detta gäller även för Sverigefödda som bor utomlands vilket redovisas senare i avsnittet om återinvandring. Åldersstrukturen för de som utvandrar till USA är väldigt lik den för de

som utvandrar till Spanien. Åldersstrukturen för de som utvandrar till Storbritannien och Nordirland påminner också mycket om de som utvandrar till Spanien, men med en något högre andel i åldern 5–15 år och lite lägre andel i de högre åldrarna.

Diagram 7.11

Åldersstruktur för utvandrare till Danmark, Finland, Norge och Spanien 2004–2008. Sverigefödda med minst en förälder född i utlandet.

Age structure for emigrants to Denmark, Finland, Norway and Spain 2004–2008. Swedish born with at least one foreign born parent

Återinvandring till Sverige

Vistelsetiden i utlandet varierar mellan de tre Sverigefödda grupperna. Tre år efter utvandringdagen har återinvandringen varit störst för de Sverigefödda med två föräldrar födda i Sverige, där 44 procent av de utvandrade var tillbaka Sverige. Av de med en förälder född utomlands som utvandrade 2005 hade ca 39 procent återinvandrat inom 3 år. De Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands återinvandrar i ännu lägre utsträckning, endast 27 procent var åter i Sverige efter 3 år.

Av de Sverigefödda med en Sverigefödda föräldrar som utvandrade 1998 hade 61 procent återinvandrat tio år senare. Motsvarande siffra för de med två Sverigefödda föräldrar var 71 procent och för de vars båda föräldrar är födda utomlands hade 46 procent återinvandrat

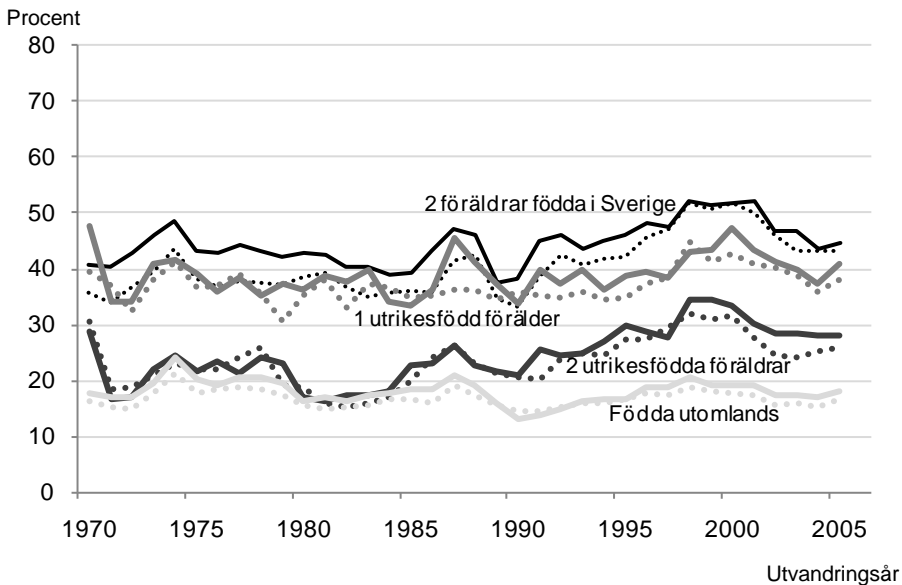
efter tio år. Även när man exkluderar de barn och ungdomar som kan antas utvandra i sällskap med sina utrikesfödda föräldrar, är återinvandringen bland de Sverigefödda med två utrikesfödda föräldrar betydligt lägre än för andra Sverigefödda personer.

Andelen som återinvandrar ökar för de Sverigefödda vars båda föräldrar är födda utomlands. En bidragande orsak till detta är att de som utvandrat de senaste åren var äldre vid utvandringstidpunkten, än de som utvandrade under 1970-talet och början av 1980-talet. De som utvandrade under 1990-talet har alltså en starkare förankring i Sverige än de som utvandrade som barn tillsammans med sina föräldrar.

Diagram 7.12

Återinvandrade 3 år efter utvandringsdatumet efter bakgrund och år för utvandring. Procent av antalet utvandrade. Heldragen linje för män och streckad linje för kvinnor

Re-emigrated 3 years after date of emigration by background and year of emigration. Percent of number of emigrants. Solid line for men and dotted line for women.

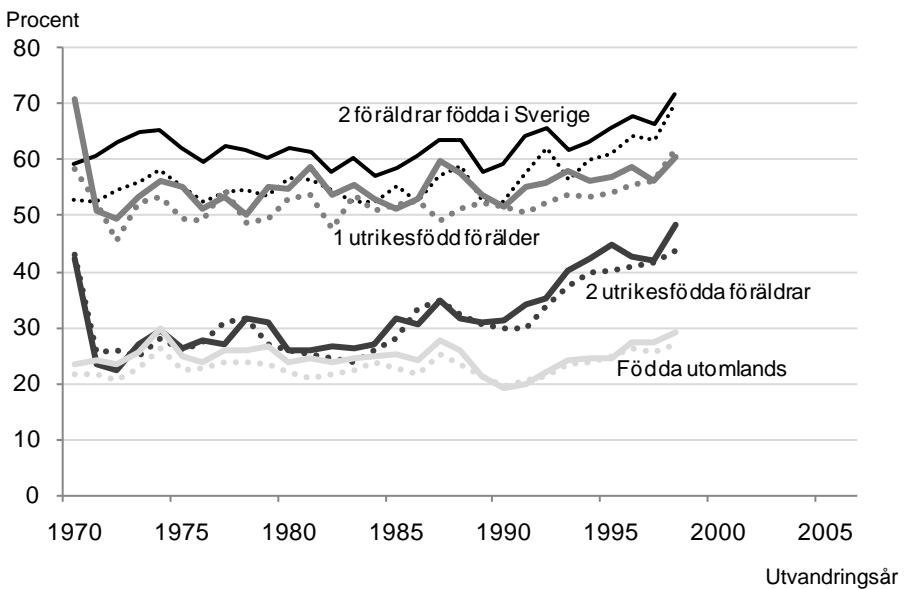
Av de som utvandrade år 2006 och fick studiemedel år 2006 för utlandsstudier, hade ungefär en tredjedel återinvandrat efter 2 år. Man bör ha i åtanke att det enbart är de som har för avsikt att vistas en längre tid i utlandet som finns med i den registerbaserade migrationsstatistiken och att det därför är så pass stor andel som bor kvar i utlandet efter 2 års tid.

Bland de Sverigefödda vars både föräldrar är födda utomlands hade ungefär 43 procent av studenterna återinvandrat efter 2 år, men de utvandrade var så pass få att deras högre återinvandring ska tolkas med försiktighet.

Diagram 7.13

Återinvandrade 10 år efter utvandringsdatumet efter bakgrund och år för utvandring. Procent av antalet utvandrade. Heldragen linje för män och streckad linje för kvinnor

Re-emigrated 10 years after date of emigration by background and year of emigration. Percent of number of emigrants. Solid line for men and dotted line for women.

Risken att återinvandra är olika

För att räkna ut återinvandringsrisker behövs uppgifter om Sverigefödda personer som vistas i utlandet per ettårsklasser och kön. Det finns inget heltäckande register över svenskar i utlandet. Som en led i att skatta återinvandringen av Sverigefödda i SCB:s prognos över rikets befolkning (SCB, 2009:1) har en modell tagits fram där uppgifter om in- och utvandringen 1851–2007 ligger till grund för att bygga upp en population av "Sverigefödda boende i utlandet". I stora drag går beräkningarna till så att för varje år har utvandrade tillkommit, återinvandrare har dragits ifrån och den utlandssvenska folkmängden har reducerats med samma dödsrisker som gällt för svenskar boende i Sverige. Modellen beskrivs utförligt i rapporten

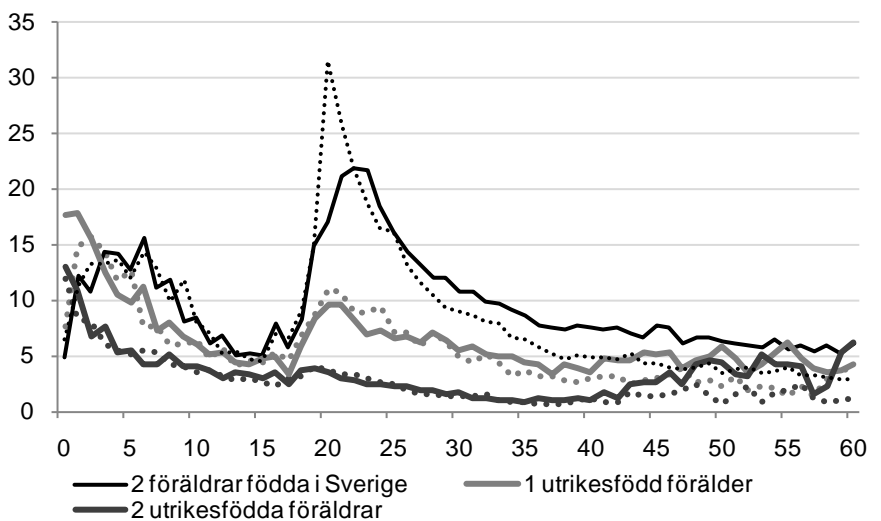
Modell för att prognostisera återinvandringen av Sverigefödda (SCB, Bakgrundsmaterial, 2009:1). Samma modell har använts här, men modifierad för att hantera en uppdelning av Sverigefödda i tre grupper.

Diagram 7.14

Återinvandringsrisker för Sverigefödda efter bakgrund beräknat för åren 2004–2008. Heldragen linje för män och streckad för kvinnor.

Re-immigration risks for Swedish born by background based on data for years 2004–2008. Solid line for men and dotted line for females

Återinvandrade per 100 utvandrade

Ålder

Gemensamt för de tre Sverigefödda grupperna är att det är vanligare att män återvänder vid högre ålder än kvinnorna. För de med en eller två Sverigefödda föräldrar återinvandrar kvinnorna vid något yngre åldrar. De Sverigefödda kvinnor vars båda föräldrar är födda i Sverige har en tidlig topp vid 20-års ålder, en topp som inte återfinns lika markant för de med utrikesfödda föräldrar. Denna topp utgörs av kvinnor som emigrerat till Norge och flertalet har varit där i ett år eller mindre. De har inte tagit emot studiemedel så troligen har de utvandrat för att arbeta en kortare tid i Norge. Vanligast sysselsättningen för svenskfödda kvinnor bosatta i Norge är inom näringsgrenen hälsa och social arbete (33 procent), därefter inom restaurangverksamhet (22 procent)³⁰.

³⁰ StatNord databasen, tabell 4.3 sysselsatta år 2007.

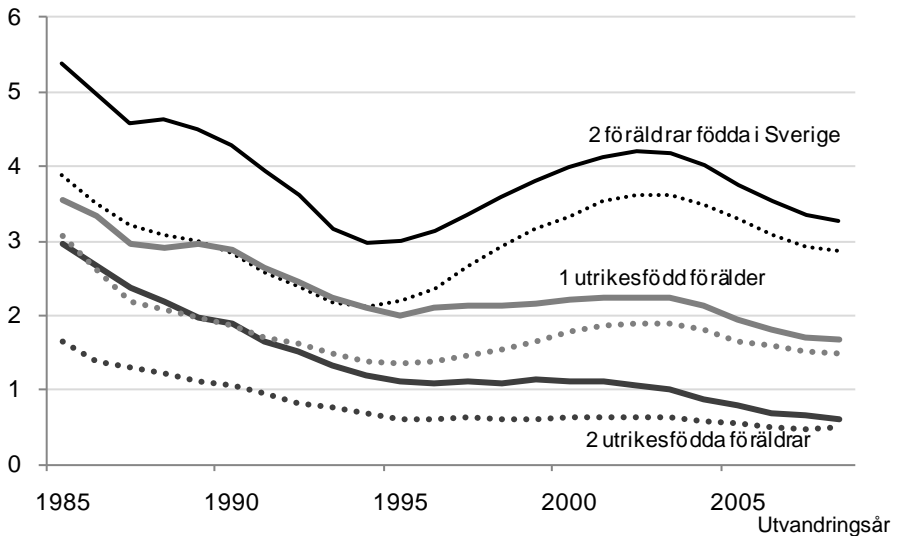
Konjunktur har betydelse

För att jämföra hur återinvandringsriskerna ändras över tid har summerade återinvandringsrisker beräknats. De summerade återinvandringsriskerna är en summering av de ålders- och köns-specifika återinvandringsriskerna. Beräkningarna av de ålder- och könsspecifika riskerna sker på samma sätt som utvandringsriskerna, men med invandrade Sverigefödda som täljare och de skattade populationerna av Sverigefödda boende i utlandet som nämnare. Då antalet Sverigefödda med utrikesfödda föräldrar som bodde i utlandet var få fram tills ganska nyligen är de summerade återinvandringstalen begränsade till personer yngre än 50 år.

Diagram 7.15

Summerade återinvandringrisker för Sverigefödda 20–49 år efter bakgrund år 1985–2008. 5-åriga medelvärden. Heldragen linje för män och streckad linje för kvinnor.

Total re-emigration risks for Swedish born 20–49 years old by background 1985–2008. Averages over five years. Solid line for men and dotted line for women

Tidigare har kvinnor återinvandrat i mindre utsträckning än männen, men de senaste åren har denna skillnad minskat. Kvinnor och mäns inbördes förhållande med avseende på vilka länder de utvandrat till har inte förändrats nämnvärt under den studerade perioden och det är därför svårt att utläsa vad denna förändring kan tänkas bero på.

För de senaste femton åren finns ett signifikant samband mellan konjunktur mätt i antalet sysselsatta och de summerade återinvandringsriskerna för Sverigefödda män med en eller två föräldrar födda i utlandet. För de vars båda föräldrar är födda utomlands. För män med en förälder född i utlandet är förklaringsgraden liten ($R^2=36$) medan den är relativt stor för dem vars båda föräldrar är födda i utlandet ($R^2=76$).

Till skillnad från männen finns det ett signifikant samband för alla tre studerade grupperna av Sverigefödda kvinnor, men även om konjunkturen har en signifikant inverkan på återinvandringsriskerna har den inte lika stor förklaringsgrad som för männen. För de Sverigefödda kvinnorna vars båda föräldrar är födda i Sverige är sambandet svagt ($R^2=28$), för de med en förälder är född utomlands är sambandet ännu svagare ($R^2=16$) medan det liksom männen är starkast för de med båda föräldrar födda utomlands ($R^2=39$). Att styrkan i sambanden inte är lika stort som i tidigare studier (SCB, Bakgrundsmaterial, 2009:1) kan bero på att uppdelningen av de Sverigefödda i tre undergrupper lett till att åldersspannen som är möjliga att analysera därmed blir snävare. Sambandet mellan återinvandring av personer 50–64 år gamla och utvecklingen på svenska arbetsmarknaden kommer alltså inte med i beräkningarna.

Avslutande kommentarer

Migrationsmönstret skiljer sig mellan personer födda i Sverige om man delar upp dessa utifrån om föräldrarna är födda i Sverige eller inte. Detta gäller både för utvandringen och för återinvandringen. Sverigefödda med en eller två föräldrar utomlands har större benägenhet att utvandra än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Omvänt har födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige en större benägenhet att flytta tillbaka till Sverige när de utvandrat än dem med en eller två föräldrar födda utomlands.

Inom ramen för denna temarapport har enbart en översiktlig beskrivning av dessa skillnader kunnat ges. Det finns många ytterligare aspekter som vore intressanta att studera. Till exempel

vore det intressant att se hur sysselsättningsstatus påverkar utvandringsriskerna, om utvandringen ser olika ut beroende på vilken utbildningsinriktning personerna har. Det vore också intressant att se om det finns något samband mellan återinvandring och barnafödande.

I denna rapport har utvandringen och återinvandringen följts för de födda 1969–1973. Deras föräldrar kom till stor del som arbetskraftsinvandrare från övriga Norden och Europa. Den senaste tidens invandring har i större utsträckning utgjorts av personer som kommer till Sverige som anhöriginvandrare eller asylsökande och i större utsträckning från länder utanför Europa. Det är därför möjligt att barn till utrikes födda som fötts i Sverige den senare tiden kommer att uppvisa ett annat migrationsmönster än det som observerats för personer födda 1969–1973. Inte minst för de vars föräldrar kommer från länder där utbildningsnivån är låg.

8. Inrikes flyttningar

Tidigare studier har visat att det finns skillnader i boendemönster mellan personer födda i Sverige och utrikes födda personer. Detta avsnitt syftar till att undersöka om de som är födda i Sverige och har utrikes födda föräldrar har ett annat boende- och flyttmönster än de som har föräldrar födda i Sverige. Först studeras vilken typ av region personerna flyttar till. Därefter studeras vilken typ av bostadsområde de flyttar till.

Storstad eller landsbygd?

I detta avsnitt studeras det regionala flyttmönstret. Avsikten är att utreda om personer födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar söker sig till andra regiontyper än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. De regiontyper som används är storstadsregioner, större regioncentra, mindre region och småregioner.

Detta avsnitt fokuserar på personer som är födda 1969–1973, var de bodde när de fyller 17 år då det stora flertalet bor i föräldrahemmet, samt var de bor när de fyller 35 år. De som är födda 1969–1973 fyller 35 år under perioden 2004–2008, vilket är den senast observerbara perioden i datamaterialet³¹.

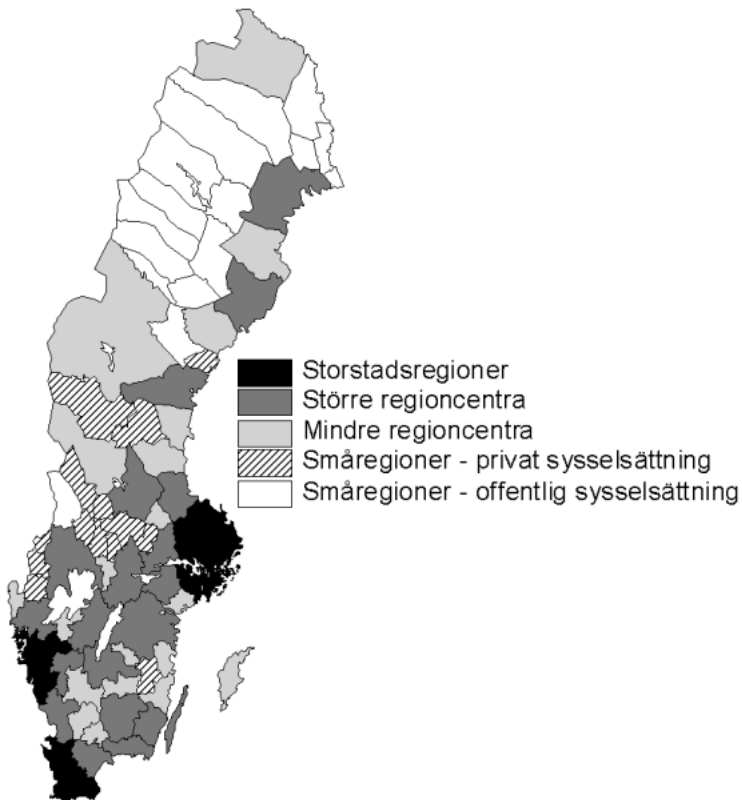
Totalt var det 537 000 personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige vid 17 års. Av dessa bor 97 procent av de med två föräldrar födda i Sverige kvar i landet vid 35 års ålder, 94 procent av dem med en förälder född utomlands och 90 procent av dem med två föräldrar födda utomlands. Läs mer om *utrikes flyttningar* i föregående kapitel.

Av de 517 000 födda i Sverige som också bodde kvar vid 35 års ålder hade 86 procent två föräldrar födda i Sverige, 9 procent hade en förälder född utomlands och 5 procent hade två föräldrar födda utomlands. Som jämförelsegrupp har även utrikesfödda personer som bodde i Sverige när de är 17–35 år gamla tagits med. I diagram 8.1 visas den studerade befolkningen.

³¹ Datamaterialet beskrivs i *Fakta om statistiken* avsnitt *Så görs statistiken (Inrikes flyttningar)*

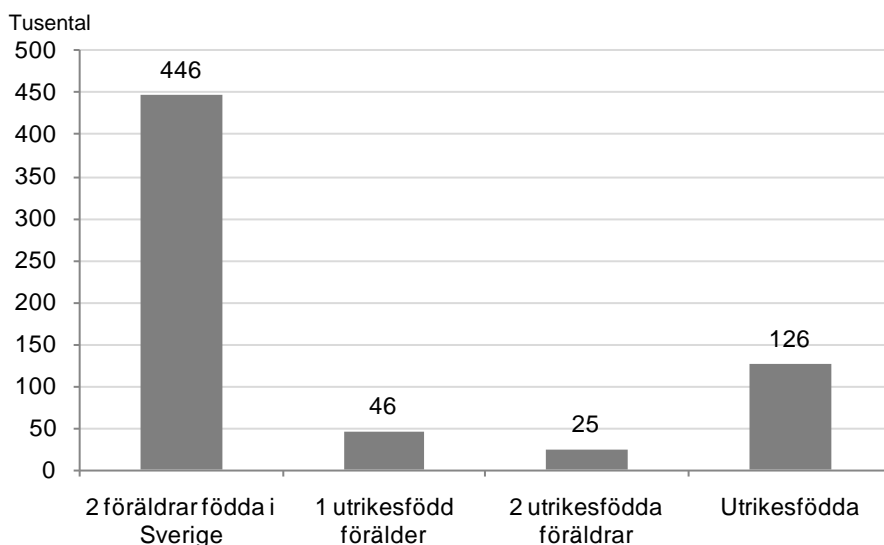
Tillväxtverkets regionfamiljer

För att följa vilken typ av region som personer söker sig till har Tillväxtverkets regionfamiljer använts. Regionfamiljerna bygger på Tillväxtverkets indelning av Sveriges kommuner i 72 så kallade funktionella analysregioner eller FA-regioner. En FA-region är en grupp av kommuner som i hög grad är självförsörjande vad gäller arbetstillfällen. Indelningen baseras på arbetspendlingen över kommungränser. Om mer än 20 procent av den förvärvsarbetande befolkningen i en kommun dagligen pendlar till andra kommuner så grupperas kommunen samman i samma FA-region som den grannkommun till vilken de flesta pendlar (med vissa undantag vid komplexa mönster). Då det är ganska få personer på landsbygden som är födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har de två regionfamiljerna bestående av småregioner slagits ihop i de följande analyserna.

Regionfamiljer enligt Tillväxtverkets indelning 2005

Uppgift om vilka kommuner som ingår i respektive regionfamilj finns i bilaga 2

Diagram 8.1
Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder. Tusental
Persons born 1969–1973, who lived in Sweden between age 17 and 35. Thousands

Som framgår av tabell 8.1 är det för födda i Sverige 1969–1973 med en eller två föräldrar födda utomlands vanligast att föräldrarna är födda i något annat nordiskt land. För de med en utrikes född förälder är det näst vanligaste att denna förälder är född i ett EU-land och därefter i övriga Europa. För de inrikes födda med båda föräldrarna födda utomlands kommer dessa ländergrupper i omvänd ordning.

För de som föddes i Sverige åren 1969–1973 var det ovanligt att någon av föräldrarna var födda utanför Europa. För de med två utrikes födda föräldrar hade endast 1 procent föräldrar som var födda utanför Europa. Detta kan jämföras med de som föddes i Sverige 2003–2008 och hade två föräldrar födda utomlands – för denna grupp var över 60 procent av föräldrarna födda utanför Europa.

Tabell 8.1**Personer födda i Sverige 1969–1973 med en respektive två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas bakgrund. Personer som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder. Antal och andel**

Persons born in Sweden 1969–1973 with one or two foreign born parents. Persons who lived in Sweden between age 17 and 35. Number and percent.

Föräldrarnas/föräldrarnas bakgrund	1 utrikesfödd förälder		2 utrikesfödda föräldrar	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Norden	25 235	55	13 412	54
EU	14 847	33	3 260	13
Övriga Europa	2 203	5	4 333	18
Land med högt HDI	1 331	3	48	0
Land med medel HDI	1 877	4	323	1
Land med lågt HDI	176	0	5	0
Olika grupper	0	0	3 232	13
Okänt	0	0		0
Totalt	45 669	100	24 613	100

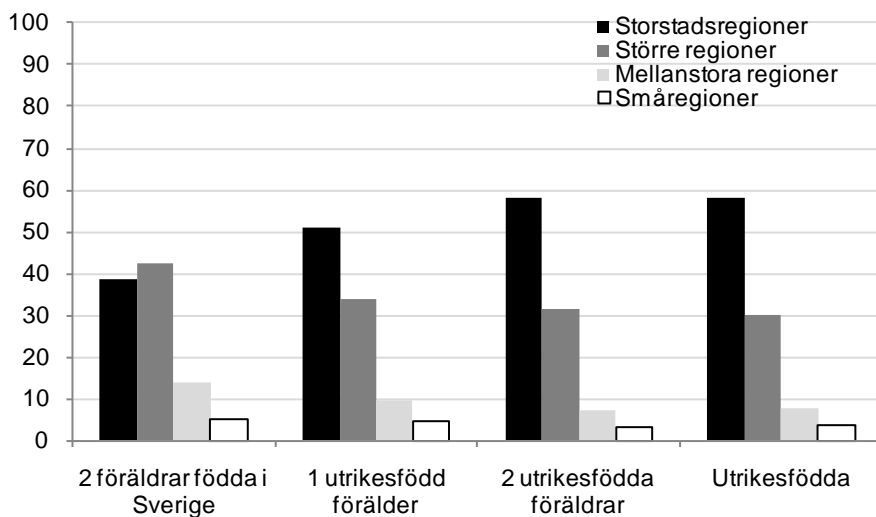
Boendet som 17-åring

Vid 17 års ålder bor det stora flertalet fortfarande hemma hos sina föräldrar. I diagram 8.2 framgår det att de med båda föräldrarna födda i Sverige var den grupp som var minst koncentrerad till storstadsregionerna. De med två föräldrar födda utomlands var mest koncentrerade till storstadsregionerna och återspeglar de utrikesföddas boendemönster. För de med två föräldrar födda utomlands bodde nära 60 procent i någon av de tre storstadsregionerna när de var 17 år gamla, medan motsvarande andel för de med två föräldrar födda i Sverige var mindre än 40 procent.

Diagram 8.2**Regiontyp vid 17 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder**

Type of region at age 17 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Procent

Boendet vid 35 års ålder

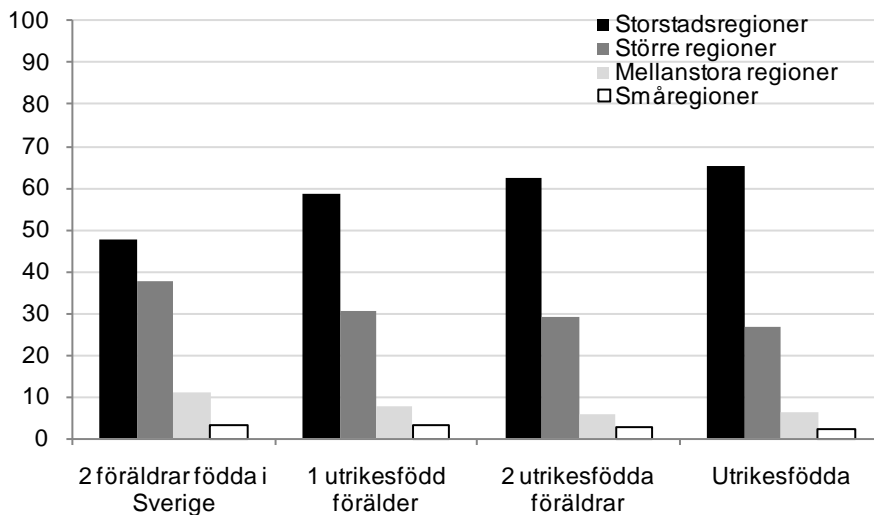
Boendet vid 17 års ålder jämförs med boendet vid 35 års ålder. Anledningen till att boendet studeras vid 35 års ålder är att de flesta då har etablerat sig på arbetsmarknaden och bildat familj. Detta minskar risken att det är dessa skillnader som avspeglar sig i resultaten. Tidigare studier har visat att medelålder för att flytta hemifrån för personer födda 1969–1973 var 21 år (SCB, 2008:5).

Som framgår av diagram 8.3 och 8.4 är koncentrationen till storstadsregionerna vid 35 års ålder ännu större än vad den var vid 17 års ålder. Detta gäller för alla tre grupperna födda i Sverige.

Diagram 8.3**Regiontyp vid 35 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder**

Type of region at age 35 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Procent

Vid 35 års ålder har skillnaderna mellan grupperna minskat något. Personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar hade 19 procentenheters högre koncentration till storstadsregionerna när de var 17 år jämfört de som hade två föräldrar födda i Sverige, motsvarande skillnad vid 35 års ålder var 15 procentenheter.

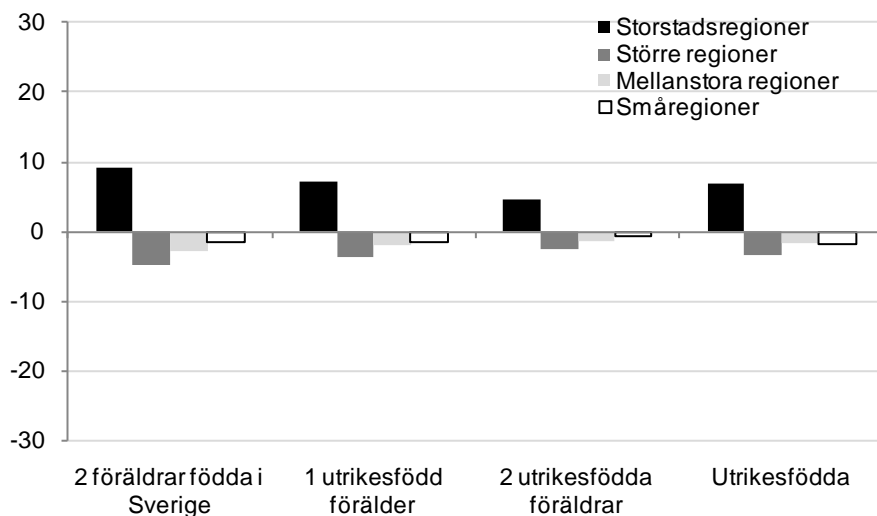
Skillnaden i koncentration till storstadsregionerna mellan de med en förälder född utomlands och de med två var 7 procentenheter vid 17 års ålder och 4 procentenheter vid 35 års ålder. Koncentrationen till storstadsregionerna ökar jämnt genom åldrarna, vilket betyder att det vid varje ålder varit fler som flyttat till storstadsregionerna, än som flyttat därifrån.

För de tre grupperna födda i Sverige och för utrikes födda ser mönstret ut ungefär på samma sätt, d.v.s. det har varit fler utflyttare än inflyttare i alla regionfamiljer utom storstadsregioner som haft en nettoinflyttning.

Diagram 8.4**Regiontyp vid 35 års ålder jämfört med 17 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder**

Type of region at age 35 compared to age 17 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35.

Skillnad i procentenheter

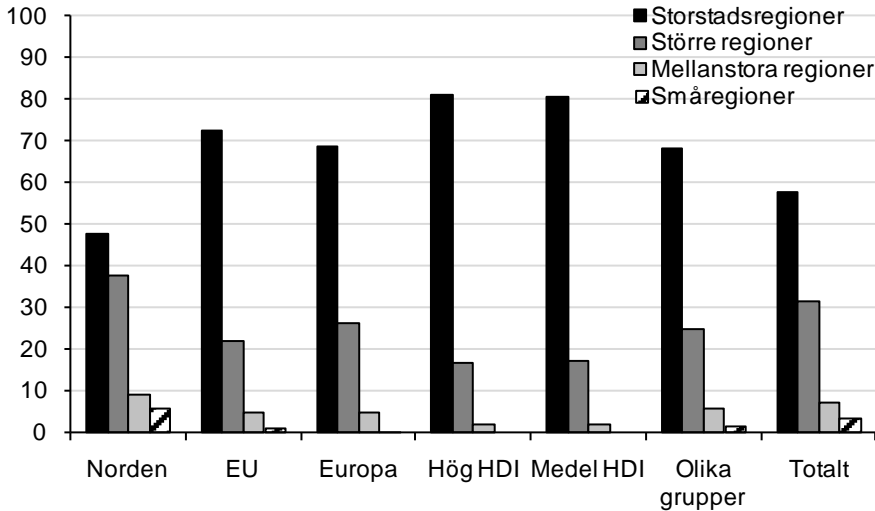
Betydelsen av föräldrarnas födelseland

I diagram 8.5 har de som har två föräldrar födda utomlands delats in i grupper beroende på var föräldrarna är födda. Det framgår att de som har föräldrar födda i Norden har en lägre koncentration till storstadsregionerna. Deras fördelning över regionfamiljer är i stort sett identisk med de med två föräldrar födda i Sverige. Bland de vars båda föräldrar är födda i något nordiskt land bodde ungefär 50 procent i storstadsregion vid 17 års ålder, jämfört med de som har föräldrar födda utanför Norden där 70 procent eller mer är bosatta i storstadsregioner. Då de med föräldrar födda i Norden utgör något mer än hälften av de med två utrikes födda föräldrar, tabell 7.1, får deras fördelning en ganska stor inverkan på gruppen som helhet där andelen boende i storstadsregion är strax under 60 procent.

Diagram 8.5**Regiontyp vid 17 års ålder efter föräldrarnas födelseland. Personer födda i Sverige 1969–1973 med två utrikes födda föräldrar och som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder**

Type of region at age 17 by parents birth region. Persons born in Sweden 1969–1973 with two foreign born parents and who lived in Sweden between ages 17 and 35.

Procent

Gruppen med föräldrar födda i ett land med lågt HDI är inte med i diagrammet då den innehåller för få personer.

Personer födda i Sverige med föräldrar födda i Norden återfinns i ganska stor utsträckning i större regioner. Det är främst gamla industriregioner som Västerås, Eskilstuna och Östergötland dit arbetskraftsinvandringen var relativt stor i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet.

De med föräldrar födda i annat nordiskt land återfinns även i större utsträckning i småregioner – främst i gränsregioner som t.ex. Haparanda, Pajala och Övertorneå nära Finlandgränsen och Eda och Årjäng nära norska gränsen.

I diagram 8.6 jämförs boendet vid 35 års ålder. I denna ålder bor en högre andel i storstadsregioner. Detta gäller oavsett bakgrund. Störst är förändringen bland de födda i ett europeiskt land utanför EU och Norden, medan de vars föräldrar är födda i Norden i mindre utsträckning har flyttat in till någon av storstadsregionerna. De som hade föräldrar födda i annat nordiskt land hade redan vid 17 års

ålder en högre andel bosatta utanför storstadsregionerna. De tycks dessutom vara mindre benägna att flytta in till storstadsregionerna. Det verkar som att de med föräldrar födda i Norden har en starkare geografisk förankring än övriga inom gruppen med två utrikesfödda föräldrar.

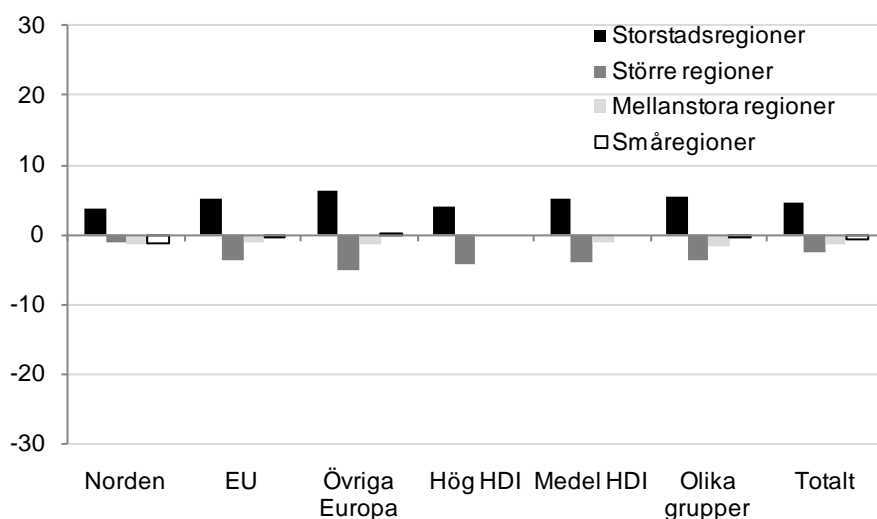
Diagram 8.6

Regiontyp vid 35 års ålder jämfört med 17 års ålder efter föräldrarnas födelseland. Personer födda i Sverige 1969–1973 med två utrikes födda föräldrar och som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Type of region at age 35 compared to age 17 by parents birth region.

Persons born in Sweden 1969–1973 with two foreign born parents and who lived in Sweden between ages 17 and 35

Skillnad i procentenheter

Betydelsen av socioekonomisk bakgrund

I tabell 8.2 redovisas om man har högre eller lägre benägenhet att någon gång mellan 18–35 års ålder ha flyttat till en storstadsregion, jämfört med de födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i Sverige. Värdet över 1 betyder att man har högre benägenhet och värden under 1 betyder att man har lägre benägenhet.

I modell A redovisas skillnaderna utan hänsyn taget till egen eller föräldrarnas utbildningsnivå. I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå och i modell C inkluderas den egna utbildningsnivån vid 35 års ålder. Modellerna för att skatta benägenheten att flytta till en storstadsregion har beräknats separat

utifrån var personerna bodde 17 års ålder, d.v.s. om de bodde i större regioner, mellanstora regioner eller i småregioner.

Det framgår enligt modell A att utrikes födda som bodde i större eller mellanstora regioner när de var 17 år har 18 respektive 14 procent lägre benägenhet att någon gång ha flyttat till en storstadsregion innan de fyllt 35 år, jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige. De som bodde i småregioner har däremot 19 procent större benägenhet att flytta till en storstadsregion än de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

Tabell 8.2

Odds kvoter att flytta till en storstadsregion någon gång mellan 18 och 35 års ålder. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Odds ratios to have migrated to a metropolitan region between ages 18 to 35. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Modell		Bostaden vid 17 års ålder		
		Större regioner	Mellanstora regioner	Små regioner
A	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,24*	1,23*	1,15*
	2 utrikesfödda föräldrar	0,99	1,03	1,11
	Utrikesfödda	0,82*	0,86*	1,19*
B	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,25*	1,24*	1,18*
	2 utrikesfödda föräldrar	1,21*	1,23*	1,28*
	Utrikesfödda	1,09*	1,09*	1,48*
	Ingen förälder högutbildad	1	1	1
	Endast modern högutbildad	2,33	2,42*	2,23*
	Endast fadern högutbildad	2,42*	2,63*	2,45*
	Båda föräldrarna högutbildade	5,32*	5,61*	4,95*
C	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,28*	1,32*	1,22*
	2 utrikesfödda föräldrar	1,16*	1,26*	1,35*
	Utrikesfödda	1,05*	1,18*	1,67*
	Ej högutbildad	1	1	1
	Högutbildad	3,66*	3,62*	3,07*

Med högutbildad avses eftergymnasial utbildning som är 2 år eller längre.

Bara värden markerade med * är signifikanta, d.v.s. den angivna skillnaden är med minst 95 procents säkerhet en verklig skillnad som inte beror på slumpen.

De födda i Sverige som har en utrikesfödd förälder och som vid 17 års ålder bodde i en större region eller mellanstora regioner, har 24 respektive 23 procent större benägenhet att flytta till en storstadsregion, än de vars båda föräldrar är födda i Sverige. De som bodde i småregioner hade också en större benägenhet att flytta till en stor-

stadsregion jämfört med inrikes födda vars båda föräldrar är födda i Sverige.

De med två utrikes födda föräldrar tycks däremot inte ha någon signifikant ökad risk att flytta till en storstadsregion. Det gäller oberoende av bostadsregion vid 17 års ålder.

Mönstret blir detsamma när separata analyser görs för kvinnor respektive män.

I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Föräldrarnas utbildningsnivå är en faktor som spelar långt större roll än om man själv eller någon av ens föräldrar är födda utomlands. De vars båda föräldrar är högutbildade har ungefär fem gånger så hög benägenhet att flytta till en storstadsregion än de som inte har någon högutbildad förälder. De vars ena förälder är högutbildad har mer än dubbelt så hög benägenhet att flytta till en storstadsregion än de som inte har någon högutbildad förälder.

Då föräldrarnas utbildningsnivå är högre bland de vars båda föräldrar är födda i Sverige förklarar detta varför skillnaderna mellan grupperna ökar när föräldrars utbildningsnivå inkluderas.

När hänsyn tagits till föräldrars utbildningsnivå framgår det att även de födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands har en högre benägenhet att flytta till en storstadsregion. Utrikesfödda som i modell A hade en lägre benägenhet att ha flyttat till en storstadsregion, har nu en något högre benägenhet när hänsyn tas till föräldrars utbildningsnivå. Dock bör påpekas att uppgifterna om de utrikesföddas föräldrars utbildningsnivå är bristfällig och resultaten bör därför tolkas med viss försiktighet för denna grupp.

Det finns oftast ett starkt samband mellan den egna utbildningsnivån och föräldrarnas utbildningsnivå och i modell C där hänsyn till den egna utbildningsnivån tas framgår också att de utrikes födda har en högre benägenhet att flytta till en storstadsregion innan de fyllt 35 år. Detta gäller särskilt för dem som bor i småregioner.

Omflyttning mellan områdestyper

Det här avsnittet syftar till att ge en översiktlig bild över om personer födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har ett annat bosättningsmönster när det gäller olika typer av bostadsområden, än de med föräldrar födda i Sverige. Fokus ligger främst på personer födda i Sverige 1969–1973 som går att följa ända upp till 35 års ålder.

För att följa vilken typ av bostadsområden som de olika grupperna flyttar till har SAMS-områden grupperats utifrån de boendes inkomst och hustyp³². De olika grupperna beskrivs mer ingående i *Fakta om statistiken* i avsnitt *Så görs statistiken (Inrikes flyttningar)*. Kartor som ger exempel på hur områdestyperna ser ut för Stockholm, Göteborg och Malmö finns i bilaga 3.

Först studeras områdestyp vid 17 års ålder. Områdestypen vid 17 års ålder speglar i stort sett det område som man bor i innan flytten hemifrån. Våldigt få har vid denna ålder flyttat hemifrån (SCB, 2008:5). Områdestypen vid 17 års ålder jämförs sedan med områdestypen vid 25 års ålder. Vid denna ålder har många flyttat hemifrån, men ännu inte bildat familj. Till slut studeras områdestyp vid 35 års ålder. Som tidigare nämnts har de vid 35 års ålder etablerat sig på arbetsmarknaden och många har också bildat familj.

Inledningsvis studeras omflyttningen mellan olika typer av bostadsområden för Sverige som helhet. Sedan studeras storstadsregionerna mer ingående. Detta för att koncentrationen av de inrikes födda med utrikes födda föräldrar är stor i storstadsregionerna.

Omflyttning mellan områdestyper i riket

Boendet som 17-åring

De som är födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i Sverige bor i större utsträckning i småhusområden där inkomstnivåerna är låga, än de med en eller två utrikes födda föräldrar. Till viss del kan detta förklaras av att en högre andel av de med två föräldrar födda i Sverige bor på landsbygden där inkomstnivåerna generellt är lägre. Småhus är också generellt sett dyrare i storstadsregionerna vilket medför att antalet småhusområden med låg inkomstnivå är mer ovanliga i dessa regioner där en hög andel utrikes födda bor. Att andelen av de födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar som bor i flerbostadshusområden med låga inkomstnivåer är betydligt lägre än bland de som själva är födda i utlandet kan troligen förklaras av att föräldrarna för den förstnämnda gruppen har vistats längre i landet och därmed haft längre tid att etablerat sig på både arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Studier har visat att det finns ett starkt samband mellan vistelsetid i landet och sysselsättningsgrad (SCB, 2009, Integration).

³² SAMS (Small area market statistics) beskrivs i *Fakta om statistiken* avsnitt *Så görs statistiken (Inrikes flyttningar)*

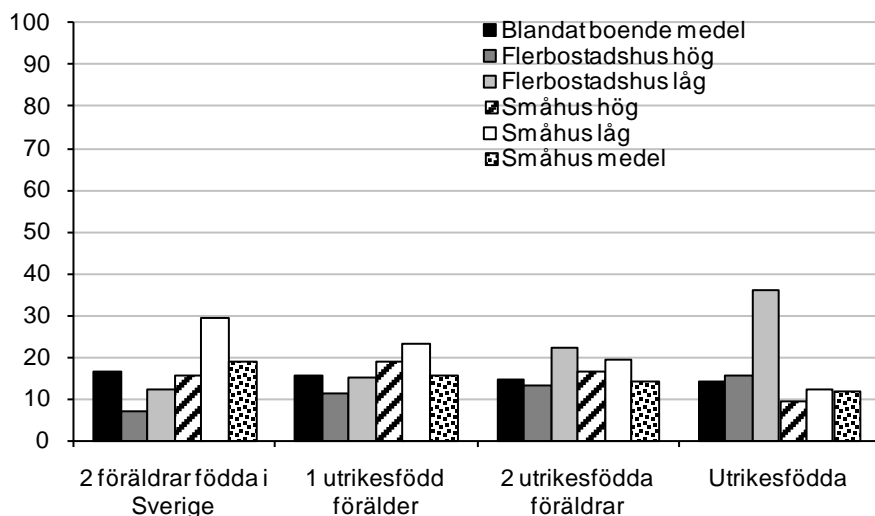
Andelen som bor i flerbostadshusområden karaktäriserade av låg inkomstnivå är störst bland de födda i Sverige som har två föräldrar födda utomlands, något lägre bland de vars ena förälder är född i Sverige och lägst bland de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

Diagram 8.7

Områdestyp vid 17 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Type of area at age 17 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Procent

Samma förhållande gäller för flerbostadshusområden karakteriserade av hög inkomstnivå. Det är vanligare att utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar bor i sådana områden. Detta kan delvis förklaras av att en högre andel av de som själva är födda i utlandet eller de vars båda föräldrar är födda i utlandet bor i flerbostadshus överhuvudtaget. Att få av de vars båda föräldrar är födda i Sverige bor i flerbostadshusområden med höga inkomster kan liksom för småhusen bero på att flerbostadshusområden med höga inkomstnivåer är mindre vanliga utanför storstadsregionerna.

Boendet vid 25 och 35 års ålder

Förutom olika nivåer verkar det som om förhållandet mellan de fyra gruppernas boende i stora drag bibehålls, även när de födda 1969–1973 flyttar hemifrån och senare när de själva bildar familj.

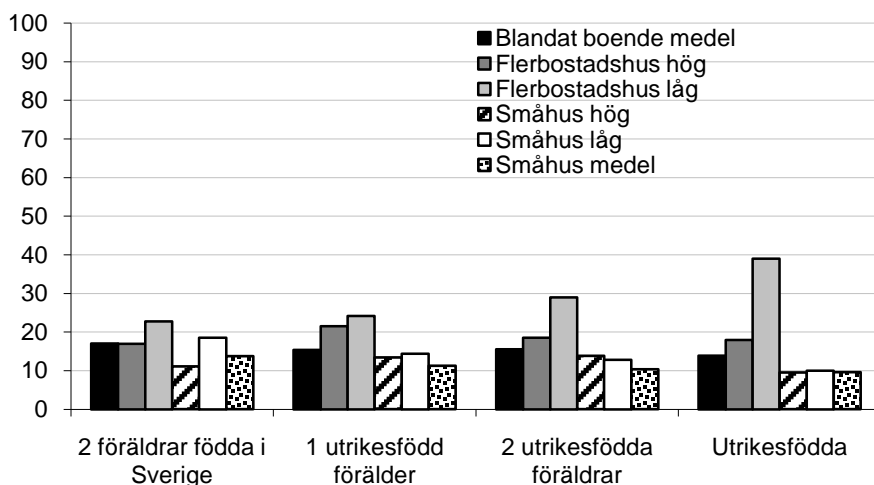
Mellan 17 års ålder och 25 års ålder ökar andelen som bor i flerbostadshusområden. Det är till stor del en effekt av flytten hemifrån. Vid 25 års ålder är det vanligt att man bor ensam i en mindre lägenhet. Att bo i småhus är inte så vanligt.

Diagram 8.8

Områdestyp vid 25 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Type of area at age 25 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Procent

Uppgifter om antal riktade flyttningar mellan områdestyper finns i tabell T8.1 i tabellbilagan

Mellan 17 och 25 års ålder är andelen som bor i flerbostadshusområden med låg inkomstnivå störst bland de födda i Sverige som har två föräldrar födda utomlands, dock är andelen lägre än för de utrikes födda.

Bland dem vars ena förälder är född i Sverige är det något vanligare att de flyttat in i flerbostadshusområden som karaktäriseras av hög inkomstnivå, än bland de övriga grupperna. Detta mönster märks redan vid 25 års ålder men även vid 35 års ålder bor en högre andel av denna grupp i flerbostadshusområden där inkomstnivån är hög.

Bland dem vars ena förälder är född i Sverige är det något vanligare att bo i flerbostadshusområden som karaktäriseras av hög inkomstnivå, än bland de övriga grupperna.

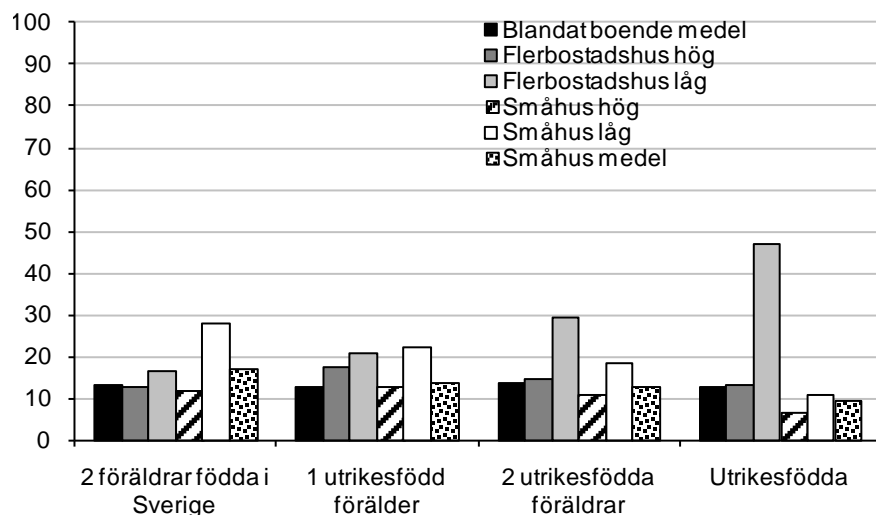
Jämfört med 25 års ålder har andelen som bor i småhus ökat vid 35 års ålder. Detta beror till stor del på att många flyttat från flerbostadshusområden med låga inkomstnivåer, men många har även flyttat från blandade medelinkomstområden med blandad bebyggelse.

Diagram 8.9

Områdestyp vid 35 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Type of area at age 35 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Procent

Uppgifter om antal riktade flyttningar mellan områdestyper finns i tabell T8.2 i tabellbilagan

Omflyttningar mellan områdestyper i storstadsregionerna

När man jämför de tre grupperna födda i Sverige och deras flyttningar mellan områdestyper får gruppernas skilda fördelning över regionfamiljer ett visst genomslag. Därför studeras här enbart flyttningar i storstadsregioner, där över hälften av alla med utrikes födda föräldrar bor.

Boendet vid 17 års ålder

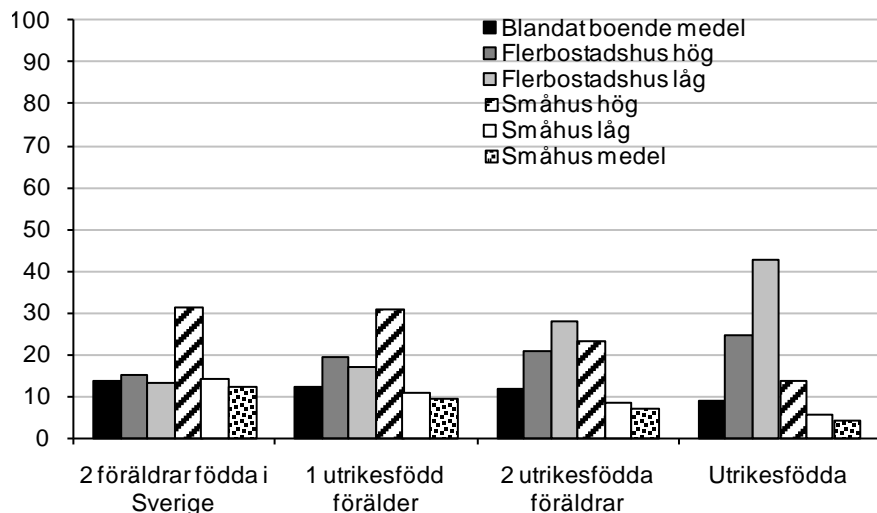
Vid 17 års ålder bor ungefär en tredjedel av de som föddes i Sverige 1969–1973, vars ena eller båda föräldrar är födda i Sverige, i småhusområden där inkomstnivån är hög. Något mindre än en fjärdedel av de födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i utlandet bor i samma områdestyp.

Diagram 8.10

Områdestyp vid 17 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder. Procent

Type of area at age 17 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35. Per cent

Procent

De med två utrikes födda föräldrar bor i större utsträckning i flerbostadshus och vanligen i de områden där inkomstnivån är låg. Bland de med en eller två föräldrar födda i Sverige är det mindre vanligt att bo i ett flerbostadshusområde område vid 17 års ålder

och speciellt ovanligt att bo i ett flerbostadshusområde där inkomstnivån är låg.

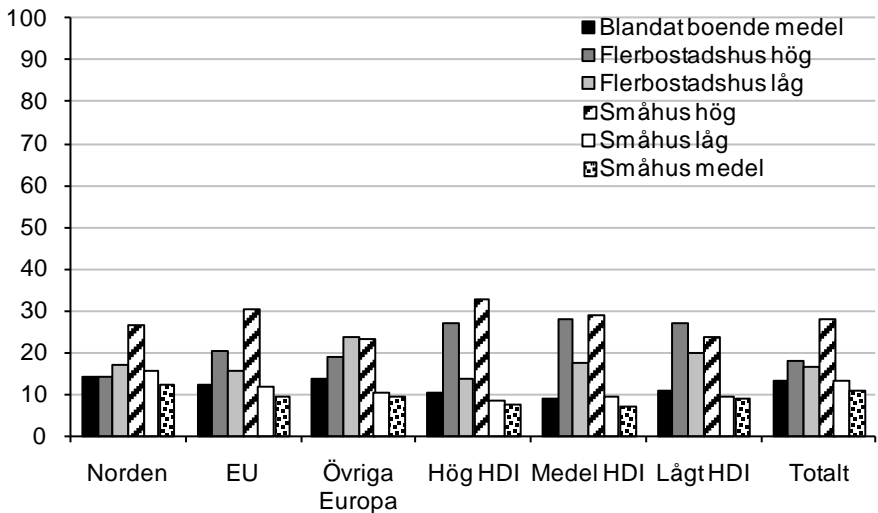
Ser man till andelen som bor i antingen flerbostadshusområden med hög inkomstnivå eller småhusområden med hög inkomstnivå, bor 46 procent av de med två föräldrar födda i Sverige i områden med hög inkomst, 51 procent av de vars ena förälder är född i Sverige, 44 procent av de vars båda föräldrar är födda i utlandet och 38 procent av dem som själva är födda i utlandet.

Diagram 8.11

Områdestyp vid 17 års ålder efter den utrikes födda föräldrarnas födelselandgrupp. Personer födda i Sverige med en utrikes född förälder som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder

Type of area at age 17 by the foreign born parents' birth region. Persons born in Sweden with one foreign born parent who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35

Procent

I diagram 8.11 framgår det att fördelningen mellan områdestyperna för de med en förälder född utomlands ser olika ut beroende på var den utrikesfödda föräldern är född. Personer med en förälder född utanför Europa bodde i större utsträckning i flerbostadshusområden där inkomstnivån är hög. De med föräldrar födda i land med högt HDI, EU-land utanför Norden och i länder med medel HDI bodde i högst utsträckning i småhusområden med hög inkomstnivå. Det är alltså främst de vars ena förälder är född i ett EU-land utanför

Norden som bidrar till att hela gruppen med en förälder född utomlands har högre andel som bor i områden där inkomstnivån är hög. De vars ena förälder är född i något land med hög eller medel HDI bidrar även till viss del men dessa personer utgör tillsammans endast 10 procent av de födda i Sverige med en utrikes födda förälder.

Boendet vid 25 och 35 års ålder

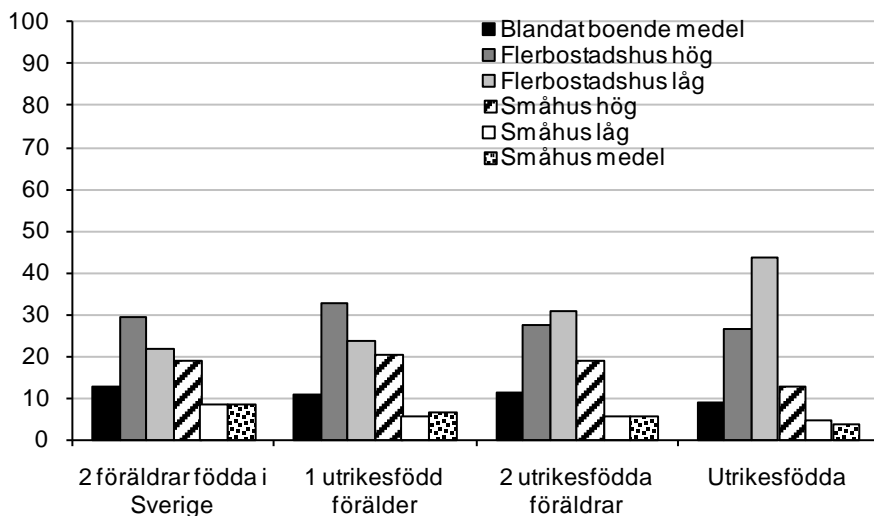
Jämfört med vid 17 års ålder är det en större koncentration till flerbostadshusområden vid 25 års ålder. Inflyttningen från småhus till flerbostadshus mellan 18 och 25 års ålder sker främst bland de födda i Sverige som har en eller två föräldrar födda i Sverige. Dessa var också de som i större utsträckning bodde i småhus vid 17 års ålder så det är ganska naturligt att den största förändringen sker här.

Diagram 8.12

Områdestyp vid 25 års ålder efter bakgrund. Personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder

Type of area at age 25 by background. Persons born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 to 35

Procent

Uppgifter om antal riktade flyttningar mellan områdestyper finns i tabell T8.3 i tabellbilagan

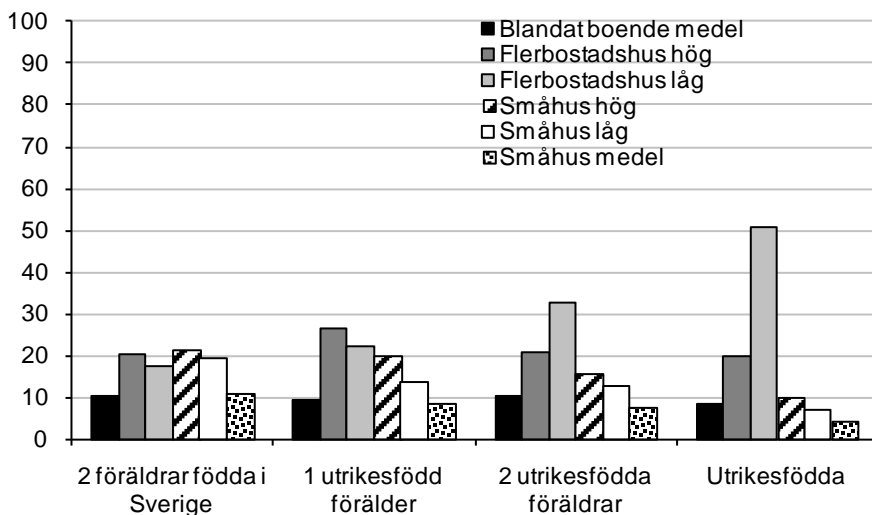
Personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och de som själv är utrikes födda har inte förändrat sitt boende speciellt mycket, varken mellan 17 och 25 års ålder eller mellan 25 och 35 års ålder. Förklaringen till de små förändringarna är troligen att de med två föräldrar födda utomlands redan vid 17 års ålder bodde i flerbostadshusområden i relativt stor utsträckning.

Vid 35 års ålder har andelen som bor i småhus ökat igen, men har inte riktigt nått den nivå som vid 17 års ålder när de flesta bodde hemma. Jämfört med hur de bodde när de var 17 år, är det en lägre andel av de som bor i småhus som bor i sådana områden där inkomstnivån är hög. En förklaring till detta kan vara att föräldrarna i många fall köpte sitt hus när prisbildningen var annorlunda. Storstadsregionerna har vuxit och de småhusområden som byggdes i regionernas periferi i början av 1970 talet kan många gånger anses ha ett centralt läge idag.

Diagram 8.13

Boendet vid 35 års ålder för personer födda i Sverige 1969–1973, efter områdestyp och föräldrars födelseland, endast storstadsregioner
Housing at age 35 for persons born in Sweden 1969–1973, by neighbourhood type and parents country of birth, metropolitan regions.

Procent

Uppgifter om antal riktade flyttningar mellan områdestyper finns i tabell T8.4 i tabellbilagan

Av de som bor i flerbostadshus, bor en högre andel av de med två utrikes födda föräldrar i områden där inkomstnivån är låg, jämfört med de vars ena eller båda föräldrar är födda i Sverige. Jämför man istället med var de med två utrikesfödda föräldrar bodde vid 17 års ålder bor en högre andel i låginkomstområden vid 35 års ålder. Det tyder på att de inte lyckas bättre på bostadsmarknaden än sina utrikes födda föräldrar. Återigen bör det dock påpekas att man ska vara försiktig vid jämförelser över generationerna. Men till skillnad från när det gäller småhusområden så har många flerbostadshusområden karaktäriserats av låg inkomstnivå under hela den studerade perioden. De miljonprojektlägenheter som uppfördes i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet kom företrädesvis att befolkas av låginkomsttagare, arbetskraftsinvandrare och senare även flyktinginvandrare. Dessa grupper fick det allt svårare att försörja sig genom eget arbete, vilket ovillkorligen medförde ökat socialbidragsberoende (Storstadskommittén, 1998:25).

Boendekarriär

I detta avsnitt studeras de olika gruppernas boendekarriär beskrivet som benägenheten att flytta till ett flerbostadshusområde med hög inkomstnivå eller ett småhusområde med hög inkomstnivå.

Flytt till flerbostadshusområden med hög inkomstnivå

I vilken typ av bostadsområde en person bor i är sannolikt nära sammankopplad med personens socioekonomiska situation. Därför vore det intressant att ta hänsyn till sådana faktorer i analysen. Det socioekonomiska förhållandet kan mätas på olika sätt. I denna analys mäts den genom föräldrars utbildningsnivå. Föräldrars socioekonomiska situation antas påverka bosättningsmönstret särskilt i yngre åldrar. Som jämförelse används även en modell med den egna utbildningsnivån.

Kvaliteten på statistiken över utbildningsnivå hos utrikes födda som nyligen har invandrat är bristfällig, men med åren minskar andelen med okänd utbildningsnivå. Föräldrarna som studeras här har vistats i Sverige under en längre tid och statistiken för de som har högskoleutbildning som är två år eller längre kan anses ha ganska god kvalitet.

I tabell 8.3 redovisas om man har högre eller lägre benägenhet, än de födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i Sverige, att någon gång mellan 18 och 35 års ålder ha flyttat till ett flerbostadshusområde där inkomstnivån är hög. Värdet över 1 betyder att man har högre benägenhet och värdet under 1 betyder att man har lägre

benägenhet. Då flerbostadshusområden med hög inkomstnivå främst finns i storstadsregioner har enbart flyttningar inom storstadsregioner tagits med i beräkningarna.

Tabell 8.3

Odds kvoter att flytta till ett flerbostadshusområde med hög inkomstnivå i åldrarna 18–35 år. Personer födda 1969–1973 som bodde i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder

Odds ratios to emigrate to a neighbourhood characterized by high income level between ages 18–35. Persons born 1969–1973 who lived in metropolitan regions between ages 17 and 35

Modell		Bostaden vid 17 års ålder				
		Blan- dat boende medel	Flerb. hus låg	Små- hus hög	Små- hus låg	Små- hus medel
A	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,29*	1,21*	1,04	1,29*	1,22*
	2 utrikesfödda föräldrar	0,95*	0,88*	0,72*	1,07	0,89
	Utrikesfödda	0,43*	0,23*	0,34*	0,37*	0,46*
B	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,34*	1,22*	1,07*	1,30*	1,26*
	2 utrikesfödda föräldrar	1,15*	0,99	0,86*	1,26*	1,05
	Utrikesfödda	0,56*	0,27*	0,44*	0,46*	0,58*
	Ingen förälder högutbildad	1	1	1	1	1
	Endast modern högutbildad	2,23*	2,23*	1,77*	2,19*	2,26*
	Endast fadern högutbildad	2,30*	2,00*	1,88*	2,19*	2,36*
Båda föräldrarna högutbildade	4,43*	3,69*	3,10*	3,99*	4,14*	
C	2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
	1 utrikesfödd förälder	1,36*	1,23*	1,07*	1,34*	1,27*
	2 utrikesfödda föräldrar	1,09	0,96	0,85*	1,18*	1,01
	Utrikesfödda	0,51*	0,25*	0,43*	0,44*	0,52*
	Ej högutbildad	1	1	1	1	1
Högutbildad	2,63*	1,85*	2,29*	2,82*	3,01*	

Med högutbildad avses eftergymnasial utbildning som är 2 år eller längre.

Värden markerade med * är signifikanta, d.v.s. den angivna skillnaden är med minst 95 procents säkerhet en verklig skillnad som inte beror på slumpen.

I modell A redovisas skillnaderna utan hänsyn taget till egen eller föräldrarnas utbildningsnivå. I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå och i modell C inkluderas den egna utbildningsnivån. Modellerna för att skatta oddsen att flytta till ett flerbostadsområde med hög inkomstnivå har beräknats separat utifrån var personerna bodde vid 17 års ålder, d.v.s. om de bodde i blandade bostadsområden med medelinkomstnivå, flerbostadshusområden med låg inkomstnivå eller småhusområden med låg, medel eller hög inkomstnivå.

Som framgår i modell A har utrikes födda en mycket lägre benägenhet ha flyttat till ett flerbostadshusområde där inkomst nivån är hög. Det gäller oavsett i vilken typ av område de bodde i vid 17 års ålder. Störst skillnad gentemot de inrikes födda med inrikes födda föräldrar är det för utrikes födda som vid 17 års ålder bodde i ett flerbostadshusområde med låg inkomstnivå. De hade 77 procent lägre benägenhet att flytta till ett flerbostadshusområde med hög inkomstnivå än de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

De födda i Sverige som har en utrikesfödd förälder har en högre benägenhet att flytta till ett flerbostadshusområde med hög inkomstnivå, jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Det gäller dock inte för de som vid 17 års ålder bodde i småhusområden där inkomstnivån är hög. För dessa personer finns ingen signifikant skillnad jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

De födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i utlandet har en något lägre benägenhet att flytta till ett flerbostadshusområde där inkomstnivån är hög. Exempelvis har de som vid 17 års ålder bodde i småhusområden med hög inkomstnivå 28 procent mindre risk att flytta till ett sådant område jämfört med inrikes födda vars båda föräldrar är födda i Sverige.

I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Liksom när det gäller flyttningar till storstadsregioner har föräldrars utbildningsnivå en långt större betydelse för bosättningsmönstret än om föräldrarna är utrikes födda eller ej. För de vars båda föräldrar är högutbildade är benägenheten att flytta till ett flerbostadshusområde med hög inkomstnivå 3,1 till 4,4 gånger högre än för de personer som inte har någon högutbildad förälder.

Benägenheten att flytta till ett flerbostadshusområde där inkomstnivån är hög ökar för de utrikes födda och personer födda i Sverige med utrikes födda föräldrar när hänsyn tas till föräldrarnas utbildningsnivå. Räknar man bort skillnader i föräldrars utbildningsnivå har personer födda i Sverige vars ena förälder är född utomlands en ännu högre benägenhet att flytta flerbostadshusområde där inkomstnivån är hög, jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

När hänsyn tas till föräldrars utbildningsnivå framgår det att även de födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands har en högre benägenhet att flytta till flerbostadshusområden där inkomst-

nivån är hög om de vid 17 års ålder bodde i småhusområden med låg inkomstnivå eller i blandade områden med medelinkomstnivå.

Resultaten för utrikesfödda bör tolkas med viss försiktighet då uppgifterna om de utrikesföddas föräldrars utbildningsnivå är bristfällig.

I modell C inkluderas den egna utbildningsnivån. De med högre utbildning har en klart högre benägenhet att flytta till flerbostadsområden där inkomstnivåerna är höga. När hänsyn tagits till skillnader i egen utbildningsnivå är bosättningsmönstret för personer födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands väldigt likt mönstret för dem vars båda föräldrar är födda i Sverige. Åtminstone gäller det benägenheten att flytta från områden som klassas som blandat boende med medel inkomstnivå och flerbostadshusområden med låg inkomstnivå. När det gäller att flytta från småhusområden med låg inkomstnivå ökar dock skillnaderna jämfört med inrikes födda med två inrikes födda föräldrar när hänsyn tas till den egna utbildningsnivån. Det skulle kunna bero på att de med två utrikes födda föräldrar i större utsträckning flyttar direkt från föräldrahemmet till ett eget småhus.

Flytt till småhusområden med hög inkomstnivå

I tabell 8.4 beskrivs boendekarriären istället genom benägenheten att flytta till ett småhusområde med hög inkomstnivå. I modell A framgår att utrikes födda har mycket lägre benägenhet ha flyttat till ett sådant område jämfört med inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Det gäller oavsett typ av område de bodde i vid 17 års ålder. Störst skillnad gentemot de inrikes födda med inrikes födda föräldrar är det för utrikes födda som vid 17 års ålder bodde i ett flerbostadshusområde med låg inkomstnivå. De hade 79 procent lägre benägenhet att flytta till ett småhusområde med hög inkomstnivå än de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

Tabell 8.4**Odds kvoter att flytta till ett småhusområde med hög inkomstnivå i åldrarna 18–35 år. Personer födda 1969–1973 som bodde i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder**

Odds ratios to emigrate to a neighbourhood characterized by one- or two-dwelling buildings and high income levels between ages 18–35. Persons born 1969–1973 who lived in metropolitan regions between ages 17 and 35

Modell	Bostaden vid 17 års ålder				
	Blandat boende medel	Flerb. hus hög	Flerb. hus låg	Småhus låg	Småhus medel
A 2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
1 utrikesfödd förälder	1,07	0,83*	0,94	1,15*	1,18*
2 utrikesfödda föräldrar	0,99	0,74*	0,78*	1,11	1,02
Utrikesfödda	0,46*	0,28*	0,21*	0,39*	0,44*
B 2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
1 utrikesfödd förälder	1,08	0,82	0,94	1,15*	1,20*
2 utrikesfödda föräldrar	1,07	0,73*	0,81*	1,20*	1,10
Utrikesfödda	0,52*	0,28*	0,22*	0,43*	0,49*
Ingen förälder högutbildad	1	1	1	1	1
Endast modern högutbildad	1,46*	1,07*	1,36*	1,49*	1,44*
Endast fadern högutbildad	1,56*	0,97	1,36*	1,57*	1,48*
Båda föräldrarna högutbildade	1,71*	0,97	1,50*	1,79*	1,90*
C 2 föräldrar födda i Sverige	1	1	1	1	1
1 utrikesfödd förälder	1,10*	0,84*	0,95	1,17*	1,21*
2 utrikesfödda föräldrar	1,04	0,76*	0,81*	1,16*	1,09
Utrikesfödda	0,56*	0,33*	0,24*	0,47*	0,53*
Ej högutbildad	1	1	1	1	1
Högutbildad	1,36*	1,05*	1,07*	1,35*	1,48*

Med högutbildad avses eftergymnasial utbildning som är 2 år eller längre.

Värden markerade med * är signifikanta, d.v.s. den angivna skillnaden är med minst 95 procents säkerhet en verklig skillnad som inte beror på slumpen.

De födda i Sverige som har en utrikes född förälder hade en högre benägenhet att ha flyttat till ett småhusområde med hög inkomstnivå om de bodde i ett småhusområde med låg eller medelinkomstnivå vid 17 års ålder, jämfört med de vars båda föräldrar är födda i Sverige. Bodde de däremot i ett flerbostadshusområde där inkomstnivån är hög hade de en lägre benägenhet att flytta till ett småhusområde där inkomstnivå är hög.

De födda i Sverige vars båda föräldrar är födda i utlandet har en lägre benägenhet att flytta till ett småhusområde där inkomstnivån är hög om de vid 17 års ålder bodde i ett flerbostadshusområde. För de som vid 17 års ålder bodde i ett småhusområde med låg eller mellan inkomstnivå skiljer sig inte benägenheten från de vars båda föräldrar är födda i Sverige.

I modell B inkluderas uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå. Som redan konstateras har föräldrars utbildningsnivå en större betydelse för bosättningsmönstret än om föräldrarna är utrikes födda eller inte. När hänsyn tas till föräldrarnas utbildningsnivå minskar skillnaderna något mellan utrikes födda och inrikes födda med inrikes födda föräldrar. Resultaten för utrikesfödda bör dock tolkas med viss försiktighet då uppgifterna om föräldrarnas utbildning bland utrikes födda är bristfällig. För de Sverigefödda med en eller två utrikesfödda föräldrar är benägenheten att flytta till småhusområden med hög inkomstnivå i princip densamma före och efter att man kontrollerat för skillnader i föräldrarnas utbildningsnivå. Undantaget är de med två föräldrar födda utomlands som bodde i småhusområden med låg inkomstnivå. Denna grupp har en högre benägenhet att flytta till småhusområden med hög inkomstnivå när hänsyn tas till föräldrars utbildningsnivå.

I modell C inkluderas istället den egna utbildningsnivån. De med högre utbildning har en högre benägenhet att flytta till småhusområden med hög inkomstnivå. De utrikesfödda närmar sig svagt Sverigeföddas flyttbenägenhet när kontroller för den egna utbildningsnivån görs. Skillnaderna jämfört med personer födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige blir endast marginellt större för de med en eller två föräldrar födda utomlands när hänsyn tas till den egna utbildningsnivån.

Avslutande kommentarer

Inflyttningen till storstadsregionerna och bosättningen inom dessa regioner skiljer sig mellan personer födda i Sverige om man delar upp dessa utifrån om föräldrarna är födda i Sverige eller ej. Detta gäller både benägenheten att flytta in till storstäderna och bosättningsmönstret inom dessa regioner. Då det är ganska få personer med utrikes födda föräldrar som nått vuxen ålder och bor utanför storstadsregionerna har fokus främst satts på storstadsregionerna.

Inom ramen för denna rapport har enbart en översiktlig beskrivning av dessa skillnader kunnat ges. Det finns många ytterligare aspekter som vore intressanta att studera. Till exempel vore det intressant att se om de som flyttar in till storstadsregionerna flyttar tillbaka till de mindre regionerna i samma utsträckning. De olika gruppernas benägenhet att flytta till högskoleorter har inte heller studerats. Vidare vore det intressant att studera om det finns skillnader mellan grupperna när man ser till hur personernas boendekarriär och inkomstutveckling följs åt. En aspekt som kan tänkas påverka vilket

område man bosätter sig i är familjens storlek, d.v.s. de familjer som har många barn kanske bosätter sig i ett område där det är lättare att skaffa sig en bostad av adekvat storlek.

I denna rapport har flyttningarna följts för de födda 1969–1973. Deras föräldrar kom till stor del som arbetskraftsinvandrare från övriga Norden och Europa. Den senaste tidens invandring har i större utsträckning utgjorts av personer som kommer till Sverige som anhöriginvandrare eller asylsökande och i större utsträckning från länder utanför Europa. Det är därför mycket möjligt att barn till utrikes födda som fötts i Sverige den senare tiden kommer att uppvisa ett annat flyttmönster än det som observerats för personer födda 1969–1973. Inte minst för de vars föräldrar kommer från länder där utbildningsnivån är låg.

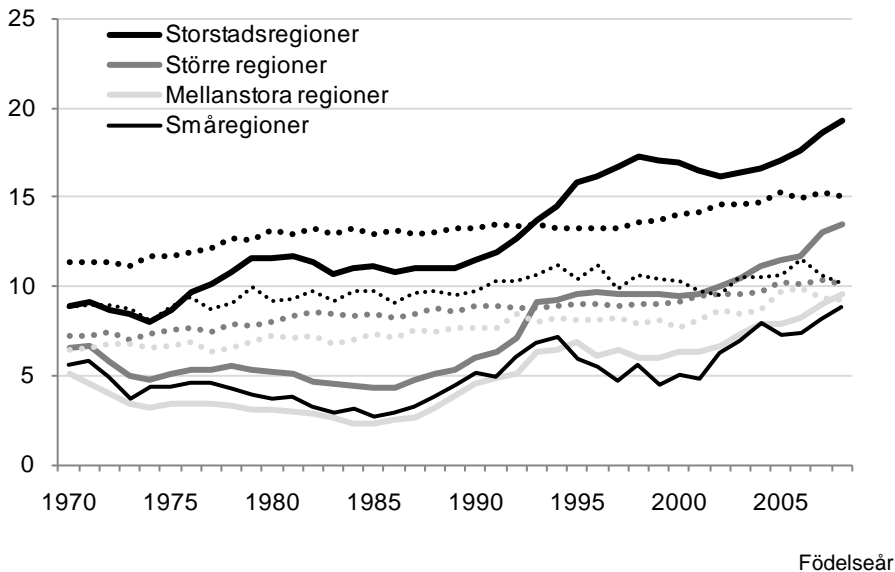
Det vore även intressant att se om de födda i Sverige med utrikes födda föräldrar söker sig till områden där det bor personer med rötter i föräldrarnas födelseland. Diagram 8.14 visar andelen av de som föds i olika regionfamiljer fördelat på föräldrarnas bakgrund. Andelen som har utrikesfödda föräldrar ökar i alla regionfamiljer, men mest i storstadsregionerna. Även om ökningen varit störst i storstadsregioner är andelen som av de som föds som har två utrikes födda föräldrar lika stor i mellanstora regioner och småregioner idag, som den var i storstadsregionerna i början av 1970-talet. Hur detta påverkar det framtida flyttmönstret är svårt att överblicka. Om det är så att personer med utrikes födda föräldrar söker sig till områden där det finns fler personer med anknytning till samma land, är det tänkbart att fler väljer att stanna i takt med att de utrikes födda ökar i andel runt om i landet. Men det kan också vara så att storstädernas ännu större koncentration av utrikes födda personer med utrikes födda föräldrar fortfarande lockar.

Diagram 8.14

Andelen av dem som föds i Sverige som har en eller två föräldrar födda utomlands efter typ av region. Helledragen linje för de med två utrikes födda föräldrar och streckad linje för de med en förälder född utomlands

Share of births in Sweden where the child has one or two foreign born parents by type of region. Solid line for those with two foreign born parents and dotted line for those with one foreign born parent

Procent

9. Dödlighet

Dödligheten skiljer sig åt mellan olika grupper i befolkningen. I detta avsnitt jämförs dödligheten mellan personer med olika bakgrund. Precis som i tidigare kapitel delas befolkningen in i fyra olika grupper: födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige, födda i Sverige med en utrikes född förälder, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och utrikes födda.

Dödlighet efter bakgrund

Vid studier av dödlighet delas befolkningsunderlaget upp efter ålder och kön. Motivet till detta är att risken att dö ökar kraftigt med stigande ålder och att kvinnor i allmänhet har lägre dödsrisk än män. Det finns dock ett undantag till att risken att dö ökar med stigande ålder och det beror på att bland de allra yngsta är dödligheten förhållandevis hög. Med stigande ålder sjunker sedan dödligheten under några år till ett lägsta värde runt 10 års ålder för att därefter öka med stigande ålder (SCB, 2004:4). På grund av kvalitetsbrister i befolkningsregistret görs inga beräkningar för utrikes födda. På grund av att antalet med en och två utrikes födda är för få har dessa uteslutits i vissa äldre åldrar³³. Beräkningarna baseras på statistik för perioden 1990–2008.

För att jämföra dödligheten för olika ålders- och befolkningsgrupper används dödstal. De åldersspecifika dödstalen ger en beskrivning av risken att dö i en viss ålder. Dödstalen tas fram genom att beräkna frekvensen av dödsfall relativt till en populations storlek under en viss tid. De ger en fokusering på levnadsförloppets skiftande riskförhållanden och underlättar förståelsen (SCB, 2007:1). I *Fakta om statistiken* beskrivs dessa beräkningar närmare.

I diagram 9.1 åskådliggörs de åldersspecifika dödstalen för kvinnor. De åldersspecifika dödstalen i åldersgrupperna från 30 år och uppåt skiljer sig marginellt mellan de tre grupperna. Det är enbart i åldersgruppen 60–69 år som det finns en liten skillnad i dödstal. I denna åldersgrupp har gruppen med en utrikes född förälder något lägre dödstal än övriga grupper.

³³ Läs mer om datamaterialet i kapitel *Fakta om statistiken* i avsnitt *Så görs statistiken (Dödlighet)*.

I de yngre åldersgrupperna finns vissa skillnader. Dödstalen för gruppen med två inrikes födda föräldrar ligger något lägre för alla åldersgrupper förutom i den yngsta gruppen, i vilken dödstalet är ungefär samma för gruppen med en inrikes född förälder. Högst åldersspecifika dödstal i de yngre åldersgrupperna finns för personer med två utrikes födda föräldrar.

Diagram 9.1

Åldersspecifika dödstal för kvinnor födda i Sverige efter bakgrund 1990–2008

Age specific death rates for women born in Sweden by background 1990–2008

Per 10 000
Logaritmisk
skala

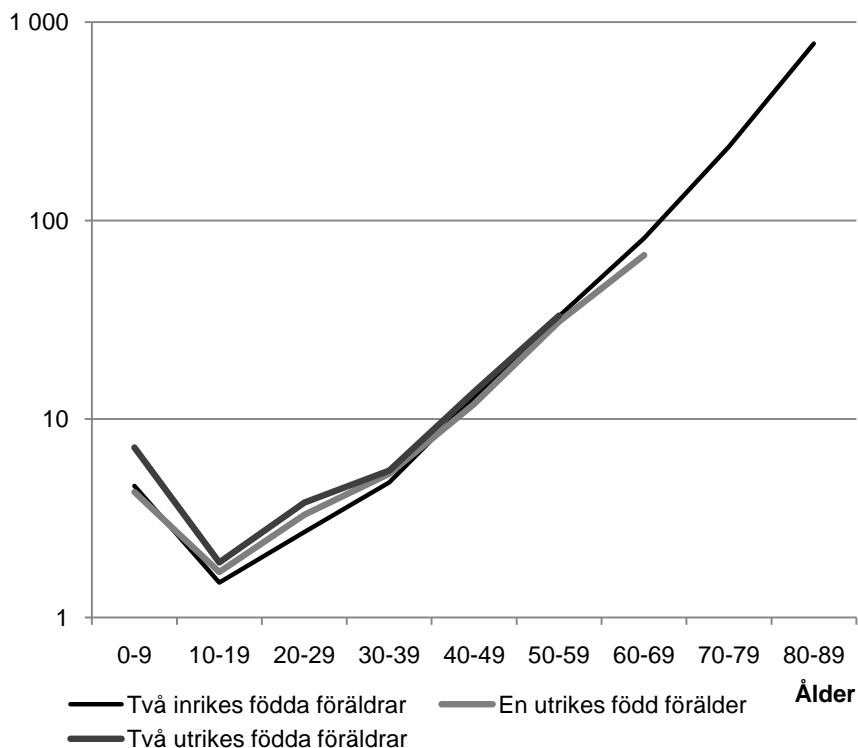
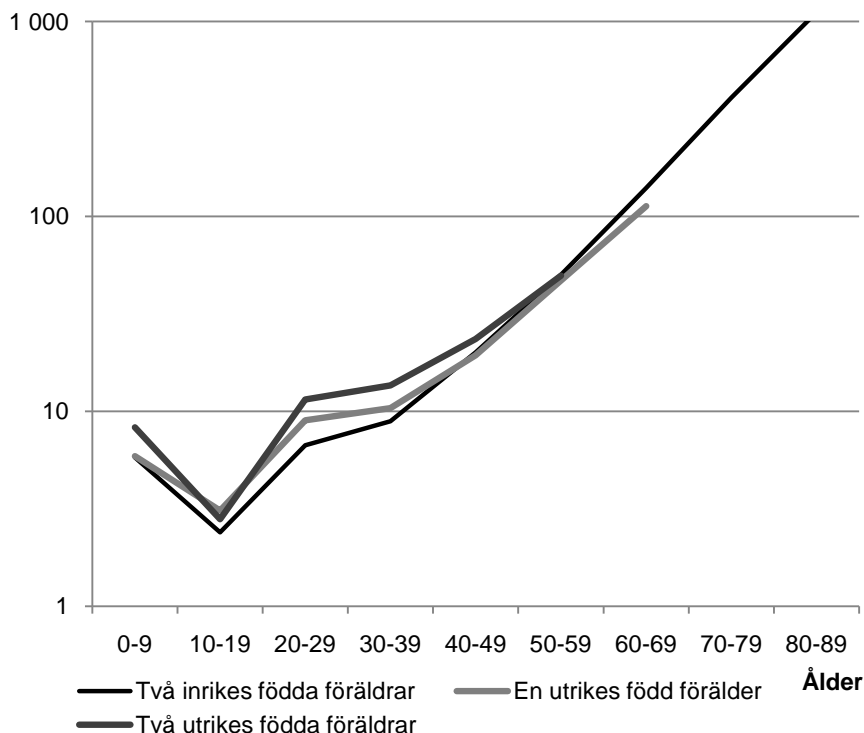

Diagram 9.2**Åldersspecifika dödstal för män födda i Sverige efter bakgrund 1990–2008**

Age specific death rates for men born in Sweden by background 1990–2008

Per 10 000
Logaritmisk
skala

I diagram 9.2 åskådliggörs de åldersspecifika dödstalen för män. Precis som för kvinnorna är skillnaderna i dödstal marginell i de högre åldersgrupperna. En liten skillnad i dödstal för åldersgruppen 60–69 år kan dock urskiljas även för männen, där gruppen med en utrikes född förälder uppvisar ett något lägre tal än övriga grupper. Till skillnad från de åldersspecifika dödstalen för kvinnor finns det för män en skillnad i åldersgruppen 30–39 år.

Dödstalen i de yngre åldersgrupperna är högst för gruppen med två utrikes födda föräldrar med ett undantag i åldersgruppen 10–19 år, där gruppen med en utrikes född förälder ligger på ungefär samma nivå. Gruppen med två inrikes födda föräldrar visar genomgående

lägst dödstal, men i åldersgruppen 0–9 år ligger även gruppen med en inrikes född förälder på samma nivå.

Vid en jämförelse mellan könen kan konstateras att vissa skillnader ser ut att förekomma. I alla åldersgrupper upp till 50 år har männen högre dödstal än kvinnorna. I vissa av åldersgrupperna kan stora skillnader mellan könen urskiljas. De största skillnaderna finns i åldersgrupperna 20–29 år och 30–39 år.

Som nämnts i tidigare kapitel är gruppen med två utrikes födda föräldrar inte homogen. I åldrarna över 30 år är Finland det vanligaste ursprungslandet medan Iran är vanligare bland de yngre. Detta kan vara en av orsakerna till att skillnader i dödstal förekommer i de yngre åldersgrupperna och inte i de äldre.

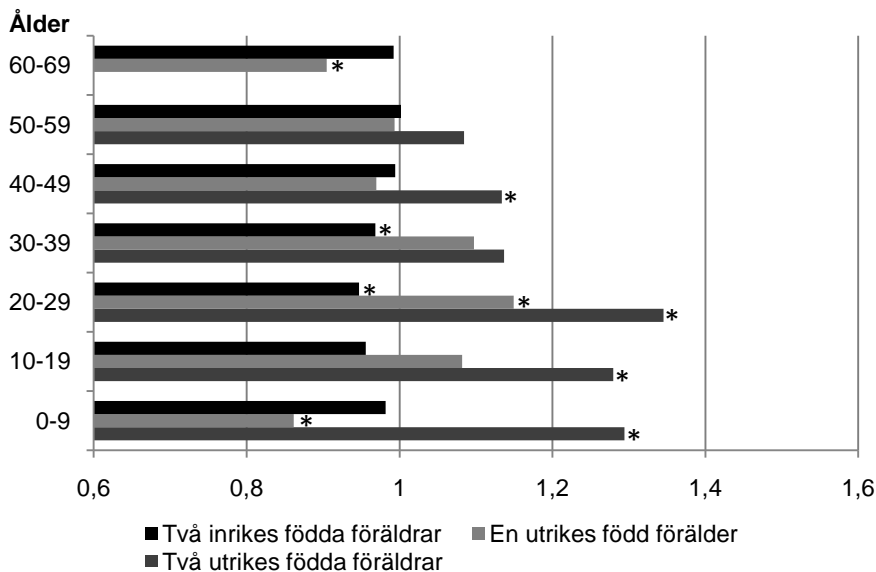
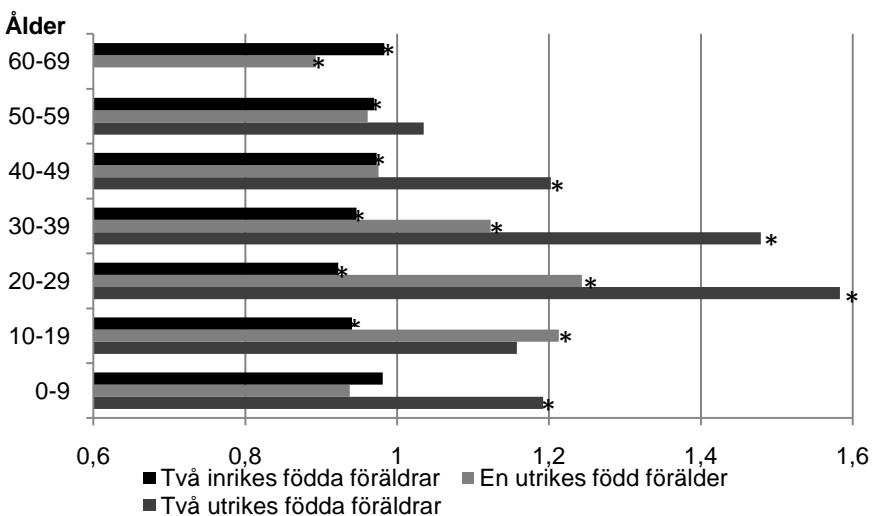
Standardiserade dödstal

Standardiserade dödstal, så kallade SMR-tal (efter engelskans standard mortality rate), anger en grupps dödlighetsnivå i förhållande till totalbefolkningens nivå i form av ett index som visar gruppens över- eller underdödlighet.

Antalet döda i en grupp sätts i relation till det förväntade antalet döda i samma grupp om gruppen skulle haft samma dödlighet som den totala befolkningen. Om det observerade antalet döda överensstämmer med det förväntade antalet döda erhålls kvoten 1, detta innebär att dödligheten inte skiljer sig från totalbefolkningen. Om kvoten blir under 1 har gruppen lägre dödlighet än den totala befolkningen och om kvoten är över 1 har gruppen högre dödlighet. I *Fakta om statistiken* beskrivs dessa beräkningar närmare.

I diagram 9.3 visas SMR-talen för kvinnor födda i Sverige med två inrikes födda föräldrar, med en utrikes född förälder respektive två utrikes födda föräldrar för olika åldersgrupper.

För kvinnor med två inrikes födda föräldrar förekommer signifikanta skillnader endast i åldersgrupperna 20–29 år och 30–39 år, där SMR-talen är signifikant lägre än den genomsnittliga riksnivån för kvinnor. I åldersgruppen 20–29 år visar även de två andra grupperna signifikanta skillnader, men här är SMR-talen signifikant högre än 1. Detta indikerar att personer med en eller två utrikes födda föräldrar har en överdödlighet i åldersgruppen 20–29 år.

Diagram 9.3**SMR-tal för kvinnor efter ålder och bakgrund 1990–2008***SMR for women by age and background 1990–2008***Diagram 9.4****SMR-tal för män efter ålder och bakgrund 1990–2008***SMR for men by age and background 1990–2008*

* Signifikant skild från den genomsnittliga riksnivån (1) på en 95 procentig nivå.
I åldersgruppen 60–69 år är antalet med två utrikes födda föräldrar för få för att skattningar ska kunna göras.

Något som bör påpekas är de stora skillnaderna i åldersgruppen 0–9 år. Flickor med en utrikes född förälder har ett SMR-tal signifikant lägre än 1 och skiljer sig markant från gruppen med två utrikes födda föräldrar där SMR-talet är signifikant högre än 1. Gruppen med två inrikes födda föräldrar uppvisar ett standardiserat dödstal som är mindre än 1, men detta är inte signifikant skilt från den genomsnittliga riksnivån.

I diagram 9.4 åskådliggörs SMR-talen för män i de olika grupperna för olika åldersgrupper. I många av de yngre åldersgrupperna är SMR-talen för grupperna med en utrikes född förälder och två utrikes födda föräldrar signifikant högre än den genomsnittliga riksnivån för män. Detta skiljer sig mot gruppen med två inrikes födda föräldrar som har ett SMR-tal som är signifikant lägre än 1. Att gruppen med två inrikes födda föräldrar har SMR-tal som är signifikant lägre än 1 gäller i alla åldersgrupper utom den lägsta, 0–9 år. I denna grupp är SMR-talet inte signifikant skilt från den genomsnittliga riksnivån.

Män med en utrikes född förälder har ett SMR-tal signifikant högre än 1 i åldersgrupperna mellan 10 och 39 år. SMR-talet avtar därefter successivt i varje åldersgrupp och i åldersgruppen 60–69 år är SMR-talet signifikant lägre än 1.

Män med två utrikes födda föräldrar har även de SMR-tal som är signifikant högre än 1 i yngre åldrar, 20 till 49 år, men även här syns att SMR-talen går nedåt, dock finns inget SMR-tal som är signifikant lägre än 1.

Detta innebär att personer med en respektive två utrikes födda föräldrar har en överdödlighet i åldersgrupperna 20–29 år och 30–39 år, medan personer med två inrikes födda föräldrar uppvisar en underdödlighet i dessa åldersgrupper.

Tänkbara orsaker till överdödligheten

Grupperna med en respektive två utrikes födda föräldrar har en högre dödlighet än gruppen med två inrikes födda föräldrar i många av åldersgrupperna. Detta gäller för båda könen. Överdödligheten i dessa grupper beror sannolikt på andra faktorer än bakgrund. En faktor kan vara utbildningsnivån. Som visas i kapitlet om *Utbildning* är det fler kvinnor och män med en och två utrikes födda föräldrar som vid 30 års ålder har förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Ett flertal studier har visat att dödligheten är högre för dem med lägre utbildning jämfört med högt utbildade (SCB, 2004:4). Detta har dock inte undersökts i denna

studie. I analysen har inte heller någon hänsyn tagits till civilstånd eller i vilken kommun personen bor. Studier har visat att dödligheten är högre bland ogifta personer och att den även skiljer sig åt mellan olika kommuner (SCB, 2004:4 och SCB, 2007:1).

Fakta om statistiken

I avsnitt *Detta omfattar statistiken* beskrivs det datamaterial som används som grund i samtliga kapitel. I avsnitt *Så görs statistiken* beskrivs datamaterial, definitioner och förklaringar för respektive kapitel.

Detta omfattar statistiken

Det datamaterial som används som grund i samtliga kapitel och som beskriver befolkningen efter bakgrund utgår från samtliga individer i Historiska befolkningsregistret (HBR) 1970–2008. För närmare beskrivning av HBR se Bakgrundsfakta till Befolknings- och välfärdsstatistik (SCB, 2005:4). Från HBR hämtas uppgift om individers ålder, kön och födelseland.

Uppgift om individernas mor och far hämtas från Flergenerationsregistret. För att ingå i Flergenerationsregistret krävs att personen är födda efter 1 januari 1932 och folkbokförda i Sverige någon gång efter januari 1961. För de allra flesta födda i Sverige från och med 1950 och senare finns uppgift om föräldrar. I princip alla har uppgift om moder och 98 procent har uppgift om fader. För födda före 1950 är täckningen sämre. För närmare beskrivning av Flergenerationsregistrets innehåll och kvalitet se Bakgrundsfakta till Befolknings- och välfärdsstatistik (SCB, 2009:1).

Individerna delas sedan in i följande grupper utifrån eget födelseland och föräldrarnas födelseland:

Födda i Sverige, föräldrar födda i Sverige. I gruppen ingår de vars båda föräldrar är födda i Sverige samt de som har en förälder född i Sverige och uppgift saknas om den andra föräldern. De som saknar uppgift om båda föräldrarna ingår också i den här gruppen.

Födda i Sverige, en förälder född i Sverige och en utomlands.

Födda i Sverige, föräldrar födda utomlands. I gruppen ingår de vars båda föräldrar är födda utomlands samt de som har en förälder född utomlands och uppgift saknas om den andra föräldern.

Födda utomlands. I gruppen ingår även de vars uppgift om födelseland saknas.

Indelning i ländergrupper

De utrikes födda och de inrikes födda har i en del analyser delats in i ländergrupper beroende på egna födelselandet eller föräldrarnas födelseländer: Norden utom Sverige, EU utom Sverige och Norden, övriga Europa utom EU och Norden samt länder utanför Europa med hög, medel respektive låg utvecklingsnivå utifrån FN:s Human Development Index (HDI).

HDI är ett index som mäter välfärdsnivån i olika länder och som grundar sig på sammansatt statistik över befolkningens förväntade livslängd, bruttonationalprodukt (BNP) per invånare och utbildningsnivå. Länderna delas in i tre grupper: Högt utvecklade länder (høgt HDI), Medelutvecklade länder (medel HDI) och Lågt utvecklade länder (lågt HDI). Det är samma indelning som använts i SCB:s senaste befolkningsprognos (SCB, 2010).

Skälet till att använda HDI för att dela in länderna utanför Europa i olika grupper är att man kan förvänta sig att mönstren skiljer sig åt beroende på ländernas sociala och ekonomiska utveckling.

För utförligare beskrivning av vilka länder som ingår i de olika grupperna se Bilaga 1.

Så görs statistiken

Utbildning

Uppgifter om utbildning har i huvudsak hämtats från databasen STATIV. STATIV har utvecklats på uppdrag av Integrationsverket för att utgöra ett underlag för belysning av tillståndet och utveckling inom olika samhällsområden ur ett integrationspolitiskt perspektiv. Innehållet utformades för att passa Integrationsverkets syften utifrån verkets uppgift. Vid nedläggningen av Integrationsverket 30 juni 2007 fördes ansvaret för STATIV över till SCB. Objektet i databasen är individen och avser samtliga folkbokförda individer per den 31 december 1997–2008. Personer som varit folkbokförda under enbart en del av ett år ingår därmed inte. Vissa uppgifter finns även för individens föräldrar. Databasen uppdateras varje år med nya uppgifter. I databasen ingår uppgifter från olika register hos SCB, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

Högsta utbildningsnivå

Variabelns källa är SCB:s utbildningsregister. Indelningen i individernas högsta utbildningsnivå i tre kategorier har gjorts med utgångspunkt i SUN2000 (Svensk utbildningsnomenklatur). Det är

en variabel som är anpassad till att användas både före och efter nomenklaturbytet år 2000 som använts.

- Förgymnasial utbildning: förgymnasial utbildning nio år eller kortare
- Gymnasial utbildning: personer med en högst 2-årig gymnasieutbildning eller en gymnasial utbildning på tre år.
- Eftergymnasial utbildning kortare än tre år, tre år eller längre samt forskarutbildning.

Utbildningens inriktning

Grupperingen har gjorts enligt första siffran i den inriktningsmodul som ingår i SUN2000 (Svensk utbildningsnomenklatur).

Arbetsmarknad

Uppgifter om förvärvsarbetande är hämtade från SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik (RAMS) och avser november månad det aktuella året. Individer med uppgift om studier under höstterminen det aktuella året utesluts.

Uppgift om yrke kommer från SCB:s yrkesregister. Uppgifterna i yrkesregistret samlas in från arbetsgivare, antingen i samband med den officiella årliga lönestatistiken eller via en särskild yrkesenkät till mindre företag och organisationer. Inom den offentliga sektorn genomförs totalundersökningar. På en övergripande nivå kan yrkesregistret delas in i nio olika yrkesgrupper (om man bortser från militärt arbete).

Uppgifterna i yrkesregistret är klassificerade enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK) 1996. I SSYK har fyra breda kvalifikationsnivåer avgränsats. Operationellt har dessa definierats med utgångspunkt i den internationella utbildningsstandarden ISCED (International Standard Classification of Education). Det bör observeras att utbildningsnomenklaturen använts som riktmärke för att bestämma kvalifikationsnivån och att detta inte innebär att de kunskaper och färdigheter som erfordras för ett visst arbete behöver inhämtas genom formell utbildning. Det som avses är de kvalifikationer som arbetet ifråga fordrar, inte de kvalifikationer som den arbetstagare besitter som utför arbetet.

Familjebildning

Datamaterialet som har använts är en bearbetning av registret över totalbefolkningen (RTB). Ur detta register har alla som gift sig för första gången och var barnlösa *eller* fått sitt första barn och då var ogifta tagits fram för alla år från 1970. Bara par av olika kön är med i materialet.

Familjebildandet från 1970

I detta avsnitt har alla som gift sig för första gången eller fått sitt första barn ansetts bilda familj. Ingen hänsyn har tagits till den andra partnern. I de fall där det är den ena partners första äktenskap och den andras andra äktenskap är bara den första med i denna statistik. I detta avsnittet har måttet "summerat familjebildningstal" beräknats. Det är ett mått som beräknats på samma sätt som det summerade fruktsamhetstalet. Om f_x är antalet som bildat familj i åldern x och be_f_x är befolkningen (i början av året) i ålder x så beräknas det summerade familjebildningstalet F_x

såsom:

$$F_x = \sum_{x=15}^{49} \frac{f_x}{be_f_x}$$

Detta tal har delats upp i två delar, de som bildat familj genom giftermål F_x^{Gift} och de som bildat familj genom att få ett gemensamt barn F_x^{Barn} . Observera att summan av dessa inte blir F_x eftersom de som fått barn och gift sig samma år är med två gånger.

Det summerade giftermålstalet är missvisande för de utrikes födda. Eftersom många är gifta eller har barn vid invandringen är dessa med i kvotens nämnare men inte i täljaren. Om man i nämnaren har antalet barnlösa och ogifta istället för hela befolkningen i varje åldersklass framkommer inte samma mönster för de utrikes födda.

Familjebildande 2004–2008

Samma definition på familjebildande används men här undersöks den första familjen för båda i paret. De par där den ena partnern är okänd eller inte folkbokförd i Sverige exkluderas. De som fått ett gemensamt barn och inte var folkbokförda på samma fastighet varken året före nedkomsten eller i slutet av året anses inte ha bildat familj. De som gift sig anses ha bildat familj även i de fall de är folkbokförda på olika fastigheter. Paren har följts bakåt i tiden för att se hur länge de varit folkbokförda på samma fastighet. Här finns

naturligtvis en felkälla – många kan bo på samma fastighet utan att bo i samma lägenhet. Vi bedömer att detta enbart gäller ett fåtal och att det inte snedvrider resultatet i detta fall eftersom detta är par som senare gift sig/fått barn. För de som har invandrat till Sverige har vi inga uppgifter om huruvida de bott tillsammans före invandringen, de som bodde tillsammans invandringsåret har fått detta år som ihopflyttningsår.

Analys

Livsförloppsanalyserna har gjorts med SAS och modulen PHREG. En beskrivning av metoden finns i avsnittet om fruktsamhet. Här är basen de som var folkbokförda i Sverige 31 december 2003. För de som har två föräldrar födda utomlands så är de med som har två föräldrar födda i samma födelselandsgrupp. De som har två föräldrar födda utomlands och i olika födelselandsgupper är inte med i analysen uppdelade efter födelselandsgrupp.

Med vem bildar man familj

Detta avsnitt utgår från samma material som i avsnittet Familjebildande 2004–2008. Med samma land menas här samma land och inte samma födelselandsgrupp. Alla länder som ingick i forna Jugoslavien räknas som samma land. Med bakgrund i ett land menas att minst en av föräldrarna är födda i detta land. Här är personer födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands i olika födelselandsgupper med två gånger.

Barnafödande

Analyserna görs dels genom att studera utvecklingen av det summerade fruktsamhetstalet för de olika grupperna dels genom paritetsspecifika livsförloppsanalyser (se nedan). Det summerade fruktsamhetstalet är ett mått på det antal barn en kvinna i genomsnitt skulle få under sin livstid om benägenheten i olika åldrar att få barn förblev densamma som under det år för vilket man gör beräkningen.

Datamaterial

Beräkningarna av fruktsamhetstalen baseras på registerdata innehållande uppgifter om demografiska händelser för hela befolkningen från 1970–2008. De paritetsspecifika analyserna baseras på data för perioden 1998–2008.

Kvinnor studeras fram till och med det år de fyller 45 år och män till och med det år de fyller 50. Kvinnor och män som har utvandrat från Sverige finns med i datamaterialet fram till och med datum för

emigration. En del som utvandrar från Sverige återinvandrar igen men i datamaterialet exkluderas dessa. Endast första invandrings-tillfället ingår. Utrikes födda som invandrat efter 35 års ålder har uteslutits ut studien. Kvinnor och män som har avlidit finns med i datamaterialet fram till och med datum för dödsfall. För varje individ i datamaterial finns information för varje år om ålder och barnafödande efter paritet (barnets födelseordning). I de paritets-specifika analyserna har uppgifter om föregående års utbildnings-nivå och arbetsmarknadsstatus inkluderats. Föregående års utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus har använts eftersom den antas påverka beslutet av skaffa barn.

Kvinnor och män som har fått tvillingar i den första kullen (barn nummer ett och två är tvillingar) har uteslutits i studien som gäller andra barnet. Kvinnor och män som har fått tvillingar i den andra kullen (barn nummer två och tre är tvillingar) har uteslutits i studien som gäller tredje barnet. På samma sätt utesluts de kvinnor och män som fått trillingar eller fler.

I de paritetsspecifika analyserna där kontroller görs för utbildnings-nivå och arbetsmarknadsanknytning ingår inte de utrikes födda. Detta beror på att sambanden mellan barnafödande och arbetsmarknadsstatus till viss del ser olika ut för utrikes födda jämfört med inrikes födda.

Följande variabler ingår i de paritetsspecifika analyserna:

Beroende variabler:

I studien ser vi på övergången från att inte ha barn till att få det första barnet, från det första till det andra barnet och från det andra till det tredje barnet.

Uppgifter om barnafödande kommer från det Historiska befolkningsregistret (HBR).

Oberoende variabler:

- *Bakgrund*³⁴
- *Kvinnans respektive mannens ålder*
 - 16–19 år
 - 20–24 år
 - 25–29 år
 - 30–34 år

³⁴ Se avsnitt *Detta omfattar statistiken* i kapitel *Fakta om statistiken*.

- 35–39 år
- 40–45 år
- 46–50 år (endast män)

Den ålder som avses är ålder vid årets slut.

- *Utbildningsnivå*
 - Förgymnasial utbildning
 - Gymnasial utbildning
 - Eftergymnasial utbildning mindre än 3 år
 - Eftergymnasial utbildning 3 år eller mer

Utbildningsnivån härrör från Utbildningsregistret (UREG) och avser högsta utbildningsnivå enligt SUN 2000 (svensk utbildningsnomenklatur).

- *Arbetsmarknadstatus*
 - Sysselsatt – Utifrån ett antal villkor som bestämmer personers sysselsättningsstatus är personen antingen förvärvsarbetande eller ej förvärvsarbetande. Uppgift om sysselsättning härrör från Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS). För att räknas som sysselsatt ska man ha arbetat en timme i veckan i november.
 - Arbetslös – Om personen inte är studerande eller sysselsatt och varit inskriven på arbetsförmedlingen fler än 75 dagar under ett kalenderår klassas personen som arbetslös. Uppgifter om inskrivning på arbetsförmedlingen härrör från AMS-registret.
 - Studerande – uppgiften avser registrering i olika skolformen under höstterminen aktuellt år. Uppgift om studiedeltagande härrör från Utbildningsregistret.
 - Bidrag – Om personen har fått försörjningsstöd och/eller introduktionsersättning mer än 5 månader ingår personen i den här gruppen.
 - Övriga – De som inte passar in i någon av ovanstående grupper ingår i gruppen övriga.

Tabellerna nedan uppger antal observationer i studien efter bakgrund, paritet samt antal av dessa som fått barn.

Antal observationer av barnlösa och antal födda första barn efter bakgrund 1998–2008

Number of observations of childless in the study and number of first births by background 1998–2008

Bakgrund	Observationer barnlösa kvinnor		Observationer barnlösa män	
	Antal	Får ett första barn	Antal	Får ett förstabarn
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	7 538 704	358 259	9 909 660	343 047
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i Norden	450 576	21 084	593 842	19 038
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	250 878	10 855	309 013	10 653
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	47 289	1 904	54 508	1 683
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	55 519	1 536	63 119	1 177
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	78 051	2 127	88 647	1 572
Födda i Sverige, föräldrar födda i Norden	147 627	8 036	208 423	7 659
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	63 525	2 221	78 885	2 160
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	97 945	3 878	115 017	3 324
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	77 215	999	81 498	622
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	65 607	2 052	79 576	1 873
Födda i Norden	116 013	7 231	169 309	6 496
Födda i EU-land	174 925	10 200	222 079	9 509
Födda i övr. Europa	213 567	15 262	269 944	14 780
Födda i land m. högt HDI	128 856	7 234	142 048	5 820
Födda i land m. medel HDI	436 738	31 149	586 901	26 525

Antal observationer med ett barn och antal födda första barn efter bakgrund 1998–2008*Number of observations with one child and number of second births by background 1998–2008*

Bakgrund	Observationer kvinnor med paritet 1		Observationer män med paritet 1	
	Antal	Får ett andra barn	Antal	Får ett andra barn
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	2 115 386	283 929	2 378 217	264 008
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i Norden	133 051	16 166	142 388	14 550
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	67 599	8 429	71 441	8 185
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	10 174	1 320	9 060	1 077
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	7 360	902	7 707	853
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	9 350	1 150	8 447	953
Födda i Sverige, föräldrar födda i Norden	58 548	7 032	58 982	6 196
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	13 890	1 531	16 564	1 702
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	18 397	2 674	14 645	2 082
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	3 094	393	2 022	236
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	11 686	1 372	12 651	1 276
Födda i Norden	63 261	6 305	72 260	5 751
Födda i EU-land	72 170	7 793	66 572	7 379
Födda i övr. Europa	86 336	12 766	88 253	12 826
Födda i land m. högt HDI	42 317	5 597	38 098	4 629
Födda i land m. medel HDI	173 053	26 006	156 584	22 196

Antal observationer med två barn och antal födda tredje barn efter bakgrund 1998–2008*Number of observations with two children and number of third births by background 1998–2008*

Bakgrund	Observationer kvinnor med paritet två		Observationer män med paritet två	
	Antal	Får ett tredje barn	Antal	Får ett tredje barn
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	3 540 318	100 062	3 800 845	94 564
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i Norden	199 547	6 284	203 280	5 674
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	99 179	2 890	101 650	2 892
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	10 994	420	8 745	321
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	9 531	291	12 186	316
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	9 425	375	8 584	308
Födda i Sverige, föräldrar födda i Norden	87 400	2 919	77 651	2 470
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	21 952	492	26 689	618
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	17 225	686	12 775	523
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	14 756	471	15 457	401
Födda i Norden	112 928	2 964	110 246	2 595
Födda i EU-land	82 979	2 447	82 904	2 512
Födda i övr. Europa	123 740	5 883	125 980	6 302
Födda i land m. högt HDI	47 756	2 144	43 967	1 924
Födda i land m. medel HDI	195 809	12 366	175 190	11 762

Statistisk metod för de paritetsspecifika analyserna*Livsförloppsanalyser*

I studien studeras övergången från att inte ha barn till att få det första barnet, från det första till det andra barnet och från det andra till det tredje barnet. En bra analysmetod för detta är livsförloppsanalys, även kallad överlevnadsanalys. I livsförloppsanalyser ser man på en övergång mellan olika tillstånd, exempelvis från tillståndet 'barnlös' till tillståndet 'ett barn'. De som är i tillståndet 'barnlös' är under risk att få det första barnet. Om de får det första barnet är de inte längre under risk att få barn nummer ett, de kommer däremot under risk för ett annat tillstånd, övergången från att ha 'ett barn' till 'två barn'.

En fördel med livsförloppsanalyser är att metoden tar hänsyn till att dessa händelser kan ske vid olika tidpunkter och med varierande exponeringstid. En annan fördel med metoden är att den tar hänsyn till att en del individer som är under risk för att t.ex. få ett första barn förblir barnlösa under hela den studerade perioden. I livsförloppsmodellen blir dessa refererade till som censurerade. En

tredje fördel är att modellen tar hänsyn till tidsvarierande kovariater, dvs. variabler som kan ändra sig över tid. Kvinnans och mannens ålder är sådana kovariater liksom utbildningsnivå och arbetsmarknadsstatus.

Den modell som används är en Cox proportional hazard modell och har skattats med hjälp av proceduren PROC PHREG i SAS³⁵.

Resultaten i livsförloppsanalyserna presenteras som relativa risker. Om den relativa risken är 1,5 för en grupp betyder det att det är 1,5 gånger så stor risk att händelsen inträffar för den gruppen jämfört med referensgruppen.

Utrikes flyttningar

Datamaterial

Studien utgår ifrån Historiska befolkningsregistret (HBR) som innehåller samtliga individer som varit folkbokförda i Sverige någon gång 1968–2007. Här finns uppgifter om födelsedatum, datum för samtliga registrerade folkbokföringar eller ändringar och dödsdatum. Om en person flyttar flera gånger under ett år finns alltså samtliga flyttar med i registret.

Utifrån registret har det varit möjligt att se till exakt vistelsetid i utlandet i dagar räknat. Antal dagar räknas sedan om till år där ett år här motsvarar 365,2 dagar.

Utvandringsrisker

Beräkningar är gjorda på ettårsklasser och kön, uppdelat på de tre grupperna födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige, födda i Sverige med en förälder född utomlands och födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands.

Utvandringsrisker baserade på 5-åriga medelvärden beräknas enligt:

$$\hat{E}_{tx} = \frac{\sum_{i=0}^4 U_{(t-i)}}{\sum_{i=0}^4 M_{(t-i)}}$$

Där U_t är antalet Sverigefödda utvandrare år t

³⁵ Läs mer om PROC PHREG-proceduren i Allison, Paul D. (1995) *Survival Analysis Using SAS: A Practical Guide*.

M_t är medelfolkmängden Sverigefödda år t

De åldersspecifika utvandringsriskerna \hat{E}_t summeras för alla åldrar.

$$\text{Summerade utvandringsrisker} = \sum_{x=0}^{100} \hat{E}_t x$$

Metod för skattning av benägenheten att utvandra

Vid skattningar av benägenheten att utvandra där hänsyn tas till utbildningsnivå ingår personer som är födda 1969–1973. De som är födda 1969–1973 fyller 35 år under perioden 2004–2008, vilket är den senast observerbara perioden i datamaterialet. Här studeras enbart personer som utvandrar mellan 18–35 års ålder, för att inte för stor tyngdpunkt ska läggas på de som utvandrar tillsammans med sina föräldrar.

Den modell som används är en logistisk regressions modell och har skattats med hjälp av proceduren PROC LOGISTIC i SAS.

Resultaten från logistisk regression uttrycks med oddskvot. Om oddskvoten är över 1 betyder att man har högre benägenhet och värden under 1 betyder att man har lägre benägenhet. Om oddskvoten är 1,5 för en grupp kan detta tolkas som att oddsen för att en händelse i en grupp skall inträffa är 1,5 gånger större än oddsen för att händelsen inträffar i referensgruppen.

Skattning av återinvandring till Sverige

Utifrån uppgifterna om personer födda i Sveriges in- och utvandring, skattas antalet personer födda i Sverige boende i utlandet.

Den utlandssvenska befolkningen byggs upp på ungefär samma sätt som i en befolkningsprognos, men här är in- och utvandringen baserad på observerade data. För varje år tillkommer nyutvandrade personer födda i Sverige till den utlandssvenska befolkningen, återinvandrarna dras från och den utlandssvenska folkmängden reduceras med samma dödsrisker som observerats för svenskar boende i Sverige. Det är tänkbart att de som utvandrat har haft en något bättre hälsa än de som stannat kvar, men någon sådan hänsyn har inte tagits här. För att beräkna befolkningen av personer födda i Sverige som befinner sig i utlandet har nedanstående formel använts.

Samtliga beräkningar är gjorda på ettårsklasser och kön, uppdelat på de tre grupperna födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige, födda i Sverige med en förälder född utomlands och födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands.

Antalet personer födda i Sverige boende i utlandet år t beräknas enligt:

$$B_t = E_t - I_t + B_{t-1}(1 - q_t)$$

Där E_t är antalet utvandrare år t

I_t är antalet invandrare år t

q_t är dödsrisker år t

Återinvandringsrisker

Beräkningar är gjorda på ettårsklasser och kön, uppdelat på de tre grupperna födda i Sverige med två föräldrar födda i Sverige, födda i Sverige med en förälder född utomlands och födda i Sverige med två föräldrar födda utomlands.

Återinvandringsrisker baserade på 5-åriga medelvärden beräknas för åldrarna 0–74 enligt:

$$\hat{R}_{tx} = \frac{\sum_{i=0}^4 I_{(t-i)}}{\sum_{i=0}^4 M_{(t-i)}}$$

Där I_t är antalet Sverigefödda invandrare år t

M_t är medelfolkmängden utlandsboende Sverigefödda år t

För åldern 75 år eller äldre beräknas

$$\hat{R}_{t75} = \frac{\sum_{i=0}^4 \sum_{x=75}^{\infty} I_{(t-i)x}}{\sum_{i=0}^4 \sum_{x=75}^{\infty} M_{(t-i)x}}$$

De åldersspecifika återinvandringsriskerna \hat{R}_t summeras för alla åldrar.

$$\text{Summerade återinvandringsrisker} = \sum_{x=0}^{75} \hat{R}_{tx}$$

Inrikes flyttningar

Datamaterial

Studien utgår ifrån Historiska befolkningsregistret (HBR) som innehåller samtliga individer som varit folkbokförda i Sverige någon gång 1968–2007. Här finns uppgifter om födelsedatum, datum för samtliga registrerade folkbokföringar eller ändringar och dödsdatum. Om en person flyttar flera gånger under ett år finns alltså samtliga flyttar med i registret och används i studien. När bostadens belägenhet vid en viss ålder anges i studien, avses där man är folkbokförd på sin födelsedag.

Studien fokuserar på personer födda 1969–1973. De som är födda dessa år fyller 35 år under perioden 2004–2008 som är den senast observerbara perioden i datamaterialet.

Totalt föddes 560 000 personer i Sverige åren 1969–1973. Av dessa var 517 000 bosatta i Sverige när de var 35 år gamla, resterande har antingen utvandrat eller avlidit och ingår ej i studien.

Klustring av bostadsområden

Analysen om flyttningar mellan olika områdestyper utgår från Small Area Market Statistics, så kallade SAMS-områden. Dessa områden varierar i yta beroende på befolkningstätheten. I de större tätorterna är områdena geografiskt mycket små och kan närmast betecknas som kvarter, medan de är relativt stora på landsbygden. Totalt finns det 9 000 SAMS-områden i riket. Minsta SAMS-området är Eriksfält 4 (i Malmö) som har en yta på 0,03 km² och det största är Gällivare på ca 14 000 km².

För att få fram om området domineras av flerbostadshus eller småhus har uppgifter hämtats från STATIV om andelen huvudmän i familj som bor i småhus i respektive område.

Uppgifter om hög eller låg inkomstnivå för ett område hämtas från STATIV. Som indikator mäts hur stor andel av områdets förvärvsarbetande män i åldern 35–54 år, som befinner sig i den övre inkomstkventilen.

Uppgifterna som använts är från 2005 och den övre inkomstkvintilen utgjordes av män med en årsinkomst på 360 000 kr eller mer. Företagare har exkluderats.

SAMS-områdena har delats in i följande sex grupper:

- **Blandat boende med medel andel höginkomsttagare**
Områden med både flerbostadshus och småhus där andelen höginkomsttagare är genomsnittlig.
- **Flerbostadshus med hög andel höginkomsttagare**
Områden som domineras av flerbostadshus och där andelen höginkomsttagare är nära dubbelt så hög som för riksgenomsnittet. Dessa områden återfinns främst i stadskärnorna i storstäderna och i de större städerna. I ett rent utbuds- efterfrågeperspektiv kan man beteckna dessa områden som de mer attraktiva områdena, dit de med höga inkomster och därmed större valfrihet väljer att flytta.
- **Flerbostadshus med låg andel höginkomsttagare**
Områden som domineras av flerbostadshus där andelen höginkomsttagare är låg. Dessa områden består till 80 procent av hyreslägenheter och oftast är det här man finner de bostäder som uppfördes i samband med det s.k. miljonprogrammet 1965–1975. "Utsatta områden" som Rinkeby, Alby, Rosengård med flera, återfinns i denna grupp.
- **Småhus med hög andel höginkomsttagare**
Områden som domineras av småhus där andelen höginkomsttagare är dubbelt så hög som riksgenomsnittet. Hela 85 procent av de boende i dessa småhusområden återfinns i storstadsregionerna och 14 procent i ett större regioncentra. Det är alltså ytterst få av dessa områden som återfinns på landsbygden. På landsbygden är det svårt att uttala sig om attraktiva områden då den allmänna lönenivån oftast är något lägre än det riksgenomsnitt som klusteranalysen utgår ifrån.
- **Småhus med låg andel höginkomsttagare**
Detta är den grupp som har flest antal boende. I dessa områden återfinns en fjärdedel av Sveriges folkmängd. Ungefär hälften av de boende i dessa områden bor i större regioncentra. Ungefär en tredjedel av de som bor i småregioner bor i småhusområden med få höginkomsttagare.
- **Småhus med medel andel höginkomsttagare**
Dessa områden är inte lika dominerade av småhus som de två övriga småhusgrupperna. Andelen höginkomsttagare är något högre än i föregående grupp, men fortfarande lägre än riks-

genomsnittet. De utrikes födda återfinns i något större utsträckning i flerbostadshusen än i småhusen i dessa bostadsområden.

Tabellen nedan beskriver indelningen i olika områdestyper.

Kluster	Andel småhus	Andel i övre inkomstkvintilen	Antal SAMS-områden	Andel av Sveriges folkmängd
Blandat boende medel	39	18	854	14
Flerbostadshus hög	4	36	537	10
Flerbostadshus låg	4	10	1 493	23
Småhus hög	93	41	912	11
Småhus låg	96	12	3 827	26
Småhus medel	71	14	1 214	16

För kartor över hur dessa områden är fördelade i Stockholm, Malmö och Göteborg, se bilaga 3.

Skattning av benägenheter att flytta mellan regioner och områden

Benägenheten att flytta till storstadsregioner liksom benägenheten att göra boendekarriär skattas med hjälp av logistiska regressionsmodeller. Läs mer om metoden i *Så görs statistiken (Utrikes flyttningar)*.

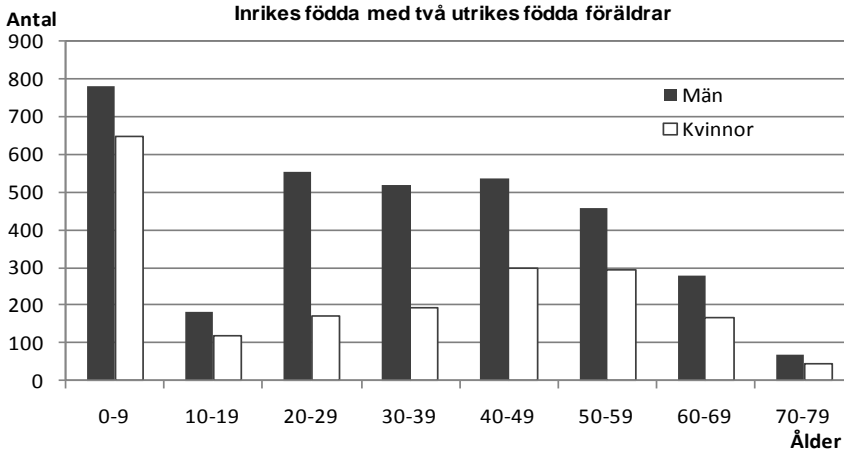
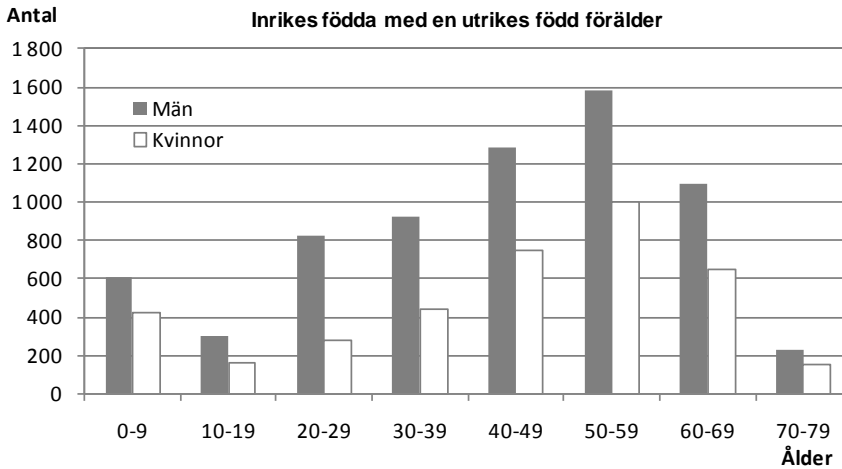
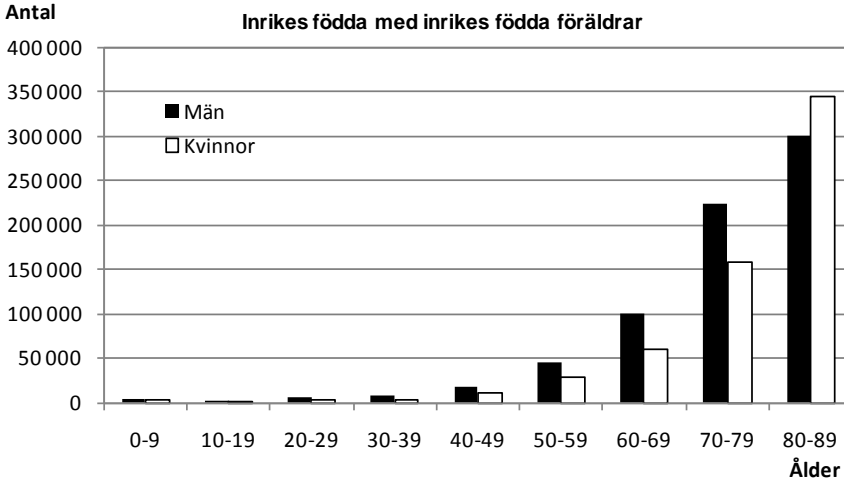
Dödlighet

Det svenska befolkningsregistret är ett bra underlag för demografisk analys. Vissa kvalitetsproblem förekommer dock i registret. Det finns exempelvis brister i form av överteckning på grund av att registret innehåller personer som utvandrat och inte meddelat Skatteverket. Antalet personer som utvandrat och inte meddelat är dock svårt att veta, men Skatteverket avför personer som inte anses vara bosatta i Sverige. Beräkningar som gjorts på detta visar att bristerna är störst bland utrikes födda. Detta leder till att skattningar för utrikes födda blir missvisande (SCB, 2004:4). Av denna anledning har gruppen utrikes födda uteslutits i detta avsnitt. Därutöver har även personer som är 70 år och äldre uteslutits ur den grupp som innehåller födda i Sverige med en utrikes född förälder och personer som är 90 år och äldre har uteslutits ur gruppen som innehåller personer som är födda i Sverige och har två inrikes födda föräldrar. I gruppen som har två utrikes födda föräldrar har personer som är 60 år och äldre uteslutits. I de äldre åldersgrupperna finns det få personer med en respektive två utrikes födda föräldrar är antalet personer få eftersom invandringen blev större först under efterkrigstiden.

I avsnittet definieras ålder som personens ålder vid året slut. Även antalet avlidna personer definieras som antalet vid varje års slut.

I nedanstående diagram visas åldersfördelningen för antalet avlidna kvinnor respektive män i gruppen med två inrikes födda föräldrar, en utrikes född förälder samt två utrikes födda föräldrar under perioden 1990–2008.

Antalet avlidna inrikes födda kvinnor och män efter ålder och bakgrund 1990–2008.

Dödstal

För att mäta dödligheten används måttet dödstal. De åldersspecifika dödstalen definieras,

$$m_x^t = \frac{D_x^t}{R_x^t}$$

där D är antalet döda x -åringar, R är risktiden i åldern x år under perioden t . Vid låg dödlighet är dödsriskerna och dödstalen ungefär lika stora.

Åldersbegreppet *ålder vid årsslut* har använts.

SMR-tal

Jämförelsen av dödligheten mellan de olika inrikes födda grupperna har gjorts med hjälp av standardiserade dödstal *standard mortality rates*, *SMR*. *SMR* definieras,

$$SMR = \frac{D}{E}$$

där D är observerat antal dödsfall och E är förväntat antal dödsfall i befolkningsgruppen under samma tidsperiod. Det förväntade antalet dödsfall bestäms genom att använda totalbefolkningens dödlighetsnivå för de enskilda befolkningsgrupperna,

$$E = \sum_x m_x^{Ri} R_x^B$$

m_x^{Ri} = dödstal (D_x/R_x) i åldern x år avseende totalbefolkningen

R_x^B = befolkning (risktid) i åldern x år i befolkningsgrupp B .

Vid jämförelsen av *SMR* mellan en befolkningsgrupp och totalbefolkningen används följande testvariabel (Berry 1983),

$$Z = \frac{D-E}{\sqrt{E}}$$

där z är asymptotiskt normalfördelad (0,1). Hypotesen som testas är om befolkningsgruppens dödlighetsnivå (dödstal) är densamma som totalbefolkningens eller om den avviker från dess nivå (indicerad till 1).

Statistikens tillförlitlighet

Det datamaterial som är utgångspunkt för denna studie är SCB:s *Historiska befolkningsregister (HBR)* och *Flergenerationsregistret*. Registren är baserade på uppgifter från folkbokföringen. Brister i rapportering om utvandring kan resultera i övertäckning om inte flyttning anmäls. Genomförda studier tyder på att registret innehåller personer som inte längre bor i landet. Brister i rapporteringen av invandring kan resultera i undertäckning. Om en person invandrar till Sverige och inte folkbokför sig uppstår undertäckning. Registeruppgifter för utrikes födda är behäftade med större felkällor än uppgifter för inrikes födda. Läs mer om hur kvalitetsbristerna har hanterats i *Så görs statistiken*.

När det gäller indelningen av individerna i grupper beroende på föräldrarnas födelseländer så är uppgifterna mer tillförlitliga för yngre personer. För äldre personer saknas oftare uppgift om föräldrar. När uppgift om båda föräldrarna saknas antas att föräldrarna är födda i Sverige.

Referenser

- Allison, Paul D. (1995) *Survival Analysis Using SAS: A Practical Guide*. Cary, NC: SAS Institute Inc.
- Andersson Gunnar (1995) *Giftermålsutvecklingen i Sverige 1971–1993*. Stockholm Research Reports in Demography No 92. Stockholms universitet.
- Andersson, Gunnar och Scott, Kirk (2005) Labour-market status and first-time parenthood: The experience of immigrant women in Sweden, 1981–97. *Population Studies*, Vol. 59, No. 1, 2005, pp. 21–38.
- Andersson, Gunnar och Scott, Kirk (2007) *Childbearing dynamics of couples in a universalistic welfare state: the role of labor-market status, country of origin, and gender*. Max-Planck Institute for Demographic Research.
- Bélanger, Alain och Gilbert, Stéphane (2002) The fertility of immigrant women and their Canadian-born daughters. *Report on the Demographic Situation in Canada*. Ottawa: Statistics Canada.
- Bernhardt, Eva, Goldscheider, Frances, Goldscheider, Calvin och Bjéren, Gunilla (2005) *Entering Adulthood in Sweden: Gender, Family, and Immigrant Origins*. Centre for Gender Studies, Stockholm University.
- Blau, Francine, Kahn Lawrence, Yung-Hsu Liu Albert och Papps Kerry (2008) The Transmission of Women's Fertility, Human Capital and Work Orientation Across Immigrant Generations. *NBER Working Paper 14388*. Cambridge, MA: NBER.
- Booth, Alison och Joo Kee, Hiau (2006) *Intergenerational Transmission of Fertility Patterns in Britain*. Institute for the Study of Labor (IZA), Research Paper Nr. 2437.
- Integrationsverket (2006) *Rapport Integration 2005*. Integrationsverket, Norrköping
- Khoo, Siew-Ean och McDonald Peter (2003) *The Transformation of Australia's Population 1970-2030*. University of New South Wales Press.
- Knudsen, Lisbeth och Murphy, Michale (2002) The intergenerational transmission of fertility in contemporary Denmark: The effects of number of siblings (full and half), birth order, and whether male or female. *Population Studies Volume 56 Issue 3 2002*, pp 235–248.
- Nowok, Beata, Kupiszewska, Dorota och Poulain, Michel (2009) Statistics on International Migration Flows. In *THESIM: Towards Harmonised European Statistics on International Migration*. UCL Presses.
- Ohlsson Sofi (2009) *Marriage in Fashion – Trend Reversal in Marriage Formation in Sweden*. Stockholm University.
- SACO (2008) *Kunskapens läge 2008*.

- Skolverket (2000) *Reformeringen av gymnasieskolan – en sammanfattande analys, rapport nr 187.*
- Skolverket (2004) *Internationella studier under 40 år – Svenska resultat och erfarenheter.* Skolverkets aktuella analyser 2004.
- Skolverket (2009) *Beskrivande data om förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, skola och vuxenutbildning.* Rapport 335 2009.
- Statistiska centralbyrån (2004) *Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd. Perioden 1986-2003.* Demografiska rapporter 2004:4.
- Statistiska centralbyrån (2004) *Efterkrigstidens invandring och utvandring.* Demografiska rapporter 2004:5.
- Statistiska centralbyrån (2005) *Historiska befolkningsregistret (HBR).* Bakgrundsfakta till Befolknings- och välfärdsstatistik 2005:4.
- Statistiska centralbyrån (2007) *Livslängden i Sverige 2001–2005. Livslängdstabeller för riket och länen.* Demografiska rapporter 2007:1.
- Statistiska centralbyrån (2008) *Arbete och barnafödande – jämförelse mellan inrikes och utrikes födda.* Demografiska rapporter 2008:1.
- Statistiska centralbyrån (2008) *Barnafödande bland inrikes och utrikes födda.* Demografiska rapporter 2008:2.
- Statistiska centralbyrån (2008) *Anhöriginvandrare och deras familjer.* Demografiska rapporter 2008:3.
- Statistiska centralbyrån (2008) *Invandrares flyttmönster.* Demografiska rapporter 2008:4.
- Statistiska centralbyrån (2008) *Ungdomars flytt hemifrån.* Demografiska rapporter 2008:5.
- Statistiska centralbyrån (2009) *Befolkningens utbildning 2008.* Statistiska meddelanden UF 37 SM 0901.
- Statistiska centralbyrån (2009) *Flergenerationsregistret 2008 – En beskrivning av innehåll och kvalitet.* Bakgrundsfakta Befolknings- och välfärdsstatistik 2009:1.
- Statistiska centralbyrån (2009) *Modell för att prognostisera återinvandringen av Sverigefödda.* Bakgrundsmaterial om demografi, barn och familj 2009:1.
- Statistiska centralbyrån (2009) *Sveriges framtida befolkning 2009–2060.* Demografiska rapporter 2009:1.
- Statistiska centralbyrån (2009) *Integration – utrikes födda på arbetsmarknaden.* Integration: Rapport 2.
- Statistiska centralbyrån (2010) *Sveriges framtida befolkning 2010–2060.* Statistiska meddelanden BE 18 SM 1001.
- Statistiska centralbyrån (2010) *Tema: Utbildning; Könstrukturen per utbildning och yrke 1990–2030.* Temarapport 2010:1

Storstadskommittén (1998) *Tre städer – en storstadspolitik för hela landet. Statens utredningar om segregationsfrågan*. SOU 1998:25. Stockholm Fritzes offentliga publikationer.

TCO (2009) *TCO granskar: Myten om överutbildning*. #7/09.

Ungdomsstyrelsen (2008) *Gift mot sin vilja*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2008:9.

Bilaga 1

Länder i de olika ländergrupperna

Sverige

Norden (utom Sverige)

Danmark
Finland
Island
Norge

EU-länder (utom Norden)

Belgien
Bulgarien
Cypern
Danzig
Estland
Frankrike
Gibraltar
Grekland
Irland
Italien
Lettland
Litauen
Luxemburg
Malta
Nederländerna
Polen
Portugal
Rumänien
Slovakien
Slovenien
Spanien
Storbritannien och Nordirland
Tjeckien
Tjeckoslovakien
Tyska Dem Rep (DDR)
Tyskland
Ungern
Österrike

Övriga Europa (Europa utom Norden och EU-länder)

Albanien
Andorra
Bosnien-Hercegovina
Jugoslavien

Övriga Europa (Europa utom Norden och EU-länder) forts

Kroatien
Liechtenstein
Makedonien
Moldavien
Monaco
Montenegro
Ryssland
San Marino
Schweiz
Serbien
Serbien och Montenegro
Turkiet
Ukraina
Vatikanstaten
Vitryssland

Länder (utanför Europa) med högt HDI

Antigua och Barbuda
Arabemiraten, Förenade
Argentina
Australien
Bahamas
Bahrain
Barbados
Bermuda
Brasilien
Brunei Darussalam
Chile
Costa Rica
Hongkong
Israel
Japan
Kanada
Korea, Syd-
Kuba
Kuwait
Libyen
Malajiska Förbundet

Länder (utanför Europa) med högt HDI forts

Malaysia
Mauritius
Mexiko
Nya Zeeland
Oman
Panama
Qatar
S:T Kitts och Nevis
Saudiarabien
Seychellerna
Singapore
Taiwan
Tonga
Trinidad och Tobago
Uruguay
USA

Länder (utanför Europa) med medel HDI

Algeriet
Anguilla
Arabrepubliken Egypten
Armenien
Azerbajdjan
Bangladesh
Belize
Bhutan
Bolivia
Botswana
Colombia
Comorererna
Djibouti
Dominica
Dominikanska Republiken
Ecuador
Egypten
Ekvatorialguinea
El Salvador
Fiji
Filippinerna
Franska Marocko
Gabon
Gambia
Gaza-området
Georgien
Ghana
Grenada
Guatemala
Guyana
Haiti
Honduras
Indien

Länder (utanför Europa) med medel HDI forts

Indonesien
Irak
Iran
Jamaica
Jordanien
Jungfruöarna, Brittiska
Kambodja
Kamerun
Kap Verde
Kazakstan
Kenya
Kina
Kirgizistan
Kiribati
Kongo
Kongo, Demokratiska Republiken
Korea, Nord-
Laos
Lesotho
Libanon
Liberia
Madagaskar
Maldiverna
Marocko
Marshallöarna
Mauretanien
Mikronesien
Mongoliet
Myanmar
Namibia
Nauru
Nepal
Nicaragua
Pakistan
Palau
Palestina
Papua Nya Guinea
Paraguay
Peru
S:T Lucia
S:T Vincent och Grenadinerna
Salomonöarna
Samoa
Sao Tome och Principe
Sikkim
Sovjetunionen
Sri Lanka
Sudan
Surinam
Swaziland
Sydafrika
Sydjemmen

Länder (utanför Europa) med medel HDI forts

Syrien
Tadjikistan
Thailand
Togo
Tunisien
Turkmenistan
Tuvalu
Uganda
Uzbekistan
Vanuatu
Venezuela
Vietnam
Vietnam, Rep
Västbanken
Västra Samoa
Yemen
Zimbabwe
Östtimor

Länder (utanför Europa) med lågt HDI

Afghanistan
Angola
Benin

Länder (utanför Europa) med lågt HDI forts

Burkina Faso
Burundi
Centralafrikanska Republiken
Elfenbenskusten
Eritrea
Etiopien
Guinea
Guinea-Bissau
Malawi
Mali
Mocambique
Niger
Nigeria
Rwanda
Senegal
Sierra Leone
Somalia
Tanzania
Tchad
Zambia
Zanzibar

Bilaga 2

Kommuner i de olika regionfamiljerna

Funktionella arbetsmarknadsregioner, FA-regioner, delas in i regionfamiljer utifrån följande faktorer som enligt Tillväxtverket har betydelse för utveckling och tillväxt:

- befolkningsstorlek
- utbildningsnivå
- andelen företagare
- tillgänglighet till arbetstillfällen

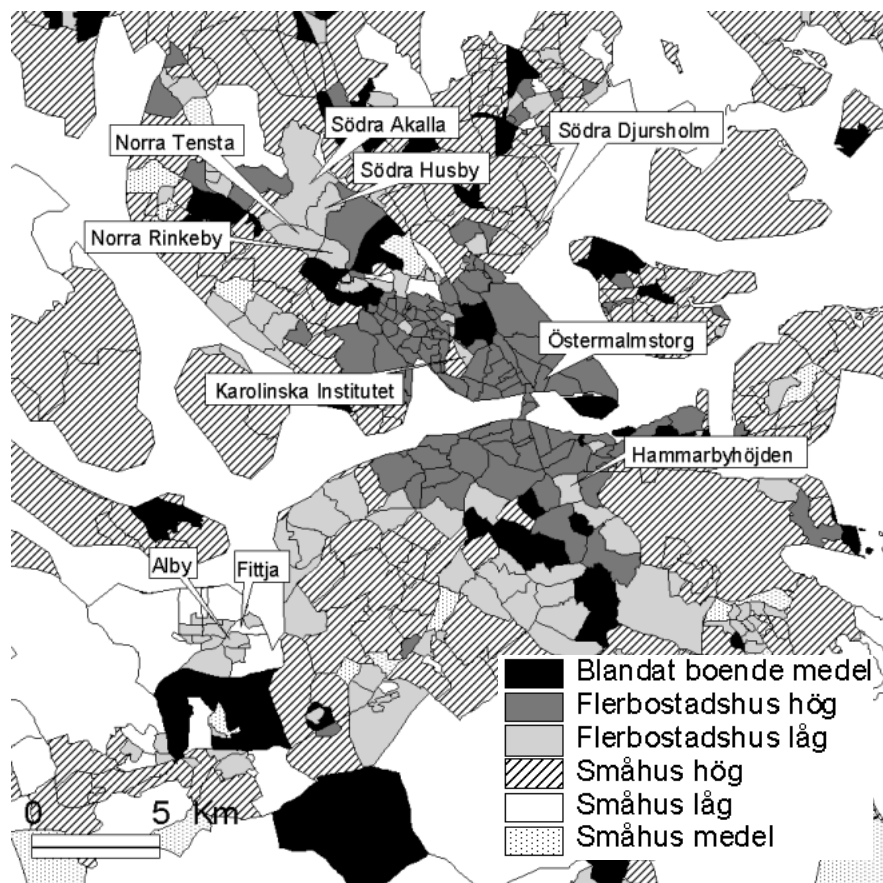
Kommunerna har utifrån dessa kriterier delats in i följande regionfamiljer:

Storstads- regioner	Större regioncentra	Mindre regioncentra	Småregioner privat sysselsättning	Småregioner offentlig sysselsättning
Göteborg	Blekinge	Avesta	Bengtstors	Arjeplog
Malmö	Borås	Gotland	Eda	Arvidsjaur
Stockholm	Eskilstuna	Hudiksvall	Fagersta	Dorotea
	Falun/Borlänge	Karlskoga	Filipstad	Gällivare
	Gävle	Kiruna	Hagfors	Haparanda
	Halmstad	Lidköping	Hällefors	Jokkmokk
	Jönköping	Ljungby	Härjedalen	Lycksele
	Kalmar	Mora	Kramfors	Pajala
	Karlstad	Nyköping	Ljusdal	Sollefteå
	Kristianstad	Oskarshamn	Ludvika	Sorsele
	Luleå	Skellefteå	Malung	Storuman
	Skövde	Strömstad	Vansbro	Torsby
	Sundsvall	Söderhamn	Vimmerby	Vilhelmina
	Trollhättan	Tranås	Årjäng	Åsele
	Umeå	Vetlanda		Överkalix
	Västerås	Värnamo		Övertorneå
	Växjö	Västervik		
	Örebro	Älmhult		
	Östergötland	Örnsköldsvik		
	Östersund			

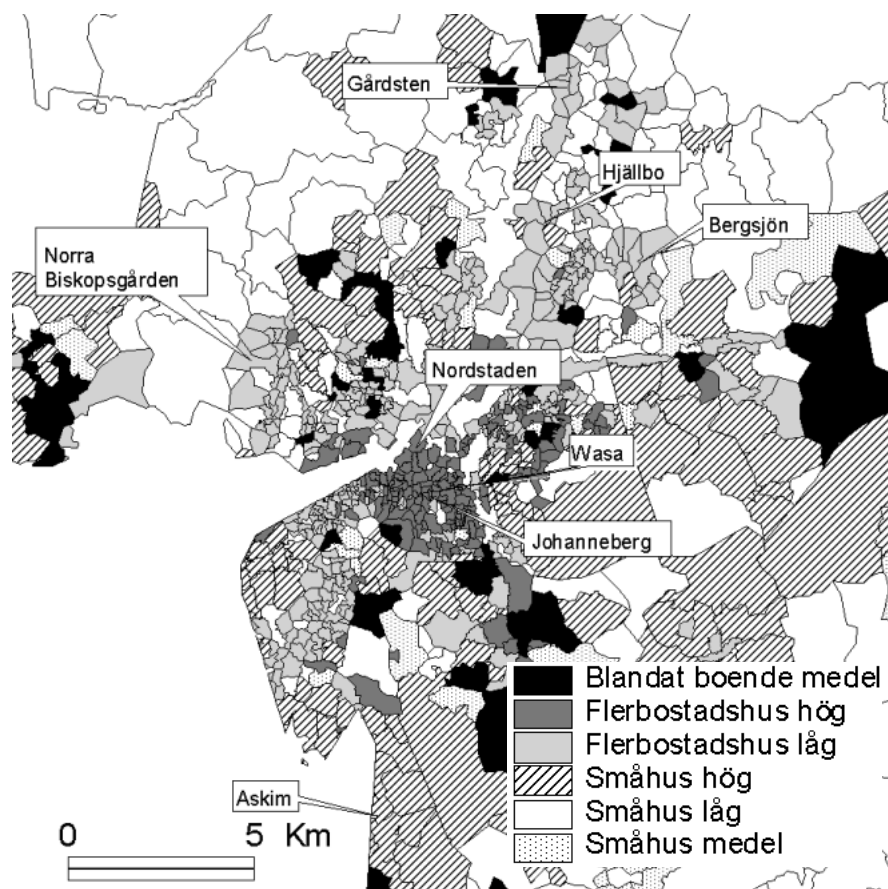
Källa: Tillväxtverket

Bilaga 3

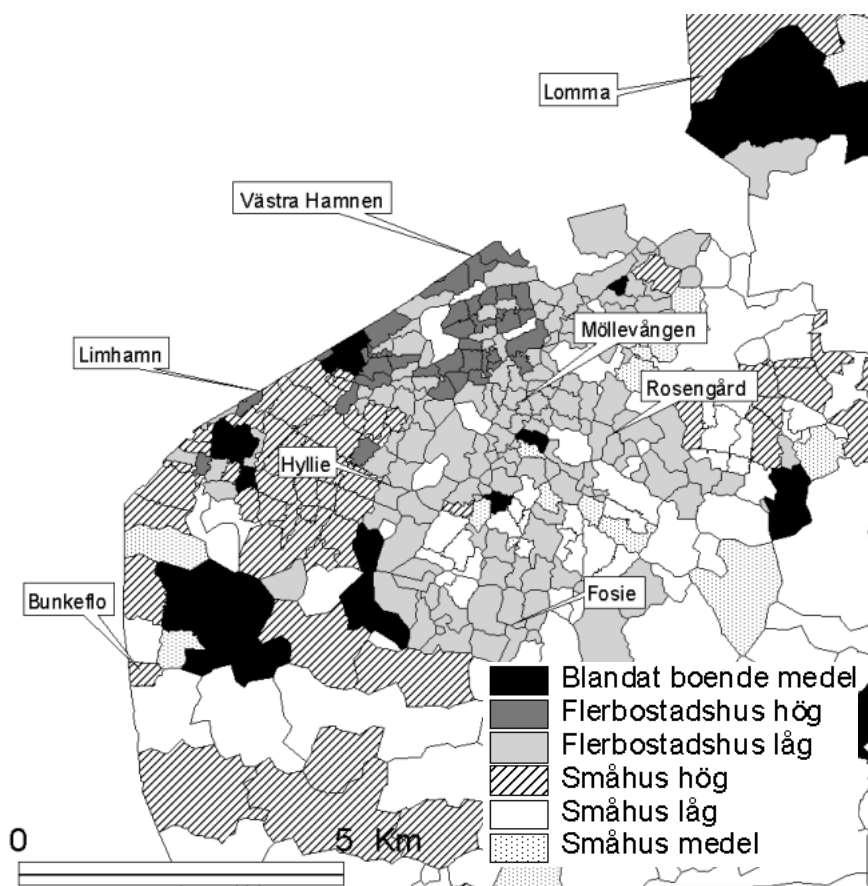
Indelning av Stockholm i olika områdestyper

Indelning av Göteborg i olika områdestyper

Indelning av Malmö i olika områdestyper

Tabellbilaga

Befolkningen efter bakgrund

Tabell T2.1

De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 0–6 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratal

The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 0–6 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds

Förälderns vanligaste födelseländer 1970	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1980	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	37	Finland	35	Finland	34
Tyskland	14	Norge	8	Danmark	7
Norge	10	Tyskland	8	Norge	7
Danmark	9	Danmark	8	Polen	4
Estland	4	Polen	4	Tyskland	4
Övriga länder	26	Övriga länder	37	Övriga länder	44
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	638,8	Totalt, antal	651,6	Totalt, antal	778,6

Förälderns vanligaste födelseländer 2000	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	21	Finland	10
Norge	7	Norge	5
Danmark	5	Thailand	5
Jugoslavien	5	Storbritannien och Nordirland	4
Storbritannien och Nordirland	4	Chile	4
Övriga länder	58	Övriga länder	72
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	722,9	Totalt, antal	884,1

Tabell T2.2**De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 0–6 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal**

The five most common countries of birth for the foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 0–6 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1970	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1980	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	49	Finland	41	Finland	16
Jugoslavien	7	Jugoslavien	10	Turkiet	11
Danmark	4	Turkiet	7	Jugoslavien	6
Tyskland	4	Grekland	5	Chile	5
Norge	3	Danmark	2	Iran	5
Övriga länder	33	Övriga länder	35	Övriga länder	57
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	330,5	Totalt, antal	434,7	Totalt, antal	521,2

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2000	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2008	Andel
Irak	9	Irak	15
Jugoslavien	8	Jugoslavien	5
Bosnien- Hercegovina	6	Bosnien- Hercegovina	5
Turkiet	6	Somalia	5
Libanon	6	Turkiet	5
Övriga länder	65	Övriga länder	65
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	785,0	Totalt, antal	982,4

Tabell T2.3**De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 7–15 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratals**

The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 7–15 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.

Förälderns vanligaste födelseländer 1970	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1980	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	34	Finland	37	Finland	35
Norge	15	Tyskland	13	Danmark	8
Tyskland	14	Norge	10	Norge	8
Danmark	12	Danmark	9	Tyskland	7
Estland	4	Estland	3	Polen	4
Övriga länder	21	Övriga länder	22	Övriga länder	38
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	790,9	Totalt, antal	905,5	Totalt, antal	819,4

Förälderns vanligaste födelseländer 2000	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	33	Finland	21
Norge	7	Norge	7
Danmark	7	Danmark	6
Jugoslavien	4	Jugoslavien	5
Polen	4	Storbritannien och Nordirland	4
Övriga länder	45	Övriga länder	57
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	1 037,5	Totalt, antal	934,9

Tabell T2.4**De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 7–15 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal**

The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 7–15 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1970	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1980	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	37	Finland	50	Finland	33
Danmark	8	Jugoslavien	10	Turkiet	10
Tyskland	8	Grekland	4	Jugoslavien	10
Norge	4	Danmark	3	Grekland	4
Estland	3	Tyskland	2	Polen	3
Övriga länder	40	Övriga länder	31	Övriga länder	40
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	308,1	Totalt, antal	470,1	Totalt, antal	470,2

Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2000	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	12	Jugoslavien	9
Turkiet	10	Irak	9
Jugoslavien	8	Turkiet	7
Iran	6	Bosnien- Hercegovina	6
Libanon	5	Libanon	6
Övriga länder	59	Övriga länder	63
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	732,0	Totalt, antal	955,0

Tabell T2.5**De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 16–19 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratals**

The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 16–19 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.

Förälderns vanligaste födelseländer 1970	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1980	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1990	Andel
Finland	28	Finland	35	Finland	34
Norge	25	Norge	8	Danmark	7
Danmark	15	Tyskland	8	Norge	7
Tyskland	8	Danmark	8	Polen	4
USA	5	Polen	4	Tyskland	4
Övriga länder	19	Övriga länder	37	Övriga länder	44
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	264,5	Totalt, antal	394,4	Totalt, antal	387,5

Förälderns vanligaste födelseländer 2000	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	36	Finland	32
Danmark	8	Norge	7
Norge	7	Jugoslavien	4
Tyskland	6	Polen	4
Polen	5	Storbritannien och Nordirland	4
Övriga länder	58	Övriga länder	49
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	366,1	Totalt, antal	498,4

Tabell T2.6

De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 16–19 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratal

The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 16–19 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
1970		1980		1990	
Finland	22	Finland	46	Finland	46
Danmark	7	Danmark	7	Jugoslavien	13
Estland	7	Tyskland	7	Grekland	5
Tyskland	7	Norge	4	Turkiet	3
Norge	4	Ungern	3	Danmark	2
Övriga länder	53	Övriga länder	33	Övriga länder	31
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	89,7	Totalt, antal	149,5	Totalt, antal	207,0

Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
2000		2008	
Finland	28	Turkiet	10
Turkiet	13	Finland	10
Jugoslavien	8	Jugoslavien	7
Polen	4	Iran	7
Grekland	3	Libanon	6
Övriga länder	44	Övriga länder	60
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	207,2	Totalt, antal	353,0

Tabell T2.7**De fem vanligaste födelseländerna för den utrikes födda föräldern 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Förälder till inrikes födda 20–44 år med en utrikes född förälder. Andel och hundratals**

The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 20–44 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.

Förälderns vanligaste födelseländer 1970	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1980	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 1990	Andel
Norge	29	Finland	29	Finland	34
Finland	24	Norge	23	Norge	16
Danmark	11	Danmark	13	Tyskland	12
USA	11	Tyskland	11	Danmark	11
Tyskland	8	USA	7	Estland	4
Övriga länder	17	Övriga länder	17	Övriga länder	23
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	494,3	Totalt, antal	1 206,2	Totalt, antal	1 974,3

Förälderns vanligaste födelseländer 2000	Andel	Förälderns vanligaste födelseländer 2008	Andel
Finland	36	Finland	37
Tyskland	12	Tyskland	9
Norge	11	Norge	8
Danmark	10	Danmark	8
Estland	3	Jugoslavien	3
Övriga länder	28	Övriga länder	35
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	2 267,2	Totalt, antal	2 322,9

Tabell T2.8

De fem vanligaste födelseländerna för de utrikes födda föräldrarna 1970, 1980, 1990, 2000 och 2008. Föräldrar till inrikes födda 20–44 år med två utrikes födda förälder. Andel och hundratals

The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 20–44 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.

Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
1970		1980		1990	
Estland	10	Finland	24	Finland	39
Finland	6	Danmark	6	Danmark	6
Norge	4	Tyskland	6	Tyskland	5
Sovjetunionen	4	Estland	6	Estland	3
Danmark	3	Norge	3	Norge	3
Övriga länder	73	Övriga länder	55	Övriga länder	44
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	130,5	Totalt, antal	385,0	Totalt, antal	755,8

Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel	Föräldrarnas vanligaste födelseländer	Andel
2000		2008	
Finland	42	Finland	36
Jugoslavien	8	Jugoslavien	9
Danmark	4	Turkiet	7
Turkiet	3	Grekland	3
Tyskland	3	Polen	3
Övriga länder	40	Övriga länder	42
Totalt, andel	100	Totalt, andel	100
Totalt, antal	1 056,0	Totalt, antal	1 227,3

Utbildning

Tabell T3.1

Fördelningen av inskrivna på olika program bland elever i årskurs ett på gymnasieskolan. Kvinnor födda 1984–1988 efter bakgrund

Distribution registered in different programs among pupils registered in grade one in upper secondary school. Women born 1984–1988 by background

Program i årskurs 1	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande				
Samhällsvetenskapliga programmet	28	28	33	28
Naturvetenskapliga programmet	11	10	14	15
Estetiska programmet	8	9	4	4
Medieprogrammet	4	5	3	2
Teknikprogrammet	2	1	1	1
International Baccalaureate	1	1	2	2
Yrkesförberedande				
Barn- och fritidsprogrammet	6	5	3	4
Hotell- och restaurang	5	5	3	2
Omvårdnadsprogrammet	5	4	4	6
Handel- och administration	4	4	6	6
Naturbruksprogrammet	3	3	1	1
Hantverksprogrammet	3	2	3	2
Specialutformade program	1	1	1	1
Livsmedelsprogram	1	0	0	0
Fordonsprogrammet	0	0	0	0
Industriprogrammet	0	0	0	0
Byggprogrammet	0	0	0	0
Elprogrammet	0	0	0	0
Energiprogrammet	0	0	0	0
Fristående skola	9	12	11	8
Individuella program	7	9	12	20
Totalt	100	100	100	100
Antal	197 384	23 986	14 111	23 176

Tabell T3.2**Fördelningen av inskrivna på olika program bland elever i årskurs ett på gymnasieskolan. Män födda 1984–1988 efter bakgrund**

Distribution registered in different programs among pupils registered in grade one in upper secondary school. Men born 1984–1988 by background

Program i årskurs 1	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande				
Samhällsvetenskapliga programmet	16	16	19	17
Naturvetenskapliga programmet	13	13	15	14
Estetiska programmet	12	10	9	7
Medieprogrammet	3	3	2	2
Teknikprogrammet	3	3	1	1
International Baccalaureate	0	1	1	1
Yrkesförberedande				
Barn- och fritidsprogrammet	8	7	7	5
Hotell- och restaurang	6	5	4	3
Omvårdnadsprogrammet	6	4	3	2
Handel- och administration	3	3	2	3
Naturbruksprogrammet	2	2	4	5
Hantverksprogrammet	3	2	1	1
Specialutformade program	2	2	1	2
Livsmedelsprogram	2	1	0	0
Fordonsprogrammet	1	1	1	0
Industriprogrammet	1	1	1	1
Byggprogrammet	1	1	0	1
Elprogrammet	0	0	0	0
Energiprogrammet	0	0	0	0
Fristående skola	9	11	15	24
Individuella program	10	13	13	9
Totalt	100	100	100	100
Antal	206 950	25 105	14 893	24 795

Tabell T3.3**Fördelningen av avgångna från olika program. Kvinnor födda 1984–1988 efter bakgrund***Distribution of pupils that completed different programs. Women born 1984–1988 by background*

Avslutat program	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande				
Samhällsvetenskapliga programmet	31	33	38	35
Naturvetenskapliga programmet	12	11	15	18
Estetiska programmet	8	9	4	4
Medieprogrammet	5	5	3	3
Teknikprogrammet	2	1	1	1
International Baccalaureate	0	0	1	1
Yrkesförberedande				
Barn- och fritidsprogrammet	6	5	3	4
Hotell- och restaurang	6	5	3	3
Handel- och administration	5	4	7	7
Omvårdnadsprogrammet	5	4	4	8
Hantverksprogrammet	3	3	3	2
Naturbruksprogrammet	3	3	1	1
Specialutformade program	3	3	2	2
Livsmedelsprogram	1	0	0	0
Fordonsprogrammet	0	0	0	0
Byggprogrammet	0	0	0	0
Industriprogrammet	0	0	0	0
Elprogrammet	0	0	0	0
Energiprogrammet	0	0	0	0
Fristående skola	10	13	12	9
Individuella program	0	0	1	1
Totalt	100	100	100	100
Antal	158 646	17 702	10 034	14 622

Tabell T3.4**Fördelningen avgångna från olika program. Män födda 1984–1988 efter bakgrund***Distribution of pupils that completed different programs. Men born 1984–1988 by background*

Avslutat program	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands
Studieförberedande				
Samhällsvetenskapliga programmet	18	19	23	23
Naturvetenskapliga programmet	15	16	18	19
Teknikprogrammet	12	10	9	9
Medieprogrammet	3	4	3	3
Estetiska programmet	3	3	2	2
International Baccalaureate	0	0	0	0
Yrkesförberedande				
Elprogrammet	8	8	8	7
Byggprogrammet	7	5	4	2
Fordonsprogrammet	6	5	4	4
Hotell- och restaurang	3	3	3	3
Handel- och administration	2	2	4	5
Industriprogrammet	3	2	1	2
Specialutformade program	2	2	2	2
Barn- och fritidsprogrammet	2	2	1	3
Naturbruksprogrammet	2	1	0	0
Energiprogrammet	1	1	1	1
Omvårdnadsprogrammet	1	1	1	1
Hantverksprogrammet	0	0	0	0
Livsmedelsprogram	0	0	0	0
Fristående skola	10	14	16	12
Individuella program	1	1	1	2
Totalt	100	100	100	100
Antal	157 415	17 127	9 318	13 352

Arbetsmarknad

Tabell T4.1

Antal förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande kvinnor efter föräldrarnas födelselandgrupp 2008³⁶

Number of gainfully employed and not gainfully employed women by parents birth country group 2008

Föräldrarnas födelseland	Förvärvsarbetande	Ej förvärvsarbetande	Totalt antal
Norden	24 580	5 377	29 957
EU	8 640	2 360	11 000
Övriga Europa	7 292	1 993	9 285
Hög HDI	757	357	1 114
Medel HDI	2 242	1 129	3 371
Låg HDI	98	85	183
Olika länder	9 379	2 861	12 240
Totalt	52 988	14 162	67 150

Tabell T4.2

Antal förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande män efter föräldrarnas födelselandgrupp 2008³⁷

Number of gainfully employed and not gainfully employed men by parents birth country group 2008

Föräldrarnas födelseland	Förvärvsarbetande	Ej förvärvsarbetande	Totalt antal
Norden	27 394	5 836	33 230
EU	10 229	2 362	12 591
Övriga Europa	8 633	2 242	10 875
Hög HDI	900	445	1 345
Medel HDI	2 720	1 215	3 935
Låg HDI	127	112	239
Olika länder	10 475	3 077	13 552
Totalt	60 478	15 289	75 767

³⁶ 2010-11-12 korrigerades fördelningen av antalet förvärvsarbetande, ej förvärvsarbetande och totalt antal efter föräldrarnas födelselandgrupp.

³⁷ 2010-11-12 korrigerades fördelningen av antalet förvärvsarbetande, ej förvärvsarbetande och totalt antal efter föräldrarnas födelselandgrupp.

Tabell T4.3**Antal förvärvsarbetande efter ålder och bakgrund 2008***Number of gainfully employed by age and background 2008*

Födelseland	20–34 år	35–49 år	50–64 år	Totalt
Sverige				
2 föräldrar födda i Sverige	803 586	1 163 544	1 104 231	3 071 361
1 utrikes född förälder	84 097	114 601	64 095	262 793
2 utrikes födda förälder	44 163	49 054	20 249	113 466
Utomlands	135 842	214 996	146 684	497 522
Totalt	1 067 688	1 542 195	1 335 259	3 945 142

Tabell T4.4**Andel förvärvsarbetande kvinnor 20–64 år efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent***Share of gainfully employed women 20–64 years by educational level and background 2008. Per cent*

Utb. Nivå	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands	Totalt	Totalt antal förvärvsarbetande
Förgymn.	62	60	56	41	56	319 165
Gymn.	82	81	80	65	80	907 654
Eftergymn.	92	90	89	69	88	755 344
Totalt	83	82	80	60	79	1 844 751

Tabell T4.5**Andel förvärvsarbetande män 20–64 år 2008 efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent***Share of gainfully employed men 20–64 years by educational level and background 2008. Per cent*

Utb. Nivå	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands	Totalt	Totalt antal förvärvsarbetande
Förgymn.	76	70	63	54	71	319 165
Gymn.	87	84	82	70	84	1 100 563
Eftergymn.	92	91	89	69	88	662 049
Totalt	86	84	81	66	83	2 081 777

Tabell T4.6**Antal kvinnor 20–64 år i olika yrkesgrupper efter bakgrund 2008***Number of women aged 20–64 in various occupations by background 2008*

Yrkesgrupp	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands	Totalt
Ledningsarbete	63 167	5 310	1 899	5 570	75 946
Teoretisk specialist	281 197	24 015	8 557	35 114	348 883
Kortare högskolutb.	308 695	25 412	10 518	33 584	378 209
Kontor/kundservice	181 771	15 767	7 397	19 880	224 815
Service/omsorg/sälj	421 989	36 083	16 321	75 325	549 718
Jord- & skogsbruk	9 464	684	193	773	11 114
Hantverk	14 555	1 278	543	2 576	18 952
Maskin- & process	44 783	4 144	2 364	12 354	63 645
Utan utb.krav	75 843	6 419	3 225	32 679	118 166
Totalt	1 401 464	119 112	51 017	217 855	1 789 448

Tabell T4.7**Antal män 20–64 år i olika yrkesgrupper efter bakgrund 2008***Number of men aged 20–64 in various occupations by background 2008*

Yrkesgrupp	2 föräldrar födda i Sverige	1 utrikes född förälder	2 utrikes födda föräldrar	Född utomlands	Totalt
Ledningsarbete	141 712	11 158	3 939	11 288	168 097
Teoretisk specialist	262 162	23 678	8 389	33 131	327 360
Kortare högskolutb.	287 616	25 226	10 021	25 660	348 523
Kontor/kundservice	78 415	7 469	3 724	13 653	103 261
Service/omsorg/sälj	124 841	12 945	6 337	30 472	174 595
Jord- & skogsbruk	43 072	1 904	413	2 034	47 423
Hantverk	291 118	22 784	10 033	34 675	358 610
Maskin- & process	262 714	21 171	10 504	51 101	345 490
Utan utb.krav	64 920	6 402	3 569	27 420	102 311
Totalt	1 556 570	132 737	56 929	229 434	1 975 670

Tabell T4.8**Antal i olika yrkesgrupper 2008. Kvinnor 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp***Number in various occupations 2008. Women aged 20–64 with two foreign born parents by parents birth country group*

Yrkesgrupp	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI	Låg HDI	Olika länder	Totalt
Led.arbete	883	376	182	10	44		404	1 899
Teoret. spec.	3 493	1 982	916	90	316	10	1 750	8 557
Kort hög.utb.	4 807	1 934	1 330	85	378	14	1 970	10 518
Kontor/kund.	3 361	1 294	1 086	99	285	15	1 257	7 397
Serv./omsorg	7 910	1 982	2 474	323	829	39	2 764	16 321
Jord- & skog	101	33	12		i.u.		45	i.u.
Hantverk	339	56	56	i.u.	12		78	i.u.
Maskin- & pro	1 396	246	367	17	41	i.u.	296	i.u.
Utan utb.krav	1 734	408	414	53	128	10	478	3 225
Totalt	24 024	8 311	6 837	i.u.	i.u.	i.u.	9 042	51 017

Tabell T4.9**Antal i olika yrkesgrupper 2008. Män 20–64 år med två utrikes födda föräldrar efter föräldrarnas födelselandgrupp***Number in various occupations 2008. Women aged 20–64 with two foreign born parents birth country group*

Yrkesgrupp	Norden	EU	Övriga Europa	Hög HDI	Medel HDI	Låg HDI	Olika länder	Totalt
Led.arbete	1 587	1 059	407	22	95		769	3 939
Teoret. spec.	3 081	2 195	844	102	331	11	1 825	8 389
Kort hög.utb.	4 312	2 057	1 266	100	347	14	1 925	10 021
Kontor/kund.	1 529	500	711	76	249	15	644	3 724
Serv./omsorg	2 115	896	1 387	224	602	38	1 075	6 337
Jord- & skog	223	71	12	i.u.	i.u.	i.u.	96	i.u.
Hantverk	6 208	1 174	879	77	211	i.u.	1 478	10 033
Maskin- & pro	5 773	1 188	1 694	89	316	16	1 428	10 504
Utan utb.krav	1 470	522	696	100	203	10	568	3 569
Totalt	26 298	9 662	7 896	i.u.	i.u.	i.u.	9 808	56 929

Tabell T4.10**Andel kvinnor i olika yrkesgrupper efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent**

*Share of women in various occupations by education and background 2008.
Per cent*

Bakgrund	Utb. Nivå	Ledande befattning	Yrken som kräver eftergymnasial kompetens	Övriga yrken	Totalt
2 föräldrar födda i Sverige	Totalt	4	42	54	1 515 507
	Förgymn.	2	12	86	124 568
	Gymn.	3	17	80	730 642
	Eftergymn.	7	75	18	660 297
1 förälder född utomlands	Totalt	4	41	55	131 456
	Förgymn.	3	13	85	10 030
	Gymn.	3	17	80	63 653
	Eftergymn.	6	72	21	57 773
2 föräldrar födda utomlands	Totalt	3	37	60	56 615
	Förgymn.	2	10	89	4 839
	Gymn.	2	17	81	29 481
	Eftergymn.	5	70	25	22 295
Född utomlands	Totalt	2	32	66	238 387
	Förgymn.	1	4	95	36 115
	Gymn.	2	11	87	101 396
	Eftergymn.	4	62	35	100 876
Totalt		4	41	55	1 941 965

Tabell T4.11**Andel män i olika yrkesgrupper efter utbildningsnivå och bakgrund 2008. Procent***Share of men in various occupations by education and background 2008. Per cent*

Bakgrund	Utb. nivå	Ledande befattning	Yrken som kräver eftergymnasial kompetens	Övriga yrken	Totalt
2 föräldrar födda i Sverige	Totalt	9	36	56	1 613 024
	Förgymn.	6	11	83	229 953
	Gymn.	7	21	72	853 587
	Eftergymn.	13	69	17	529 484
1 förälder född utomlands	Totalt	8	37	55	139 202
	Förgymn.	6	13	81	17 295
	Gymn.	6	22	72	74 118
	Eftergymn.	12	69	19	47 789
2 föräldrar födda utomlands	Totalt	7	32	61	60 138
	Förgymn.	5	11	84	7 916
	Gymn.	5	19	76	34 047
	Eftergymn.	10	66	24	18 175
Född utomlands	Totalt	5	26	69	236 828
	Förgymn.	3	5	91	42 591
	Gymn.	4	12	84	108 266
	Eftergymn.	6	53	40	85 971
Totalt		8	34	57	2 049 192

Tabell T4.12

Andel i yrkesgrupp efter utbildning och ålder 2008. Procent*Share of various occupations by education and age 2008. Per cent*

	Yrkesgrupp			Totalt	Totalt antal
	1	2 och 3	4 till 9		
Förgymnasial utbildning.	4	10	85	100	473 307
20–34 år	1	7	91	100	88 078
2 föräldrar födda i Sverige	1	8	90	100	55 306
1 förälder född utomlands	2	9	89	100	7 994
2 föräldrar födda utomlands	2	7	91	100	5 486
Född utomlands	1	4	95	100	19 292
35–49 år	5	10	85	100	137 806
2 föräldrar födda i Sverige	6	12	83	100	92 967
1 förälder född utomlands	6	14	80	100	9 581
2 föräldrar födda utomlands	5	11	84	100	4 388
Född utomlands	3	4	93	100	30 870
50–64 år	5	12	83	100	247 423
2 föräldrar födda i Sverige	5	12	82	100	206 248
1 förälder född utomlands	6	14	80	100	9 750
2 föräldrar födda utomlands	6	15	79	100	2 881
Född utomlands	3	6	91	100	28 544
Gymnasial utbildning.	5	19	77	100	1 995 190
20–34 år	2	12	86	100	606 847
2 föräldrar födda i Sverige	2	12	86	100	471 853
1 förälder född utomlands	2	13	85	100	49 410
2 föräldrar födda utomlands	2	12	86	100	26 318
Född utomlands	1	9	90	100	59 266
35–49 år	6	20	74	100	795 446
2 föräldrar födda i Sverige	6	21	73	100	617 659
1 förälder född utomlands	6	23	71	100	59 364
2 föräldrar födda utomlands	5	22	74	100	27 963
Född utomlands	3	12	85	100	90 460
50–64 år	6	23	71	100	592 897
2 föräldrar födda i Sverige	6	24	70	100	494 717
1 förälder född utomlands	6	24	69	100	28 997
2 föräldrar födda utomlands	6	25	69	100	9 247
Född utomlands	4	15	81	100	59 936

Tabell T4.12 (forts)
Andel i yrkesgrupp efter utbildning och ålder 2008
Share of various occupations by education and age 2008

	Yrkesgrupp			Totalt	Totalt antal
	1	2 och 3	4 till 9		
Eftergymnasial utbildning.	9	71	20	100	1 522 660
20–34 år	3	64	33	100	440 232
2 föräldrar födda i Sverige	3	66	31	100	338 603
1 förälder född utomlands	3	63	34	100	33 706
2 föräldrar födda utomlands	2	59	38	100	15 309
Född utomlands	2	53	45	100	52 614
35–49 år	10	73	17	100	623 840
2 föräldrar födda i Sverige	11	75	14	100	474 487
1 förälder född utomlands	11	75	15	100	47 815
2 föräldrar födda utomlands	9	73	17	100	17 402
Född utomlands	6	58	37	100	84 136
50–64	13	74	13	100	458 588
2 föräldrar födda i Sverige	14	75	11	100	376 691
1 förälder född utomlands	14	75	12	100	24 041
2 föräldrar födda utomlands	13	74	12	100	7 759
Född utomlands	7	64	30	100	50 097
Totalt	6	37	56	100	3 991 157

Familjebildning

Tabell T5.1

Antal familjebildningar i form av giftermål respektive barnafödande för de födda i Sverige efter bakgrund 1970–2008

Family formation by marriage and childbearing for native born by background 1970–2008

År	Född i Sverige						Summa
	2 föräldrar födda i Sverige		1 utrikes född förälder		2 utrikes födda föräldrar		
	giftermål	barn	giftermål	barn	giftermål	barn	
1970	57 271	25 236	1 939	1 180	452	302	86 380
1971	52 046	30 261	1 889	1 511	540	389	86 636
1972	49 169	33 390	1 907	1 781	574	494	87 315
1973	45 460	36 234	1 897	2 016	599	593	86 799
1974	49 072	39 309	2 308	2 377	745	700	94 511
1975	45 562	36 809	2 304	2 338	688	680	88 381
1976	43 935	34 478	2 361	2 178	769	742	84 463
1977	37 728	33 597	2 171	2 174	750	757	77 177
1978	34 676	32 424	2 075	2 305	757	744	72 981
1979	32 981	34 230	2 130	2 463	735	872	73 411
1980	32 042	36 264	2 133	2 731	768	972	74 910
1981	31 251	35 574	2 383	2 725	809	986	73 728
1982	30 311	35 542	2 248	2 934	808	1 058	72 901
1983	29 159	36 091	2 265	2 979	779	1 103	72 376
1984	29 379	37 542	2 413	3 183	867	1 216	74 600
1985	30 076	40 374	2 546	3 608	999	1 413	79 016
1986	30 295	43 711	2 590	4 100	1 044	1 602	83 342
1987	31 956	46 271	2 895	4 212	1 145	1 676	88 155
1988	33 655	50 252	3 074	4 766	1 297	1 972	95 016
1989	48 304	52 799	4 388	5 011	1 839	2 086	114 427
1990	34 445	55 128	3 253	5 328	1 422	2 281	101 857
1991	31 107	53 576	3 051	5 174	1 308	2 301	96 517
1992	30 716	50 462	3 013	4 866	1 345	2 205	92 607
1993	26 989	46 930	2 631	4 728	1 224	2 067	84 569
1994	25 795	44 519	2 599	4 376	1 277	2 105	80 671
1995	24 567	41 982	2 439	4 219	1 256	1 957	76 420
1996	23 730	39 737	2 443	3 963	1 244	1 852	72 969
1997	22 489	37 779	2 309	3 842	1 217	1 843	69 479
1998	21 977	37 176	2 280	3 763	1 165	1 701	68 062
1999	23 748	38 120	2 482	3 764	1 339	1 703	71 156
2000	26 546	40 057	2 736	4 173	1 458	1 875	76 845
2001	24 246	40 841	2 547	4 137	1 472	1 898	75 141
2002	24 850	44 252	2 562	4 471	1 475	2 034	79 644
2003	24 935	45 166	2 577	4 651	1 607	2 065	81 001
2004	25 943	45 023	2 675	4 534	1 669	2 002	81 846
2005	26 333	45 073	2 772	4 606	1 720	1 980	82 484
2006	26 819	47 024	2 824	4 903	1 843	2 023	85 436

Tabell T5.1 (forts)**Antal familjebildningar i form av giftermål respektive barnafödande för de födda i Sverige efter bakgrund 1970–2008***Family formation by marriage and childbearing for native born by background 1970–2008*

År	Född i Sverige						Summa
	2 föräldrar födda i Sverige		1 utrikes född förälder		2 utrikes födda föräldrar		
	giftermål	barn	giftermål	barn	giftermål	barn	
2007	27 033	46 861	2 916	4 990	1 914	2 081	85 795
2008	26 858	48 055	2 998	5 144	2 057	2 018	87 130

Tabell T5.2**Antal barnlösa och ogifta i dec 2003 efter kön och bakgrund 15–49 år***Number of unmarried and childless in Dec 2003 by sex and background age 15–49*

Födelseland		Kvinnor	Män
Född i Sverige	2 föräldrar födda i Sverige	616 872	806 148
	1 utrikes född förälder	72 372	92 162
	2 utrikes födda föräldrar	37 923	48 970
Född utomlands		84 945	118 255

Tabell T5.3**Antal som var ogifta och barnlösa i dec 2003 och bildat familj 2004–2008 ålder 15–49 år***Number unmarried and childless in Dec 2003 who formed a family 2004–2008, age 20–49*

Födelseland		Kvinnor	Män
Född i Sverige	2 föräldrar födda i Sverige	135 728	136 926
	1 utrikes född förälder	13 694	13 565
	2 utrikes födda föräldrar	6 325	6 286
Född utomlands		13 637	13 043

Tabell T5.4**Antal ogifta och barnlösa kvinnor i dec 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land***Number unmarried and childless women in Dec 2003 by own/parents birth region*

	Norden	EU	Övriga Europa	Högt HDI	Medel HDI	Lågt HDI
Födelse land						
Sverige						
en förälder född						
utomlands	36 348	21 195	3 709	4 620	5 996	504
två föräldrar födda						
utomlands	12 744	7 038	8 133	2 042	6 493	532
Utomlands	11 608	12 968	14 324	10 467	30 876	4 700

Tabell T5.5**Antal ogifta och barnlösa män i dec 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land***Number unmarried and childless men in Dec 2003 by own/parents birth region*

	Norden	EU	Övriga Europa	Högt HDI	Medel HDI	Lågt HDI
Födelse land						
Sverige						
en förälder född						
utomlands	48 263	26 488	4 445	5 293	7 177	496
två föräldrar födda						
utomlands	18 339	8 879	10 356	2 273	7 280	556
Utomlands	16 872	18 027	19 265	12 370	44 380	7 355

Tabell T5.6**Antal kvinnor som bildat familj 2004–2008 och var barnlösa och ogifta 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land***Number of women who formed a family in 2004–2008 and were childless and unmarried in 2003, by own/parents birth region*

	Norden	EU	Övriga Europa	Högt HDI	Medel HDI	Lågt HDI
Födelse land						
Sverige						
en förälder född utomlands	7 474	4 005	661	639	850	65
två föräldrar födda utomlands	2 829	1 016	1 501	217	629	23
utomlands	1 993	2 256	1 217	1 936	4 860	375

Tabell T5.7**Antal män som bildat familj 2004–2008 och var barnlösa och ogifta 2003 efter eget/föräldrarnas födelse land***Number of men who formed a family in 2004–2008 and were childless and unmarried in 2003, by own/parents birth region*

	Norden	EU	Övriga Europa	Högt HDI	Medel HDI	Lågt HDI
Födelse land						
Sverige						
en förälder född utomlands	7 258	4 299	659	572	722	55
två föräldrar födda utomlands	2 792	1 143	1 540	185	495	12
utomlands	1 786	2 268	2 505	1 617	4 194	373

Barnafödande

Tabell T6.1

Relativa risker att föda ett första barn för barnlösa kvinnor 16–45 år 1998–2008

Relative risks of having the first child for childless women aged 16–45, 1998–2008.

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i Norden	1,02*	1,02*	1,03*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	0,84*	0,84*	0,87*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	0,90*	0,90*	0,92*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	0,78*	0,79*	0,85*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	0,77*	0,79*	0,82*
Födda i Sverige, föräldrar födda i Norden	1,01	1,01	1,01
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	0,72*	0,73*	0,79*
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	1,01	1,03*	1,06*
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	0,65*	0,69*	0,75*
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	0,78*	0,79*	0,84*
Födda i Norden	1,01
Födda i EU-land	0,90*
Födda i övr. Europa	1,73*
Födda i land med högt HDI	0,90*
Födda i land med medel HDI	1,43*
Ålder			
–19 år	0,07*	0,07*	0,12*
20–24 år	0,42*	0,40*	0,43*
25–29 år	1	1	1
30–34 år	1,57*	1,60*	1,51*
35–39 år	0,92*	0,94*	0,89*
40–45 år	0,17*	0,18*	0,17*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		1,13*	1,30*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		0,73*	0,85*
Eftergymnasial >3 år		1,20*	1,19*
Uppgift saknas		0,41*	0,71*
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			0,76*
Studerande			0,36*
Bidrag			1,07*
Övrig			0,32*

*p<0,05

Tabell T6.2**Relativa risker att få ett första barn för barnlösa män 16–50 år 1998–2008***Relative risks of having the first child for childless men aged 16–50, 1998–2008.*

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i norden	0,94*	0,95*	0,97*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	0,92*	0,92*	0,95*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	0,98	0,99	1,03
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	0,79*	0,80*	0,87*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	0,77*	0,78*	0,84*
Födda i Sverige, föräldrar födda i norden	0,92*	0,93*	0,96*
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	0,80*	0,81*	0,87*
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	1,05*	1,07*	1,13*
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	0,73*	0,75*	0,84*
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	0,84*	0,85*	0,91*
Födda i norden	0,88*
Födda i EU-land	0,92*
Födda i övr. Europa	1,75*
Födda i land med högt HDI	0,95*
Födda i land med medel HDI	1,18*
Ålder			
–19 år	0,03*	0,04*	0,07*
20–24 år	0,28*	0,28*	0,32*
25–29 år	1	1	1
30–34 år	1,78*	1,80*	1,70*
35–39 år	1,28*	1,28*	1,21*
40–45 år	0,47*	0,45*	0,44*
46 år –	0,11*	0,10*	0,10*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		0,90*	1,03*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		0,88*	0,97*
Eftergymnasial >3 år		1,17*	1,18*
Uppgift saknas		0,35*	0,66*
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			0,56*
Studerande			0,33*
Bidrag			0,72*
Övrig			0,29*

*p<0,05

Tabell T6.3**Relativa risker att föda ett andra barn för kvinnor 16–45 år med ett barn 1998–2008***Relative risks of having a second child for women aged 16–45 with one child, 1998–2008.*

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i norden	0,91*	0,94*	0,94*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	0,94*	0,94*	0,95*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	0,87*	0,90*	0,92*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	0,94	0,94	0,95
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	0,86*	0,87*	0,88*
Födda i Sverige, föräldrar födda i norden	0,86*	0,91*	0,92
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	0,91*	0,92*	0,93*
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	0,93*	0,97	0,98
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	0,90*	0,93*	0,97
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	0,87*	0,90*	0,92*
Födda i norden	0,88*
Födda i EU-land	0,81*
Födda i övr. Europa	1,02
Födda i land med högt HDI	0,91*
Födda i land med medel HDI	1,03*
Ålder			
–19 år	0,36*	0,39*	0,43*
20–24 år	0,74*	0,80*	0,84*
25–29 år	1	1	1
30–34 år	1,10*	1,06*	1,04*
35–39 år	0,68*	0,66*	0,65*
40–45 år	0,11*	0,11*	0,11*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		0,79*	0,84*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		1,17*	1,19*
Eftergymnasial >3 år		1,41*	1,38*
Uppgift saknas		0,86*	0,96
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			0,87*
Studerande			0,71*
Bidrag			0,67*
Övrig			0,88*

*p<0,05

Tabell T6.4**Relativa risker att få ett andra barn för män 16–50 år med ett barn 1998–2008***Relative risks of having a second child for men aged 16–50 years with one child, 1998–2008.*

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i norden	0,91*	0,94*	0,95*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	0,99	0,97*	0,98*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	0,89*	0,91*	0,94*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	1,06	1,02	1,04
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	0,93*	0,91*	0,95
Födda i Sverige, föräldrar födda i norden	0,86*	0,91*	0,93*
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	1,00	0,99	1,01
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	1,02	1,05*	1,09*
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	1,04	1,07	1,11*
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	0,89*	0,89*	0,92*
Födda i norden	0,83*
Födda i EU-land	0,99
Födda i övr. Europa	1,13*
Födda i land med högt HDI	0,97*
Födda i land med medel HDI	1,20*
Ålder			
–19 år	0,24*	0,24*	0,30*
20–24 år	0,64*	0,68*	0,72*
25–29 år	1	1	1
30–34 år	1,22*	1,13*	1,12*
35–39 år	0,95*	0,87*	0,86*
40–45 år	0,35*	0,31*	0,31*
46 år –	0,08*	0,063*	0,06*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		0,78*	0,83*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		1,30*	1,30*
Eftergymnasial >3 år		1,59*	1,56*
Uppgift saknas		0,89*	1,05
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			0,64*
Studerande			0,67*
Bidrag			0,54*
Övrig			0,64*

*p<0,05

Tabell T6.7**Relativa risker att föda ett tredje barn för kvinnor 16–45 år med två barn 1998–2008***Relative risks of having a third child for women aged 16–45 years with two children, 1998–2008.*

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i norden	1,08*	1,09*	1,09*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	1,07*	1,05*	1,05*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	1,06	1,06	1,05
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	1,24*	1,18*	1,17*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	1,25*	1,20*	1,18*
Födda i Sverige, föräldrar födda i norden	1,06*	1,07*	1,07*
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	0,92	0,91*	0,89*
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	0,92*	0,93	0,92*
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	1,74*	1,65*	1,62*
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	1,12*	1,10*	1,09
Födda i norden	1,13*
Födda i EU-land	1,07*
Födda i övr. Europa	1,32*
Födda i land med högt HDI	1,42*
Födda i land med medel HDI	1,82*
Ålder			
–19 år	0,66*	0,25*	0,24*
20–24 år	1,01*	0,95*	0,90*
25–29 år	1	1	1
30–34 år	0,80*	0,76*	0,77*
35–39 år	0,47*	0,44*	0,45*
40–45 år	0,09*	0,08*	0,08*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		1,30*	1,25*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		1,12*	1,14*
Eftergymnasial >3 år		1,57*	1,59*
Uppgift saknas		2,36*	2,11*
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			1,21*
Studerande			0,94*
Bidrag			1,31*
Övrig			1,25*

*p<0,05

Tabell T6.8**Relativa risker att få ett tredje barn för män 16–50 år med två barn 1998–2008***Relative risks of having a third child for men aged 16–50 years with two children, 1998–2008.*

Variabel	Relativa risker		
	Modell		
	A	B	C
Bakgrund			
Födda i Sverige, ingen förälder född utomlands	1	1	1
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i norden	1,08*	1,09*	1,08*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i EU-land	1,09*	1,06*	1,06*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i övr. Europa	1,08	1,05	1,05
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. högt HDI	1,23*	1,19*	1,18*
Födda i Sverige, 1 förälder född i Sverige, 1 i land m. medel HDI	1,25*	1,19*	1,18*
Födda i Sverige, föräldrar födda i norden	1,09*	1,11*	1,09*
Födda i Sverige, föräldrar födda i EU-land	1,04	1,02	1,01
Födda i Sverige, föräldrar födda i övr. Europa	1,02	1,00	0,98
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. högt HDI
Födda i Sverige, föräldrar födda i land m. medel HDI	1,08	1,04	1,02
Födda i Sverige, föräldrar födda i olika ländergrupper	1,00	1,00	0,98
Födda i norden	1,06*
Födda i EU-land	1,24*
Födda i övr. Europa	1,60*
Födda i land med högt HDI	1,53*
Födda i land med medel HDI	2,54*
Ålder			
–19 år	0,58*	0,28	0,24*
20–24 år	1,05*	1,01	0,96
25–29 år	1	1	1
30–34 år	0,93*	0,87*	0,88*
35–39 år	0,70*	0,63*	0,63*
40–45 år	0,30*	0,25*	0,25*
46 år –	0,08*	0,06*	0,06*
Utbildningsnivå			
Förgymnasial		1,11*	1,09*
Gymnasial		1	1
Eftergymnasial <3 år		1,12*	1,12*
Eftergymnasial >3 år		1,54*	1,56*
Uppgift saknas		1,31*	1,24*
Arbetsmarknadsstatus			
Sysselsatt			1
Arbetslös			1,27*
Studerande			1,10*
Bidrag			1,44*
Övrig			1,17*

*p<0,05

Inrikes flyttningar

Tabell T8.1

Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 17 och 25 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 17 and 25 born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Bostaden vid 17 års ålder	Bostaden vid 25 års ålder						Utflyttning	
	Blandat medel	FH hög	FH låg	SH hög	SH låg	SH medel	Totalt	Flyttnings- överskott
2 föräldrar födda i Sverige								
Blandat medel	26 107	8 603	13 534	4 345	8 394	6 330	67 313	1 849
Flerbostadshus hög	2 054	15 854	5 103	3 973	1 436	1 046	29 466	39 806
Flerbostadshus låg	6 372	7 565	21 421	4 426	5 341	4 120	49 245	42 742
Småhus hög	5 514	17 287	13 262	21 577	3 577	3 078	64 295	-19 231
Småhus låg	18 194	11 734	23 005	6 395	44 272	15 252	118 852	-43 988
Småhus medel	10 921	8 229	15 662	4 348	11 844	25 164	76 168	-21 178
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>69 162</i>	<i>69 272</i>	<i>91 987</i>	<i>45 064</i>	<i>74 864</i>	<i>54 990</i>		
1 förälder född utomlands								
Blandat medel	2 419	971	1 315	506	745	540	6 496	-81
Flerbostadshus hög	294	2 740	778	587	158	152	4 709	4 383
Flerbostadshus låg	736	1 145	2 913	584	540	430	6 348	3 741
Småhus hög	611	2 248	1 595	2 897	355	316	8 022	-2 418
Småhus låg	1 457	1 164	2 086	557	3 239	1 202	9 705	-3 770
Småhus medel	898	824	1 402	473	898	1 993	6 488	-1 855
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>6 415</i>	<i>9 092</i>	<i>10 089</i>	<i>5 604</i>	<i>5 935</i>	<i>4 633</i>		
2 föräldrar födda utomlands								
Blandat medel	1 328	384	704	260	354	275	3 305	133
Flerbostadshus hög	192	1 544	654	352	85	93	2 920	1 260
Flerbostadshus låg	458	819	2 645	463	365	254	5 004	1 501
Småhus hög	335	798	775	1 459	173	147	3 687	-651
Småhus låg	681	363	996	301	1 407	518	4 266	-1 461
Småhus medel	444	272	731	201	421	994	3 063	-782
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>3 438</i>	<i>4 180</i>	<i>6 505</i>	<i>3 036</i>	<i>2 805</i>	<i>2 281</i>		
Utrikesfödda								
Blandat medel	12 427	1 088	1 877	765	615	576	17 348	-651
Flerbostadshus hög	465	15 403	1 487	867	201	187	18 610	3 088
Flerbostadshus låg	1 137	1 772	38 566	1 251	666	528	43 920	3 477
Småhus hög	616	1 604	1 628	7 348	271	210	11 677	-325
Småhus låg	1 109	919	1 989	538	9 458	904	14 917	-2 924
Småhus medel	943	912	1 850	583	782	9 112	14 182	-2 665
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>16 697</i>	<i>21 698</i>	<i>47 397</i>	<i>11 352</i>	<i>11 993</i>	<i>11 517</i>		

FH = Flerbostadshus SH = Småhus

Tabell T8.2

Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 25 och 35 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige mellan 17 och 35 års ålder

Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35

Bostaden vid 25 års ålder	Bostaden vid 35 års ålder						Utflyttning	Flyttnings- överskott
	Blandat medel	FH hög	FH låg	SH hög	SH låg	SH medel	Totalt	
2 föräldrar födda i Sverige								
Blandat medel	19 737	5 025	9 245	5 499	21 226	12 530	73 262	-16 319
Flerbostadshus hög	6 495	24 518	11 105	14 970	9 681	5 844	72 613	-16 749
Flerbostadshus låg	11 096	10 148	25 386	11 467	24 972	14 433	97 502	-26 525
Småhus hög	4 168	8 858	8 807	12 674	7 854	5 000	47 361	4 369
Småhus låg	9 173	4 252	9 745	3 913	37 639	14 650	79 372	40 157
Småhus medel	6 274	3 063	6 689	3 207	18 157	21 127	58 517	15 067
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>56 943</i>	<i>55 864</i>	<i>70 977</i>	<i>51 730</i>	<i>119 529</i>	<i>73 584</i>		
1 förälder född utomlands								
Blandat medel	1 841	620	1 102	535	1 665	1 044	6 807	-1 313
Flerbostadshus hög	733	3 857	1 656	1 704	985	567	9 502	-1 578
Flerbostadshus låg	1 137	1 385	3 448	1 235	2 195	1 259	10 659	-1 348
Småhus hög	515	1 330	1 275	1 553	734	505	5 912	-259
Småhus låg	720	412	1 044	326	2 752	1 084	6 338	3 349
Småhus medel	548	320	786	300	1 356	1 632	4 942	1 149
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>5 494</i>	<i>7 924</i>	<i>9 311</i>	<i>5 653</i>	<i>9 687</i>	<i>6 091</i>		
2 föräldrar födda utomlands								
Blandat medel	1 081	287	781	271	757	519	3 696	-497
Flerbostadshus hög	382	1 513	1 132	688	416	255	4 386	-874
Flerbostadshus låg	705	775	2 837	673	1 216	681	6 887	48
Småhus hög	291	616	1 018	706	360	271	3 262	-616
Småhus låg	413	174	669	162	1 060	559	3 037	1 318
Småhus medel	327	147	498	146	546	772	2 436	621
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>3 199</i>	<i>3 512</i>	<i>6 935</i>	<i>2 646</i>	<i>4 355</i>	<i>3 057</i>		
Utrikesfödda								
Blandat medel	7 948	856	4 923	604	1 307	1 424	17 062	-1 762
Flerbostadshus hög	1 362	10 295	6 610	1 928	1 025	687	21 907	-5 505
Flerbostadshus låg	2 854	2 875	35 423	1 852	2 704	2 046	47 754	9 846
Småhus hög	764	1 557	4 728	3 402	637	527	11 615	-3 197
Småhus låg	1 102	440	2 960	333	6 241	1 194	12 270	740
Småhus medel	1 270	379	2 956	299	1 096	5 758	11 758	-122
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>15 300</i>	<i>16 402</i>	<i>57 600</i>	<i>8 418</i>	<i>13 010</i>	<i>11 636</i>		

FH = Flerbostadshus SH = Småhus

Tabell T8.3**Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 17 och 25 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder***Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35*

Bostaden vid 17 års ålder	Bostaden vid 25 års ålder						Utflyttning Totalt	Flyttningsöverskott
	Blandat medel	FH hög	FH låg	SH hög	SH låg	SH medel		
2 föräldrar födda i Sverige								
Blandat medel	7 795	3 960	3 278	1 909	1 449	1 416	19 807	-1 071
Flerbostadshus hög	1 209	13 375	3 217	2 838	614	539	21 792	20 031
Flerbostadshus låg	1 707	4 242	8 937	2 303	993	1 072	19 254	12 032
Småhus hög	3 406	13 832	8 144	16 633	1 327	1 766	45 108	-18 144
Småhus låg	2 736	3 430	4 088	1 793	6 205	1 937	20 189	-8 022
Småhus medel	1 883	2 984	3 622	1 488	1 579	5 697	17 253	-4 826
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>18 736</i>	<i>41 823</i>	<i>31 286</i>	<i>26 964</i>	<i>12 167</i>	<i>12 427</i>		
1 förälder född utomlands								
Blandat medel	898	508	421	254	121	147	2 349	-168
Flerbostadshus hög	201	2 438	573	467	67	78	3 824	2 620
Flerbostadshus låg	282	799	1 606	385	148	145	3 365	1 244
Småhus hög	397	1 899	1 097	2 419	139	182	6 133	-2 203
Småhus låg	224	442	478	197	543	163	2 047	-917
Småhus medel	179	358	434	208	112	540	1 831	-576
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>2 181</i>	<i>6 444</i>	<i>4 609</i>	<i>3 930</i>	<i>1 130</i>	<i>1 255</i>		
2 föräldrar födda utomlands								
Blandat medel	552	251	313	153	72	66	1 407	-28
Flerbostadshus hög	159	1 434	554	300	44	60	2 551	791
Flerbostadshus låg	242	698	1 866	366	123	113	3 408	358
Småhus hög	222	667	549	1 201	82	99	2 820	-577
Småhus låg	124	163	243	122	295	81	1 028	-353
Småhus medel	80	129	241	101	59	248	858	-191
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>1 379</i>	<i>3 342</i>	<i>3 766</i>	<i>2 243</i>	<i>675</i>	<i>667</i>		
Utrikesfödda								
Blandat medel	4 393	516	494	405	86	69	5 963	-112
Flerbostadshus hög	319	13 987	1 161	745	93	105	16 410	1 235
Flerbostadshus låg	471	1 271	25 791	841	196	169	28 739	485
Småhus hög	395	1 372	1 074	6 245	108	112	9 306	-790
Småhus låg	151	234	370	143	2 751	86	3 735	-435
Småhus medel	122	265	334	137	66	1 822	2 746	-383
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>5 851</i>	<i>17 645</i>	<i>29 224</i>	<i>8 516</i>	<i>3 300</i>	<i>2 363</i>		

FH = Flerbostadshus SH = Småhus

Tabell T8.4

Riktade flyttningar mellan områdestyper efter bakgrund. Flyttningar mellan 25 och 35 års ålder för personer födda 1969–1973 som bodde i Sverige i storstadsregioner mellan 17 och 35 års ålder

Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35

Bostaden vid 25 års ålder	Bostaden vid 35 års ålder						Utflyttning	Flyttnings-överskott
	Blandat medel	FH hög	FH låg	SH hög	SH låg	SH medel	Totalt	
2 föräldrar födda i Sverige								
Blandat medel	4 530	1 985	2 357	3 082	4 653	2 545	19 152	-4 229
Flerbostadshus hög	3 243	16 576	6 275	10 183	4 511	2 527	43 315	-12 512
Flerbostadshus låg	2 691	4 239	9 699	6 381	6 012	3 345	32 367	-6 118
Småhus hög	2 047	6 092	5 023	9 768	3 300	2 081	28 311	4 067
Småhus låg	1 174	809	1 448	1 307	5 967	1 831	12 536	15 688
Småhus medel	1 238	1 102	1 447	1 657	3 781	3 681	12 906	3 104
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>14 923</i>	<i>30 803</i>	<i>26 249</i>	<i>32 378</i>	<i>28 224</i>	<i>16 010</i>		
1 förälder född utomlands								
Blandat medel	514	316	394	335	408	271	2 238	-394
Flerbostadshus hög	439	3 031	1 123	1 298	497	294	6 682	-1 227
Flerbostadshus låg	369	804	1 726	809	691	376	4 775	-270
Småhus hög	291	1 048	858	1 308	371	256	4 132	-72
Småhus låg	119	108	189	135	484	131	1 166	1 620
Småhus medel	112	148	215	175	335	322	1 307	343
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>1 844</i>	<i>5 455</i>	<i>4 505</i>	<i>4 060</i>	<i>2 786</i>	<i>1 650</i>		
2 föräldrar födda utomlands								
Blandat medel	360	186	342	181	224	126	1 419	-133
Flerbostadshus hög	274	1 263	929	558	289	152	3 465	-819
Flerbostadshus låg	306	549	1 792	510	495	269	3 921	222
Småhus hög	184	505	788	589	192	143	2 401	-400
Småhus låg	84	65	149	74	236	96	704	870
Småhus medel	78	78	143	89	138	181	707	260
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>1 286</i>	<i>2 646</i>	<i>4 143</i>	<i>2 001</i>	<i>1 574</i>	<i>967</i>		
Utrikesfödda								
Blandat medel	2 721	476	1 777	371	316	257	5 918	-293
Flerbostadshus hög	936	9 225	4 908	1 613	617	388	17 687	-4 396
Flerbostadshus låg	1 127	2 031	23 096	1 325	1 043	603	29 225	4 941
Småhus hög	442	1 265	3 268	3 082	343	262	8 662	-1 955
Småhus låg	215	152	624	156	2 007	163	3 317	1 251
Småhus medel	184	142	493	160	242	1 167	2 388	452
<i>Inflyttning totalt</i>	<i>5 625</i>	<i>13 291</i>	<i>34 166</i>	<i>6 707</i>	<i>4 568</i>	<i>2 840</i>		

In English

Summary

The purpose of this report is to study whether the demographic behavior differs between Swedish-born persons to foreign parents. Do the family-forming processes, childbearing, migration, and mortality for this group distinguish themselves from Swedish-born persons with both parents born in Sweden? Differences in the area of education and the labor market are also described.

Population by background

Sweden has gone from being a land of emigration to a land of immigration. Since the post-war period, immigration has provided a very significant admission to the Swedish population. The group of Swedish-born persons to one or two foreign-born parents has increased as a consequence of immigration. In 1970 the group with one foreign-born parent constituted 3 percent and the group with two foreign-born parents made up 1 percent of the Swedish population. The corresponding figures for 2008 were 7 and 4 percent, respectively.

The Swedish born groups with one or two foreign-born parents have changed their composition over the years. This is especially true for the group with two foreign-born parents. Earlier it was most common for parents to have been born in the Nordic countries. In later years it became more common that persons in this group had parents born in a country outside of Europe with a medium level of development or countries in Europe but outside EU. Among children born in Sweden aged 0 to 6 to two foreign-born parents, the single most common country of birth for the parents is Iraq, after which comes those countries that were part of the former Yugoslavia.

Education

Students who were born in Sweden with one or two parents born abroad have slightly lower grades in compulsory school and are to a slightly lesser extent qualified for upper secondary education compared with students both of whose parents were born in Sweden. Among students with two foreign-born parents, it is those with both parents born in a country outside of Europe with a high level of development that have the lowest grades. The percentage of

those who complete their upper secondary studies is also lower among those students who are born in Sweden to one or two foreign-born parents compared with students born to two Swedish-born parents. Among students with two foreign-born parents it is those whose both parents were born in a country outside of Europe with a high level of development whose percentage of having completed upper secondary school is the lowest.

The percentage of those with post-upper secondary education among 30-year-olds has increased during the past 10 year period, however this increase was least among men born in Sweden with both parents born abroad. It is also in this group that the percentage for post-upper secondary education among today's 30-year-olds is the lowest. The highest percentage of those with post-upper secondary education remains among women with both parents born in Sweden. It is clear that the parents' educational level is an important factor affecting the students study results at all levels of the educational system. A large part of the differences between the different groups can probably be explained by the parents' educational level.

Labour market

During the period of 1997–2008 the percentage of the gainfully employed increased, among those with one or two parents born abroad as well as for those with both parents born in Sweden. The rate for gainful employment among those Swedish born persons with one parent born abroad has consistently been one or a few percentage points lower than for those with both parents born in Sweden. For those with both parents born abroad, the rate for gainful employment has been a few percentage points lower still.

The distribution of occupations among the gainfully employed largely follows the same pattern as for those groups who are born in Sweden. Meanwhile certain differences can be observed. Those with one or both parents born in Sweden most often remain in leading positions or in occupations requiring post-upper secondary education compared with those with both parents born abroad.

It is also more common for persons with one or both parents born abroad to be overeducated for their occupational tasks in comparison with those with both parents born in Sweden, however the differences here are quite small.

Family-forming process

The family forming process as described in this report can be seen either through marriage or through the birth of the first shared child. During the years studied from 2004–2008 more persons start families through childbearing than through marriage.

Persons born in Sweden to foreign-born parents start families at younger ages than other groups born in Sweden. However when one regards the year at which cohabitation begins, then no difference remains in the distribution of ages between the different groups.

Persons born in Sweden with foreign-born parents start families to a lesser extent than other groups born in Sweden but to the same extent as persons born abroad. Those who were born in Sweden with one or two parents born abroad are not a homogenous group and this result is not applied for all foreign backgrounds.

It is more common that persons born in Sweden with two foreign-born parents form families with another person with foreign parents or with a foreign-born person, than it is for persons with at least one parent born in Sweden. Those who form families with someone of the same background as themselves is especially applicable to those born in Sweden to parents born in Europe outside of the EU.

Childbearing

Persons born in Sweden to parents born abroad have fewer children. Not only fewer children than the foreign-born, but also fewer children than those whose both parents were born in Sweden. The differences in fertility between the Swedish born with either both parents born in or outside of Sweden have increased since the year 2000. A likely explanation to the increasing differences is the changed composition of the group that is native born but with a connection to another country. Fertility differs for women and men of different backgrounds. Women and men whose parents were born in an EU country can be named as an example. These women and men have distinctly lower fertility than women born in Sweden to Swedish-born parents. Persons born outside of Europe with a medium to high level of development also have lower fertility. A lower level of education and less attachment to the labour market usually means lower fertility. Differences remain despite controlling for socioeconomic differences. Thus it is quite probable that other factors are at the bottom of this.

International migration

Swedish born persons with one or two parents born abroad have a higher propensity to emigrate than those whose both parents were born in Sweden. This propensity to emigrate is highest however among the foreign born. This difference becomes even greater if one considers socioeconomic backgrounds. It is relatively common that those with a foreign-born parent migrate to that parents' country of birth. Among those who emigrated as adults, barely one third emigrated to one of the parents' countries of birth. It is most common to migrate to the parents' country of birth for persons whose parents were born in one of the Nordic countries, EU countries, or non-European country with a high level of development. It is least common for those whose parents were born in a non-European country with a low level of development.

The propensity to move back to Sweden among those who have emigrated varies for the Swedish-born groups. Among those emigrated in 2005, 44 percent of those with two Swedish-born parents had come back to Sweden after three years. The corresponding percentages for those with one foreign-born parent were 39 percent and 27 percent for those with two foreign-born parents.

Domestic migration

By age 17, living in the metropolitan areas is more common among Swedish-born persons with foreign-born parents than it is among those with Swedish-born parents. By age 35, living in the metropolitan areas is more common in all of the groups. The Swedish-born persons with one parent born abroad migrate to a greater extent to the metropolitan areas than those with both parents born in Sweden. Those whose both parents were born abroad migrate roughly to the same extent to the metropolitan areas as those whose both parents were born in Sweden. Persons with highly educated parents have a higher propensity to migrate to the metropolitan areas. If one considers the differences in the parents' educational backgrounds, it becomes evident that the propensity to move to the metropolitan areas is also greater among those with two foreign-born parents than it is for those whose parents were both born in Sweden. The same applies for those who were born abroad, especially if they were living in more rural regions at the age of 17.

If we compare housing in different types of areas in metropolitan areas at the age of 17, then Swedish born persons whose one or both

parents were born in Sweden live more often in areas with one- or two- dwelling buildings, characterized by a high level of income. Among 17-year-olds whose parents were both born abroad, housing in multi-dwelling buildings with a low income level is most common. The same applies for foreign-born persons only to a much greater extent. Starting a "housing career" in the metropolitan areas, as measured by migrations either to multi-dwelling building areas or to one or two dwelling buildings with high income levels, is least common among foreign-born persons. This also applies when one considers differences in educational levels. The greatest propensity to move to high income areas is seen among Swedish-born persons with both parents born abroad. They migrate more often to such areas than the Swedish born to Swedish-born parents. In certain cases, Swedish-born persons with two foreign-born parents also start "housing careers" to a greater extent. For example, they have a greater propensity than the native born to Swedish born parents to migrate from one- or two- dwelling building areas with low income levels. In contrast, they have a slightly lesser propensity to migrate to high income level areas when at age 17 they lived in multi-dwelling buildings in low income level areas.

Mortality

Mortality is different for different groups in the population. Results indicated that the groups with one or two foreign-born parents have a higher mortality than groups with two Swedish-born parents. At least this applies to women aged 20 to 29 and among men aged 20 to 29 and 30 to 39. Certain differences can also be seen among children. Swedish-born boys and girls both of whose parents were foreign-born show an excess mortality in ages 0 to 9.

However the reasons for excess mortality in these groups can be due to other factors besides background. A more probable factor is the varying educational level among the different groups. Educational level has not been investigated in this study, but a number of studies have shown that mortality is higher among those with a low level of education than it is for those with a high level of education. Studies have also shown that mortality is higher among unmarried persons and the differences also exist between different municipalities. However consideration of civil status or the municipality in which a person may live has not been taken into account here.

List of tables

The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 0–6 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds	209
The five most common countries of birth for the foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 0–6 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.....	210
The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 7–15 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.....	211
The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 7–15 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.....	212
The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 16–19 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.....	213
The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 16–19 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.....	214
The five most common countries of birth for the foreign born parent 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parent to native born 20–44 years with one foreign born parent. Percent and number in hundreds.....	215
The five most common countries of birth for foreign born parents 1970, 1980, 1990, 2000 and 2008. Parents to native born 20–44 years with two foreign born parents. Percent and number in hundreds.....	216
Distribution registered in different programs among pupils registered in grade one in upper secondary school. Women born 1984–1988 by background	217
Distribution registered in different programs among pupils registered in grade one in upper secondary school. Men born 1984–1988 by background.....	218

Distribution of pupils that completed different programs. Women born 1984–1988 by background.....	219
Distribution of pupils that completed different programs. Men born 1984–1988 by background.....	220
Number of gainfully employed and not gainfully employed women by parents birth country group 2008.....	221
Number of gainfully employed and not gainfully employed men by parents birth country group 2008.....	221
Number of gainfully employed by age and background 2008.....	222
Share of gainfully employed women 20–64 years by educational level and background 2008. Per cent.....	222
Share of gainfully employed men 20–64 years by educational level and background 2008. Per cent.....	222
Number of women aged 20–64 in various occupations by background 2008.....	223
Number of men aged 20–64 in various occupations by background 2008.....	223
Number in various occupations 2008. Women aged 20–64 with two foreign born parents by parents birth country group.....	224
Number in various occupations 2008. Women aged 20–64 with two foreign born parents birth country group.....	224
Share of women in various occupations by education and background 2008. Per cent.....	225
Share of men in various occupations by education and background 2008. Per cent.....	226
Share of various occupations by education and age 2008. Per cent.....	227
Family formation by marriage and childbearing for native born by background 1970–2008.....	229
Number of unmarried and childless in Dec 2003 by sex and background age 15–49.....	230
Number unmarried and childless in Dec 2003 who formed a family 2004–2008, age 20–49.....	230
Number unmarried and childless women in Dec 2003 by own/parents birth region.....	231

Number unmarried and childless men in Dec 2003 by own/parents birth region.....	231
Number of women who formed a family in 2004–2008 and were childless and unmarried in 2003, by own/parents birth region.....	232
Number of men who formed a family in 2004–2008 and were childless and unmarried in 2003, by own/parents birth region.....	232
Relative risks of having the first child for childless women aged 16–45, 1998–2008.....	233
Relative risks of having the first child for childless men aged 16–50, 1998–2008.	234
Relative risks of having a second child for women aged 16–45 with one child, 1998–2008.....	235
Relative risks of having a second child for men aged 16–50 years with one child, 1998–2008.....	236
Relative risks of having a third child for women aged 16–45 years with two children, 1998–2008.	237
Relative risks of having a third child for men aged 16–50 years with two children, 1998–2008.....	238
Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 17 and 25 born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35.....	239
Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden between ages 17 and 35.....	240
Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35.....	241
Migration flows between neighbourhood types by background. Migration for persons between 25 and 35 born 1969–1973 who lived in Sweden in big city regions between ages 17 and 35.....	242

List of terms

alternativ	låg
andel	alternative
andra barn	proportion
antagande	second birth
antal	assumption
barn barnets	number
ordningsnummer	child/children
barnlöshet	birth order
befolkning	childlessness
beräkningar	population
bilaga	calculations
döda	appendix
dödlighet	deaths
dödsrisker	mortality
dödstal	probabilities of death
EU-länder	mortality rate
familj	EU-countries
familjebildning	family
fertil	family formation
fjärde barn	fertile
folkmängd	fourth birth
folkminskning	population size
folkökning	population decrease
framskrivning	population increase
framtid	projection
fruktsamhet	future
födda	fertility
födelseår	births
födelseöverskott	year of birth
första barn	excess of births over deaths
genomsnitt	first birth
giftermål	average
huvudalternativ	marriage
hög	main alternative
invandrare	high
invandringsöverskott	immigrant
kohort	excess of immigration
kvinnor	cohort
källa	women
kön	source
livslängdstabell	sex

life table	countries
low	life expectancy
länder	average population
medellivslängd	Nordic countries
medelfolkmängd	migration
norden	minskning
migration	model
decrease	men
model	persons
män	per cent
personer	exposure time
procent	estimate
risktid	Sweden
skattning	total
Sverige	total fertility rate (TFR)
summa	table
summerad fruktsamhet	total
tabell	third birth
totalt	thousands
tredje barn	adolescents
tusental	foreign born
ungdomar	emigrant
utrikes födda	development
utvandrare	emigration risks
utvandringsrisker	younger
utveckling	age
yngre	age groups
ålder	age distribution
åldersgrupper	age groups
åldersfördelning	age specific
åldersklasser	end of year
åldersspecifika	older
årets slut	re-immigration
återinvandring	increase
äldre	remaining
ökning	
övriga	

Demografiska rapporter

- 2000:1 Sveriges framtida befolkning
- 2000:2 Barn och deras familjer 1999
- 2001:1 Varför föds det så få barn?
- 2001:2 Arbetsmarknadsstatus och fruktsamhet
- 2001:3 Livslängden i Sverige 1991–2000
- 2002:1 Barnens del av kakan
- 2002:2 Barn och deras familjer 2000
- 2002:3 Livslängd, hälsa och sysselsättning
- 2002:4 Befolkningsåret 2001
- 2002:5 Hur många barn får jag?
- 2002:6 Arbetskraftsinvandring – en lösning på försörjningsbördan?
- 2002:7 Mammor och pappor – om kvinnors och mäns föräldraskap
- 2003:1.1 Barn och deras familjer 2001. Del 1: Tabeller
- 2003:1.2 Barn och deras familjer 2001. Del 2: Texter och diagram
- 2003:2 Flyttströmmar i Sverige 1999–2001
- 2003:3 Befolkningsåret 2002
- 2003:4 Sveriges framtida befolkning – Befolkningsframskrivning för åren 2003–2050
- 2003:5 Sveriges framtida befolkning 2003–2020. Svensk och utländsk bakgrund
- 2003:6 Arbetslöshet och barnafödande
- 2003:7 Barn och deras familjer 2002
- 2004:1 Barnens tid med föräldrarna
- 2004:2 Vad påverkar sjukskrivningarna?
- 2004:3 Barn och deras familjer 2003
- 2004:4 Dödlighet efter utbildning, boende och civilstånd
- 2004:5 Efterkrigstidens invandring och utvandring
- 2005:1 Bostaden, storstaden och barnfamiljen
- 2005:2 Barn och deras familjer 2004
- 2005:3 Familjens betydelse för rörligheten på arbetsmarknaden
- 2005:4 Från folkökning till folkminskning
- 2006:1 Äldres omsorgsbehov och närhet till anhöriga
- 2006:2 Sveriges framtida befolkning 2006–2050
- 2006:3 Barn och deras familjer 2005
- 2007:1 Livslängden i Sverige 2001–2005
- 2007:2 Barn, boendesegregation och skolresultat
- 2007:3 Föräldraledighet och arbetskarriär - En studie av mammors olika vägar i arbetslivet
- 2007:4 Barn och deras familjer 2006
- 2008:1 Arbete och barnafödande. En jämförelse mellan inrikes och utrikes födda
- 2008:2 Barnafödande bland inrikes och utrikes födda
- 2008:3 Anhöriginvandrare och deras familjer
- 2008:4 Invandrares flyttmönster
- 2008:5 Ungdomars flytt hemifrån
- 2009:1 Sveriges framtida befolkning 2009–2060
- 2009:2 Barn eller inte?
- 2010:1 Kohortdödligheten i Sverige

Födda Sverige – ändå olika?

Invandring har sedan efterkrigstiden gett ett betydande tillskott till Sveriges befolkning. Som en följd av invandringen har även gruppen födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar ökat. År 2008 utgjorde gruppen med en utrikes född förälder 7 procent och gruppen med två utrikes föräldrar utgjorde 4 procent av Sverige befolkning.

Syftet med denna rapport är att studera om det demografiska beteendet är annorlunda bland personer som är födda i Sverige och har utrikes födda föräldrar. I rapporten beskrivs familjebildning, barnafödande, migration och dödlighet för dem som är födda i Sverige men via sina utrikes födda föräldrar har koppling till ett annat land. Då demografiska förlopp ofta påverkas av individers utbildning och status på arbetsmarknaden redovisas dessutom skillnader och likheter inom dessa områden.

Inrikes födda med utrikes födda föräldrar är en heterogen grupp. Föräldrarna kommer från ett stort antal länder. I många av analyserna delas de därför in i grupper utifrån föräldrarnas födelseländer.

ISSN 1654-1510 (online)
ISSN 0283-8788 (print)
ISBN 978-91-618-1526-5 (print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01